

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

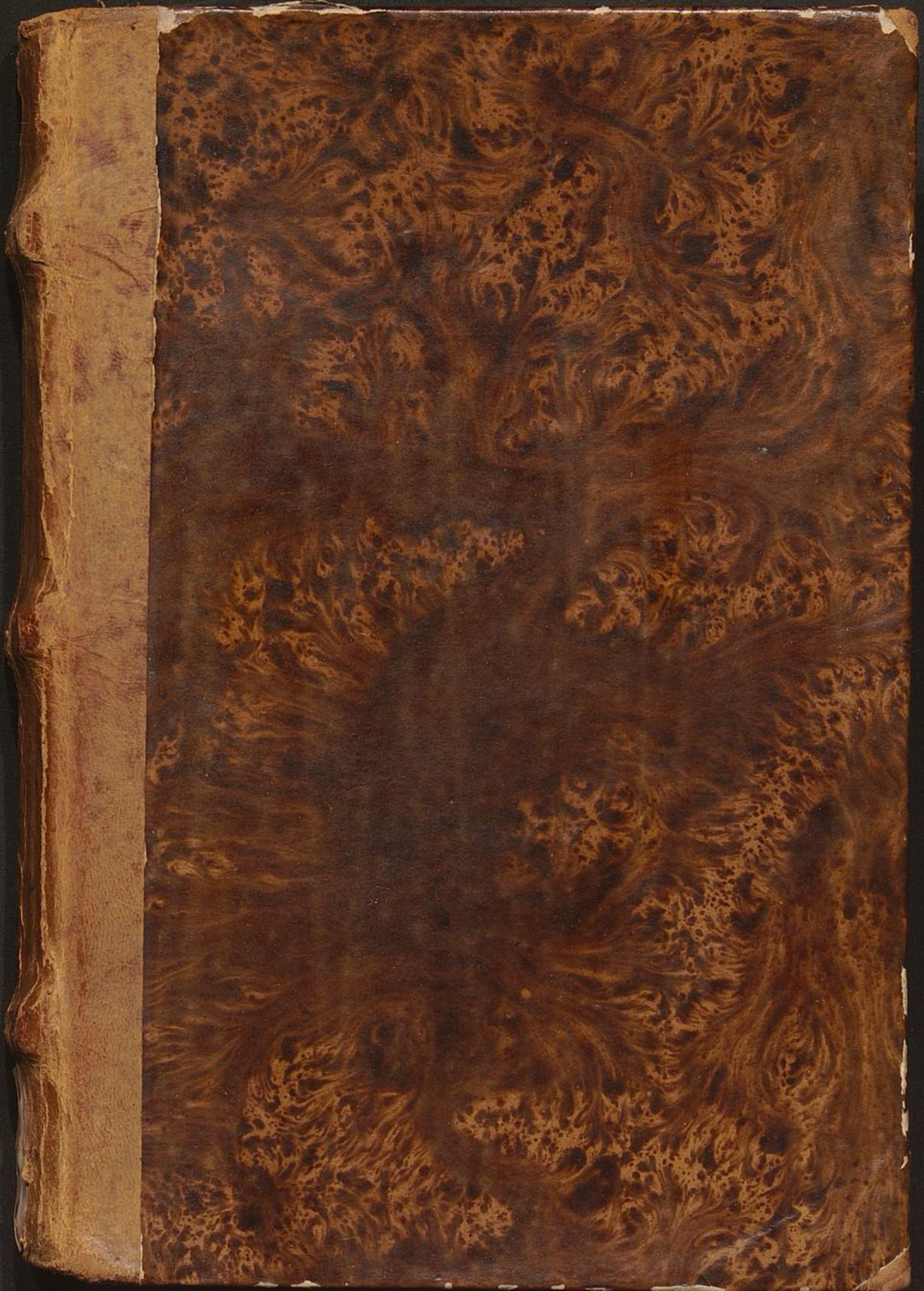
Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

Th. 5974.

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

74

A **B** **s** **ā** **c** **r** **i** **s** **s** **i** **m** **ū**

dominū nostrū Leonē papam
decimū. Ac diuū Maxemilianum Imperatorem
semper augustū. APOLOGIA Reuerendi
patris Iacobi hochstraten. Artiū & sacre theolo
gie professoris eximij. Heretice prauitatis. p Colo
niē Moguntiā Treuerē. prouincias Inquisito
ris vigilatissimi. Cōtra dialogū Georgio Beni
gno Archiepiscopo Nazareno. in causa Ioannis
Reuchlin ascriptū. pluribusq; erroribus scatentē
et hic de verbo ad verbū fideliter impressum. In
qua quidem Apologia Inq̄sitor ipse. multis occa
sionibus iā demū coactus. tū catholicā veritatem
tū Theologorū Colonienū honorem. p solidas scri
pturas verissime tuetur.

Opus nouū.

Anno. M. CCCC. XVIII. Colonie feliciter editum.

iiij. Regū. v.
Eccles. xij.
ij. palip. ic. xj.
iiij. Reg. iiij.
iiij. v. et. x.
Sapie. ij. et. vij.
Sapie. j. et. vi.
j. Jo. iij. Ja. ij.
Ad Philip. ij.
Actū. iij.
j. Cor. iij.
ij. Cor. iij.
Lu. j. ij. Thi. ij.
Ad hebre. xi.
j. Cor. xij.
Sapie. vi.
Ambrosi⁹ in
exameron
Matth. vij.
Chrisost. sup
Matth.
ps. xxxvij.
p aplicū breue

Beatissime pater. ac Im^o

perator serenissime. Sapiētissim⁹ ille Salomō nō di
uitijs mō. verū etiā cūctis mūdānis reū abūdātissi
mus. p̄tues p̄fiteq; cū reliq; hoīb; se mortalē. haud
alia rōne tā sibi q̄ ceteris regib; p̄petuū polliceri aude
bat regnū. nisi cū iusticiā ac sapiētia diligeret ea p̄culdubio dilec
tione q̄ efficac est. veritatis asseclā hīs defensionem. Ad vos itaq;
christianissimos mūdi p̄ncipes fidei aut subditos (etsi defensores)
supplices p̄fugim⁹. q̄ enanescēte h̄ breui ac momētaneo regno v̄o
ardēti p̄ctore desideratis sine fine christo p̄regnare in celis. qd̄ vti
q; vobis factū ip̄ossible foret. deserta (quā turādā suscepistis) chri
sti fide. nimirū citra quā nullū penit⁹ est qd̄ regificum op⁹ aut ce
lo dignū facere possitis. Ad vos inquā reges sunt hi sermōes nr̄i.
q̄ nobis p̄suasim⁹ sanctitatē d̄ni nr̄i pape. maiestātē isup̄ impialē
nō mō minime horrere. q̄n pot⁹ patiēter. patiēter dicā. imo subē
tissimo audire aīo. eoz latrat⁹ canū. q̄ p̄ suo z v̄o d̄no deo latrant
q̄ p̄ christo exeret vocē suā. q̄n ouili ip̄i icursant lupi graues. qd̄
sc̄titati z maiestati v̄ris. nō min⁹ lachrymabilr q̄ veridice expone
retādē coacti sum⁹. Si qd̄ optime callētes in p̄p̄rijs quēpiā pa
tiētē eē iniurijs laudabile sp̄ visum. iniurias s̄o dei dissimulare im
p̄iū nimis. Ea propter inq̄retes nobis mala q̄ locuti s̄t vanitates
tāq; surdi nō audiebam⁹. imp̄mis viros sese (haud iniuste) obscur
os p̄pellātes. q̄ a sede ap̄lica p̄ penas cēsurasq; nullaten⁹ coerciti
triplicib; p̄fecto turpissimis z lenocinalib; epl̄is q̄quersus i nr̄az
neq̄ssimā infamiā (diuersis t̄p̄ib;) in mūdū editis. silētū ab eadē se
de p̄ceptū. temerarie citra oēm rōnē infregerūt. Quib; tū alia ip̄o
rū neq̄ssima z inchristianissima facinora magnope in malicia p̄stāt
aduersus ch̄m. sp̄m̄ s̄. z sc̄tōs i celo. aduersus ap̄licā sedē temerata
q̄n tunicā Jesu christi pediculolaz scribūt veste. Crucēq; ei⁹ b̄ndi
ctā in q̄ redēpti sum⁹ (heu rē cogitatu idignā) p̄merdāt. q̄n p̄ ludi
brio h̄nt sp̄s̄cti iuocari gr̄az. aut d̄nicā meditari passiōē p̄tra is̄
dias inimicōz. Q̄n imaginē sc̄ti Petri apl̄i blasphemāt. Magorū
q; corpa dicere nō horēt eē rusticos ex westphalia. Q̄n indulgen
tias q̄q; p̄merdāt papales. z id gen⁹ plurima neq̄ssima. Insup̄ tu
lim⁹ patiēter iniustas rebaccharōes. ac nō tā mordaces q̄ iniquos
aculeos ip̄i⁹ Joānis Reuchlin. a q̄b; i cabula sua setēperare liuore
act⁹ nequit. Et deinde sustinim⁹ corā deo z hoīb; viz nob; iniurio
sissimū (q̄ os maledictōne plenū p̄tra nos exercuit. Inobis false ad
crimē ip̄igēs. idq; (teste deo) nos latuit. nec aliq̄ iure aut scire aut
cohibere deuincti fueram⁹) hoiez p̄doloz a morib; optimis specta
tissimoz patricioz Nurebergēsiū (q̄s honestis singularis. p̄clara in

ps. ix.

fficia. prudētia circūspectissima sp reddidit maxiope mēdabiles)
 degeneratē Billibaldū pirckmeriū. q̄ vsq̄ adeo maledicēdi auid⁹.
 q̄ inordacissimas reas q̄dē plurimas. i theologos Colonieses (si/
 bi nūq̄ iniurios) effutiret p̄tumelias (haud aiaduertes stultū esse
 in p̄ncipio effluere. in ipa aut̄ historia succingi) pemiale maledict⁹
 plenā p̄gessit eplaz. q̄ tractatū p̄ s̄boz pluralitate ferme adeq̄t. cui
 tā ipudēs os est. vt causis se ingerat theologis. imo legē theolo/
 gis prefigat. cuius certe theologiam peritiam nemo institorum
 magno precio mercaretur Et proinde nimis friuole (vt verū fate/
 amur) gigātomachia iermis pusillusq̄ itrauit Dec s̄o isti fecerūt
 nos aut̄ tacuim⁹ (q̄s q̄ ad silia loq̄ potuissim⁹) in silētio r̄spe (quaz
 sup̄ diuine cause fortitudine r̄ optima iusticia p̄cepim⁹) manētes
 auidissime in ea fidei cā aduersus impiū Capnionis libelluz diffi/
 nitiam sententiam. Verum longioris more p̄tessi (nimirū q̄ trien/
 nio iusticia instātissime p̄stolādo petuim⁹) Romanaz linguētes
 vrbē. posteaq̄ pedē Coloniā iutulissim⁹. paucis dehinc diebz que
 dā offendim⁹ libellū Coloniē ipressum. ac an̄ oculos nr̄os r̄ coraz
 editū. q̄ plane. si in nos dūtaret desuipret. aut nobis solū iniuri⁹ eēt
 labia certe nr̄a nō apuisset. Et qm̄ dēphēdim⁹ p̄ os ei⁹ diabolum
 intolerabiles cuius sincero christiano sibilare blasphemias. citra
 q̄ oēm doctrinā. q̄sdā viros loq̄ces i eo dilutū prerisse capnioni/
 sticas sordes q̄ certo certi⁹ (q̄n̄ pturiūt mōtes nascit̄ at̄ ridicul⁹ m⁹
 dedecori magis q̄ ornāmēto sibi fuere) cernētēs q̄ eos in subuersio/
 nē garrere veritatis catholice. ac p̄inde in oimodā cause ch̄ri deni/
 gratoem (q̄ in sequēti ope digereim⁹) in libertatē p̄rupim⁹ filioz dei
 p̄ptū h̄ntes fidei nostre neminē nō mō nō d̄nari. imo ecclie caput
 queadmodū r̄ reliq̄ mēbra. siue reges siue p̄ncipes sint. fidei iugo
 subiectos eē optere. sciētēs q̄ qm̄ optz p̄ obedire deo q̄ hoibz. neq̄
 iustū eē in p̄spectu dei hoies poti⁹ audire q̄ deū. iudicauim⁹ s̄boz
 dei nō eē alligatū. Cūq̄ eternū ve. scriptura eis p̄uinet q̄ tacēt a re
 p̄hēsiōne aut̄ rep̄siōne. eoz p̄sertim q̄ in dei aut̄ fidei vergūt iniuriā
 visum est nobis q̄ min⁹ loq̄mur neminē deinceps hoiem q̄tuscūq̄
 etiā sit que liquet neq̄q̄ debere (dūmō deū r̄ plagaz p̄tmescat Ozie
 regis) phibitū ire ausum. cū p̄ diuinū tū naturale ius loq̄ p̄ deo r̄
 veritate nobis liceat. Liceat dicā. imo opteat. ne fidei custodiā q̄
 dā p̄uaricatōis silētio d̄seruisse videamur. Si q̄dē huiusce (in que
 loq̄mur) ventosi libelli p̄statoribz. nō sat̄ erat (et si luserint operaz)
 Capnionis errores (q̄z nullū p̄stabit excusatū) saltē palliare. neq̄
 eis sufficiebat Capnionē vet⁹ testamentū aut̄ bibliā temerasse. nis
 mirū qm̄ scripsit thalmudicos libros christo phibere testimoniuz
 ita bñ vt bibliā. p̄indeq̄ christū nō bibliā sed libros thalmudicos
 in sui citauisset testimoniū. ob idipm̄ deinde christū diligētē illaruz
 p̄scrutatōem scripturaz. nobis cū mādasse tū p̄cepisse. Dec Cap/

ij. Machabe. f.

ps. viij.

Job. xvi.

Esaie. xxx.

Roma. viij.

ij. Cor. j. Ad

Titū. iij.

xl. dis. si papa.

Actū. v.

Actū. iij.

ij. Thimo. ij.

Esaie. vi.

ij. palip. xxvi.

Esa. lvi.

Embro. i. q̄.

Joā. v.

4. Pe. 1.

Diere. xlvij.

Ad Philip. ij.

ps. xliij.

Ad Hebr. x.

monis est assertio. ubi sanepter id qd nefarie i sacra biblia blasphemavit. etia in Romanā sedē calūniā struxit gravissimā. qn ex pre vna maledicti in suis annalibz lectitāt iudei aplicā sedē sub diuersis summis pōtificibz z pdenasse z libros Thalmudicos erussisse Expte aut altera. duz oculos Capnionis almanico aduciūt libro palā pspiciūt ipm almanice scribētē. christū hmōi libroz in suo sacro euāgelio vetuisse crematōez. qn poti⁹ z insup saluatorē iesum pcepisse. z id nobis qzqz christianis tā disputare qz sui aduēt⁹ ex eis libris desumere attestatōez. Quā certe si vnicā in Romanā sedem ppleteret tā vehemētē calūniā (taceo q hereses p̄tineat cōplures) liber ei⁹ z terre intolerabil ac luce eēt indign⁹. vtpote p se ferēs in p̄mis aplicaz sedē. dehinc z quēdā ch̄ianissimū sc̄m̄qz frā corregē Thalmud pburedo. ch̄i euāgelicū infregisse pceptuz. Quo haud dubie sit vt neqz iudei sibi videre videāt merito sedē aplicā argue re de cruciūssima iniquissimaz cū violētia tū opp̄sione neq̄ssima. vt pore q̄ ptra ch̄i (quē p deo colit) aptū z euāgelicū pceptū eis violēter abstulit. ablatosqz thalmudicos libros citra oēs. imo ptra iusticiā euāgelicā z ch̄ianā. ptraqz ch̄i mētē ac pceptū neq̄ter cōbussit. Quis etem inficias ire posset. luce clari⁹ hec Capnionis assequi. imo palā p̄tinere dicta. p̄inde z iudei hunc porcū marinū eis gratissimū in eodē almanice p̄scripto libello indubie venāt p̄phendūtqz. Quo qd iudeis dulci⁹. sedi v̄o aplicē ac ch̄ianitati ignominiosus Capnion canere potuisset. Hoc inquā errore. hac pessima heresi minime satiat⁹ noialis hic Capnionis ppugnator (creat ipa vt p̄stabit capniomastix) inter alios piculosissimū hūc adiecit errorē (quē nemo eq̄ boniqz facere p̄t) totū pessundatē nouū testamētū. maximo petū sacris euāgelis tū aploz scriptis. imo sp̄s̄ctō intolerabilr detrahētē. perinde ac si sp̄s̄ctūs p̄cipuū inter credenda. interqz ad salutē necariā p̄mū. p̄ctōs dei hoies (q̄ eo ispirate in noua potissimū locuti sunt lege) nō satis exp̄sissz. Bit nāqz heu temerario ore (in hoc resuscitasse visus luem illā Arrianaz) in nouo testamēto tam insufficienter qz ineuidenter expressum esse. q̄ Iesus Marie supbenedicte fili⁹. sit ver⁹ de⁹. O dei saluatoris nr̄i iniuriā imo blasphemāā maximā. z toti intolerabilē ch̄ianitati. de ei⁹ finibz p̄cul eliminādā. O vos p̄ ceterz sacro inūcti ch̄ismate p̄ncipes ch̄ianissimi. z id q̄ren⁹ pugiles fidei estis antesignani. vsqz q̄ talia deo v̄ro iniuriosissima tolerabitis. Quousqz tadē gladiū z sanguine phitebitis. Nūq̄d equo feretis aio vt redēptori ac dño v̄ro. q̄s nomē ipi⁹ dubiū aut vacillās reddat. qd̄ p̄ ab eterno sibi dedit. qd̄ ē de⁹ in secula b̄ndictū. q̄ vobis in minimo derogantē eq̄ aio nō feretis Memores estote. qm̄ nō p̄pter vos. s̄ vt memores sitis nois dñi v̄ri. p̄stituti estis p̄ncipes sup oēm terrā. in cui⁹ man⁹ incidere horribilissimū est. cui⁹ tñ iudiciū effugiet nemo. siue pa

pa sine impator. Cōplex⁹ aut est hūc pestilētē errorē dicit⁹ capnio
mastix in subiectis sōbis. Neq; tū (inqens) ex nouo (subandi testa-
mēto) sic apte pbari p̄t (intellige christi diuinitas) q̄n oppositum
p̄ntis. possit intelligi stare cū aīcedēte. Multi em̄ p̄fiterēs christuz
Jesum nazarenū eē verū messia. 7 euāgelio p̄bētes fidē. nō credebāt
ipm eē deū s; hōiem purū. Hec ille. Asserēs insup plurima. 7 illa q̄
dē p̄clarissima de messie diuinitate. de matris p̄petua 7 ginitate. p̄
sonaz itidē trinitate. Ex q̄bo licz p̄terne 7 dūre (vti sp̄ extiterē) cer-
uicis iudeos. quincere possum⁹ facillime. Hec ille. In q̄bo qd̄ q̄so
olfacitis o christianitatis p̄ncipes. nisi christianū quēcūq; ex euā-
gelis. imo ex tota scriptura noui testamēti nullaten⁹ p̄stringi. vt
Jesum christū deū eē cogat fateri. Et p̄terea Thalmudicos libros
nō mō (vt Capnion pessime astruxit) vet⁹ adeq; re testamētū in phi-
bendo ch̄ro testimoniū. verū etiā 7 aīcellere nouū. Proinde p̄ten-
dūt ac inuūt nos christianos p̄ legē fidei 7 grē magis ieiūne. 7 lon-
ge min⁹ de mysterijs sp̄ ad salutē necarijs eē instructos aut illūina-
tos. his q̄ sub pedagogo. sub nube. i vmbra. in cecitate ambularūt.
Dolendā Jesū christi. sp̄ū s̄cti. legis grē ac christianitatis iniuriā
q̄ illi nō tribuit nomē dei benedictū. isū arguit de minus sufficien-
te christianitatis p̄uisione. q̄ hec nō satis exp̄sserit. illa nō satis ha-
beat credenda. in primis necessariā. que vtiq; nullibi q̄ in p̄fectissi-
ma lege gratie sufficientissime tradi ac explicari debuerē. Deficeret
nos dies si explicatū irem⁹ q̄ hūc pestiferū assequūtur errorē pesti-
ma incōuenientia. Que cū reliquis sacre scripture temeratiōib; et
p̄inde in deū n̄m 7 fidē iniurijs. ne lōgi⁹ p̄silerem⁹ nos potissi-
mū coegere. q̄ Tāc si etiā magnopē nos pmouerit. id qd̄ idē in-
qu⁹ libell⁹ in cause n̄re (quā p̄ solo deo assumpsim⁹) vergat oīmo-
dā opp̄ssionē. q̄ppe qū in hec (veritati 7 nobis itolerabilia) p̄fator
in eplā p̄missa tonat verba. ipsum (inquirēs) Reuchlin. a calūnijs
aduersariōz ex ipsiusmet dictis ac scriptis apte liberaui. tendicula
ipoz rupi. decipulas fregi. astutie doliq; sunt q̄cūq; p̄tra ipm mo-
liūtur. q̄s iam (certe noui) tale duellū. eiusmodiq; plū inūisse peni-
tet. verū ab inceptis p̄re pudore desistere nequeūt. Hec ibi. Nōne o-
iustissimi veri ac equi cēsores huiuscemodi ignominiosissime ch̄ri
cause 7 bonis viris illate p̄tumelie. a latere n̄ro. in sinu n̄ro. aī ocu-
los n̄ros corā edite in mūdū. r̄nsionē veridicā (q̄ falsitatē reforma-
ret) violēteter extorq̄bāt. Quis nā foret deinceps fidē cause ch̄ri 7
ipoz ac eos. p̄ s̄itate aīosos viros habitur⁹. coloniēses theologos
q̄n aduersus tot actātas cause 7 sui derogatiōes. 7 has in p̄spectu.
suo ab his editas. q̄ falsitatib; p̄ ampullosos titulos auctoritates
asserre gestūt. P̄tra mutire nō audere viderētur. Per naturale ita-
q; ius. ac diuinū oportebat palā facere. hūc dicacem hōiem (q̄s q̄s
fuerit qui sub Nazareni tegmine se obtexit) veritati catholice fidei

Roma. ij.
4. Cor. v.
Sapie. vi.

S. Tho. 2° 2^e
q. ij. ad Gal. iij
1. Cor. x.
Ad Hebr. x.
Ad Ephe. iij.
S. tho. 1. q. cvj
ar. iij.

causae non tunc et nobis fuisse iniuriam. Capnionisq; dicta minime et
amurcasse. nequaquam expurgasse a sordibus. certe quae brumales erratus
vix glomis (ut aiunt) aut caligis in hyeme cooperuit. imo cimerijs
involuit tenebris. Par oino erat ostendere hunc falsitatum oratorem
nec unum quidem nostris (qui in errata destruximus Capnionistica) argu-
mentis enodavisse. ac novis reuera ipsum irretivisse laqueis. Persuade-
bat et naturalis egritas. quae ostendit iremus. quam nullas meditati fuerimus
insidias. sed ea molitos nos fuisse adversum capnionis errores arce. quae
ille praesens pugillator. nec plane glomerata eius cohors tota. imo
nec magis universus infringere poterit. ut reliqua faciamus illos in-
ermes pigmeos. qui in solis infime artis dicacitate. et maledicendi co-
pia confidit. Quatum autem super inito nos penituerit duello praevio. per
christo contra ei iniurias assumpto falsitates Scititas ac maiestas
vestre optime noverit. quoniam et veracissime sciunt gloriosissimi fran-
ciae ac hispaniarum reges Novit idipsum illustrissimum princeps Joachim
Brandeburgensem. elector sacri imperii. cuius laudes quae satis praesens possit esse
nemo. ob id in praesentibus quae in fide et per christi fide integerrimum zelosissimi
musque sit. quibus cunctis septem instatissime totis precordijs. ob sangui-
nem christi supplicavimus (quod admodum et nunc supplicamus) non sane per
favorem. non per causae suppressionem (id quod ipsi fecerunt) sed iustam et aequam. quae
per veritatis et fidei ac Jesu christi sit honore rigorosam atque exac-
tissimam sententiam. Nouerat longe melius hic Capnionis onerosus con-
solator. quantum dum haec litteris committebat sermonibus detraheret veritatis
quam optime habuit primum (dummodo rerum Reuchlin sciolorum est) quae pacto
nobis oblata. ex nobis petita. respuerimus litteris propositionem. gene-
rosam litteris praedictam (heus nimis diuturnam) periclitantes. gnaviter cal-
lentes. non esse bonorum christianorum inire cum falsitatibus. christo et chri-
stianitati iniurijs pacem. neque posse fieri Christo ad Belial. aut luci
ad tenebras praevisionem. Ex quibus omnibus ita ut praefatus sum se habentibus liqui-
do clarescit. quod nugaciter. quod denique vanissime iamque extollant spebus
dicti libelli praefatores. dum Reuchlin indubitatum reprobare non ve-
rent triumphum. ob trinos e caelo in eius defensionem demissos heroes. qui
nil utique sibi contulerunt. potius autem subvertentes amicum erratis eius
errores superaddidere. id quod veridice ostensuri sumus Eapropter
eos e caelo demissos non esse palam constat. hinc unde venerint quis-
ve eos miserit ipsi viderint. Verumtamen de hisce heroibus operos-
sius parumper ut sermonem faciamus res nostra efflagitat. No-
tissimus namque quem recensent heroes plures Rhome cum propere
rogatus. tum instanter requisitus pro communicandis his que pro
Capnione coegisset. et hoc sine per scripta. sine per vnum sermonem
abnuvit ille prolixus. asserens se nonnulla quaedam collegisse. sed occlusis
collecta tradidisse igni. Quis itaque non viderit quantum victoriae. hu-
ius herois arma Capnioni promittant. que ignis deuoravit. Quae

Job. vi.

1. Cor. vi.

adhuc illa aut alia huius herois sint patrocinia. in lucem prode-
ant atq; edantur. videbitur nobis non desse. qd p deo & veritate lo- **Job. xxxvi**
quamur. qd si hic heros sit vir ille qui facturam fecit. cui initium nas-
citur. rogasti me mi Stephane &c. sciant qm satis accepit respōsi qd
in hanc vsq; horam rome apud reuerendissimos dños Cardinales
citra replicam pdurat. Medius deinceps ex heroib; illis crebro a no-
bis Rome pcepit nostrum agonisma aut certamen initium nequaquam fuisse
se. ob aut aduersum Thalinudicos libros. s; extra ipoz hereticalem
defensionem. auctore Reuchlino almanice & gestā & editā. aducien-
tes non minus hmoi pugnam nos aggressuros in altera quēpiā. qui
sanctissimos diui Augustini libros adeo heretice vt Capnion pfi-
die libros iudaice. defensatur ire attentauisset. Qui qdem heros.
nec verbo vno obtendit. vñ non videmus qm rōne de hoc viro triumphum
phū sibi polliceant. De pmo autē heroe ab eis (quē admodū ex ro-
mana curia certiores facti sumus) pfecto quē viz exñtē obscurū aut
ad min⁹ ex obscurorū grege. candida veste. & noie lucidissimi amici
ere viri. in p̄sentiaz non multa factituri sumus s;ba. nimirū cui pa-
laz in p̄cessu ostēdem⁹. quo pacto vincitū durissime laquearit cap-
tionem. & id ex ipiusmet dictis & scriptis. quo deniq; tendicula ip-
sius extra veritatem fragilia. decipulas. fraudulentias pro Capni-
one apparenter tensa. diruperimus. detexerimusq;. qualiter insup-
vafricie astucie doliq; sunt. quecūq; eiusce libelli p̄fabulatores. p̄-
fatoresq;. extra veritatē & nos moluntur. facturi reipsa qd ipsi se fe-
cisse falso gloriantur. quo fiet vt procul dubio penitebit bellum
aut prelium pro Capnionē iniisse. dum se videbūt. luisse operā. et
amico se fuisse onerosos. Hinc veraciter constabit qm immeritissi-
me ab his p̄fatorib; per hos heroes triumphus Capnioni repro-
mittatur. quorū primus Capnionē confabulando. dum in calce
sermonis nos calumniatores malicia excecatis. & inter p̄sequen-
dum id genus multa nobis iniuriosissima impingit. ea que nemo
vir bonus hacten⁹ nobis tribuit. heroici viri munus se egisse non
ostendit. Quid autē nā cause sit quāobrem dicti p̄fatores cum re-
liquis de illa cohorte. theologorū ac phorum osorib;. vsq; adeo cur-
suo p̄micario antesignano Capnionē gloriosum illud ac victorio-
sum pugne instrumentū. nobilissimos stringentes theologorū et
equentur syllogismos. veluti rem circa diuina vehementer noxiam
alibi quādo per ocium licebit. rātionem reddemus diffusiores. In
p̄sentiarum nosse sat est. edentulos ventib; inuidere vescentium. **Dieronim⁹**
Et Saulis arma David importabilia esse. puellosq; odire castiga- **i. Regū. xvij**
tricem virgellam. difficilimūq; homini esse verarum doctrinarū
experti. qui nil preter fabulas nouit. de moribus autē aut conscien-
tie rebus nec vnam sapit propositionem. verbum reddere pro ver-
bo. & ad p̄ctum loqui. id quod p̄clarū. efflagitant syllogismi. q

hominem expetitur solidissime in bonis doctrinis fundatur. Tam
etsi aut rumpantur illa Lodro. periculosi in fidem ac sanam do-
ctrinam errores vagabundeque ac futiles inanum hominum allucina-
tiones. terenti theologorum syllogistice line velint nolint subde-
tur. Et tuncque theologis. Et tuncque detrahant syllogismis.

Et ne modum excedamus dijudicetis tandem o vos principes
summi. iudices equissimi. nos loqui ne coegerint illa. et ipsa quidem
si sola essent cruentissima metra in calce libelli in quem acturi su-
mus adiecta. per hominem cuius illustrem profapiam. cuius ge-
nerosos progenitores nemo satis laudibus efferre potest. quorum
utinam se morum asseclam preberet. tunc certe non tam crudeliter
in theologos grassaretur Colonienfes. suis parentibus et sibi ma-
gis merito venerandos. e quibus virus (ut ipsemet inficias ire non
audet) angelo similem paucis elapsis annis habuit fidelissimum
magistrum. Qui (ut iuvenes inexerti ac temerarij assolent) ex te-
pore ex subito calore (ut ipse testat) in hos tum mordaces. tum in-
iuriosissimos. prupit (inter alios) et sus Impia liuoris ne fundere
lingua venenum Budeat. et posthac obstrepuisse bonis. Decille.
O versus iniquissimos. o temeritatem maximam. que lingua non
nisi sacre scripture oracula tutate ac personantem. pro solius Iesu
Christi et fidei honore. non horrent dicere linguam iniquam. et li-
uoris fundere venenum. O dicacitas impudentissima. quid nam
est quod temerarie non audeas? Nonne hominem ingenuum et an-
te hac innocentissimo predictum ingenio. omnino inuertisti? usque
adeo. ut modestie illustris sanguinis immemor. ex tepore. ex sub-
ito calore (cui furia proxima est) in campum contra amicos. magistrum
suosque vicios. pcedat. et id certe materia quam nec didicit. imo nec
vniquam gustauit (Esto Billibaldus eum citra studium et doctrinam ac
proinde ex nihilo creauerit in Almanie Theologum precipuum) de cu-
ius similibus rectissime Bplus videtur dixisse. Aberrantes conuer-
si sunt in vaniloquium. volentes esse legis doctores. non intelli-
gentes neque que loquuntur. neque de quibus affirmavit. Decibi. Un-
nimis nihil pendit doctores Colonien Theologos. quando insu-
per eos de pullicino aut leporino timore in eisdem versibus notavit
portedes eos deinceps loqui non audere. pinde ac si territi sint. du-
pigmeus parum currit bellator in armis. In quorum vtiusque estimatoe
et sifer iste. imo totus grex obscurorum. aut dicacium hominum. cohors pu-
tae pigmeorum. pede non altior vno. Dinc (quod apud Plutarchum est)
versifer iste Latone arguit de turpitudine quod. et Hercule de timidi-
tate. Scimus namque omnes eos in huius pugne genere milites itelles iermesque. qui
merito a capite abstinuissent domique delituissent. Dec et alia supradca
in oculis nostris fuerit. et nos reclamabimus namque qui tande iertium hominum te-
meritas aduersus veritatem et bonos viros oimino pualear. Nonne in

f. Thimo .j.

Juuenalis

Plutarcus

sacris scriptū ē litteris ppter multitudinē calūniātū clamabūt: **Job. xxxv**
 Nōne pfecta scia eis pbandū erat. q̄ verba ipoz. cōtra veritatē dīl **Job. xxxvi**
 putātiū. plurimā habeāt vanitatē: Nōne debem⁹ velle z eēz appere **Ecclesiā. vi.**
 iustie: Nūqd̄ deo pcedēte pacē nobis loq̄ntib⁹. q̄s ē q̄ p̄dēner: Dinc **Job. xxxvii**
 demū b̄ritudini v̄re. maiestatiq̄ imperiali hoc opus p̄ christo edī **Job. xxxviii**
 tū. hūc laborē p̄ veritate assumptū (et si puocati atq̄ coacti nimis)
 redicam⁹. atq̄ offerim⁹. ipm̄ v̄re defensionī ac p̄tectōni (q̄z interest
 veritatē defendere) p̄mittētes. humili spū sacrosctē aplice sedis. sub
 mittim⁹ correctōi. Precamurq̄ aū pedes summi pōtificis. ac diuī
 Imp̄atoris p̄strati. p̄ viscera iesu. ob amorē fidei. ad tollēda pluri
 ma scādala. imo ad vilipēsiōnē sedis aplice vitandā. q̄ de tā longa
 nascūt iusticie dilatiōe. nimirū cā in q̄rtū vsq̄ Annū apud iusticie
 fontē (vbi in p̄mis fidei negocia expediri deberēt) p̄dēte. p̄ equā. p̄
 iustā. p̄ rigorosamq̄ diffinitivā sentētiā. itē hāc dirimatis. pueniē
 do innumera q̄ secutura sūt scādala. hac cā p̄dēte indecisa. Et em̄ qz **Ecclesiā. viii**
 nō p̄ferit cito p̄tra malos sn̄ia. absq̄ timore v̄llo. filij hoīm p̄petrāt
 mala. Et nisi pestilēte flagellato. stulti sapientes nō erūt. Interim **Prover. xxi.**
 haud dubiū dicaces hoies p̄ Lapnionē in p̄tatis derogatōez veli **Job. xxvii.**
 tabūt. z nos donec halit⁹ ē in nobis. z spūs dei in narib⁹ n̄ris loq̄
 mur p̄tra iniq̄tatē. Et q̄q̄ torqueāt ora. trahāt capillos. applau
 dāt pedē. fidē ecclie ap̄tissime p̄fitebimur. tuebimurq̄ p̄ n̄ra virili
 Sūt etem̄ nob̄ z alie machine. iātā in bellū parate Rome exhibite **Hiero.**
 editōes bine. q̄ cūcta Lapnionis p̄pugnacula. siue defensiōes. siue
 dicat̄ declaratōes. fundit⁹ euertāt. vbi p̄sertim ī editōe p̄ma subuer
 tim⁹ friuolā tergiverlatōez ip̄i⁹ in liminari pagina. facie sc̄da. ocu
 laris Speculi positā. in q̄ falso effingit se p̄dēnisse libros Thal
 mudicos ad ignē. ob in Christū blasphemias. cui⁹ p̄trariū haud
 dubie p̄ recursum sui effecit p̄sll̄. Rōne itaq̄ p̄plectamini. o Ju
 dices mūdi. deo aūt rōnē z ip̄i reddidituri. velut subiecti. qm̄ iniusti **Sapiētie. p̄.**
 cia (z p̄inde q̄q̄ iusticie iniusta dilatio) mortis ē acq̄sitiō. Qm̄ aūt **Sapiē. vi.**
 in p̄petuis delectamini sedib⁹. diligite sapiētīā. z facite iusticiā. vt
 in perpetuum regnetis.

¶ Informatio ad lectorē sup̄ hui⁹ opis libro p̄mo.

Quoniam tu veteris hie. q̄squis es amāde ac benignole lector. rem aū
 hac forsan nusp̄iā. sicut z nūq̄. aut certe raro visam. vbi duo
 bus vel poti⁹ vno sub noībz duoz Georgij Benigni. ac Joannis
 Reuchlin. cōfabulāte noībz Teru⁹ re z noīe Theolog⁹ accedens
 seruatis eoz ad iota vsq̄ sb̄is. q̄bz nō nisi sib̄ynnicē. ip̄i duo collo
 quūt. aut vtriq̄ idē sib̄met r̄ndet. vtrinq̄z retegūt tū falsitates. tū
 fumosas palliatōes. Minime atq̄ theologo illi. cū reuerēdissimo
 Nazareno archiepo (si forte z huic Georgi⁹ Benigni sit nomē) q̄
 uis ē p̄certatio. nimirū qm̄ idē reuerēdissim⁹ archieps. hui⁹ fetus
 nullaten⁹ se fatef̄ parētē. id qd̄ a q̄dā vtriq̄z fide dignissimo plato. e

Romana vr̄te litteris agēto) in dubitata accepim⁹ fide. In quā sa-
ne fidē ⁊ ob id facile pelliciti sum⁹. nō ignorātes libellū tā nequā
tāq; mordacē. deniq; ⁊ tātope optimis iniuriū viris. eiusce dignissi-
mi p̄sulis. morib; māsuētissimis. modestissimisq; haud q̄q; r̄ndere
Proinde nec ipsi⁹ eē facturā (q̄ agēti p̄portional) facile credendū
erat. Dinc suspicari licet illi reuerēdissimo obtigisse p̄suli. qd̄ ruffi-
nus in Pāphiliū martyre. dīno teste Hierony. molit⁹ p̄hibet. id qd̄
re. Nazare. ⁊ Eusebi⁹ Pāphiliū nihil scripsisse. exceptis breuib; eplis ad amicos
luti quōdam ⁊ p̄mus liber sex voluminū. eadē et eisdē s̄bis p̄tineat. q̄ sub noīe
Pāphilo' mar Pāphili. a te ficta s̄. p̄piciū ē. te idcirco librū hūc disseminare
ty. ⁊ q̄b. h̄ic. voluisse. vt sub p̄sona martyris hereses itro duceres. et in epla ad
Pāmachiū ⁊ Marcellā in Ruffinū sic loq̄t Nec mi⁹ si baranina
vbi ē aliq̄ vocabulorū s̄ilitudo. scripseris Baraban. cū tātū habeas
licētiā noīm imutādoz. vt ⁊ Eusebio Pāphiliū. ⁊ heretico marty-
rē feceris. hec ille. Qui ⁊ cōsiliiter ⁊ q̄dā cōmēticia epla sub suo noīe
subscripta. h̄ ait pacto. scribit frater Eusebius apud affros ep̄isco-
pos ⁊c. eplam. q̄si meo scriptā noīe repperisse. in q̄ agerē penitētiā
⁊ me in hebreis in adolescētia inductū eē testarer vt hebreā volumi-
na in latinū s̄terē. in q̄b; nulla sit s̄itas. sub dēs (que n̄ro p̄belle alla-
dūt instituto) S̄n q̄ malicia nō h̄z tātas vires. quātos conatus.
perierat in nocētia. si sp̄ neq̄tie iūcta eēt sapiētia. ⁊ totū q̄cqd̄ cupit
calūnia p̄ualeret Stylū meū q̄lecūq; ē. ip̄as p̄stigiās ⁊ alter⁹ p̄so-
nā. quā se fraudulēter induerat. q̄s eēt ostēdit. hec ille Et certe. si hec
tā impia. tāq; fraudulēte p̄stigie. eo euo (qd̄ dū n̄ro tēpori p̄fertur
beatū videri posset) obtigerint. his sc̄titate pollētib; viris. qd̄ mi⁹
mi cādide lector. si h̄isce dieb; a viris cū obscuris. tū cecis. in q̄s fe-
ces seculorū. q̄nimo malitie ⁊ sordes oīm ab initio. nequā. p̄fluxisse
vident. ad s̄ilia audeāt. factitētq; Quoz vtiq; in ch̄stiane neq̄tie
tenebrarūq; opa. iā toti inotuerūt mūdo. vsq; adeo. vt Sc̄tissim⁹
ac p̄ōtifer maxim⁹. velut labē pestiferā ac nefandū scel⁹. qd̄ here-
sim sapit. eoz d̄inet facturā. eos aut noīet iniq̄tatis filios. a quoz
oculis dei ac hoīm timor abcessit. hoies q̄q; improba ac d̄anabili ⁊
temeraria loq̄citate. ac scādaloſe garrulitatē. q̄ spurce petulāter cō-
uertūt ad scurrilia. ip̄a etiā sacra eloq̄a. que plurib; s̄bis. breue p̄-
seq̄t Ap̄licū Quid in quā iniq̄tati. hi iniq̄tatē filij desieri paterēt
Dinc p̄m̄ suis p̄fictis nescio q̄b; noīb;. q̄ dignissimā Parisiēſes theo-
logicā p̄funderēt facultatē. p̄cessum quēdā cōmēticiū. plenū irrissi-
nib; pariter ⁊ iniurijs. velati iuridicū p̄finere. sup ⁊ p̄tra determi-
natōem iustissimā Parisi⁹ in cā fidei. aduersus Joannē Reuchlin
factā. magna vtiq; grauitate maximāq; deliberatōe. p̄cessum illū p̄
imp̄ſos libellos in vulgū edētes. q̄ tā celeberrimi ac p̄ fide Ch̄risti
zelosi viri. ac eoz equa l̄nia ampli⁹ irriderēt Et q̄m pestilētes nō

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

Utu venit p/
babitr Rene/
re. Nazare. ⁊
luti quōdam ⁊
Pāphilo' mar
ty. ⁊ q̄b. h̄ic.

statim flagellati fuere. Multiores facti sunt. & dū neminē sentirent **Prover. xxi.**
obstrepētē. ausum ceperūt. ac sub titulo (quū indubierē hñt) obscuro
roz viroz. qñ & post. imo ptra aplicas phibitōes. cēsurasq. cōplu
res edidere eplaz libros. q̄ p suis. tū maledictia p̄sueta. tū temeri
tate. viros q̄sq. optimos impune infamare possent. Admiratio at
nos teneret p̄gradis. qd̄ nam eēt. q̄obzē. nōnulli magni q̄ docti &
plati dicunt. etiā Rome p̄stinti. his nenys aut ineptys se oblectā
do. aures suauiter accommodarēt. nisi p aplm. heccine nra. & ea q̄
infelicissima tpa. moresq. pditissimos hui⁹ eui. spectassem⁹ p̄sagi
ata. cū dē Erit tēpus cū sanā doctrinā nō sustinebūt. s; ad sua desi
deria coacernabūt sibi magistros. p̄uriētes aurib. **scdē thim. iij.**
Et a veritate q̄
dem auditum auertēt. ad fabulas aut conuertētur. Pertimescant
hine in eis impleatur quod sacre cōtinent littere **Se abomina**
biles factos. sicut abominabilia sunt que dilexere **Dze. ix.**
¶ Nos itaq. Reuerēdissimo dño Nazareno (quē dixim⁹) aut Joā
ni Reuchlin. interloquēdo minime volum⁹ rñdisse. At vmbroso
dialogi auctori. q̄ eū dialogū sub vtriusq. noīb. in discrimē verita
tis. nostriq. odiū In sinistrū hō Joānis Reuchlin fauorē malicio
se p̄flauit. Qui cū se (et si mēdaciter) iactet oia nra & dissoluisse. im
mo & p̄strauisse. ex Joānis Reuchlin dictis & scriptis. cūq. gesserit
p̄sonā Reuchlin (eo q̄ amicus sit alter ego. eoq. q̄ zelosissime p̄ ip
so (licet citra sciētiā) nomē q̄q. ei⁹ sibi assumpsit. & sub ei⁹ noīe ad
uocauerit. facereq. p̄ amicū p̄inde sit. ac p̄ se fecisse. Penes etiā im
peratorē oia nra facimus. q̄b. nram auctoritatē impartimur) Ea
p̄pter & nos hūc auctore sub toga Reuchlin latitante & loquētē.
sub noīe Reuchlin q̄q. aut Capnionis vtriq. analogice cōi adozsi
sumus. s; bis hui⁹ auctoris. q̄ sub noīe Joannis Reuchlin interlo
quitor. emisit scripta Joānis Reuchlin phorcēsis. obiecim⁹ tanq̄
illa q̄ obscurus iste auctor sua fecit. suāq. eis auctoritatē impartit⁹
est. ostēdētes vafras ac futiles suas. tū responsiones. tū palliatōes
dicti Joānis Reuchlin in suo almanico p̄silio. alijsq. p̄ eū editis
defensionib. aut declaratōib. apte repugnare. id intēdētes. dū Cap
nionē & traditōē. aut ad se repugnātia arguimus p̄ vno eodēq.
(eo pacto q̄ ex duob. amicis vnū fieri p̄t) vtrūq. hñtes. et certe
publica p̄stricci necessitate. ne v̄itas tā neq̄ter in publico obrueret
fideiq. orthodore extrimēta nascerēt. oñdum⁹ toti mūdo vafricias
& dolos. hui⁹ pditi auctoris. neq. sibi. neq. veri Joānis Reuchlin di
ctis vllō mō alludere. imo hūc plimū incōmodi attulisse. adiecisse
q̄ errores. q̄s forsan. nec ip̄e Joānes p̄probaret Proīde qñ ex dicti
p̄mi p̄fabulatori. q̄ sub noīe Joā. Reuch. iterloq̄t nouas hereses. er
roresq. inauditos v̄ absurditates iferim⁹ aut obūcim⁹. nō ea ip̄
sonā Joā. Reuch. phoz. cōtorq̄m⁹. Neq. em̄ absq. nro mēdacio & si
ne (quā sp̄ ab hō. rñm⁹) calūnia viri. id fieri posset. q̄ppe quē nob̄ tū

ostat verba ptra q̄ disceptam⁹. z ex q̄b⁹ errores novos inferim⁹
scripsisse. aut eisdē absurditatib⁹ adherere. q̄nimo z fortasse errores
tales nō p̄probaret. Porro. q̄n frequēter meminim⁹ heresis. nullo
modo hoīem ip̄m (Joānē Reuchlin putam⁹) hereticū appellasse
nobis vnq̄ animus fuit (id qd̄ sp̄ p̄testati fuim⁹) vez arbitramur
put arbitratū sp̄ fuim⁹. plura p̄fati cōsiliū. heretica eē cēsenda. z alias
intolerabilia atqz p̄ h̄ libellū illū vulgo editū (rē dico illā materia
lē) nō imerito fore sup̄primēdū. Quo clarescit. q̄z indocte ac friuo
le in nos de bacchet. qd̄ā dialogi in quē agim⁹ p̄fator. q̄ nob̄ im
pingēs Capionē a nobis dici hereticū (qd̄ nec cogitatu cōplexi
sum⁹. vt luce clari⁹ in sentētia p̄ quendā inq̄sitorē cōtra eū Colonie
lata ostat) nesciēs vtiqz q̄ loquit̄ aut de q̄b⁹ affirmat. Nec voti nr̄i
ē. vt marginalib⁹ summarijs (q̄ chalchographi imagines vocant)
plus tribuat̄ fidei q̄z text⁹ e regione positi p̄batio mereat. Roga
mus demū. atqz in viscerib⁹ charitat⁹. oēm piū fidelēqz obsecram⁹
lectorē. vt si q̄pp̄iā in hec q̄ nos litteris demādamus. sibi sit. qd̄
minime aut certe minus itelligit. aut teniqz si nr̄a veritati videant̄
refragari. nō leuiū more mulierculaz. subito aut ex calore in furiā
z p̄tumeliā erūpat (vt fecere auctor p̄fatorēqz dialogi. cū quo certa
mus) vez plena deliberatōe. pia modestia. p̄ sacras scripturas. p̄ ca
tholicorū z sc̄torū sn̄ias doctoz. aut teniqz p̄ iustas rōes in cāpū ve
niat. charitatiueqz obtēdat. citādo caput z mēbrū in qd̄ digladiet̄
Pollicemur etē qd̄ ex alto p̄cessum fuerit. quēadmodū hui⁹ li
belli vaframētis. sic q̄z z obiectōib⁹ de hinc q̄buscūqz. cū bona mo
destia nos respōsuros. Si qd̄c̄ vt ap̄d Plutarchū Danibal inq̄t̄
et Romani suū Danibalē habent. Vale tādē optime lector. et hec
boni consilio.

¶ Correctorium

Itē in decimo ternione. R. k. ij. facie p̄. S. p̄. legēdū ē L. de episcopa
li audi. Deinde. S. ij. lacessisse. legēdū ē nō lacerasse
Itē L. l. ij. facie. ij. S. iij. legēdū ē. at iuxta summū c̄. nō aut summi

Initiū libri istius et dialogi

partis aduersę.

An iudeorū libri quos Thalmud appellāt: sint potius supprimendi q̄ tenēdi & cōseruandi.

Dialogus Interlocutores sunt Joannes Reuchlin. Georgi⁹ Benign⁹. ad quorū collusionē dē regendā. p̄ tertio interlocutore potēter se ingerit Theologus Caplm̄ p̄mūz declarās sup̄ quo inter Theologos & Capmionem est concertatio

IOANNES REUCHLIN.

Quod duceret arbitror. bonūq; ac vtile christiānis foret. vt eiusmodi libri. vbi p̄tra fidē nrām nulla sp̄ealis & exp̄ssa blasphēmia p̄tinet. p̄ ingenij christiānorū exercitio. nō supprimerentur. s; vel apud ep̄os ac eccl̄ie pastores. vt q̄n op⁹ eēt p̄prio eos p̄fodere possem⁹ mucrone. p̄seruarent. quēadmodū zapl^s dicebat. Opt⁹ hereses eē. vt p̄bati manifesti fiant **THEOLOGVS.**

S. Audiētes superiorib; dieb; p̄fabulātes q̄sdā fabricatores mē/ dacioz. puerisq; dogmata colentes. quicq; veritatis sermo/ nio detrahebāt. smota sunt viscera nostra. p̄patiebamurq; quam **Job. vi. p̄ij.**
subuertere nitebant veritati. Efflagitabat p̄fessio theologica (cui⁹ interest veritatē reuincere p̄tradictores) vt arguerem⁹ vtrūq; & p̄/ nerem⁹ manū nrām in ambob;. Verū ex p̄te altera mēte p̄plert. q̄ **Job. ix.**
nā eēt s̄ba miscētes subdubitabam⁹. vl̄ maxime cū diceret adesse oī honore dignissim⁹ ille p̄sul archiep̄s Nazaren⁹. cui⁹ tāt⁹ ē ap̄d nos respectus. vt nec suozum vestimentozum lasciniās citra ho/ nozem cōtingerem⁹. Substitim⁹ itaq; & nūc in illū nūc in alterū oculos aduertim⁹. auscultauim⁹ & singula q̄ iactabāt s̄ba. vt q̄ nā eēt dignoscerem⁹ Penitioze aut̄ intuitu p̄tuitis oīb;. vidim⁹ cor uos pauonū pennis adornatos. atros puto duos discipulos ex obscuris vir̄. aut archirabinū Capmionē cū vno suoz p̄cerū. q̄ vt **Job. xliij.**
luci aduersarent⁹ dixerūt. familiare em̄ eē h̄isce nouim⁹ viris. sub alienis togis p̄ suo archirabino Capmione digladiari. q̄s cū eque vt rudera floccipēdam⁹ (nimirū q̄ vt q̄sq; viros optimos mēdaci ter diffamet ip̄unes. in testimoniū clarissimū sue neq̄tie. nomē ob/ scuroz viroz sibi assumpsere. q̄ & abiecta om̄i frōte honestatis. imo christiānitatē. oīa iā p̄dē p̄phanarūt fidei sacramēta. crucē q̄q; dñi (id qd̄ memoratu verecūdū est) p̄merdarūt. & id genus plurima. & certe nepharia & sacrilega) hoz inq; sermonib; potēter nos ingessi

A a i.

Job. vi.

m^o (esto moleste acciperet) vbaq; eoz interceptim^o ventosa. indicātes eloq; eoz p̄cinnasse. qm̄ colludebāt ad attenuatōem sup̄p̄ssio/ nēq; v̄itatis Inde r̄ p̄tū accepim^o nil lo cī iter eos archiepo fuisse nazareno. q̄ppe q̄ inter falsitates r̄ mēdacia. etiā iniurias in viros bonos euomuerūt. in hū^o argumētū. Dū eoz cōfabulatiōi inderēt titulū. in capite libri ab arguta abstinere nequerūt falsitate. Preseferūt em̄ subdole ac si theologoz cū Reuchlino certamē veritatē sup̄ eo. An iudeoz Thalmudici libri sup̄primēdi sint. aut conseruandi. cū lōge altera sit materia agonismatis Prauos siq; iudeoz libros p̄buri ne. an poti^o p̄seruari expediat. sp̄ apud nos inter ea cōputatū fuit. q̄ in p̄sultatōem veniūt. In q̄b^o (salua sp̄ fide) sensu suo nemo nō abūdat. Sic vsu venire cernim^o circa legislatoēs civiles vbi in cōsultatiōem aut q̄stionē venire p̄t. an sic statutū eē p̄ueniat vel ei^o poti^o statui expediat p̄trariū. ex hac em̄ radice legislatoz ip̄e posterior prioris reuocat legē. Diverse q̄q; ciuitates et si successiue p̄traria. nō tñ ob id min^o iusta hnt plebiscita. r̄ tñ quoduis statuā nemo criminis arguit. Et hec de libri titulo dicere nobis animus erat. vt nemo nō videat. quid de hisce viris in posterum expectandum sit qui in forib; delinquit

ij. Metaphy.

S. ij. Deinde q̄ p̄or exorsus es Capnion audi sermonē nostruz Testis tua ē p̄scia qd sit. quāobrē te ip̄etiui^o. tibi q; moim^o litē. qz p̄postera ac plane p̄uersa interpretatiōe abs te temerari lras vidim^o sacras. temeratasq; ad p̄suādos p̄fidie iudaice libros reuchli fuerit inap̄poste applicari. Ob zelū itaq; fidei reuerentiāq; sacraz lraruz p̄cessum. (qz defensio nr̄e p̄pria est p̄fessionē) nō graui absq; molestia. accipi m^o sacrilegūq; reputauim^o. qz vel ip̄e chris^o saluator nr̄. vel catholice dehinc lre. libros sibi nō min^o ip̄ie q̄ apte p̄trouersates aut ex plodi tāq; p̄phanū veterint aut perimi. ac sic (contra apli sententiā) Christo iesu sit ad Behial. lucive ad tenebras fouēdas p̄uetio. Tu igit Capnion verā pugne acie aggressus nō es. nec securim ad radicē posuisti. r̄ id eaten^o q̄ten^o mudo suaderes. ob Thalmudicos libros r̄ nō ob hereses in fide ac tuos obesos errores. te a theologia infestari Verūtū vt quē cepistis sermonē explere possitis. labia interin nr̄a silētio p̄mem^o. qad p̄plex tu^o r̄ ip̄e loq̄t. Suz em̄ inter vos diuisur^o. r̄ vtrinq; detectur^o collusiones r̄ falsitates. Noialis itaq; aut fict^o loquat Benign^o. attñ videat ne vba ei^o nō sonent disciplinā

Cur d̄ libelluz reuchli fuerit p̄cessum.

S. Tho. 1. p. q. 1. ar. viij.

ij. Loz. vi.

Job. vi.
Job. xxxij.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Duo summi pontifices Innocētius inquit^o. r̄ Gregori^o non^o. vt Thalmud cōburere iussisse ferūtur. eis aut repugnare nec tibi nec vlli licet.

THEOLOGVS

S. iij. Ludis ne. an seriose agis Benigne. Et quidē in risum aut dubiū verti nō p̄t. pontifices hos p̄te mox noiatos

LIBER .I. CAP. .I.

Cū doctrina. tū omni sapia eccliaſtici regiminis p̄mipſares ſic diſ-
poſuiſſe. Grauiſſimi etē huiſce rei ſunt teſtes. ipi in p̄mis cano-
niciuris monarche (vt in ca. Qd̄ ſup̄ his. de voto) dñs Innocēti⁹
Doſtiēſis. Joānes andree. ⁊ dñs Antonius de butrio. adſtipula-
turq; his p̄dictis. dñs felin⁹ iuriſcōſultoz p̄mas. i ſc̄do volumie
ca. Nouit. de iudicijs. ⁊ i ca. Canonū ſtatuta. de p̄ſtitu. allegās ad
idē Petrū de anchorano. Et hec quoq; inter reliq; cā vna fuit. q̄re
tū theologi ip̄petuere Capionē. eo q̄ ſua ſnia blaſphemā ifert ſa-
croſc̄tē. aplice ſedi. quā ſub diuerſis (vt nūc. pbauim⁹) pontificib⁹

De voto. c. ſu/
p̄ his. Innocē-
ti⁹ Doſtiē. Jo-
ānes andree
Anto. de bu.
Pe. de Ancho.
felinus.

§. iiii. Et quū ridicule nugādo. recensere videris id qd̄ (uit.
irrefragabili fulcim⁹ fundamie. qd̄ inq; faceres ſi mon-
ſtrabim⁹ tibi his duob⁹ tertiu⁹ acceſſiſſe ſummū pontificē. q̄ zelo
chriſtiane fidei iudaicā execrans p̄fidia. plurimos ſacre theologie
p̄feſſores haud pauciores centū. totidēq; (q̄s rabi appellāt) iudeo-
rū doctores coegit. q̄z mutuis diſceptatōib⁹ vltro citroq; celebris
habitis. ⁊ ab eodez pontifice admiſſim⁹ penſatis. luce clari⁹ vidit
ac vero veri⁹ intellexit Thalmudicos indeoz libros. errores pluri-
mos p̄tinere blaſphemos chriſtiane fidei. eiſdēq; cultozib⁹ into-
lerabiles Quas ob cauſas libros illos oēs ad vnū nō imerito exter-
minādos eē decreuit. Id in quā nō p̄ hoiez vulgarē. neq; p̄ teſtimo-
niū cuiuſpiā q̄ e reb⁹ exceſſerit humanis. verū tibi oſtēdim⁹ irref-
ragabili teſtimonio qd̄ offendit apud reuerēdiſſimū dñm ſcti Eu-
ſebij Cardinalē. quē hodie vitā agere nō dubitam⁹. q̄nimo ⁊ opta-
m⁹ beatā. Nec Benigne circa lentā tuā obiectōem dicere neceſſum
videbat. ne q̄s fraudulētis vris deciperet. Nūc ſuſtinebim⁹ donec
Capion reſpondeat.

Cardialis ſcti
Eusebij.
Job. xij.

IOAN. RE. AD BE.

Omnē hoīem q̄ hūano teſtimonio p̄ciſe inuit errare eſt poſſibi-
le. Dis eſt hō mēdax. Relatū aut̄ illis p̄tificib⁹ fuit. vt etiā Alex-
ander de hales magn⁹ theolog⁹ recitat eis in libris. Multas etiā
p̄tra Moſis legē hereses. ⁊ p̄tra dñm n̄m plurimas p̄tineri blaſ-
phemias. ⁊ ea de re eos ſupp̄ mēdos ⁊ cōburēdos cenſuere

THEOLOGVS

§. v. O fili in matrē nrām (ſedez puto aplicā) p̄iſſime. q̄z lubēs
venenū ſpueres. at nō amore ſz pena cohiberis. neq; tñ ad
plenū te timor coarctet. Tantis eſt grauiſſimis ecclie p̄ncipib⁹ dū
palā inſultare reformidas. clāculo ⁊ ſub tegeticulis q̄buſdā. de ho-
minū (q̄ſi in vli ⁊ generatim fallibili teſtimonio mētōem faciens)
erroris eos notare nō erubescis. tāq; illi (vt pote hoīes ſicut reliq;
deceptibiles) incōſultis hebraice lingue pitiffimis. ſola via facti ad
p̄buſtionē libroz p̄ceſſerint. Mirū p̄fecto. q̄ temeritate tātorum
p̄tificū ordinatōem. ſctē feliciterq; deciaſ. i dubiū reuocare auſis

Ha ij.

Doct. iuris de
clarat Thalmud
iuste cō-
bustū ppt he-
refes p̄ legem
mosi in eo cō-
tentas

Job. xxxiiij.

Capniō. nō cō-
dēnat thalmud
ppter blasphemias
Joā. viij. et. x.
Luce. v.
Matth. xxvij.
fol. iij. facie. ij.

fol. iij. fa. i.

velut iniusta. quā tñ pdicti iuris monarche (q̄b̄ te nō debebas p̄fer-
re) dicto ca. ex rōnabili cā z legitima ptate. p̄cessisse declarāt.

§. vi. Porro egregy illi (q̄s mō citauim⁹) iuris canonici docto-
res oīm p̄mi. igenue testāt Thalmud ipm a p̄noiat⁹ pō-
tifici. ppter hereses dūtaxat p̄tra legē mosaicā in eo p̄ctas obu-
stū fuisse. Nullā de blasphemijs in dñm iesuz mentōem faciētes

§. viij. Quia at Capniō inter vt cūqz soluedū varia narras. si
q̄nqz tuū interceptim⁹ sermonē ne moleste feras. p̄ h̄ em̄
fiet vt discreti⁹ videat qd̄ tu dicis. z in qd̄ nra iacula torqueant. q̄
et fiet. vt cū defensione veritatis. diligēs q̄qz lector nra facili⁹ aiad
uertat. Qd̄ si qd̄ nosli melius loquere.

Caplin. ij. increpās Capniōne falso dicētē se libros Thalmu-
dicos p̄dēnasse. IOAN. REVCHLIN. AD BE.

Doc aut z ego sp̄ asserui z diffuse declarauī z p̄testatus sum me
nolle blasphemos libros p̄seruare. sz igni tradere. vel si h̄ sati⁹ esse
videre. solis pontificibz p̄seruandos indicere. vt z fides nostra. z
ipsoz p̄fidia notari posset. THEOLOGVS.

§. i. Nimis cito o bone Capniō tractatū inchoas fallaciaz id
qd̄ tibi veridice patefaciem⁹. nec in minimo a veritate decli-
nabim⁹. Tu qd̄ in tui p̄siliū decisione (qd̄ oculare speculū iscribit⁹)
famosos libros ex intētōe ad infamiā blasphemā scādalu z irreue-
rētiā nro dño deo Jesu (tue trāslatōis vtimur s̄bis) exp̄sse editos.
q̄s in septio z vltimo ordine iudaicorū librorū collocaras. Nos in-
quā teos solos flāmis adiudicasti. Nā inf̄ epilogādū (vt i scda nra
Rome iudicialr̄ exhibita editōe. clare ostēdīm⁹) decisionē tuā apte
et p̄cise restrinxisti ad hos libros. in quibz tū ex intentōe. tū exp̄sse
blasphemie offenderēt. Et qd̄ hoc fecisti sub his s̄bis. Tātūdē sit
Capniō. nō cō- dictū de p̄tumeliosis libris q̄s ego in vltima pte iudaicorū librorū
dēnat thalmud indicauī zc. Verā Thalmud quē i scdo ordine. z mox post bibliā
ppter blasphemias
in eo p̄ctas. igni adiudicasti. Que etēn vel horridiores vl̄ tetrio-
res effingi p̄nt blasphemie. q̄s Jesum ch̄m habuisse demoniū. blas-
phemū etiā z pleb̄ fuisse seductōrē tu tū nō has ipas mō. verū z ali-
as id gen⁹ eis (vt in q̄s) siles sermones ac intentōes Thalmudic⁹
libris p̄mixtas esse p̄fiteris. in locis p̄sertim illis vbi in eā rez ma-
teria scribendi sese obtulisset.

§. ii. Porro statim post dictā tuā p̄fessionē ad decisionem decli-
nās. actualēqz pdictaz blasphemiaz memoriā faciēs indi-
stincte p̄cludis Thalmud eē p̄seruādū. cesarie maiestatis q̄stioni sic
rūdido. Scdm̄ illa (in q̄s) oia. ad p̄positā q̄stionez dico. q̄ Thalmud
neqz cremādus sit neqz abolēd⁹. Hāc etiā tuā decisionē cōtri-
mo fundas in apli s̄bis. Optz hereses eē. Uides nūc Capniōm.

LIBER I. CAP. II.

quos facit dephel? sis. q. optios quosq. (qui tuas nesciunt argutias) fallere voluer. du h. ais Thalmudicos libros aut igni tradendos at potestibus custodiendos te adiudicasse. q. in tuo consilio de istiusmodi custodia epis committenda nullam unquam vel usquam fecerit mentionem. Lete Capnion abstineas viceps nec tales commeteris fallacias. Nos enim haud dubium mundo proalabimur. fac ut habeant finem verba vetosa Job. vi

IOAN. REVCH. AD BE.

Ad quod enim libri illi addenda sunt. ea in parte ubi omnia precepta divina illi populo tradita enumerantur et rememorantur. Sicut ubi agunt de iudiciis et iudiciis. ubi quoque tractant de medelis et medicamentis. herbis et alijs huiusmodi. Eodem modo quare sunt in illis que ad cultum dei secundum eorum ritum pertinent. **Vane laudes** **Ad ipsi Thal.** **Uane laudes** quod etiam sunt in illis passibus obredendi. in quibus prima. et illa quod est preclarissima de Messiahae diuinitate et humanitate sibi incarnatione. matris perpetua virginitate. personarum trinitate cum substantie et nature unitate. aliisque ex ipsis afferunt. que nobis Iesum nostrum dilectissimum dominum verum Messiam credentibus. admodum suffragantur. sunt profecto eis in libris prima. ex quibus eos licet proterui. et dure cervicis ut se spernerunt sint. quincere possumus facillime. Ob quos quod est suasiones multi inter eos in talibus eruditissimi. relicta perfidia ad nostram puenere fide. et in ea (non ut iste Neophytus. qui tante proteritiae causa exitit) seruentissime vixerunt. et usque ad finem perseuerarunt. Sunt et nonnulli inter eos. qui ad nos non veniunt licet vel ex parte credant. sed illud semper non cadit in terram bonam. vel ob eorum (in quo omne genus hominum superat) auariciam. vel propter fidei nostre credibilia ardua. que tamen etiam in Babala. et nonnullis Thalmudicis libris intueri possent. vel quod non sunt predestinati ad vitam eternam. sic autem in actibus apostolicis. ca. xiiij. scribitur Et crediderunt quicquid erant preordinati ad vitam eternam

THEOLOGVS.

S. iij. Si patienter te gerere volueris Capnion. tue armate satis faciemus questionem. Tu conceptum habes. quod de bonis libris. nihil contra tuum consilium scripsimus. Lete quod per sacras litteras abs te nimis adulteratas Judaicas voluisti saluare libros ex interitu (ut lateat et Quare contra subdole expressisti) contra fidem editos. hereticarum prauitatum ac zizaniorum oculare specimen fomite haberes. quos olim sacrosancta sedes apostolica (ut supra probatum est) rite combussit. Ex hac profecto ratione. contra tuam almanicam insultationem fuit a nobis. non minus sancte quam legitime processum.

S. iij. Ceterum vero. ne in imensum et plus equo gloriaris de meritis ac virtutibus. si que sunt ipsius Thalmud. quem nunquam (vel in ipsius testimonio) habuisti. **Capnio in de** **Primo** te tibi in faciem tuam statuemus. In libro enim tuo de sibi mirifico sibi mirifico. fo. xij. pagina. ij. sic scripsisti Ego sibi Capnion (in quibus) tibi recipi addenda Thal. pio **Sz** vtriusque leges prescribam. quas absque seditione obseruabitis. resti. **Ala iij.**

piſcētia veſtra hec eſto. a Thalmudini baruchia. tuq; Sidoni ab
Epycuro atq; Lucretio receditote Et itez Lū Sidonius intole-
rabile hactenus nihil arbitroz ſanxiſti. niſi forte duz illi barachie
videri velit. ius ipz de Thalmudim q̄s mihi quondā legēti ſuper
bas factōes. z multoz ſue amētie ꝑſpiratōes eē. ꝑſuaſi nō ſequen-
das. ꝑſertim vbiq; ad diuinitatē attinet. cū potiꝰ ſacra in extera
rū gentiū torqueāt odiū. cedem direptōem q̄ in orbis terraz ꝑuer-
tāt ſalutē gerere volneris

Burgenſ.

S. V. Deinde opponimus tibi Rabi Paulū episcopū. poſtea
Burgēſem. quē ꝑfecto velut ſuſpectū reūcere nō potes. vt
pote ꝑ cuiꝰ auctoritatē tāq; ꝑ penetrabile ſcutū. multa errata tua ꝑ
ambages defendere. ac latēter tādē palliare ꝑtendis. Is em̄ in ſuis
additōib; ſup Eſaie. xxxiii. et ſup Zacharie. v. capliſ. Luce clariꝰ
oſtēdit turpitudines ipſiꝰ Thalmud/ q̄b; vaſtriſ; iudei añ Chri-
ſti natiuitatē. dū ſecta ꝑmū erūperet phariſaica. falſo excogitarunt
ꝑter legē moſi ſcriptā. etiā z aliā a deo eidē in mōte Syna nō ſcrip-
tā. ſ; viua voce datā. z a Moſe ſucceſſorib; ſuis. atq; ab ijs tandē
z poſteris apto itidē ſermone cōicatā. q̄ ſucceſſiuis. deinde ꝑ ꝑib; ſ
ad volumē redacta. apud eos Miſchna vocitat. hoc ē lex ſcda. in q̄
phariſaice traditōes (quas veteroſes appellāt) diſfuſiꝰ ꝑtinēt. que
q; poſtea ꝑ Thalmudiſtas expoſita. z in immēſum pene amplia-
ta fuit Demōſtrat q̄z idē Burgenſis. ex libro q̄dā Thalmudico
nō ꝑaz apud eos auctoritatis habēte. huiꝰ mōſtroſe ꝑpoſitōis ac
ꝑfide fictōis autores. duos habuiſſe cacodemones ſibi familiares
q̄rū ꝑſilio atq; auxilio eadē illa ſcripta periclitata quondā recupe-
rata fuere. In quib; vt de iurib; illie Thalmudicis loquitur. ini-
quiſſima queꝰ ꝑtinēt. naturali oīno rōni repugnātia Addit etiā
idē ille ep̄s olim iudeoz Rabinꝰ. q̄ ſcripta illiuſmodi Thalmudi-
ca. de q̄b; mō facta ē mētio. ꝑter decalogi ꝑcepta in vera lege moſai-
ca ꝑtēta. alia q̄dā figmēta z auditu turpia ꝑplectant. cū in q̄libet
ꝑcepto dicāt eē aliq̄d de lege ſcripta ꝑ Moſen. partimq; aliq̄d de le-
ge ꝑ verboꝝ exp̄ſionē lata Auctores igiꝰ ſiue glosſematarij ꝑuerſe
huiꝰ doctrine. noua effingūt ꝑcepta. ac ꝑpoſteras nō citra fraudē
expoſitōes ꝑceptoz legis. z id q̄dē a dei volūtate ac ꝑcepto longe
aberrantes. Multa quoq; in eoz doctrinis continētur falſa. erro-
nea. iniqua. z absurda. nō diuine ſolū legi. ſed naturali penitus re-
pugnātia. hec om̄ia legiſti Capnion in tuo Burgenſ. nec inficia-
ri potes. cū haz ꝑpe additionū in tuo ꝑſilio exp̄ſe memineriſ.

fo. vi. fac. ꝑ

S. Vj. Quid igitur de Thalmudicis loquēs libris querere nō
erubescis. ad q̄d illiuſmodi libri ei in re ſunt cōdem tan-
di. in quib; om̄ia ꝑcepta diuina illi populo tradita ſigillatim enū-

LIBER I CAP II.

meratur. Respice obsecro. respice ne pervertendo omnia. puer-
sus ipse habeatis. Quid multa? Asserit idem Paulus tuus in iuribus
illis multa que pessima sunt. non in proximos tantum et externos. ve-
ruti in deum ac parentes contineri. tu vero Capnion. hec olim apud
Paulum. legens oculis (credo) non caligantibus neque fumosis. querere
audes. cur illi libri in illis potissimum locis. ubi de iudicijs et iudici-
bus agitur. sint coburendi

S. vii. Taceo eundem Paulum predictis adiecit. quod in Thal/Thalmud do-
ne Christi (que celestis et immaculata est) repugnare eamque denigra denigrat.
re. Quid igitur sinistre persuadendo. plurima apud illos. et illa qui-
dem clarissima. de diuinitate. humanitate. et incarnatione. credenti-
bus plurimum suffragata. contineri ingeminas. Nunquid fideles Bona et eterna
que in Thal/Thalmud scripta sunt credere oportebit. Nunquid per illa Thal/Thalmud in
generalia de diuinitate humanitate et incarnatione Messie. ex textu posterioribus li-
Biblie desumpta. et Thal/Thalmudicis ineptijs fraudulenter permista. quibus inueniuntur.
in alijs etiam prestantioribus libris satis copiose inueniuntur. minus
catholice sentiendo. libros illos excusabis. impudenter continentes Je-
sum christum demonium habuisse. seductorem blasphemumque fuisse.

S. viii. Dices ne iniustum aut impium esse. si quis zelo fidei illam
fedissimam voluerit suppressere doctrinam (per quam sa-
cratissimam Christi doctrinam impudenter et falso. et inquam possunt
inuertere conatur. Num sedem ipse apostolicam tales libros quon-
dam coburentem condennare audebis? Prolixiores fuimus. sed tua
armata percussio id expetebat. Primum itaque tue fuge ac palliatio-
nis viam obstruximus. Sine igitur ut Benignus materiam certami-
nis ingerat amplioris. Quia ego loquutus sum. te Benignum
non prohibebo

.BE. AD IO. REVCH.

Cecitate sunt percussi. sicut et qui sciunt bonum. neque tamen faci-
unt. Torunt miscipulam. et pedem ponunt in eam. Vir quidam di-
gnus exclamabat. Si iudei nunc omnes in Jesum nostrum crederent
ego non crederem. Nam vaticinio prophetarum et saluatoris. ac apo-
stolorum sententia. cecitas eorum usque ad ultima tempora est dura.
tura. et tandem reliquie Israel salue fient. Non ergo mirum est si vi-
dentes sint ceci. In mundum enim venit Jesus ut non videntes vider-
ent. et qui videbant ceci fierent. Uelamen est positum super eorum
oculos. Libri itaque hominum. usque ad tempora illa sunt seruandi. ut ipsi sua per-
tinaciam tandem cognoscant. dicantque. Uenobis. videbam? et vide-
re nolebam? et ita ipsemet nos excecabam? et nos de gratia dei benigni-
tate qua a tenebris ad veram lucem peruenire meruimus. letemur. Denique in

LIBER I. CAP. III

summi pōtificis coronatōem vel coronatōis suffragiis. seu pcessio
ne locū sibi altū in via p quā pōtifer trāsit Iudei parāt atq; inter
alia sue legis libros ostēdūt. vt eos pfirmet postulātes Pontifex
nūt nō pfirmam? s; toleramus rit? . scz vros. z ritus vri libros res
pōdet Eur igit sunt cremādi quū tolerādi iubēāt. Accedit ad hoc
nā frustra fit iussio. q̄ mādari executōi neq̄t. librorū aut̄ illoz longe
amplior copia inter infideles reperit. THEOLOGVS

S. J. Leopardū expm̄is hic benigne z nūc calūniatoris nūc ex
cusant̄. mō ppugnatoris mō arguēt̄ locū vsurpare vide
ris Uez q̄ ab initio refers. vera ne sint an ita. paz nri ppositi inter
est. nisi q̄ de grege Obscuroz viroz te eē. hinc suspicari possumus
Id nobiscū fatearis optet. qz alia ē rō tolerādi Iudeoz rit? . altera
tolerādi maledictos libros in deū blasphemos. z sacrā scripturam
corrūpētes. vnde de ritib; ad libros Thalmudicos pcedere. nūc cō
sequētie h; Quidq; sedes aplica pōitō ipib; fecerit. iam tu etiam
a nobis audiuisti

¶ Caplm̄ tertiū. pertractās assertionē Capniouis primā
GEOR. BENIGNVS.

Enūero qz tu aplm̄ induxisti Optz hereses eē. vt pbat̄ manifesti
fiāt. aduersarij arguūt a sili. Necessē ē vt veniāt scādala. igit̄ occasi
ones scādaloz optz manere z retinere. Nec aut̄ psequētia mala. z ē
tue sili. igit̄ z tua mala THEOLOGVS

fol. iij. fa. p.

p. Coz. p.

Mat. Fvii.

S. J. Palā tibi ostēdem? Benigne te nrm̄ infideliter argumētū
retulisse. Pretēdis em̄ nos pcessisse p locū extrinsecū. quē
dialectici vocāt a sili. pre ceteris debiliore. cū tñ vltro citroq; pces
sum sit. in vim syllogistice subsumptōis. minoris extremitat̄ sub
medio Capniō nāq; tu? sic argumētat? ē. sm̄ aplm̄ Optz hereses
eē zc. Iudei at̄ quāuis recte loquēdo heretici nō sint zc. tñ hic sub
apli p̄bis pphēdūt. zcludēs libros Iudeoz eē pseruādos Cōtra
hūc ip̄s? syllogismū h̄ mō p nos disputatū fuit. idq; in p̄mis iur
ta fundamētū saluatoris nri Matthēi. xvij. Optet scādaloz cau
sas tolli. z occasiones. vtz heretic? sermo cā ē z occasio heresum scā
dala ptra fidē generādi. fuit at̄ hec minor p̄bata apli auctoritate.
cū inq̄t. hereticoz sermo cācri instar serpit Manifestū pfecto ē. id
ip̄m eē vtz. nō minus de sermone scripto qui manet. q̄ de prolato
qui raptim z inspirato disperit. quēadmodum de libris Joannis
wycleff herestarche ex Angliā in Bohemiā translatis actū est. vt
q; ip̄a etiā (pro dolor) experiētia nos ois multū attonitos seruat.
Ex hac potissimū ratione conclusimus Hereticoz libros esse tol
lendos. z sic eosdem per cōsequens siue necessario Iudeoz etiā li
bros (in quibus hereses continentur) de rigore iusticie destruendos
esse potius q̄ conseruandos

LIBER I: CAP. III.

S. ij. Amplius aut Capnion ipse tu⁹ itez inducendo idē apli
 verbū p̄clusit prauos iudeoz libros vel hoc solo asseruā
 dos esse fundāmento. q̄ illis ipsis aliqñ destructis p̄bati (qui p̄tra
 eosdē scripsissent) nō possent fieri manifesti. quū in hoc casu (vt ip̄e
 autumat) nō possit apparere vtz illoz argumentatiōes aut repli
 catōes vere fuissent an false. hoc aut q̄ sit ridiculum dicere. nemo
 omniū qui ignorat. Audi tñ Benigne quid Capnionia velit. hec ē
 (inquit) intentio in p̄allegatis beati apostoli verbis. qui scribit
 ad Ehozinthios. xi. Oportet hereses esse. vt qui p̄bati sunt mani
 festi fiant in vobis. q̄ quāto ineptior sit ip̄e Thalmud. me tanto li
 bentius velle vt nostris studentibz ac literatis relinqui posset Nec
 omnia patent ex prima assertionē.

S. iij. Contra hanc aut execrabile Capnionis sententiā. velut
 apli textus de prauatōem hoc modo argumentati sum⁹.
 Ex quo aplus nō de iudeoz dūtaxat heresibz. sed in genere locut⁹
 est. luce elarius p̄z. q̄ iuxta hanc pueram int̄p̄ratōem violata sit
 apli sententiā. qñ ecclia p̄pter verbū eiusdem Apli ad Galatas. v. Galatas. v.
 Modicū fermētū totā massam corūpit. et. ij. ad Thimotheū. ij. ij. Thimo. ij.
 vbi ait. Sermo hereticoz serpit vt cancer. libros hereticoz com
 buisit. eosqz a nobis eliminādos esse voluit. ac tandē demandauit
 Doc aut cū sit manifesta blasphemia. nec christiano hoie digna.
 ridiculū p̄inde est aplm voluisse hereticoz libros p̄manere debere
 vt p̄bati p̄ hoc fiant manifesti. ac si eoz libri ad hereticoz libros
 velut adhuc dubij ac vacillantes (id qd absurdū est dicere) sint re
 fricandi. vt hoc mō quqz apparere possit. eoz ne argumentatiōes
 ac decisiones vere fuissent an false. Iterūqz ac si sacrosancta mater
 ecclia hereticoz libros p̄denās. p̄batoz hō sūma cū veneratōe reci
 piēs. de hō nō satz certos nos redderet. z postremo nō alit delirādo
 q̄ si Hieronym⁹ Augustin⁹ aliqz sexcentū p̄batissimi doctores. p̄
 talem ecclie approbatiōem. nō satis facti sint manifesti. p̄ eo q̄ li
 bri hereticoz (p̄tra quos scripserūt) fuere exterminati. Et vt ad p̄
 positū exemplū adducamus. Refert diuin⁹ noster Aquinas p̄tra
 gentiles. lib. p̄. ca. xvi. Iudeos scripsisse in Thalmud. cum aliqñ
 peccare. z a pctō purgari. Reprobatoz idē turpissimā illā blasphe
 miā. Nūqd ergo oportebit libz tam fedā heresim p̄tinentez p̄ser
 uari atqz custodiri. quaten⁹ sciri possit an argumentatiōes sancti
 Thome vere sint aut ne. Jam quem eracuimus gladius ostendi
 mus. quē qualiter Capnion infringere p̄gat libz auscultare.

IOAN. REV. AD BE.

Nosti sacra scripturā plures habere sensus. z vnūquēqz eā trahere
 re posse ad quē sibi libet (illega fide) sensum.

THEOLOGVS

Bb i.

S. Thom. 5
Thalmud

LIBER I: CAP. III.

Cantico. vij.
Clemēs papa

Dis. xxxvij.
Hieronymus.
xxij. q. 4.

§. iij. Nasum illum ut aiūt scripture cereū. q̄tū hic p̄ te eēt
Capnion. p̄re illo naso de quo in canticis. turris liba
ni magnificares Sed nō fert hec clemens papa te longe meli⁹ sen
tiens. cui⁹z ⁊ nos om̄es credere oportet. sic inquit. Lex dei cū le
gī. nō sūm ppriam ingenij virtute aut intelligentiā legat aut doce
atur. Sūt em̄ multa verba in scripturis diuinis. que possunt tra
hi ad eū sensum quē sibi q̄sq; sponte p̄sumperit. Sed non oportet
Nā ex ip̄is scripturis sensum veritatis optz accipe ⁊ illaz scienti
am ab eo discere. qui eā a maiorib; sūm veritatē sibi traditam seruat
dis. xxxvij. Relatū. Hanc ob rem sic inq̄t Hieronymus. Quicumq;
aliter scripturā sacra intelligit q̄ sensus sp̄s sancti flagitat a quo
scripta est. hereticus dici p̄t. xxij. q. ij. heresis. Utriusq; certo co
rū meministi in p̄silio illo tuo puerulo. mi Capnion. Cur igitur hic
falso p̄suadere legentib; conaris. vnāquēq; scripturā trahere posse
ad quē sibi libeat illeia fide sensum. Reliq; recensere ne tardaueris.
Benignus commendationem pollicetur. et eius quod te defecer
it suppletionem.

IOAN. REVCH. AD Be.

Quēadmodū ergo ap̄lus ad inferendū qd̄ volebat dixit. optet
hereses esse vt p̄bati manifesti fiant. hoc est vt veraces agnoscant
qz vt ait p̄lus. Opposita iuxta se p̄specta magis elucescūt. Non
em̄ cognoscitur virtus nisi ex p̄p̄tōe ad vittū. vt ait diu⁹ Hiero
nymus. Sic ⁊ ego dixi. Oportet esse ⁊ manere libros illos. q̄si a s̄i
mili arguendo ad hoc vt cognoscat melius veritas nostra. ⁊ nra
recta fides. ex iudeoz cecitate ⁊ stulticia. qui suoz doctoz verā doc
trinā nō suscipiūt. aut intelligere nolūt. ⁊ falsa q̄dam ac stulta con
plectūtur. Que p̄paratio fieri nō possz illis libris extinctis Nō ḡ
rō eorū procedit p̄similr rōni quā ego attuli. Nō em̄ dixit Ap̄lus
Oportz hereses esse. igit̄ occasion es heresum nō sunt extirpande.
sed vt p̄bati manifesti fiant. ⁊ nos p̄similiter dicimus. Opus est il
los manere libros vt nostre fidei vitaslympidius cernat.

THEOLOGVS

Job. xxxij.

§. v. Doleo vices tuas Capnion. q̄ a te dissideas nō satis p̄dic
toz memor. Ex p̄p̄tōe em̄ oppositoz quā hic facis haud
obscure p̄vinceris. te nō p̄demnare ad ignē. sed potius p̄ rigore ius
ticie ex scripturis fundate p̄seruare libros p̄uos iudeoz fidei no
stre p̄trarios. Accede ⁊ loq̄re tu Benigne. Et si iniq̄tatē locut⁹ est
Capnion. tu vltra nō addas.

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Placet id. nā ap̄lus deū nullū p̄mittere malū ex q̄ nō eliciat ali
qd̄ bonū norat. vñ ex malo heresis. hoc vt p̄bati manifesti fiāt eli
cit bonū. ⁊ tu cū ap̄lo in hac sentētia p̄uenis q̄ est tacita ⁊ ip̄licita.

LIBER I: CAP. III.

Conducit et utile est esse mala. ex quibus oriuntur bona. Nam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Sed apostolus sub illa sententia ponit hanc. Sed ex heresibus oriuntur bona. igitur necesse est hoc esse. igitur conducit et utile est hereses esse. Et unum bonum quod inter alia ex heresibus sequitur exprimit. videlicet ut probati manifesti fiant. Tu vero sub illa sententia communi subassumis hanc. scilicet ex libris Thalmudicis plurima oriuntur bona. ut iam diximus igitur bonum est eos esse. non obstante quod in illis quicquid aliquid falsa vel stulta reperiantur. Differt tamen minor tua a minore apostoli. quod heresis est tota mala. quod contraria fidei. Thalmudici libri aliquid sunt omnino pro nobis. aliquid contra nos. aliquid neutri. Adversarii formant alio et diverso modo persecuti. quod non est ad rem neque ad iuventutem tuam. aut ad vim scripturarum tuorum.

THEOLOGVS

S. VI. Nonne Benignus huius adiutor est ihecill. exhibetque Capnioni Job. xxvi. pollicitam commendationem. nec tamen magnopere dictum suum commendat. dum dicit sibi placere. non utique quod verum. sed quod colludetis amasij dictum. Id tamen Benigne ridere non possumus. quod dum palliare queris errores alienorum multum absone asserendo. teipsum profecto in deteriore precipitas casu. Dum sententiam adducis. quam vis et apostolo et Capnioni eodem. hanc scilicet Conducit et utile est esse mala ex quibus oriuntur bona. Quam quidem sententiam (pro ut eam inducis) erroneam esse dicimus et spurcam. nec christiano homine dignam. quicquid ex ea inferre conaris. hereseos omnino plenam et blasphemam

S. VII. Hoc autem tibi Benigno sic benigne ostendimus. Capnion ipse prima ratione sic est locutus. Quomodo apostolus ad inferendum quod volebat ait Optet hereses esse. ut probati manifesti fiant et ita te ego dixi. Optet esse et manere libros. quasi a fili disputando. ut veritas nostra melius agnoscat. finaliterque de eisdem libris loquens sic subiungit. Et nos persisteremus dicimus. oportet illos manere. Ad firmam autem hanc Capnionis sententiam. tu hinc aliam introducis et apostolo (ut supra dictum est) et Capnioni eodem. Conducit et utile est mala esse ex quibus bona oriuntur. Necesse est quod nec inficias ire potes. in hac communi sententia te accipe scriptum esse. ut designet esse permanentem. ut idem significet esse quod manere. Negare etiam non vales quoniam eadem sententiam tanquam uniuersaliter veram induxeris. alioquin nimis ridicule diceres. Apostolum ex ea sumpsisse hanc. Sed ex heresibus oriuntur bona. Id ipsum autem manifeste indicat apostoli scriptum. quod pro communi dicitur communi sententie subiungis dices. Nam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Cum autem diligentibus deum omnia (ut oppositius aliquando te. ut agamus) quicquidque noxia. perniciosa. enormia. perniciosa. ac pestifera. tandem ad bonum cooperantur. sequitur tuam proponere pretendere. Conducit et utile est esse quicquidque mala quicquidque enormia sint et perniciosa. dum modo ex eis oriuntur bona. Quam quidem sensum ex ipsis (ut ita dicam) terminis constat esse falsissimum. loquere enim utrumque talia mala non esse quicquidque esse. et perniciosa esse talia mala esse. Quomodo itaque absoluto sermone dicere audeas

Bb 4.

Corin. f.

Ad Ro. viij.

LIBER I. CAP. III:

Utile est talia mala esse. Eni uero si quispiam usque adeo desipiat. ut ita
(quoadmodum nris hisce temporibus desipiunt multi) sentire videat. pite
at etiam (nece est) pvtile sit hoies manere cecos. surdos ac mēbroru
ipotes. Ex hō em malo refrenat cupiscētia. enit atq; retractio. et id
gen^o alia mille vitia. Utile erit etiā ex tā puerſa et stulta opinione
pueros baptisatos (id qd nephas ē dicere) nō fatuos solū. vez et in
sensatos pmanere. Nā ex hō malo et inocētia pseruare. et celestē securi
gliam pseq possent. Utile pterea videbit in turpissima quēq; rue
re pcta. eo qd ex hoc suā discat agnoscere fragilitatē.

S. viii. Equidem Benigne si particulas spurcissime hui⁹
tue sententie sigillatim discutere voluerimus. in
ueniemus eas sepe numero fallam. raro aut verā. aut nullā potius
habere (ut ingenue fatear) verisimilitudinis colorē nisi certis soluz
accedentib; pditōib; Primo nāq; illā intelligi optz de malis illis
ex quoz natura de per se et nō ab vsu extrinseco oriūtur bona. haud
equidē quenis erilia bona. sz q magis magisq; necessaria sunt. plu⁹
rimūq; pstantia. quēadmodū ad interfectōem quozūdā. quies seq
tur reipublice. et ex christi occisione secuta est filij ad patrē obediē
tia. et regni tādē celestis aperitio. Altera conditio est. qd hōi bona
nō possit quispiā nisi ex his cōsequi malis. hinc est qd tamesi castra
tio nō nihil ad obseruandaz pducat castitatē. attamē qm castitas
et alijs vjs cōseruari potest. ideo gratia pseruade castitatē se castra
re haud conuenit. Tertia quoq; conditio est. qm ex malis ipsis. p
ter ipa bona que ex eis sequūtur nō erurgāt neq; pullulent deterio
ra. que longe plus excedāt in sua malicia. q bona prestent in boni
tate. Nam hoc certe casu longe pniciosius est talia mala esse q sit
vtile ea esse. Perniciosius quoq; magisq; pestiferū est ea esse q nō esse
Nec hō cordat⁹ negare pōt qn peius sit absq; vlla pſus cōparatōe
talia esse q nō esse. Quis ergo (nisi omnino deliret aut mente capt⁹
sit) p̄muni et absoluto sermone tanq; vniuersaliter vere et indistinc
te audebit dicere. Utile est mala esse. ex qb; bona oriūtur.

S. ix. Dis ergo premissis discutiamus Benigne quo nā mō
tu vsus sis ista ppositōe. Dicis em Aplm sub pdicta p
positōe hanc subsumpsisse. Sed ex heresib; oriūc bona Illāq; sub
sumptā per hoc declaras. qd p̄bati ex heresib; manifesti fiant. subq;
sumptōe Apli hoc infers. Igit̄ necesse est. hoc est. igit̄ pducat et vti
le est hereses esse. Ut ergo vniuersalis vtrinq; et tua et Capnionis
ex dicta p̄muni sentētia sit illatio tribuis hāc (id qd negare nō po
tes) aplo sententiā. Utile est hereses esse. Id est pmanere. quemad
modū fm te Benigne. Capnion ex eadē p̄muni sentētia subintulit
Bonū est illos Thalmudicos libros esse. id est manere. non ob
stare (sic em p̄us se exposuit) q in illis falsa p̄tineant. Hoc autem

Philepen. ij.
Ad hebre. x.

S. Tho. 2^a 2^e

LIBER I. CAP. III

nihil ē aliud. q̄ iniq̄ z citra religionē. apli intentōez puertere. Qm̄ Aug^o.
 vt Blossa ibide inq̄. q̄ ē bñ Augustini. Nō vult apls neqz optat
 vt hereses sint. s; qz sic futuz ē. ita d̄t. Nā vt ipe fateris. heresis est
 tota mala. clarūq; ē ex ea seq̄ mala ingētissima. q̄ sunt fidei christia/
 ne corruptio. eccl̄astice vnionis dissolutio. z certissima aīaz pdi/
 tio. dicēte aplo. sine fide ipossibile ē placere d̄o. Uñ etiā z ab exor/
 dio suo m̄ eccl̄ia p̄ extirpatōe heresuz ad sāguinē vsq; sp̄ decertant
S. F. Blasphemia igit̄ ē aplo tribuere. q̄ ppter pbatoz mani/
 festatōem dicere voluerit. Utile ē hereses eē siue manere.
 qz multo splēdidi^o pbati sūt manifesti ex eliminatōe z extirpati/
 one heresum. q̄ ex eaz pmanētia. Quocirca z ridiculam. z om̄ino
 futile hāc apls indicasset psequentiā. Hereses eē d̄ducit z vtile ē.
 ad pbatoz manifestatōem. q̄ vtile ē hereses eē. velut isti silem p̄se/
 quētie. Castrari vtile ē ad declinandā p̄cupiscētia. igit̄ vtile ē castra/
 ri. S; h̄ auditu turpe ē. q̄ z illd̄ qd̄ p̄cipit. Nā bonū id ad qd̄ apls
 d̄t eē hereses vtilis siue opportunas. scz manifestatio pbatoz. ex
 directo siue ex integro poti^o ē heresum diuersaz extirpatiuū Cap/
 nion aut̄ ex h̄ eodē bono ad qd̄ apls ait hereses eē vtilis. pcludit li/
 bros p̄nos (aplo in h̄ d̄dicēs) pmanere debere. q̄ int^o z in cute sunt
 heresum p̄pagatiui. z cruētissima hereticis arma porrigētes. Jā vi/
 dere poteris si dissimulare nō vis Benigne. n̄ra ne illatio. quā p̄se/
 quentiā vocant. ad rē sit. an p̄ter Capnionis mentē. Hec boni p̄su/
 las Benigne z que sup̄sunt enarra.

Ad hebre. xj.

Blasphemia
in ap̄lm

Corollarū

Caplm̄ q̄rū declarās libros Thalmudicos eaz falsitati dedis/
 tos vt libros hereticoz

GE. BENIGNVS

Enūvero mirant̄ pleriq;. cur illos libros sic indistincte hereses
 appellasti cū in eis m̄lta vera vt etiā tu asser̄ p̄tineat. ois at̄ heresis
 sit falsa. s; vim rōnis tue nō p̄pēdūt.

THEOLOGVS

Quā p̄funde vim rōis p̄ceperim^o. clare apparebit dū iferi^o col/
 lusionē hāc detexerim^o Interea Capnion ad obiecta tibi r̄ndeat.
 IOAN. REVCH. AD BE.

Plurimū interest veritatē docēdo illi misceri falsitatē. z docēdo
 falsitatē illi miscere veritatē. libri hereticoz falsa docēt. nōnulla ve/
 ra interponētes. libri Thalmud vera docēt. qz fidei n̄re mysteria p̄a/
 dunt. s; stulta z falsa q̄nq; interponūt. falsa qd̄ docent heretici. qz
 fidei vera p̄ria pbare conant̄. z falsitati quā intendūt nōnulla s̄a
 interponūt. Libri s̄o Labale seu Thalmudici docēt vera z illa in/
 tēdūt. qz fidei orthodoxe mysteria abscondita p̄palāt. licet interdū
 aliq̄ falsa z stulta intermiscēat. Nō sunt igit̄ h̄i libri appellandi p̄/
 prie heretici. neqz vt hereticoz libri. igni adijciēdi. Nū em̄ ex inten/
 tione veritati. illi falsitati adherēt. his in mēte p̄ se veritas aliūde
 falsitas. illis p̄ se falsitas inest. p̄ accidēs veritas. libri hereticoz sunt

Bb iij

LIBER I. CAP. III.

q̄ vna nobiscū z christū z ei⁹ p̄fitent publice nouū testamētū. libri
Thalmudici sōis vident. licet aliquo mō intus sint.

THEOLOGVS

Job. xxxij

S. j. Donec putabā vos aliqd̄ dicere p̄siderabā. At p̄dēnabit
te Capnionē os tuū. z nō ego. fateris em̄ in tuo p̄silio Thalmud
ipm̄ ex libris olim multoz Rabi collectū eē. Alio q̄q̄ loco di
cis. eūdē a iudeis post mortē Christi eē p̄positū. q̄ren⁹ eo melius
possent in suis disputatōibz. p̄ueris ad fidē iudeis resistere. Subi
dis etiā. hūc naturāl̄ eē credibile. eos q̄cqd̄ excogitare potuerūt
p̄scripsisse. q̄ meli⁹ se p̄ baptisatos possent defendere. Alio sō passū
affirmas. iudeos sua volumina sibūp̄sis emolumento z in sui fidei
tuitōem p̄didisse. Idq̄ in p̄mis si a christiano q̄piā ipugnarēt. Lō

Folio. lū.

Fol. xliij. i fine

Folio. vj. fa. j

Sapiētie. vñ

Pic⁹ mirā. in

Thalmud

literis insup in eodē p̄silio. te legisse additōes dñi Burgēsis. in q̄
bus inuenisti q̄ Thalmudiste inq̄tū p̄nt mutū doctrine christi (q̄
celestis z immaculata z incōtaminata est. repugnare eāq̄ deturpare.
Adducis postremo. in p̄ma tua declaratōe. argumēto. xxxij. Picū
Mirādulanū (quē plurimi facis) apte dicētē. doctrinā Thalmudicā
totali ab ip̄is hebreis. iā p̄ christianos pugnātibz eē p̄ficiā.

S. ij. Ut qd̄ ḡ nūc dicere nō erubescis libros Thalmudicos ve
rere. falstatē sō p̄ accidēs eis inesse. q̄s tñ p̄us in tuitōem iudaice
p̄fidei. p̄ catholicā fidē. z in christiane tandē doctrine oppugnatō
onē ac denigratōem. p̄ncipāl̄ excogitatos affirmasti. Cur igit̄ non
verere libros iudaice p̄fidie hereticoz p̄ferre libris. tāq̄ p̄ se verita
tem intēdētes (vbi hereticoz libri p̄ se falstatē inherēt) p̄ accūs sō
veritatē p̄tinētes. z ob id nō eē igni adijciendos sicut hereticoz li
bros. quū plerūq̄ heretici nō (vt tu falso existimas z p̄tinacit̄ effin
gis) p̄traria fidei p̄bare conent̄. s̄ pot⁹ obsequiū sese deo p̄stare. et
nouā christiane religioni salutē afferre laborēt. atq̄ intendāt. libri
tñ eoz nō min⁹ ob id ip̄m p̄burunt. vbi p̄tra libri Thalmudici ex
intēriore Christi doctrinā denigrare laborāt. Quem teip̄e facis mi
Capnionē. Uis ne tibi machera vel acutior. O q̄ fortit̄ atq̄ egre
gie tibi hāc gloriōsus ille atq̄ inuictus antistes p̄ter Petrus bru
tus veneris. Cathariensis ep̄us. q̄ p̄ductis p̄ pluribz in medium.
fedulimis articulis. ad dños Vincētinos in hūc modū cōcludit.
Quāta sit Thalmudistarū p̄auitas. q̄tra infidelitas. q̄tra repug
nātia leḡ nature z institutōis diuine. fugit neminē. Quis nō cese
bit igit̄ Thalmud ip̄m qd̄cūq̄ etiā sit. p̄ frustra lacerandū. ac vna
cū iudeis oibz pariter p̄burendū. hec ille. Uide itaq̄ Capnion q̄
frivole. q̄ p̄ arroganter. in ecclesie scandalū. iudice p̄fidie libros.
ac sathane laudaris synagogam. Nihilomin⁹ tamē cepta tua p̄se
quere. Si erraueris ego te docebo.

Quāuis here
tici putēt se p̄
tare obsequiū
deo. nihilomi
n⁹ eoz libri cō
burunt.

Petr⁹ brut⁹ in
Thalmud.

LIBER I. CAP. III.

IOAN. REVCH. AD BE.

Preterea illos libros nō appellavi hereses. s; similitudinē apli de heresib; illis appuli bis libris

THEOLOGVS

S. iij. Usq; q̄ loq̄ris talia Capnion. 7 spūs ē multiplex s; mo/ nis oris tui. labia tua rīdebūt tibi. In cōsilio em̄ tuo Le Job. viij. sar; q̄stioni rīdēs defensionē nephādi Thalmud in s;bo apli p̄mi tus fundasti. Oportet hereses esse. Morq; in vim subsumptōnis sub eiusdem dicto sic adiecisti. Quāuis aut̄ recte loquendo iudei nō sunt heretici zc. tamē hic sub apli s;bis cōphendūtur. 7 ex his cōcludis iudeoz libros debere asseruari. Sicut at̄ iudeos dixisti hereticos. ita 7 eoz libros tales eē designas. alioq̄n 7 ridicule subsumes. 7 plus q̄ ridiculo dignū cōcluderes. Cur ḡ nūc nō vereris dicere. Ego Capnion nō appellavi libros illos hereses. vez apli de heresib; illis similitudinē his libris appuli. ac si argumētū a sibi formaueris. q̄ disputādi loc; ē tot; extrinsec;. quū cōstet te. velut p̄ subsumptionē minoris extremitat; sub medio. argumētari voluisse. Eos ḡ libros s; nō hereticos dixisti. q̄ apls de heresib; locut; ē. Proce/ denec tū putes te solū hoīem. cū q̄ sapiētia moritura sit. Job. xij.

IOAN. REVCH. AD BE.

Et si eos hereses appellassem. nō atrox crimen fuisset. Sicut nā; q; om̄e qd̄ nō ē ex fide. etiā amor dei. pctm̄ esse dici p̄t. hoc ē nō me/ ritorū vite eterne. q̄ em̄ caret fide. caret 7 grā. 7 grā dei est vita eter/ na. Sic om̄is doctrina q̄ est sine fide nostra. heresis est. 7 licet infi/ delitas dicat queuis vera. nō tū sunt vera eterne salutis meritoria Est igitur sibi heresi. qz nō p̄ducit ad veram vitā. sine fide christi. Neq; est simile de libris hereticoz in fide nostra. 7 libris q̄ sunt ex/ tra fidem nostram. quos ecclesia tolerat. sicut nō est simile de Al/ chorān 7 libris Arrij aut Sabellij. hi em̄ sunt intus. alij foris. Quid aut̄ mihi cū is qui foris sunt inquit ap̄lus

GE. BENIG.

Si foris sunt. quid ergo tu qui intus es eosdem defendis

IOAN. REVCH.

Quemadmodū Socrates dixit. Unū scio. quia nihil scio. ita et ego hoc dūtaxat defendo. q; nō sunt eo modo offendendi. quia nostra nō interest sup̄primere ritus eoz qui foris sunt. nisi velimus eos cogere ad nostre legis obseruantia. vt aliqui consuluerūt 7 nō tolerare. quippe vt aiunt minus malū impune eis foret nō posse legem illicitam seruare q̄ libere tenere. Doctoz subtil' in. iij. dist. iij. in fine.

THEOLOGVS

S. iij. Attende mi Capnion 7 obstupefce. 7 suppone digitū ori tuo. Ostendā siq̄dē te ignorasse lucē. Ex q̄ em̄ doc/ Job. xxi.

LIBER I. CAP. III

Non valet. non
est vite merito
rui eterne. pin
de est heresis

Ps. iij.

Roma. p.

Lapnion i fe/
das labit ab/
surditates.

Proverb. ix.
Sctus Tho.
i. p. q. i. ar. v.

Lapnio voca
bula pfundit

Grammatica
Lapni. noua.

ps. viij.
Declaratōe p.
argumēto.

trina omnia absque christi fide existent. heresim esse dicis. eo quod eterne vite non sit meritoria. Quid igitur dicis de veritatibus primorum principiorum iuris nature. deque conclusionibus immediate ad ea sequentibus. hec prout in lege et in euangelio. ut in decreti exordio apte scribitur. hec eadem olim impressa fuerunt mentibus philosophorum. iuxta illud psalmiste proponens. Multi dicunt nobis. quod ostendit nobis bona. Et ridentis. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Numquid veritates gentiliu philosophorum. legi et euangelio insertas. hereses esse dicis? ac per hoc in sacro euangelio hereses esse descriptas. philosophorum queque mentibus a primaveritate. hereses esse ipsas. Quis obsecro christianorum hac citra indignatione audire possit blasphemiam

S. V. Porro philosophi veritatem dei in iniusticia detinuerunt. Nam quod non tui est dei. manifestum est illis. deus enim illis manifestauit. ad Romanos. Si ergo ut (tu asseris Lapnion) ois doctrina que est sine fide nostra. heresis est. que quod notum est dei. heresis erit. hereses queque erunt que quod de illis deus manifestauit. Uides ne modo Lapnion in que fedas laberis. tui absurditates tui ineptias. affirmando doctrinas omnes. et synceras philosophorum veritates tam morales quam mathematicas. certissimas que de scias esse hereses

S. VI. Profecto mirandum et illud est. que te firmas et que moueris ridit cuius. Costat enim ad hereseos officium atque naturam pertinere. non solum ad vitam eternam non producere (alioquin infusa peccatoris fides heresis foret) verum etiam id quod nature ipsius est proprium. a vita eterna ante prospectum abducere. Tales autem non sunt philosophice doctrine. que diuine philosophie iugiter ancillat. De quibus puerbiorum. ix. plures ita scriptum esse dicunt. Sapientia edificauit sibi domum. et misit acillas suas. ut voca

S. VII. Argumētari igitur modo Lapnion ut (ret ad arcem etc. nunc sequitur. nihil aliud est quam delirare ac mente captum esse Infidelium doctrina quis vera dicere sillis est heresi. quia non producit ad vitam eternam. que ois doctrina que est sine fide nostra. heresis est. Etenim quod hoc aliud est quam pro solo tuo arbitrio atque libidine inani. ac nulla tandem

vocabuli ratione habita. doctrinas confundere. vocabulis etiam tortuose turpiterque abuti. quemadmodum et tu ipse Lapnion in tuo psillio (non absque iniuria) et id quod de ex sacro (quod magis est) euangelio malignos eos canes iudeos. non modo Romani verum et sacri Romani imperii ciues. per

tulisti. quod postea enormiter satis exponendo per ciues voluisti intelligere subiectos. que quod de exponendi genere et porcos et asinos. ac reliqua eadem pecora capi. sacro romano imperio ciues ascribere posses. Juxta illud prophete. Dia subiecisti sub pedibus eius etc. Alio ite loco tui comitum filij (cui postea nomen Speculum oculare) malignos rabidosque canes iudeos paratiorum esse affirmasti nobis fuisse que dantur (id quod pueri ois non pnegant) inferre. et postea nescio que id vesania exponendo. dixisti

Seruire. id est bellum non inferre. Bella profecto apud tantum poetam hec est grammatica.

LIBER I. CAP. III.

S. viii. Nunc autē et ad doctrinā Thalmudicāz nostrā redeat oratio. Tu Capnion ex eo. q̄ neqz Thalmudica. neqz aqua tinctorū doctrina ad regna celestia pducit (q̄ pfecto silu- do prius negatiua est et valde extrinseca) declarare vis. Thalmudi- cos libros esse hereses. cur autē nō potius eos declarasti hereses. ex his que intrinsec⁹ seu ad intra p̄tinent ad naturā heresis. Receptū em̄ legē Thalmudiste sibi diuinit⁹ pmulgatā. quā nō min⁹ p- fessi sunt qz nos fideles eam p̄fitemur. qzqz etiā aqua tincti hereti- ci sunt. p̄fessi. legi autē diuinit⁹ date nō min⁹ p̄trauenit Thalmudi- staz doctrina. qz baptisatorū hereticorū euāgelio diuinit⁹ pmulga- to. Nūquid ex eo q̄ pene iuris canonici solos baptisatos concer- nūt hereticos. O Capnion capnion putabis ne coram dei iudicio (id qd̄ infallibile est) Thalmudistas ipos penas hereticorū euasū- ros fac si nomen et p̄fecta heresis rō a solis christianis inuenta sit sub eisdē dūtatur latitet. itemqz ac si ante christi aduentū nullus in lege iudaica rept⁹ fuerit fm̄ absolutā rōnem hereticus. Profecto longe secus sentit̄ egregi⁹ ille doctor. dñs Jacobo de placētia chri- stopolitan⁹ Eps. in suis declaratōibz. q̄ deductis multis heresibz scri- baz et phariseorū. quas christ⁹ eiusqz p̄cursor Joānes reprobarūt tā qz doctrinā hereticā et fermentū corruptiuū legis et p̄phetaz. Cō- cludit doctrinā Thalmudicā originē traxisse ex secta scribarum et phariseorū. eāqz a christo cōdenatā. p̄inde et vere esse hereticā. qz tol- lit totā veritatē finēqz in lege et p̄phetis intentū et expectatū. Vi- des te inspiciter locutū ea q̄ supra modū excedūt scientiā tuā. Ca- ueto p̄inde ne alie tenebre imineant.

Thalmudiste heretici p̄t vere dici

Doctrina thal- mudica orta ē ex secta phari- seorum Est heretica

Job. xlii.

IOAN. REV. AD GE. BE.

Sed quousqz eos toleramus etiā libros quibz se tenent tolerare debemus THEOLOGVS

S. ix. Dic faciē tuā Capnion nimis operuit caligo. ita q̄ lon- ge a via aberraueris veritatis. Cōstat em̄ credere volūta- riū esse. Quare etiā iudei ecclie nō sic subsunt. vt eis possit inuitis fidē infundere. aut ad fidei p̄pellere p̄fessionē. Nā infelicē hoc ple- riqz sortit̄ exitū. fidei scz christiane p̄fessionē. Tolerat ḡ ecclia inte- riorē eorū p̄fidia. qz diu iter nos absqz creatoris nr̄i iniuria p̄uersan- tur. At p̄uersi eorū libri q̄ sunt exteriora arma sue interioris seu in- terne malignitatis atqz p̄fidie. subsunt potestati p̄ncipū et ecclie. Et qm̄ p̄ eos Christi saluatoris nostri doctrinā (vt supra dictum est) deturpare conant̄. sacras scripturas deprauāt ac plane corrupūt iudaicā simplicitatē in sua p̄uersitate referuāt obstinatā. Si ḡ fm̄ dispositōem iuris de iudeis ca. vltimo. et sententiā diui Agnatis se- cūda scde. q. r. ar. r. ecclia p̄t de iudeorū bonis disponere. euz sint ser- ui eiusdē. Cur obsecro tu (neqz dū timens neqz hoies) idipsum de

Job. ij.

Deiu. ca. vlt. Scis Tho.

Ec i.

LIBER I. CAP. V.

Job. xxxix.
Job. iij.

peruersis eoz ac p̄sentissimi veneni libris negare laboras? Manum igit̄ tuā pone sup os tuū. Lōceptū em̄ pro te sermonē Benignus tenere longius nō poterit.

G. BENIG. AD IO. R.

Libros Talmudicos nō mō tu. cui nō mediocrē adhibeo fides sed oēs nostri illā linguā sciētes. vt Nico. & ly. Burgen. & ceteri nul-
latenus exterminādos. s; poti⁹ p̄ modo & vtilitate christianozū
p̄seruādos eē censuere. soli illi⁹ sermonis ignari tumultuosuz vul-
gus sectātes. p̄tra illos inuehūtur libros. graculozū more nescien-
tes qd̄ promāt. & vocē p̄p̄riā ignorātes. Ego cui parū est illi⁹ lin-
gue. vestrā. hoc est Ni. & ly. et Burgen. & tuā in hac re complector
sententiam

THEOLOGVS

Aristo. i rhe.
Job. xxxij.

S. X. Si phus es Benigne. nō te p̄terit qz passiones sunt fm̄
quos hoīes aliter & aliter se habēt ad iudicia. Et qz tu vis
Lapnionē apparere iustū. inde absqz scia pro p̄silio suo zelas. hinc
falsa aut dubia p̄ certis narras. & amasio tua nō mediocrē habes fi-
dē. Uide Nicolānū lyzanū. Burgēsem. libros Talmudicos nul-

Hieronym⁹
omelia

laten⁹ extirpādos censuisse. in eoz scriptis nō inuenit. Quare iur-
ta regulā diui. Hieronymi. eadē facilitate p̄tēnit q̄ astruit.

Benig. Cap
moni p̄trari⁹
Raymūd⁹ Al
fonfus Petr⁹
nigri.

S. XI. Porro falsum est qd̄ dicis Benigne. hebraici sermonis
dūtaxat ignaros. graculozū more nesciētes qd̄ pmāt. in-
uehi in illos libros. In hoc certe nō tibi ad stipulat tu⁹ Lapnion
q̄ in suo p̄silio affirmat Raymūdū. Alfonsoz. Burgēsem. & Petr⁹
Raymūd⁹ Alnigri asserere multa feda & auditu horrenda in Talmud p̄tineri.
quos qd̄ auctores i hebraica lingua natos. alitos. atqz educatos.
eiusdēqz peritissimos fuisse. nemo nō affirmat. Nō igitur posthac
suscipias Benigne vocē mendaciū. nec iūgas manū tuā. vt habet
Erodi ca. xxij. vt p̄ impio dicas falsum testimoniū. leuiter locu-
tus es. & ceteros q̄ inferiores tui nō sunt irrifisti. qz q̄tū in te ē tuū
evacuasti timorem.

Job. xxxix. et
rv.

¶ Caplm. v. recitās s̄ba aduersarij. eaqz fm̄ diuersas clau-
sulas distinguit & explanat

BENIG AD REVCH G. AD IO. R.

¶ Verū male sonat in auribz meis. q̄ illa christi verba Joannis. v.
Scrutamini scripturas. qz vos putatis in ip̄is vitā eternā habere
et ille testimoniū phibent de me. sint de libris qui sunt i Talmud
collecti intelligenda

THEOLOGVS

Job. xxxvi.

Pr̄ia clausula

S. I. Sustine me paululū & indicabo tibi Benigne q̄ sint sup q̄
bus p̄certam⁹ Lapnionis s̄ba. que eluo p̄silio fidelr̄ affere-
mus. & quo facilins & penitioze intuitu videant̄ in certas clausu-
las distinguentes quaz Pr̄ima in hac resonat verba Ulteri⁹
loquit̄ d̄s in p̄notatis verbis. in q̄tum putatis in eisdem scriptis

LIBER I. CAP. V.

ris vitā eternā habere. et nō dēt in quibz vos vere scit̄ vitā eternā habere. quoniā illud in eodez loco fecit quicqz p vero reputare. qd nō est ita. Designat em̄ vulgariter wenen. latine putare. Per hoc partit̄ scripturas in bibliā atqz in libros magistrorū.

Secūda clausula Quia eos antea docuerat qz vere crederēt sci-
re et nō putare ex bibliā vitā eternā haberi. Lu. x. 26. Doc fac et vi-
ues 26. Illud et Moyses ante pdixerat deuteronomij. xxx. caplo. Cō-
sidera qz hodie posuerim i p̄spectu vitā et mortē 26. Jō habebāt ip̄i
nullā ambiguitatē de bibliā quin vitā eterna esset in ea.

Tertia clausula habebāt tñ adhuc libros qui nō erāt bibliā. quos eorum
magistri. rabbiqz cū subtilitate pfecerunt. illos appellauit dñs n̄r
Jesus ch̄rist̄ traditōes Matthei xv. **Quarta** per quas in
opinione quādā adducti erāt. ac si ex illis etiā vitā eternā adipisci
deberēt. et illud minime verū erat. S3 dñs noster Jesus cōtradixit
atqz ostēdit eis qz ceci erēt. et tñ dicere vellent se videre. Joan. ix. ca.

Quinta et insup scripturas q̄s ip̄i p̄scripsere. et eoz vitaz re-
probauit. Matthei. xxiij. cū multis verbis q̄bz vtiqz aduersus scri-
b̄tes illoz libroz et aduersus sp̄uales **Sexta** Ex quo pcipere
licet. qz noster dñs Jesus scripturas magistrorū ex q̄bz Thalmud
collectus est et p̄posit̄ est. in q̄bz putāt se vitā eternā habere. suis
verbis vult pp̄rie (almanice eygentlich. id est solitarie) significare
et designare. quando loquitur per scrutamini scripturas. qz vos
putatis in ipsis vitā eternā habere. et ille. hoc est dicere. et ille etiam
vna cū bibliā. hoc opat̄ illa dictiūcula et

Septima Ac si vel-
let dicere scripture vestroz scribarū et doctorū ex q̄bz Thalmud col-
lectus atqz p̄fatus est phibent etiā testimoniū de me. eque (alma-
nice also woll. id est eque bene) vt bibliā Et hec est veritas

Octa ua qm̄ quāto magis Thalmud p̄tra nos p̄fect̄ est. tāto melio-
ra et efficaciora sunt testimonia. q̄ p̄ nobis et nostra christiana fide
in illo inueniūt. **Nona** Quāob̄re (almanice darumb. id est pp̄-
ter hoc) ch̄ristus mādauit qz ille scripture in scholis deberent dilu-
genter scrutari. et de illis disputare et nō p̄cremare. q̄

Hec sunt v̄ba
Benigne Capnionis tui ex speculo oculari. iuxta trāslatiōem ad-
uerse nobis partis Rome factā de v̄bo ad verbuz. excepta. hoc solo
dempto qz in tertia pdictaz clausulaz sole allegatōes ex euāgelista
et Moise abbreviate sunt. Deinde folio octauo facie. ij. postqz decla-
rauit quo tempore Thalmud p̄fatus sit finaliter de Thalmud sic
p̄cludit. Cum aut̄ ch̄ristus p̄cepit. nos debemus ex eo disputare. et
testimonia sui aduentus ex illo sumere. haud flammis dedend̄ est
Hec igitur est clausula decima.

S. ij. Vides ne hic Benigne. ni malignus esse volueris. qualr
Capnō tu? i p̄ma clausula Ch̄ristū asserit dimisisse scrip-

Secūda clā.

Tertia clā

Quarta clā.

Quinta clā.

Sexta clā.

Septima clā

Octava clā.

Nona clā.

Decima clā

Sūmariū d' /
ctarū p̄claz

LIBER I. CAP. VI.

Sūmariū di
eaz p̄iculaꝝ

turas in bibliam ⁊ in libros rabbinorū. Cōspicis etiā Capnionem
primū huius p̄ficte diuisionis membꝝ declarare in secūda clausu
la. Aperte etiā vides in tertia clausula rabinoꝝ libros quos Chri
stus traditiones nominauit pro secūdo membꝝ eiusdes diuisionis
accepisse. ⁊ membꝝ illud declarare. Cernis etiā in quarta clausula
Capnionē tuū libros rabinoꝝ p̄dictos in hoc distinxisse a bibliā
qꝫ iudei putabant in eis vitā eternā haberi. qđ minime verū erat.
sed dñs Iesus p̄tradidit. Vides etiā in quinta clausula quēadmo
dū apud tuū Capnionē p̄dictas rabinoꝝ scripturas reprobauerit
et eaz scriptores Matthei. xxiij. Aduertis etiam Benigne ex sexta
clausula qꝫ quīs christus reprobauit p̄dictas scripturas ⁊ eaz scri
ptores. nihilomin⁹ tuus Capnion sub expressa nota illatōis ma
nifeste infert ex precedentibꝝ clausulis christū (qñ dē Scrutamini
scripturas ⁊c.) posthabito p̄dicte diuisionis membꝝ primo. desig
nasse p̄prie. id est p̄cise. siue eas solū scripturas magistrorū. ex quibꝝ
Thalmud collectus est. in quibꝝ scz putāt haberi vitam eternā. q̄
tū nō habetur in eis. Dissimulare etiā nō potes. qñ in septima clau
sularū Capnion sub nota maxime assertionis equiparauit testimo
nia Thalmudica de Christo. testimonijs biblie. Clarū etiam est ex
octaua clausula Capnionē supponere atqꝫ fateri Thalmud ipsū
p̄tra nos esse p̄fectū ex p̄dictis rabinoꝝ scripturis. quas christ⁹ re
probauit. quēadmodū etiā alijs locis sui p̄sily testatus est Thal
mud p̄tra fidem christianā ex intentōe opilatū esse. P̄spicis etiā
Benigne ex nona clausula. quēadmodū Capnion astruit Christū
ideo mādasse habendas esse scholas Thalmudicas. ⁊ nō esse com
burendas earū scripturas. qꝫ Thalmud p̄tra nos p̄positus sit. et
ob id testimonia Thalmudica efficaciora esse debeant. pro fide chri
stiana. Cernis etiā Benigne. nec dissimulare poteris quēadmodū
Capnion tu⁹ asseruit. Christū nobis christianis p̄cepisse disputa
re ex Thalmud. ⁊ testimonia aduent⁹ ex eo sumere

Capl'm sextū improbas q̄rtā Capnionis assertōem

S. Quales aut in hisce particul' deliteat errores. q̄s tu Benig
ne p̄nuentibꝝ oculis p̄terieris. p̄adere ope p̄cū ducim⁹ In
septima nāqꝫ p̄ricula vt rabinoꝝ scripta sacre parificaret biblie in
p̄hibēdo testimoniū Christo tanqꝫ falsantē sacro adijcit euangelio
appositōem. Cū em̄ Christ⁹ absolute et dūtaxat dixerit. Et illi te
simoniū p̄hibent de me. Capnion p̄paratōem in iudeoz partē p̄
ponderatē inductur⁹. interpretat Christū dixisse Et illi testimoni
um p̄hibent de me. ita bñ sicut biblia. p̄sumptuose ⁊ nō minus fal
se subnectēs. Et hec ē vitas. Cōptū aut habem⁹ eiusmodi veritam
eē additōe n. Deutero. iij. quēadmodū ⁊ apocalipsis vltio. vbi il
le idē Joānes ap̄ls (cui⁹ sunt verba sup q̄to disputatio nūc p̄titur)

Limāf Capni
onis p̄cile
Capnō teme
re ⁊ false addit
ad sacꝝ euage.

Deutero. iij.
Apoca. vltio.

LIBER I. CAP. VI.

sic inquit. Si q̄s apposuerit ad hec. apponet x̄p̄ sup eum plagas. **Prover. xxx.**
 Tridē puerbioz. xxx. d̄. Ne addas q̄c̄q̄ s̄bis illi. iuueniarisq̄ men-
 dar in his quōuersus respiciēs itueris. phibitā eē mēdolaz ad sa-
 cram scripturā z x̄i s̄ba additōem. huius aut̄ farine Lapnionis
 esse auxesim facile clarificabimus.

S. ij. Aduentū siq̄dē christi. humani acuminis superare vires **Malachie. iij.**
 iudei nō dubitabāt. queadmodū z rei h̄z veritas. iuxta id
 Malachie. iij. Et quis poterit cogitare diē aductus ei⁹. Et p̄inde
 illius aduēt⁹ z alia id gen⁹ supnaturalia. sola x̄i cognoscibilia s̄z
 reuelatōe. Id q̄d scriptū legimus Genes. xl. Nūquid x̄i est interp̄
 tatio. Et rursus sc̄dē Petri. ca. p̄. Neq̄ em̄ humana volūtate ali-
 q̄n allata est. p̄phetia. sed sp̄sctō inspirati. locuti sunt sancti x̄i ho-
 mines. quib⁹ si accedat q̄d ad naturā atq̄z officiū testimonij p̄tinet
 facere fidē vel. p̄batōem (quippe cū testimoniū ad hoc z q̄rit z ad-
 h̄itē) hoc inquā accedēte necesse est. vnū ex trib⁹. quoz quoduis
 vel blasphemū. vel est hereticū. tuū assequat̄ Capnionē. q̄d p̄doce-
 faciem⁹. Aut em̄ christus citauit rabinoz scripta in sui aduent⁹ re-
 ltimoniū. tanq̄z ipsi diuinit⁹ inspiratis. huiuscemodi veritatū re-
 uelatio facta sit. Et certe si sic dixerit Capnion. horribiles eū inse-
 quūtur bestie. q̄s tu Benigne phibere neq̄s. illi sc̄z mōstruosi erro-
 res q̄ in eiusmodi scripturis vita p̄sistat eterna. Et x̄inde q̄ christ⁹
 reprobauerit hos hoies. z eoz libros q̄ sp̄sctō afflati grandia pro-
 didere mysteria. vtpote qui sp̄sancto reuelante libros suos z p̄se-
 cerūt z ediderūt. Que blasphemā esse adeo patulū est. vt neminez
 liceat vel subdubitare.

S. iij. Qd̄ si alterā triuū ptē forsan iter dixeret. p̄ tuo Capni-
 one cui apparēt arguis. re aut̄ ip̄a eū tutar⁹) dicēdo scrip-
 ta rabinoz citasse christū. nō eaten⁹ q̄ten⁹ reuelatio eis facta sit di-
 uina. quin potius q̄ humano studio diuine legis atq̄z scripture re-
 uelate. tales cognouerint s̄itates. z postmodū eas talit̄ cognitas
 suis. p̄p̄ris l̄ris ac codicib⁹ x̄mādarūt aut inseruerūt haud secus
 atq̄z nostri factitarūt. z faciūt catholici doctores. Si inquā ad h̄ac
 p̄fugeris viā. nō penetrabis. minime euadere poter⁹. s̄z iacet asser-
 tio Capnionis vtiq̄z p̄strata. Sc̄d̄m h̄ac siq̄dē viā clarescit rabi-
 noz scripta. si q̄ p̄ christo tonāt. robur atq̄z testificādi vim. nō ali-
 unde sortiri q̄s elacra. x̄ q̄ elicita aut desumpta sunt biblia. Cui s̄ca-
 cedāt. p̄pones ille z regule in naturali lumine euidentissime. q̄s si-
 des approbat. nec christ⁹ iteruertere voluit. videlz p̄pter vnū. q̄d
 q̄z tale z illud magis. Et iterū Nō p̄t idē puenire plurib⁹ p̄ se p̄mo
 Et rursus aliqd̄ magis puenit ei cui p̄ se primo. q̄z ei cui secundario
 Dis inquā positus z cōcessis. q̄ (nisi fatu⁹) negabit nemo. Jacet po-
 tēter. p̄strata assertio illa Capnionis. q̄n̄ interpretando z false appo-

Ec ij.

Prover. xxx.

Malachie. iij.

Genes. xl.

ij. Petri. p̄.

Officiū testi-
monij.

Christiana ve-
ritas rōni na-
turali nō refra-
gatur.

p̄. s̄ gēti. c. vij.

p̄o posteriorū

Ex. cō. q̄nti.

et. xiiij.

nendo dicit christum astruere voluisse. quod rabinorum scripta ita bene testimonium prebent christo sicut biblia. Nec pro dominis secundum eam biblia magis aut melius testimonium prebet quam rabinorum scripta. falsissima est inquam hec assertio. quod propter quod unumquodque tale et illud magis. et magis dicitur aliquid ei cui pro se primo dicitur. Nec autem via fatetur veritatem testimonium primo et pro se inesse biblie. et pro ipsam rabinorum scriptis. Proinde sequitur. quod scripta rabinorum non plus imo nec eque bene ut biblia testimonium prebent. sed penitus e contra dicendum est biblia pro et pro se et pro dominis magis.

S. III. Ad hec quod dicitur. quod si ut Capnion placuit Christus ad rabinorum scripta remiserit. tamquam ad ea que magis et melius pro se testificarent quam biblia. quod Christus vel illas maximas infregit incorruptibiles eas falsando. vel quod ipse saluator ceciderit aut aberrauerit. riuulos et hos multos corruptelis infectos. fonte pleno et puro plurisfaciendo. Biblia enim iuxta hanc viam veritas in rabinorum scriptis deriuatur. et tamen Christus ad riuulum magis remittit.

S. V. Que omnia cum absurditate scateant. ad tertiam trium partem diuersitas optet. Christus scilicet citasse in sui testimonium rabinorum scripta. non quod veritates ille eis sunt reuelate (ut prima via habet) nec quod ex reuelatis scripturis eas acceperunt (ut habuit secunda). Reliquum est. cum tales veritates acie transcendat humane cognitionis naturalis. quod rabini eiusmodi veritates. neque ex cognitione certa. imo nec ex probabili coniectura verum fictione quadam voluntaria et casuali attigerint. Et inde sequitur. quod hominum scriptis nil soliditatis sit. neque fide nata sit gignere. utpote que veritatem magis mentiendo. quam vere presagiendo attingant. Christum autem talia citasse scripta in sui testimonium. taliter ut nunc diximus qualificata. diuinis tenique testimonium puta vocis paterne. miraculorum quodque operum. veluti pro tertio testimonio annexisse. non nisi extreme videtur esse demerite. Hoc siquidem describentes pacto refutat primo Thimo. s. Apud cum inquit. volentes esse legis doctores. non intelligentes neque que loquuntur. neque de quibus affirmant. Arbitramur Benigne in hoc trivio bestia esse irretita atque delusam.

S. VI. Et si forsan angulum inquiras que Capnion elabatur dicendo in statu saluatore citasse rabinorum testimonia. inquit pro christo apte sonant et pro quanto iudei eis adhererent firmius. eaque inficiari nequeunt. Per hunc inquam larem Capnionem non educis. ipemet etiam testatur quod Thalmudice scripture christum in particulari. hoc est illum nostrum iesum ex intentione reprobat expulso. Lui mirum cum Thalm. et eo quod teste in defensione iudice perfidie contra christianos est editus. Hinc est quod etsi adhererent scriptis. generatim forsitan pro christo. aut messia tonantibus. artamen huiusmodi adhererent scriptis. tamquam longe aliter quam de hoc iesu accipimus. Et proinde neque de iesu iudeis faciunt fide. neque etiam in nobis de iesu magis assensum aliquem parturiunt. quam veterum fabule. in quibus

Thimo. s.

te Jesu aliquis vera pñciat. Si aut nec iudeis nec nobis aliqua
asserat pbatōem. Cuz 7 moderni maledicti iudei inibi de Christo
aut messia scripta approbēt. Jesuz aut execrāt neq̄ pditissimi vbi
gentiū q̄so manet hec capniōis effrenis assertio. q̄ astruit Christo
animū fuisse dicēdi scripturas rabinoy sibi perhibere testimoniu.
ita bñ vt biblia. si q̄dē locū in christianitate nō offendet. s̄ iudei nō
grauate. q̄nimo q̄zincūdistime eā recollegerūt

S. vii. Ampli⁹ si tu Benig. Capniōi p̄dictū larē adhuc cō-
cederis efferre pedē occurrit tibi hoc mōstrū. q̄ christ⁹
mādauerit sue diuinitatis atq̄ aduēt⁹ pbatōnem. dūtaxat iū dis-
putatōe p̄sistētē. q̄ solūmō ē ad hoīez. Ad cui⁹ q̄dē formā nil refert
vex ne sit an falsuz qd̄ assumit. at sat erit. si ab aduersario det̄ aut cō-
cedat. Sūt aut eiusmodi pbatōes nō nisi qd̄a inutiles p̄boz pug-
ne. q̄s vtiq̄ apli haud q̄q̄ vel ad p̄uincēdos vel conuertēdos as-
sumpsere iudeos. verū p̄cise ex sacris p̄tra eos bellarūt lris. id qd̄ tū
ex eoz p̄cionib⁹. tū eoz eplis liq̄t. Talib⁹ p̄fecto disputatiōib⁹ iest
pond⁹ p̄p̄riū. 7 ad rē p̄cludūt. Scripta aut rabinoy (vt p̄fati sum⁹)
veluti auctoritate vacua. tāq̄ fabulosa sunt p̄tēnenda

S. viii. Et vt q̄q̄susus viā Capniōi p̄cludam⁹. si p̄ eo militā
do obieceris id Matth. xxiij. inq̄ntis. Sup cathē-
drā Mosi sederūt scribe 7 pharisei. oia q̄ q̄ dixerint vob̄ fuate 7 fa-
cite zc. vbi christ⁹ admodū magnā mgroz doctrine videt̄ tribuisse
auctoritatē. Hoc inq̄ iaculū q̄ facillime repellē⁹. p̄ id qd̄ sc̄ptu-
ra p̄lectis Mosaica. Deutero. xvij. vbi d̄. facite qd̄ cūq̄ dixerint q̄
p̄sunt loco. quē elegit dñs. 7 docuerint te iuxta legē eius. Attende
hāc caudā. 7 ipa te docebit. q̄ sicut dñs p̄cepit iudicib⁹ obedire. nō
qd̄ in oib⁹. s̄ in his vt (vigilāter adiecit) q̄ cūq̄ docuerint te iuxta
legē. Sic 7 accipias christi p̄bū de his q̄ iuxta cathedrā Mosi scri-
be aut magistri docerēt. vñ neq̄ scripturas Thalmudicas. neq̄ eti-
am scribar⁹ doctrinas. s̄ poti⁹ doctrinā mosi Christ⁹ videt̄ scripsisse
¶ Habet nūc Benig. qd̄ suauitatis imo amaritudinis. imo q̄tuz
plus aloes q̄ mellis habeat septima Capniōis p̄icula.

¶ Caplin. vii. impugnās q̄ntā Capniōis assertōem.

S. i. Nūc si audire velis 7 none p̄tinetiā p̄icule veridice expli-
cabim⁹. in q̄ plane eo ipso q̄ ad p̄cedētē clausulā p̄ hāc referē
p̄iūctiōez causale. quā obrē. apte cernis hāc eē Capniōis mētē. Jō
chrs diligētē mādauit scrutari sc̄pturas Thalmudicas. qz cōtra
nos christianos p̄fectus est. 7 ob id testimonia Thal. sunt efficaci

S. ii. Aduersus at hāc erroris plenā sic insur (ora p̄ fide nra.
gim⁹ assertōem. Qm̄ liber q̄spiā ex h̄ formalr falsus fallax
est q̄q̄ 7 mēdar. qz s̄itati refragat. Christiana at tū fides. tū doctri-
na adeo pure infallibilr qz vera ē. vt nil falsitat⁹ ei inesse queat. Et

Ec iiij.

Assertōi Cap-
niōis i christi-
anitate nil est
loci.

Matth. xxiij
Sup cathedrā
mosi zc. expo-
nit zc.

Deutero. xvij

LIBER I. CAP. VII

Et p̄inde q̄to plus Thalmud p̄tra nos p̄fect⁹ est christianos. t̄to magis falsus fallax ⁊ mēdax ē. Cū itaq; iuxta h̄ac capnōis sententiā Christ⁹ ⁊ expetat. ⁊ sumere mādet sui aduēt⁹ Thalmudica testimonia eo capite. ea deniq; rōne q̄ Thalmud cōtra nos est p̄fect⁹ (ei⁹ inficiatōi ap̄d Capnionē nō ē loc⁹) q̄d p̄cor p̄ns est. nisi ch̄m vsq; adeo cū mēdacijs atq; falsitatib; p̄uenisse. q̄ ip̄m Thalmud i sui citauerit testimonijs. ea rōne aut formalitate q̄ Thalmud falsus fallax ē ⁊ mēdax. q̄ vtiq; rōne fuit. est. ⁊ erit. sp̄ reprobad⁹. Et si hūc nostr; caperata respereris frōte. p̄cessum. putans nō seq̄. liber hic p̄tra hūc vel aliū p̄fect⁹ est. p̄pterea ē falsus. Si in quā hic tibi obrepserit cogitat⁹. aiaduerte penitioze p̄tuitu. ⁊ cernes i p̄posita materia h̄ac feliciter p̄gere p̄nam. Thalmud ⁊ nos. h̄c ē fide ⁊ doct̄ina p̄fect⁹ ē christianā. igit̄ falsus ⁊ mendax est.

Christo ⁊ falsitati Capnionis dicta p̄uentionē faciūt.

Docet lector

S. iij. Quid aut̄ sit quāobzē Capnion penes paralogismū fm̄ nō cām vt cām. sese paralogisauerit tibi indicabim⁹ pie lector. Esto nāq; christ⁹ mādauiſset testimonia sua sumi e rabinorū Thalmudicis libris. q̄ apud iudeos firmā h̄nt auctoritatem neq; q̄ in id ea fecisset rōne. qz talia testimonia ex hoc valida essent. qz libri illi p̄tra nos editi essent. vtz qz talia p̄ christo sonarēt scripta. ⁊ iudei ea haud possent vel auderēt inficiari. Un̄ p̄posito ip̄t̄ nēs est h̄mōi libros aduersum nos esse p̄scriptos. cū eq; validū horū librorū testimoniū ⁊ iudeos ess; esto q̄ nō p̄tra nos aut christi fidē. s; lōge an̄ christi aduentū editi essent. Cōtrarietas itaq; nō est in cā. quāobzē valida viderēt eiusmodi librorū testimonia. Et ne modū ex cedam⁹ de his hucusq; sit dictū. Morosiores suim⁹ plūra facientes verba. Inde facile sustinebim⁹. vt ⁊ vos s̄ba misceatis. Nec dubito quin vos inuicē magno petiti labitis. Et ille istū de acumine cogitationū. Iste illū p̄mēdando ⁊ trib; linguis. quē admodū ⁊ theologie doctoratu. in qua nec discipulus fuit Uideri bimini em̄ p̄ hoc esse viri lucis. cū sitis ex pessimorū obscurorū viorū grege viri cimeris (vt aiūt) tenebris atriores. nos q̄n̄ aggrediēdū fuerit accedemus ⁊ sermonib; tuis Benigne respondebimus et amici tui tecum.

Doctor citra discipulatum

h̄ in p̄bis l̄ris confessus est Job. xxxv.

G. BENIG. AD IO. R.

Que expositio noua videt̄ ⁊ extorta. Nā ex ijs q̄ p̄miserat ⁊ que ad ista fortis subiūgit ip̄m ⁊ scripturis p̄phetarū ⁊ testamēti veteris ibi locutū sima argumēta q̄ Benign⁹ fuisse p̄stat. Premiserat aut̄ paulo an̄ hec verba. Ego non ab hoīe testimonij accipio supplet anq; hoīe. Iō dixit Petro Caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi. sed pater me⁹ q̄ est in celis. Et Iōānes phibuit testimoniū veritati nō a seipso s; ab illo inspirat⁹ q̄ dixit. sup que videris sp̄m descendētē ille est. Et paulo post. Opa inq̄t q̄ ego facio testimoniū phibēt ⁊ me. ⁊ qui misit me testimoniū phibēt

LIBER I. CAP. VII

de me. Et seq̄ illa p̄ticular. Scrutamini scripturas. Et statim tacitā
excludēs obiectōem ne q̄s crederet ip̄m de hebreoz doctor loq̄ sc̄p̄
turis r̄ndet. Claritatē h̄ ē testimoniū p̄ q̄d clar⁹ siam. ab hoībo nō
accipio. s̄ cognoui vos. q̄ dilectōem dei nō habetis in vob. Scribe
āt erāt homines ⁊ humano sensu sunt locuti. ⁊ eoz testimoniū apte
respuit. Quō igit̄ ab illis illd̄ postulat aut erigit. Et infra sic ait.
Nolite putare. q̄ ego accusatur⁹ sum vos apud patrē. ē q̄ accusat
vos Moises. in q̄ vos sperat⁹. Si crederetis Moisi. crederetis forsi
tan ⁊ mihi. de me em̄ ille scripsit. hec ibi. Ecce scripturas q̄s scrutari
volebat. scripturas in quā Moisis. h̄ ē totū veteris testamēti q̄d totū
s̄ sumptū vocat lex scripture. p̄pter decē s̄ba in tabulis lapide
is digito dei scripta ⁊ Moisi tradita. Et in hac scriptura ⁊ Moise spe
rabāt. h̄ ē credebāt se habituros vitā eternā. Quid ad h̄ a q̄ r̄ndē
ri poterit.

IOAN. REVCH.

Luperē vt totā mentē tuā. ⁊ p̄ceptū vniuersuz hac in re exp̄me
res. ⁊ si acutissimas cogitatōes tuas euadere nequero. victū me po
tius legū doctorē. a theologo nō ignoto fateri minime erubescā.

GEOR. BENIG.

Novi te. q̄ hebreas. grecas ⁊ latinas calles l̄ras. oīm legū etiam
diuine sc̄pture (quā theologiā appellam⁹) egregiū doctorē eē. ⁊ rec
te ad singula r̄nsurū. Procedā t̄n hac in re vlteri⁹ put iubes. nō vt
tibi insolubilia afferā. s̄ vt alijs tui ingenij acūmē ostendā. Istos
hebreoz libros Chriſt⁹ dñs Mathei. xv. ⁊ Marci. vii. vt etiam
tu fateris traditōes senioz appellauit. Quo p̄supposito arguo sic.
Null⁹ ab illis testimoniū q̄rit. q̄s ip̄e r̄phēdit. ⁊ in eis eē veritatez
negat. s̄ Chriſt⁹ senioz traditōnes tāq̄ falsas. ⁊ legi diuine p̄rias
oñdit. Ait em̄. Quare ⁊ vos trāsgredimini mādatū dei p̄p̄ tradi
tionē vestrā. Nā d̄ dixit. Honora patrē ⁊ matrē. vos at̄ dicitis sc̄z
p̄riū Et Marc⁹ addit. Et s̄lia ⁊ mlt̄a h̄mōi facit⁹. q̄ sc̄z sunt p̄ria mā
dato dei. Et p̄miserat. hypocrite. bñ p̄phetauit de vob̄ Elaias. Po
pul⁹ hic labijs me honorat cor aut̄ eoz lōge ē a me. Inuanū colūt
me doce. doc. ⁊ in ho. Et infra. Sinite illos ceci sunt ⁊ duces cecoz
Et Mathei. v. Exp̄sse ip̄oz scribas r̄phēdit. dicēs. Nil abūdauē
rit iusticia v̄ra plus q̄ scribar ⁊ phariseoz. nō intrabit̄s in regnū
celoz. Seq̄t. Audistis q̄ dicitū ē antiq̄s. Nō occides. Et supple
scribe vestri dicūt. legē illā nō p̄bitre aīn s̄ manū Ego at̄ dico vo
bis. ⁊ q̄ sequunt̄. Et rursus dicitū ē antiq̄s. Nō mechaberis. Scribe
vestri exponūt solū de actu ⁊ nō aīo. ⁊ cetera id gen⁹. Ego at̄ dico
vob̄ Inū. sc̄z vlt̄ dissile. Præterea n̄ri fatent̄ triplicē humane nature
statū seu legē. Nature. scripture. ⁊ gr̄e. Et lex vet⁹ totā cōi vocabit̄
lo p̄p̄ mādata in tabul̄ lapideis digito dei scripta. vocat̄ lex scrip
ture. Qū igit̄ dicit. Scrutamini scripturas. intellexit de veteri testamēto

LIBER I. CAP. VIII.

mento. q̄ ē lex nature. Un̄ Luce. xxiij. d̄r. Interpretabat eis in oībo scriptur̄. q̄ ex ip̄o erāt z paulo post. q̄si declarās hūc sensuz subdit. Necessē ē īpleri oīa q̄ scripta sunt in lege Moisis z p̄phet̄ z psal̄mis de me. Et statim subnectit. Tūc aperuit illis sensuz vt itelligerent scripturas. Uer̄ igit̄ testamētū p̄ antiochomasiā d̄r scriptura. Quid igit̄ sonet. Scrutamini scripturas. iā vnicuiq̄z patere p̄t. Un̄ Matth̄. xxvj. d̄r d̄ns. Quō ē īplebūf scriptur̄ Et alibi sept̄. ita ver̄ lex appellat̄. Nō igit̄ ē bñ dictū. q̄ Chriſt̄ s̄bis illis voluit pprie scire z iudicare sc̄pta magr̄oz ex q̄bo potissimū c̄fect̄ ē Thalmud

¶ Caplm. viij. iprobās Capnionis assertōem sc̄dam.

THEOLOGVS

S. i. Placet Benigne qd̄ rectū ē. vñ z ingenue fatemur. etiā te inter scalpendū optimoz armoz p̄duxisse copiā. Sed nimis segniter z dissimulāter eis vter̄. canitellule in h̄ paradus. q̄ multū latrat. s̄z nō mordet. dū Capnionē. vt solueret. nō extimulasti. Silētio etiā p̄teris diuisione illā scripturaz in Bibliā z libros Rabinoz. quā Capnion Chriſto ascribit. Cōtra hāc em̄ veluti ma necef q̄ sc̄z viperā quādā. pessima heresi intumescētē. mucrone scripturaz p̄ te chriſt̄ Rabi/ inductaz stringere debebas. Qd̄ q̄ facile sit. nūc oīdem̄. Noīant̄ noz libros s̄b em̄ Rabinoz scriptur̄ vane traditōes. s̄. Petri p̄. de vana v̄ra p̄uer scriptura p̄ph̄e/ fatōe paterne traditōis. Nominant̄ etiā fabule ap̄d aplm̄ p̄ Thi mo. p̄. z q̄rto caplis Sup̄ q̄bo diuio plen̄ nūmine Auḡ. li. ij. ca. p̄. p̄ aduersariū leḡ z p̄phetaz. inter cetera sic inq̄. Nescit aut̄ (sc̄z ille aduersari⁹) h̄repter scripturas legitimas z p̄pheticas. iudeos. q̄sdā traditōes. q̄s nō sc̄ptas h̄nt. s̄z memoriā tenēt. z alter in alterz loquēdo trāsfundit. q̄s deuterostim vocāt. vbi etiā dicere audēt. es credere deū p̄mo hōi. duis creasse mulieres. ex q̄bo texūt genealogi as s̄e (sicut ait apls) infinitas. parientes infructuosissimas q̄stiones. Silia d̄r Capnion p̄ma sua reclaratōne. argumento. xv. De scriptur̄ Rabinoz de q̄bo interpretat̄ s̄bū Chriſti. Scrutamini sc̄pturas zc. sic inq̄ens. Tpe Chriſti erāt Thalmudica q̄dā. q̄ dicebāt Myschne. s̄ue s̄m grecos deuterostis. q̄ latine dici posset secūdina. id ē lex secūda. quā ip̄i dicūt ex ore Moisi z senioz acceptā. z postea in libros redactā. de q̄ sc̄tus Hiero. in mlt̄ loc̄ mētionē facit. Cū ē sicut be. Auḡ. eas sc̄pturas noīat traditōes. ita etiā z Capnion. vt ex tertia clausula euidēs ē. In ceter̄ s̄o s̄ba eoz in eandē currunt sentētā. p̄fecto b̄tō Augustio. etiā c̄sentire h̄z Capnion in s̄ q̄ apls illas sc̄pturas. tāq̄z fabulosas reprobauit. Nec ificiari p̄t. qz affirmat z Chriſtū eas reprobare. vt. v. cap. ex tertia clausula cū duis bus sequentibz manifestū est.

S. ij. Porro b̄tō Auḡ. paulo post s̄ba inducta. fundās se in Marci. vij. s̄bū Chriſti Marci. vij. dicēs. Bene irritā fecistis māda

Job. xxxv.

Vipera pessima
ma necef q̄ sc̄z
chriſt̄ Rabi/
noz libros s̄b
scriptura p̄ph̄e/
deret.
Auḡ.

p̄. Thimo. p̄.

Myschne
deuterostis

Marci. vij.

LIBER I. CAP. VIII.

tū dei vt traditiōem vestrā seruetis ꝛc. rescindētes ꝑbū dei ꝑ traditiōem vestrā quā tradidistis ꝛ filia hmoi mltā facit. sic subdit Augustin⁹. Vbi euidenter Chriſt⁹ oñdit ꝛ illā dei eē legē. quā iste ꝑphanus blasphemāt. ꝛ in deos hꝛe suas traditiōes a libris ꝑphetiis et legitimis alienas q̄s appellasse aplm ꝑphanas fabulas ꝛ aniles. ꝛ genealogias interminatas. nō heretic⁹ sꝫ catholic⁹ lector inſtelligit. Ecce q̄ lucide brūs Aug⁹. ꝑbū apli ꝑ ad Thimo. ꝑ. ne sez intēderēt fabulis ꝛ genealogys. ꝛ illd̄ q̄rti capli. ineptas ꝛ aniles fabulas deuita. exponit de doctrina Rabinoy. quas Chriſtus traditiōes nominauit.

Aug⁹.

S. iij. Cui diuus nꝛ Aqnas assentiēs sup ꝑo ꝑbū sic inq̄t. Dicit q̄ fabulas nō datā legē in scriptis. sꝫ in ore sez Thalmud. Et sup ꝑbū scdo sic inq̄t. Que ꝑꝑe nō rēp̄sentat ē inepta. sicut fabule de Thalmud. Porro ad Titū ꝑo inq̄t Apl̄s. Increpa eos dure ꝛc. Nō intēdentes fabul̄ iudaicis ꝛ mādat̄ hoim ꝛc. Sup q̄ idē Aqnas sic inq̄t. Qd̄ dē fabulas ꝑt referri ad eoz narratiōes ꝑter doctrinam leḡ. q̄ sunt fabulosa vt Thalmud. Unꝫ ꝛ de doctrinis ꝛ traditiōib⁹ scribāꝛ ꝛ doctoz oēs sc̄i expositozes ꝑba apli h̄ itellerere

Sc̄tus Tho.

S. iij. Uides ne mō Benigne. q̄ta ad illā emētā tui Capionis diuisionē (q̄n̄ falcem suā ꝑsumptuose misit in messem sue ꝑfessionis alienā) seq̄t absurditas. vt eas scripturas q̄s apl̄s respectiue appellauit fabulas. q̄b⁹ nō debeat intēdere fideles. eas Chriſt⁹ sub honorifico sc̄pturaz noie dignat⁹ sit. cū sacris ꝑꝑhendere l̄ris. ꝛ eas in ꝑbatōez sue diuinitat̄. voluerit testimonijs paterne vocis. ꝛ miraculoy suoy ānumerare.

Absurditas ꝑ ma q̄ seq̄t ad sc̄daz Capionis assertiōem

S. v. Sed qz hanc absurditatē tuis forsan palliationib⁹ attenuare tentares Benigne. Habemus altiora q̄ ꝑ deo ꝛ veritate loquemur. Nō ignoras itaqz Benigne innumeros esse passus noui testamēti. in q̄bus tacitis scriptoz nominib⁹. citant̄ scripture his ꝛ similib⁹ verbis. Sicut dictū est antiquis. scriptū est. vt scripture impleteretur. dicit scriptura. Quid legis. nōne legistis. pronidens aut̄ scriptura. An ꝑꝑter nos scriptura dicit ꝛc. Si q̄ Chriſt⁹ noui testamēti cōditoz. nomē scripturaz ad libros Rabinoy extēderit. nōne ꝑfusa ꝛ ꝑplexa seq̄t incertitudo. circa intelligētiā noue leḡ. ꝑ eo. qz dubiū sp̄ erit. an talis allegatio ad scripturā Bible. vt ad libros Rabinoy venerit referenda.

Job. xxxvi

Ad sc̄daz assertionē Cap. sequit ꝑꝑteritas circa intelligētiā noue legis

S. vi. Unꝫ incōueniēs h̄ ꝑuenire volēs brūs Remig⁹ ad Titū ꝑo ca. cū apl̄s quendā induxisset poetā sic inq̄t. nomē ei⁹ nō noīauit Apl̄s. sicut solet noīare ꝑphetas dei dicēs. Sicut et David dē vl̄ Elaias. vl̄ tacitis eoz noib⁹. dixit sicut scriptū ē. et ea scriptura intelligit in q̄ ē auctoritas dei. Eadē dē brūs Aug⁹. q̄z

Remig⁹.

LIBER I. CAP. VIII

Aug.
Sctoꝝ reglā
circa intelligē
tiā scripturaz
infallibilis

Dieronym⁹

Testimoniuz
Erasmi cōtra
Capnionē.

Luce vlti.

Capnionis er
ror euāgē⁹ dis
sonat.

Luce vlt.

Ad roma. xv.

Affertōez Cap
nionis 2^{am} ml
te sequit̄ ab
surditates et
blasphemie

uis diffus⁹ ca. iij. libri scđi ꝑ aduersariū leg⁹. habent q̄q; in glossa
ad Titū ꝑ^o ca. ¶ Uides ne Benigne sc̄tōs istos scripturaz inter
pres. ꝑ infallibili regula tradidisse. nomen scripturaz ad diuinas
lras. in q̄b⁹ ē auctoritas dei restringendū eē. Et q̄dē huic regle adsti
pulant diuinarum scripturaz sacrarium. diuus ipse Dieronym⁹ sup
Matthēi. xxvii. q̄ ad ꝑbādū euāgelistā illd̄ testimoniū qd̄ accepe
rāt triginta argēteos ꝑciū appciati rē. (qd̄ in Dieremia nō habet)
nō citasse ex apocriſo Hieremie. in q̄ testimoniū illd̄ de ꝑbo ad ꝑbū
legerat. sic inq̄t. Euangelistaz ꝛ aploꝝ more. q̄ ꝑboꝝ ordine ꝑtere
misso. sensus tm̄ de veteri testamēto ꝑferūt exēplū. Qd̄ qdē Diero
nyimi ꝑbū exclamās nouus ꝛ disert⁹ scripturaz interpres Erasmi⁹
Roterodam⁹ sic inq̄t. Nō ꝑbat Dierony. vt apls ex apocriphis
adduxit testimoniū. Et tu Capnion vis ipm̄ Chriſtū ex libris a se
reprobatis adduxisse testimoniū.

S. vii. Ad stipulant etia dicit regle oēs noue leg⁹ exposito
res. q̄ allegatōes talit̄ factas ꝛ monstrarūt ꝛ docuerūt
in veteri lege req̄redas. Nec mirū. Est em̄ reglā hec in sacro euāge
lio clarissime fundata Luce vltio. vbi Chriſt⁹ sic inquit. Nec sunt
ꝑba q̄ locut⁹ sum vob̄ cū adhuc essem vobisc̄. qm̄ necesse ē impleri
oīa q̄ scripta sunt in lege Moisi. ꝛ ꝑphet̄. ꝛ psalmis de me. Et imē
diatē subiūgit. Tūc aperuit eis sensuz vt itelligerēt scripturas. Ec
ce q̄ Chriſt⁹ scripturas recolligēs q̄s añ passionē ꝑdixerat aplis in
se adiplēdas. ꝑ se distiguit eas ī legē Moisi. ꝑphetas. ꝛ psalmos.

nullā de lris Rabinoz faciēs mētionē. Error ḡ ē tui Capnionis Be
nigne sacro euāgelio manifeste dissonās. ꝛ oīb⁹ sacraz lraz omēta

S. viii. Et vt absurditas hui⁹ erroris magis (toꝝib⁹ ꝑri⁹
eluceſcat. alti⁹ q̄ hic latēt repetam⁹. Euāgelista loco
nūc citato. vniuersali sermone sic scribit. Et incipiēs a Moise ꝛ oīb⁹
ꝑphet̄. interpretabat illis in oīb⁹ scriptur̄. q̄ de ipō erāt. Apl̄s q̄q;
ad Ro. xv. sub vniuersali sermone sic scribit. Quēcūq; scripta sunt
ad nostrā doctrinā scripta sunt. Si ḡ (vt tuus affirmat Capnion)
Benigne. Chriſt⁹ noue leg⁹ ꝛ ditor. nomē scripturaz extēdit ad li
bros Rabinoz. q̄s Chriſt⁹ noiauit traditōnes ꝛ reprobauit. vt ꝛ
tuus inq̄t Capnion in tertia q̄rta ꝛ q̄nta clausulis. ꝛ q̄s apl̄s ap
pellauit fabulas. q̄b⁹ nō debeat̄ fideles iherere nec opam dare. Seq̄
tur irrefragabilr̄ nec inficiari poter̄ Benigne. Chriſtū ip̄a die re
surrectōis sue gl̄iose. discipul̄ suis explanasse. sensumq; eis apuisse
vt itelligerēt scripturas. ꝛ a se reprobatas ꝑus. ꝛ q̄s apl̄s cōi oīm
expositoꝝ sn̄ia appellauit fabulas. q̄s debēt reuitare fideles

S. ix. Nūqd̄ iuxta Capnionis tui errorē. ex vniuersali sermone
apli iā iducto. ꝛ sequēs erit. libros Rabinoz scriptos eē
ad nostrā doctrinā. vt ꝑ eoꝝ scripturas spem habeamus. Nūqd̄ in

LIBER I. CAP. VIII.

hoc ap[osto]lus erit sibi p[ro]trarius. vt dicat eas scripturas ad nostram doctrinam esse scriptas. quas ipse deuitadas docuit tanq[ua]m fabulas. Quis catholicoz pariter audire poterit tam degeneres tanq[ua]m blasphemias absurditates

S. E. Præterea vt etiã p[er]tinacissimũ quẽq[ue] stricti[us] artem[us] et rem ipsam luce clari[us] indicãdo summam iaz. p[ro]ductor in fascem recolligam[us]. Chri[istu]s libros rabinor[um] traditões noiauit. et hoc s[ecundu]m b. Aug[ustinu]m aliosq[ue] s[an]ctos sacraz lrãz interpres. ap[osto]lus p[ro]phanas siue i[er]eptas fablas appellauit. easq[ue] deuitadas admonuit. Eosequẽs q[ui] ex iam p[re]dict[is] est. ap[osto]lum Paulu[m] in eo fuisse chri[sto] p[ro]trariũ. q[ui] fidelibus dissuasit incẽdere illis scripturis. q[ui]s chri[stu]s ip[s]a die resurrectiõis interpret[us] est suis discipulis. fuim[us] hic p[ro]lixiores Benigne sed tu nos tua dissimulatõe coegisti ea que p[er]nuẽtib[us] oculis p[re]ter simulanter p[re]cepisti. nec parce nugis

Epilogatio
summaria.
s[ecundu]m scõaz asser
tionẽ Capm.
Chri[stu]s et ap[osto]lus
fuere sibypsis
p[ro]trarij

GE. BENIG. AD IO. REVCH.

Tandẽ ip[s]os Thalmudicos libros appellasti hereses. si q[ui] chri[stu]s d[omi]nos scrutari voluit. igi[ter] hereses scrutãdas iussit. et hereses de ip[s]o testimoniũ p[ro]bitere asseruit. Quo quid absurdius?

THEOLOGVS

S. E. i. Frustra apit Benign[us] os suũ. et absq[ue] vtilitate v[er]ba multiplicat. Nõne nosse debemus argumẽtoz fines e[ss]e solutiones. cur argumẽti tui verã nõ appet[as] solutionẽ? Cur absurditatẽ quã veridice obiectas Capmionẽ diluere nõ facis? Sed caut[us] es ne materiã agitãdo male olentẽ fetore p[ro]citares maiorẽ Un[de] p[ro]ficiẽs etiã Capmionis supare vires b[on]e soluere Benigne p[ro]stas. q[ui]d de hinc lucificabim[us]. q[ui] elabi nitentẽ tenebim[us] Capmionẽ. vñ Capmion si q[ui]d habes q[ui]d loq[ui]ris rñde

Job. xxxv.

Job. xxxij.

IOAN. REV. AD G. BE.

Euenire plerũq[ue] solet. vt cũ aliquẽ laudare aut defendere cupim[us] nõ solũ vera. s[ed] etiãz verissia assumam[us]. legat Demosthenes. legat et Licero. audiãt et nostri p[ro]cionatores ac doctores. q[ui] dũ scõaz aliq[ui]d efferre cupiũt. tot et tãta in laudẽ ei[us] inducunt. vt oes excellere videat. Sic dũ de vnaq[ue]q[ue] virtute loquũt[ur] aut scribũt. eã oib[us] alijs p[ro]ponere vident. Siliter si de minimo vitio sermones habeãt. adeo illud vituperãt. vt nullũ eo scã est[us] e[ss]e p[ro]sua deãt. Sic et mihi in cõsultatõe mea p[ro]tigit. Nã dũ existimare sicut et nũc existimo libros hebreoz nobis vtilis e[ss]e. et egre ferrẽ illoz p[ro]silia q[ui] eos sup[er]mẽdos docerent atq[ue] p[ro]buredos. oes rõnes q[ui]s in fauore hui[us] opinionis inuenire poterã. in illo breui tpe scrutat[us] sum

THEOLOGVS

S. E. ij. Cõfiteris hic Capmion v[er]bis. id q[ui]d facta tua palaz de te iã p[ro]de enũciarũt. et vtinã nõ multitudo (vt in Job legi

Job. xxxvi.

De i.

LIBER I. CAP. IX.

mis) inclinauerit te donoz. vt nō solū oēs rōnes ac errores (si allu-
cinatiōes dici nō debeat) s; z oēs vires atq; conat⁹ ipēderes. z h̄ nō
vt hi de q̄bō narras in alicui⁹ sc̄ti euectōem aut laudē. Nec in vti-
rū exaltatōem quoz laus aut turpitudō nō satis efferrī p̄t. vey in
exaltatōem inimicōz ei⁹ p̄ quē saluati sum⁹ b̄ndicti sanguinis ch̄ri
sti. p̄iudicādo tū fidei ch̄ristiane. tū auctoritati z p̄latoz z p̄ncipuz
Nec deniq; veridice aut doctozes aut p̄cionatores vsq; adeo extol-
lūt minimū sc̄tū. aut execrant viciū minimū. vt p̄termissa veritas
te minora asserāt maiorib; ante stare (Veritas nāq; ē nec in min⁹
Sc̄tus Tho. nec declinare in mai⁹) s; vnūq; q; put est sunt p̄secuti Tu aut decli-
2° q. cix. ar. nās a vero falsuz p̄suadere nō erubuisti. Q; si adicias ampli⁹ loq;
iii. erit q̄ id tibi ostēdat.

¶ Ep̄lm. ix. Refellit excusatōem Lapniōis ex Burgēsi sump-
tā. Refellit quoq; fundamētā ei⁹ tanq; friuola ex viciū dictionū
ridicule capta IOAN. REVC. H.

Et ml̄tos libros reuoluēdo in Burgēsi illam expōnez repperi
Ch̄ristū videlz dū diceret. scrutamini sc̄pturas. de sc̄ptur; Thal-
mudic; irellerisse. ip̄m aut egregiū bibliē z sacraz lr̄az expōsitorem
ita vt certet q̄dā mō cū Thico. de lyza. iudicāt pene oēs. Assumpsi ḡ
illud tanq; pbabile z verissē. THEOLOGVS

Burgen.
fol. vi. fa. p.

Joan. v.

Derogat doc-
torib; Cap.
fol. vi. facie p.

Offēdit Bur-
gen. Lap. tēp-
rari⁹ locutus

Additio ad
euāgē^m. falsa.

¶ Si Lapniō oēs reuoluisses libros. offendisses Burgen. z
aliter. z ad sc̄toz mētē h̄ac expōnisse ch̄ri auctoritatē. Esaie.
vij. additōe. iij. s; qd̄ tue p̄cinnabat iudaice affectōi. id delegisti. id
et q̄ritasti. Et insup cū tuā exorsus eēs inspidā p̄sultatōem. testat⁹
es Lapniō eā sup ch̄ri s̄bo. Scrutamini sc̄pturas zc. tanq; sup p̄ci-
puo q̄dā te collocasse fundamētō. nulla dūi Burgēsi. aut certe cu-
iusuis alteri⁹. tibi ad stipulātis penit⁹ ibi habita mētōe. q̄nimo tū
burgesez ip̄m. tū alios doctozes aduersus Thal. scribētes vti testes
inutiles parui habuisti. Disce derogās s̄bis Itaq; ipedit me nihil
q̄cqd supradicti nr̄e fidei adūsus Thal. scripserūt. Qua igit̄ frau-
de hic loci p̄ burgesem te excusare ausis nō video. nisi forsan ei eaz
ob rē assentiēdū arbitrat⁹ illic nō es. q̄ nō p. sed s̄ Thal. scripserit
¶ Verūtū burgesem in sua expōnete loq; tēperat⁹ locutus
fuisse facile p̄stabit attēdētī p̄mo te q̄si p̄ regula tradidisse
Ch̄ristū (cū diceret scrutamini scripturas) in bibliā atq; in rabino-
rū libros sc̄pturas diuisisse. Deinde q̄ illic ch̄ristū sc̄pturas rabino-
rū (ex q̄b; Thal. s̄ nos p̄fect⁹ est) p̄p̄e (s̄ est eas z nullas alias) desi-
gnauisse dicis deniq; (qd̄ q̄ falsissime ex tuo met capite ad sacru ad-
disti euāgeliū) easdē rabinoz sc̄pturas in p̄hibēdo ch̄ro testimoniū
sacre parificari bibliē. z h̄ac q̄dē a te p̄fictā falsitatē cū nota maxie
asseuerasti assertōis. cū subdis. Et hec est veritas. Et idē q̄q; q̄ cla-
rissime p̄z dū scribis q̄q; ch̄ristū mādas Thal. mudicas nō p̄cre-

LIBER I. CAP. IX.

uari debere scripturas. q̄n potius eaz in scholis diligentē mādasse
p̄scrutatōem. disputatōes quoq; ac testimonia sui aduentus ex eo
delumere. Que oīa in dictis tuis supra reducta atq; delucide osten
sa fuere. ca. v. et. vi. §. j. Et (qđ lōge turpissimum est) eius infrunite
temeritatis fuisti. vt hāc expōnes tā friuolā tā temerariā q̄z futillis
simis subnīā fundamētis sc̄tōz sentētūz firmīssimis scripturarū
sufful te basioz irreuerēter eq̄paraueris argumēto. xxiiij. p̄me tue de
claratōis sic inq̄ens. Et licz alij doctores exponant de libris biblie.
tā p̄t etiā sic exponi. qz nō videt̄ q̄ plus eoz expositio sit fundata ī
scriptura q̄ ista. Ex quib; oīb; tā recitatis incōueniētib; .nec vnū
qđē burgenſis aut dixit aut l̄ris mandauit. quin potiꝰ p̄ thēmate
eliciēdo qđ secuturo alluderet tractatui. occasiōe vt cūq; scholasti
co ritu accepta. in eā videt̄ pollicitꝰ expositōem

§. iij. Neq; de tam p̄celebri patre ambigendū est si (quēadmo Burgenſi. reli/
dū vt tibi Capnion) traria ei sanctorū obiecta fuissz ex q̄t cui capnō.
positio. quin pro sanctorū auctoritate reuerentiaq; doctorū. humili
līter z facile expositōem hanc ipse retractasset. Nam vt dictuz est. det.
in additōe quarta super Esaie. vii. ca. expositioni sc̄tōz patēter ac
cedit. et in hoc expositionem hanc satis retractauit. cui tñ Capni
on sepiuscule admonitus. nō taz p̄terue q̄z p̄tinaciter vsq; modo Job. xxxij. et
heres. Video te plenū adhuc sermonib; sed vereor ne iteruz quod xv.
non expedit loquaris

IOAN. REVCH.

Et vt ita opinarer mouit me vis trū dictionū. que ibi ponūtur Primū Cap.
Illa enī dictio Scrutamini grece sonat. ac si diceret disputate in motiū
scholis. Ut plurimū aut fit apud eos disputatio in scholis. de scri
barum et doctorū libris. Mouit me z illa dictio Putatis. que si Scōz motiū.
in lingua greca in qua euāgeliiū primo scriptū est inspiciat. feat ac
si diceret. putatis. hoc est p̄ vero teneris. nec tñ veruz est. vos in il
lis scripturis habere vitā eternā. qz vita eterna nō p̄sistit in libris
p̄sertim illis Tertio mouit me illa dictio. et. ac si dixisset. Et p̄
ter sacras scripturas ille etiam scribarum scripture testimoniū phi
bent de me. Auctoritas igitur ipsius Burgenſis primū. z suasio Tertii motiū
nes ex trib; dictionib; ortē secundario. ad ita opinandū me moue
runt vt dicerem. qđ christus p̄scrutari iubet. illud cremari non
vult. Et ita sumpsī medium. si non ex veris. tamen ex verisimilib;
p̄out sepissime fit.

THEOLOGVS

§. iij. Iterū inuoluis sententias figmētis z sermonib; impe
ritis caligine opus z leargū passus. Naz christus ipse Job. xxxvij.
materiā hanc p̄cludens seipm de sacre biblie scripturis exponit di
cens. Est q̄ accusat Moises. Si enī crederetis Moisi. crederetis

Do 4.

LIBER I. CAP. IX.

forſitan ⁊ mihi. Deme eſſi ille ſcripſit. ſi aut̄ illi⁹ litteris nō credi-
tis. quō ſobis meis crederis. Non ergo ſolū falſitatē Capnion in-
ducis. verū ⁊ chriſti expoſitōem impugnare laboraſti. ⁊ id q̄dez p̄
motiua ridicula Motiuū em̄ Capnion tuū p̄mū liquido vento-
ſum p̄ſtat eſſe ⁊ vaniſſimū. qz ⁊ iudei nō tam de rabinoy ſcriptis q̄
longe ampli⁹ de biblię textib⁹ diſputare in ſchol⁹ p̄ſueuerūt. qd̄ ſeri-
atim ⁊ id q̄ facillime de ſcripturis proferemus Legiſti ne Matth.
ij. quid reſponſi dederūt iudei herodi ſciſcitātī vbi nā chriſtus naſ-
cereſ. qm̄ p̄uina diſquiſitōe atqz cōferentia. principū ſacerdotū. et
ſcribar. vtiqz ex canone ſcripturę. ex p̄pheta nō ex tuo Thalmud.
reſponderūt. qm̄ in bethleem iude. Nō p̄mendāſti p̄terea memo-
rie. q̄ chriſto iuxta ſabbati cōſuetudinē ſynagogā intranti. ⁊ ad le-
gendū aſſurgenti. oblatuſ eſt liber. non tui Thalmud. ſed Eſaie p̄
phete. cui⁹ ſcripturā dixit dñs ch̄s noſter. ea tempeſtate eſſe adim-
pletā. Per plura (mō velles) eiꝰſmodi ſpectares Joānis. vij. aliꝰſqz
locis exēpla. tpe geſta ſaluatoris. de cui⁹ tpe ⁊ tu nūc loqueris. aſſe-
ris vtiqz. impudēter. apud eos vt plurimū ſolitā diſputatōez ha-
beri in ſcholis de ſcribar atqz doctoz libris.

S. U. In ſecūdo deinde motiuo p̄ tua ſapientia theologica ſa-
tis turpiter te Capnion feſelliſti. haud animaduertens.
nequaquā dixiſſe ſaluatorē noſtrū. qz vos putatis in illis vitā eter-
nam eſſe vel p̄ſiſtere (hoc etem̄ verū erat) at dixit. qz vos putat̄ in
illis vitam habere eternā. qd̄ indubie falſum erat. vtpote q̄ poſt tot
tantaqz chriſti (que vita eterna eſt) viſa tum miracula tū p̄digia.
in ſacris eū intelligere ſcripturis recuſabāt. quiqz nō indagāde ve-
ritatis amore. ſed reprobandi libidine ſcripturas ſcrutabantur. Qd̄
palā videre licet Joānis. vij. vbi Nicodemo pro chriſto loquēti.
frivole iſultātes aiebāt. Scrutare ſc̄pturas ⁊ vide. qz a galilea p̄phe-
ta nō ſurgit. quā qdē eozū obiectōem in ſuo originali loco Nicola-
us lyranus ⁊ primo de Helifeo. deinde de Delbora. demuz de Tho-
bia addit eſſe nugaciſſimā. Ex quib⁹ cōſequeus fit eos nō veritati
ſcripturę ſed eius deprauationi intendiſſe

S. W. Huic p̄inde noſtre ſolutiōi ⁊ tue iuſte obiurgatiōi ad-
ſtipulat̄ diu⁹ Auguſtin⁹ in ſuo quē pro iudeoz p̄uerſi-
one edidit elegantiſſimo libro. his verbis iudeos p̄ueniens. Scr-
utamini ſcripturas in quib⁹ vos putatis vitam eternā habere. ⁊ p̄-
fecto haberetis ſi chriſtū in eis intelligeretis. Accedit ⁊ Hugo car-
dinalis qui ſup eodem chriſti ſermone in heclogē verba. ⁊ id in p̄-
ſona ſaluatoris. Sed (inquiens) dum me qui ſum vita a ſcripturā
ab̄icitis. vitam in eis nūqz inuenietis. Aſſunt ⁊ huic noſtre reſo-
lutioni ſanctus Chriſoſtom⁹. homelia. p̄. et Nicolaus lyranus cū
ceteris doctozibus.]

Matth. ij.

Luce iij.

Joan. vij.

Uñ ſe Capni.
feſellerit

Joan. vij.

Nico. ly.

Aug⁹.

Hugo car.

Chriſto.

S. vii. Cuius (sicuti iam vides) iuxta mentem scilicet. quod solum illud putat. adaptari sacris litteris verissime quod. imo debeat. quod te o Capnion singulariter mirabilis theologum promouere potuit. ut ea extraneam. tam absurdam denique et hereticam. ex hoc solum. putat. eliceret expositionem. Assentiendo dominum christum per solum putat. scripturas in Biblia et in libris diuinitus Rabinorum. illicque loci non sacras litteras. verum Rabinorum traditiones. saluatore in sui testimonium aduertit citauisse

Ex hoc christi putat. Capnion hereticam extorsit expositionem.

S. viii. Deinde quod et tertio tua expositione coloribus iam depictam suis. super tremula nimis collocasti aridine. ea de illa ductio. Et inaniter extrahendo Si neque sacrum spectes euangelium. utique intuebere in hoc euangelii loco. de sacris litteris nullam christum ante habuisse mentem. sed perperis eum de Joannis testimonio. de auditu patris vocis. de miraculorum operibus fuisse locutum. Christo itaque cum hac interfereret ductio. et neque animus erat de reprobandis. traditionum scripturarum loqui. tamquam propter sacras litteras. et ipse prohiberet de eo testimonium (ut enim nunc diximus. nulla de sacris litteris mentio antecesserat) sed volebat christus propter triplicia mox commemorata testimonia. quae illico promittunt. sacras quod sibi prohibere testimonium scripturas. Et haec est ab omnibus indubie approbata. scilicet expositoribus intera fidei veritas. quam autem tu dices magnopere asserendo idubiam esse veritatem. falsitas esse quincies mēda

Joan. v.

S. ix. Deinceps quod ridenda veniat tua in hac re imago. Cuiusmodi generatio. vel ex eo deprehendere debueras. quam tu ipse promittis solitum esse christum Rabinorum scripturas (ut ex tertia clausula constat) appellare traditiones. ex quibus plane aduersus te sequitur. quod si dominus illic de Rabinorum scripturarum loqui instituisset (ut tu putas) clari utique atque perpendio se absoluisset. dicendo. scrutamini traditiones. quod vos in illis vitam putatis habere eternam. et ille testimonium prohibent de me. Dixit itaque Capnion quod te letargia ceperat. quod oculos tuos obduxerat caligo. ut tui oblitus. in sermone continuo et coherente. recitans cespitares conceptum sermonem eloquere ad plenum. attamen scito solum varia in ridentem. multasque habere vanitatem. Caue igitur ne multiplex sit sermo oris tui.

Ecclesiastes. vii
Job. vii.

Capnion decimum declarans Capnionem delirasse circa intelligentiam eius quod est scrutari scripturas IOAN. REVCH.

Enimvero ut hoc aliter repetam dico ibi. dominum locutum fuisse de libris sacre scripture quod quidem negari non potest. THEOLOGVS

S. i. Cuius spiritus contra veritatem timet. iuste ea percussus est plaga ut sibi inmet dicitur factus sit. et ore proprio se condemnet. Sic sic dum hoc Capnion asserit. inficias in non posse id. quod per tua virili more. nescio quod trium dictionum perfecta energia. improbare enifus fueras. te utique arguis. te stragulo necas. palinodia cecinisti. dum ex vna parte. e christi solum dicitis. scrutamini scripturas. et. concludas non modo christum. in Biblia et Rabinorum libros. secasse scripturas. verum etiam astruxisti in

Job. xv.

Palinodia cecinit a se distat Capnion Joan. v.

p̄. n̄. i. s̄. b̄. o. Chriſtū Rabinorū ſc̄pturas deſignaffe p̄. p̄. i. e. id ē illas
et nō alias. hoc nāq; ſynacula vult illa dictio almanica. eygentlich
a te originalr poſita. quā z tuus Rome interpres in dictōez latinā
ſuit p̄. p̄. e. Ex pte ſo altera de ſis ſacris chriſtū locutū h̄ dicis.

S. ii. Superi^r etiā ſol. vij. iſlij tui p̄. c̄. i. p̄. u. t̄. u. e. ſu. l. t̄. a. t̄. o. i. s. f. u. n. t̄.
damen. q̄ nephandū Thalmud iudeis ſeruares. ſup di-
cto chriſti ſb̄o te collocaffe aiebas. qđ vtiq; talit̄ vt nūc dicis itel-
lectū. min^r q̄ nihil tuo p̄ncipali addiſſet p̄poſito. Ad h̄ ſiq̄dem
āncedēs Chriſt^r ſcripturas Bible ſeruari mādanit. nō plus ſe
quit qđ intulit̄ ſequēs. puta traditōes q̄s chriſt^r acriter repro-
bavit z e q̄o Thalmud coact^r ē. vetere aſſeruari. atq; ad idē ānce-
dens aſſeq̄t̄ baculū ſtare in angulo. De his ſatis. Si plura inter-
rogaueris Capnion. r̄. n̄. debim^r tibi. IOAN. REVCH.

Quis t̄. n̄. p̄. h̄. b̄. i. t̄. i. p̄. m̄. etiā de his locutū nō fuiſſe.

THEOLOGVS

S. iii. Stulta huiusmodi ē interrogatio. ſustine nos paulū
Eccleſtaſtes. vij. nouerat. z qđ i poſſibile factū ſuſpicar̄ Capnion. facile fiet. imo in
Dñd̄it̄ q̄ ſal/porit̄o (nō nolis vt canis ſtra lunā oblatrare) lat ſupq; p̄batū ex
ua fide. chriſti vitit̄. dū tuū in te ſpiculū retorſim^r. ſi chriſto anim^r fuiſſet de Rabi
dictū de Thal noz ſcript̄ loq; breui^r clariuſq; dixiſſet. Scrutamini traditōnes.
mudic^r libris qz vos putatis in illis habere vitā eternā.

accipi neq̄tm̄
tis medijs.

Joan. v.

S. iiii. Et vt te forti^r ſtringam^r hāc tibi in diſſolubilē addu-
ci^r nō rōnem. qm̄ ſi chriſt^r z ſcriptur̄ Rabinorū illic lo-
cutus fuiſſet. ſibi p̄i repugnans z refragar^r fuiſſet. Nā ſeries ſb̄oz
chriſti eſt. Ego ab hoīe teſtimoniū nō accipio zc. Ego teſtimoniū
habeo maius Joāne zc. Scrutamini ſcripturas zc. vbi teſtimo-
niū ſcripturarū. z hoīm z Joānis pluriſſecerit teſtimonio. fateari
oportet. Clarū ē aut. qm̄ teſtimoniū ex ſcriptur̄ Rabinorū (qđ vti-
q; ē teſtimoniū hūanū z ab hoīb) nō maius ſz lōge minus eē Joā-
nis teſtimonio. Si itaq; ex vna pte chriſt^r maius teſtimoniū Jo-
annis. z hoīm atteſtatōe req̄ſiuit. Et ex altera pte ex Rabinis teſti-
moniū accepit. ſequēs ē eū ab hoīb z nō ab hoīb. mai^r teſtimo-
niū Joānis teſtimonio. z nō mai^r accipe voluiſſe. Uides ne Cap-
nion rōem hāc irrepobabilr̄ pbare qđ tu iprobabile ſuſpicabar̄.

S. luit̄ dubiū
lectorū
Luc. vij.

S. v. Quā ſi pio lectori circa nūc n̄. a. ſubrepat ſcrupulus dicta-
toz muliez maior p̄pheta. Ex altera aut p̄pheticē ſc̄pture teſtimo-
niū Joānis teſtimonio p̄ferat̄. Dic velim attēdat. qđ ſpūs reliq̄rit
in ſc̄ptura. ſede Petri p̄. vbi poſtea ſ̄. Jeſum eē ceſiliū Petrus
p̄bauerat p̄ vocē paternā quā e celis allatā audiuerat. hic ſc̄z̄ fili-
us me^r dilect^r zc. alia ſub necit̄ p̄batōem dicēs. habem^r firmiorē

LIBER I. CAP. X.

ppheticū s̄monē. Dauid sc̄ dicentē. fili⁹ meus es tu ego hodie ge-
nui te. Nū tibi videt̄ lector. hoc in loco pphetic⁹ p̄ferri s̄mo vel u/
ti firmior. p aplm Pet̄y citate paterne vocis testificatōis. Qd̄ in
eū glossa declaratiuū exponit sensum. Si q̄s (ingens) testimonio
n̄ro min⁹ credit. qz in secreto gloriā redēptoris aspexim⁹. certe ser/
moni ppheticō. nullus audebit d̄dicere. hec tibi. Sic sic hec p̄posi/
to inflectēdo n̄ro. p t̄to Joānis testimoniū ppheticis scripturis
designat̄ min⁹. in hoīm opinione. p quāto iudei ei⁹ testimoniū de
facili mag⁹ reiecerunt. Et si em̄ fuerit ab initio in magno apud eos
p̄cio habitus. nimirū Christo dicēte. Vos voluistis ad horā exul/
tare in luce ei⁹. Postremo t̄n eū p̄temptui habuere. Christo eis im/
properate. Matthei xj. Deniqz. Luce. vij. Venit Joānes neqz mā
ducās neqz bibens. ⁊ dicitis de moniū h̄z ⁊c.

p̄s. q̄.

Matth. xj.
Luce. vij
Sup. v. ca.

S. Vj. Porro ad p̄positū redeundo. vnde digressi fueramus.
eraggerabim⁹ magis. Tu p̄fiteris Capnion. scripturas
magistroz saluatorē appellasse traditōes. ⁊ eas reprobasse. qd̄ qd̄
ver⁹ eē. Matthei. xv. et Marci. vij. attestatōibz liquet vbi christ⁹
in p̄sona dei eaz traditōnū doctrinatōem execrat. Inuanū (inquā/
ens) me colūt docētes doctrinas ⁊ mādata hoīm. Et si diuo Aq̄na
ti. ad Titū p̄ ca. b̄to Augustino p̄formiter loq̄nti. fidē habemus
Quēadmodū in lege erāt aliq̄ de credēdis doctrine. aliq̄ at̄ erāt tā/
q̄ mādata religionis obseruāda. sic q̄qz p̄portionabilr p̄ter doctri/
nā legis de credēdis Iudei narratōnes q̄sdā fabulosas habebāt. ⁊
p̄ter religiōis mādata ex lege dei manātia. q̄dā obseruāda habebāt.
q̄ traditōes vocabant̄. Et vtrozūqz Christ⁹ videt̄ in s̄bo allegato
auerfat⁹ fuisse doctrinatōem. Recte igit̄ dixeris Rabinoz scriptur/
as a d̄no reiectas. Cui si accesserit. qd̄ tibi an̄ hec ex b̄to Augustino
lucide mōstrauim⁹. p̄dictas sc̄ doctrinas ex q̄bz Thalmud p̄stat⁹
ē. fabulas (q̄bz fideles neqz intēdere debēt) ab ap̄lo eē appellatas
(cui ⁊ diuū oñdim⁹ adesse aq̄natē ter (nō minus) Thalmud fabu/
losum eē lib̄ū asserentē. his inquā (resumpto qd̄ tu affirmas chri/
stum in s̄bo Scrutamini iussisse diligēter Thalmudicas scrutari
sc̄pturas) nequēs ē christū nō tā s̄b̄p̄si. q̄ aplm saluatori christo
refragari. atqz tria vtriqz astruxisse. dū is libros q̄s reprobat de/
testaturqz. etiā diligēter ipemet mādat in scholis p̄scrutādos. Ille
s̄o (aplm dico) fabulas d̄t eē eas scripturas. ⁊ q̄bz fideles intēde
re nō debēt. q̄s scrutādas ⁊ tāqz p̄ scholasticē scrutatōis materia
habēdas. christus imperauerit.

Sciūs Tho.

Aug.

Christ⁹ ⁊ ap̄ls
s̄b̄p̄is apud
Capnionē ad
ueriant̄.
Nota.

S. Vj. Adūciam⁹ n̄s illuminatissimū Augustinū. nō tā pro
summo habuisse incōuenienti q̄ p̄ heresi. colūnas ⁊ si/
dei fundatores. vti testimonijs scripturaz eaz. quas ip̄i carperūt
vl̄ reprobant̄. Un̄ dū heretic⁹ quispiā (licet falso) astrueret. aplm

Aug.

LIBER I. CAP. X

p^o Thimo. p^o. veridere veteris testamēti hīstorias atq; genealogias. p^o ad Th^o.
p^o. vbi ait. ne intenderēt fabulis 7 genealogiis. Aug^o. obiurgādo
 hereticū. Quis (inq̄) ita nisi hereticus multū cecus erraret. Cur ḡ
Salathas. iij idē facit ap̄lus. si hic aniles fabulas iudicauit. Cur dē ad Sala/
Capnion con thas. dicite mihi sub lege esse volētes legem nō legistis. Abrahā du/
nincif ex bro os filios habuit 7c. Aperi hic oculos Capnion. 7 post mentem tr.
Augustino Augustini vide hāc eē firmissimā illatōem. Thull^o ex q̄b^o p̄fect^o ē
 Thalmud scripturas sub noīe traditionū reprobaui. Ergo eas
 in testimoniū nō citauit. Ancedēs igit cū tuū sit. p̄sequēs tuū esse
 utiq; debuisset. 7 ideo nō de possibili tm̄. vez de facto aduersum te.
 ex tuis q̄q; sufficiēter ē p̄batū. hoc Christi dictū de Thalmudicis.
 salua fide. accipi nullo mō posse scripturū. Qm̄ h̄ esset christo ip̄in
 gere qd̄ beatus Aug^o. indignissimū iudicauit hereticūq; tribuere
 paulo ap̄lo. Pro deo nos eē loquutos. nō dubitam^o iudicatuos
 eē viros intelligētes. Que tu dicitur^o s̄s oculi nostri videbūt
 IOAN. REVCH.

**Lōclusio adū
 sus Capnionē**

Qui em̄ p̄ncipis scrutari iubet. etiā illa q̄b^o agnoscunt. p̄p̄e dis/
 cutere mādat. Prope. qz vere ita vult. pp̄ie. qz ex intētiōe. Inten/
 debat em̄ illas sc̄pturas p̄p̄e. qz iubēs scrutari p̄ncipiū. iubet scruta
 ri sensum ei^o.
 THEOLOGVS

S. viij. Dic vt lectores ab erratorū tuorū intelligētia abdu/
Capnion ter/ cas Capnion tuo more p̄ dictōis. pp̄ie p̄ntiaz eq̄/
giuersat p̄fic uocatōem tergiversat^o. p̄inde ac si p̄ aduerbiū pp̄ie idē qd̄ apte.
tā equocatōes p̄grue. vl' uenienter. designauisses. cū reuera dictōe eadē. in tno p̄s
 lio exclusiue te vsū p̄stet. vt idē ip̄ortat qd̄ p̄cise aut solitarie. hu
 ius rei testē tui p̄siliū textū almanicū citam^o. fo. viij. facie sc̄da. qd̄ q̄
 dem 7 sat tibi iā sup̄ius demōstrauim^o. Quo te p̄uincēte. op^o nō
 est facere plura s̄ba. Tu perge tui memor.
 IOAN. REVCH.

Et qz libri illi sensum sacre sc̄pture interpretant iussit 7 illos scru/
 tari. p̄p̄e. p̄ qz agnitōes sacra agnoscim^o sc̄pturā. imo qz nihil aliud ē
 sc̄pturas scrutari. q̄z earū p̄cipe sensuz. illū at̄ iudei nō poterāt itelli/
 gere. nisi p̄ doctorū expōnes.
 THEOLOGVS

S. ix. Bone Capnion qd̄ sic lethargice loq̄ris: Nū recolis ver/
 bum christi de magistrorū scripturū q̄ traditōes dicunt te
 exposuisse. Nūqd̄ te teste. tāq̄ sc̄pture pestiferas corruptōes repro/
 bavit christ^o ip̄as traditōes. Quo igit pacto. q̄ vect^o obliuione o
 vir mirifice hic dicis. sine eis intelligi nō posse sc̄pturas. Secus
 dūno eē tibi ostēdemus. dūmodo parūper p̄cesseris.
 IOAN. REVCH.

Scripturas scrutari nihil aliud ē. q̄z doctorū 7 postillatorū vera/
 ciū scripta 7 q̄mētaria p̄q̄rere. 7 id pp̄ie 7 pp̄rissime si dici p̄t.

LIBER I. CAP. X.

THEOLOGVS

S. X. In definitōne falsum accidere nos philosophia docuit q̄n
 p se pprietatē tribuisti pscrutatori scripture. sed quid penitus ali
 enuz & impertinens docebimus si auscultare velis q̄ qui cuiusuis
 aut scientie aut artis rudimentis capescendis operas nauāt. hi q̄
 dem sunt qui veluti pueri lacte. hoc est cōmētarijs & expositōe op̄
 habent. vt pote solide tectus intelligentie nōdum capaces. Taliū
 memoriam facit Ap̄lus Hebreoz q̄nto dicens. facti estis quibz
 lacte opus sit. nō solido cibo. Sed qui pro consuetudine exercita
 tos habent sensus. qui sez cōsueti sunt studio & lectione scriptura
 rum. vt notat glo. ibidez. hi nō p cōmentaria de textu. sed vicener
 sa cōmentaria leu glossemata aut expositōnes. p textus d̄nūdicāt
 et examinatōis lime subnciūt. ea dum textui scrutato alludūt ap
 probando. aut reprobando cū textū non attigerint. Testes sunt
 om̄es in hoc genere cōmentandi versati. qui frequentissime etiā die
 bus his glosas vel expositōes pprias castigant. dum textui fide
 lius perlustrato. vident eas nō coherere Testes sunt eui nostri vi
 ri minime despiciendi. qui aliorū ideo insectantur cōmentaria. q̄
 textui sane intellecto nō videātur cōsonare. Scrutari itaqz scriptu
 ras nō est puerorū. sed eorū qui exercitatissimis pollent sensibz. et
 modo quē diximus. & nō vt tu ais per cōmentaria. Qd̄ si inficias
 ieris in sp̄m̄sanctū blasphemā p̄m̄esce. dum inuis sp̄m̄sanctum
 tam crudas. ieiunas. insulsasqz tradidisse scripturas. que cōmenta
 rijs ademptis. nulli vsui ad salutē esse possint. nullāqz sanam de se
 habeant salutifere veritatis intelligentiā aut intelligibilitatē.

Offēdit Cap
 tionē nō recte
 pscrutaciones
 scripture cōsi
 nuisse.

S. XI. Deniqz etiā hoc tuū dictū a veritate longius semotū esse
 ex hoc videre debueras Quia si scripturas scrutari nil ali
 ud est qz postillatoz cōmentaria perquirere. & hoc (vt tu ais) pro
 prie & ppriissime. quid reliquū est. nisi qui prima ediderint cōmen
 taria p̄m̄eni scripturarum expositores. neqz propriissime neqz p
 prie scrutatores fuisse scripturarum. Sequitur quoqz monstro
 sum illud assertione indignum. nō ad magistros proprie. sed ad di
 scipulos in exercitatorū sensuū propriissime & proprie scrutiniū per
 tinere scripturarū. Nec in quā deliramenta tuū dictū comitantē

Blasphemia i
 sp̄m̄sanctum
 Ap̄d Cap. nō
 ipi p̄mi postil
 latores. s; eoz
 discipuli dū
 tarat fuerunt
 scripturarū
 scrutatores

S. XII. Dicamus igitur scrutari scripturas proprie & ppriis
 sime esse. textum in se medullitus & diligentissime pe
 netrando conspiciere. antecedentia quoqz & cōsequentia eiusdez tex
 tus inter se conferre. textum insuper vnus libri alterius libri tex
 tui exactissime comparare. et his p̄ueniā mentem seu sensum scrip
 ture fidelius colligere. Sic diuos Augustinū Hieronimum. reli

Vera defini
 tio scrutatiōis
 scripturarum

Et i.

LIBER I. CAP. XI.

Exemplū ex legi-
gistiis.

quos quoque omnes ad unum. sacros inuenies fecisse expositores
Sic doctus legis eum nec dignū duceret vocari legum scruta-
torem. qui solūmodo ad glossemata marginalia respiceret. et nun-
quā textum in seipso penetraret. quā potius nonnulli tales et glossato-
res et glossis imorantes. legū corruptores haud iniuste dicuntur

fol. p. facie. ij.

falsa palliatio
retegitur

S. xiiij. Tamen si preterea veraciū perquirere cōmentaria po-
stillatorum esset scripturas scrutari. attamen neque te
Capnionem neque tuū mirabile cōsiliū. vel in minimo id releua-
ret Adeo nempe inter doctorū cōmentaria et postillas ex vna. et in-
ter scripturas Thalmudicas ex altera discernisti. ut cōmentaria in
quarto Thalmudicas vero mox post bibliā in secūdo ordine col-
locaueris. Verbus quoque christi (esto false) et Thalmudicis expo-
sisti. Quomodo ergo quā et Thalmudicis fecisti tuā falsam in-
terpretatōem palliare hic niteris tanquā de veraciū p̄metarijs postil-
latorū dictā: cū plurimū hinc inde discrimen etiā apud te sit. nec p̄-
inde de vno dictū de alio verificabit.

Nico. ly.

Niero. sup. 34
chariam.

S. xliij. Demū dum supponis veraces apud ipsos eē po-
stillatores. nō parū dissides a teipso et a vero. quā in
Nicolao lyzano legeras glossas iudeorū in magna parte esse falsas
quique fateris iudeos libros suos in christianos pro fidei sue defen-
sione cōposuisse. quibus alludit id diui Hieronymi quod in p̄phetijs quā
de christo sunt iudei solent tergiversari et mendacio occultare veri-
tatem et tu Capnion modo dicis apud eos esse veraces scriptura-
rum expositores. quorū cōmentaria scrutari iusserit christus. Nūc
hosce veraces vocitabis expositores. quorū doctrinā tanquā scriptu-
re pestiferā corruptionem christus reprobauit. Et si dicas. multa
vera dicūt. certe nō olfacis hanc p̄sequentia nō valere. huius vel il-
lius multe expositōes vere sunt. p̄inde ipse est verax. Donec cōcep-
tus sermo ad calcē p̄tingat effare. Sed oculoꝝ acies ne p̄stringas.
ut dolum animaduertere liceat.

Capl'm. xi. continuans veram intelligentiā eius
quod est scrutari scripturas

IOAN. REVCHLIN.

Neque obstat quod dñs antiquorū traditōes dānauerit et reprehende-
rit. Thalmud enī plurimos in se p̄gestos cōtinet libros. quorum
aliqui optimi aliqui sunt pessimi. Thalmud ergo optimū quid et
pessimū. sicut de lingua dicere solemus. ut sit membrū quo nullū
melius. nullūque peius. Due subcontrarie possunt eē simul vere. s̄z
non simul false. THEOLOGVS

fol. iij. facie. ij.
sui cōsiliij.

S. l. Ceci nō sumus Capnion. colliriū in manu tua cōspexim?
Unde ut reliquis quoque patefiat prestigiū tuū. reminiscaris

LIBER I. CAP. XI.

velim primo scire te esse nullā tibi suppetere ipsius Thalmud in
telligentiā. nisi q̄tū ex libellis a nostris in Thalmud editis emēdica
ueris. sciamq; (nec inficari potes) te in eisdem libellis plurima in
Thalmud contineri abomināda legisse. memineras quoq; q̄ in li
bello tuo clare intelligentie. §. xxix. hec scripseris verba. Confessus
sum in psilio meo expsis verbis. q̄ credo scriptū esse in Thalmud
pra dilectissimū dñm nostrū ⁊ nos. et puto adhuc. Que nā aut
talia sint in tuo psilio expsisti. scz q̄ demoniū christ⁹ habuerit. q̄ se
ductor. q̄ blasphem⁹. iuste q; fuerit p̄demnat⁹. Das ⁊ filis blas
phemias plane fateris eē intermixtas in illis angulis siue passib⁹
in quib⁹ de hoc se obtulit scribendi materia. Nec velis nolis Cap
nion tua sunt. Si ḡ credis filis his q̄ p̄misse (⁊ certe neq; sime s̄s)
in thalmudicis scripturis intermixtas esse blasphemias. qua fron
te aliquos libros thalmudicos optimos esse (cōtra omniū catho
licoz mentē scriptoz) hic dicere audes?

fo. vi. fa. p.

fof. iij. fa. ij.
Que blasphe
mie in Thal.
iuxta Capni.

§. ii. Porro etiā esto. aliq̄ eēnt optimi libri thalmudici. hoc tñ
nil suffragij. nil releuatōis tibi subministrat. cū nemo hac
ten⁹ optimos ipugnauerit libros. Sz eos q̄ tales. quas dixisti. blas
phemias hñt intermixtas. ⁊ libris eñ egisti. qui (vt tu dicis) ex tra
ditionib⁹ magistrorū pra nos sunt p̄fecti. Quiq; q̄to ineptiores
sunt. q̄to ip̄tinēiores. tāto eos libenti⁹ nostris studētib⁹ (vt ais)
p̄manere velles Et q̄dē id generis plura. Talē nimirū (suis taliter
a te depictū colorib⁹) Thalmud tuip̄e tū p̄ scripturaz fallam ⁊ sini
strā interpretatōnem. tū inappositā applicatōem defensare p̄sum
psisti. Ut qd ḡ nūc legentiū oculos p̄stigiare ⁊ ludificare moliris.
q̄si de optimo aliq̄ Thalmud sermonē habueris. Uides ni fallor.
q̄ ludos tuos noscere cepim⁹. nec facile p̄inde nos de hinc ludifi
cabis.

Reuelatur p̄
stigiū dolosuz
Capnionis.

IOAN. REVCH.

Scrutari itaq; scripturas. est eaz discutere sensum. Illū autē si
ne expositōrib⁹ habere neq; m⁹. ipos ḡ p̄q̄rerere iubemur. Scrutami
ni scripturas. discutite inq; doctoz sup scripturā declaratōnes. vt
eā recte p̄cipiat. qz ex doctoz postillis ⁊ scriptis eaz. colliget sen
sus. No eñ oib⁹ christus aperuit sensum vt intelligerent scriptu
ras. sicut ap̄ostolis aperuit.

THEOLOGVS

§. iii. Tā fraudulenta q; subdola tua hec ē Capniō ludifica
tio. Tu enīvero de rabinorū thalmudicis scripturis. q̄s
christus appellās traditōes reprobauit. verbū christi interpretat⁹ es
et illas ipas in scdo librorū ordine statuisti. tu glossas ⁊ p̄mentaria
iudeoz in q̄rto ordine collocasti tu in plira illa tua reductōe (quā
sup christi s̄bo. scrutamini ⁊c. vt aiq; appodiasti) ⁊ postillis. ⁊ do
ctoz p̄mentarijs sicut nūc q; sic nūc q; mentōem fecisti. Cur igit̄ nūc
Ee 4.

Cap. fraudulē
ta ludificatio
detegitur.
Joanis. v.

LIBER I. CAP. XI.

ais mādātū a christo. vt postillatores p̄gramus. Tempetua hec
sentētia oēs q̄ posthabitis aut certe nō habitis postillis. scripturas
p̄ scripturas p̄rūt aut req̄sierūt. doctos ac sc̄tos dānabit. Perge
et tuo iure nouū p̄mentū p̄fer IOAN. REVCH.

Nō itaq; ex verisilib; dūtaret. s; ex veris et necarijs p̄cessisse vi
debor. Qui nāq; A intelligi iubere. et illud nisi p̄ B ipm̄ intelligi
nō posset. iubere vtq; et B. Iudei aut̄ scripturas p̄mode et semo/
ta diuina reuelatōne. sine rabinor̄ expōitōib; scrutari nequibant. vt
itaq; illas expositōes viderēt et discerent impabat. Sensus igit̄
tur est. diligenter inq̄rite p̄t in scholis facitis expositōes eiusmo
di. et p̄ eas intelligetis scripturas sc̄as. et ille expōnes in quib; vos
putatis habere vitā eternā. sunt q̄ testimoniū p̄hibēt de me.

THEOLOGVS

q̄. Ethicoz

S. iiii. Siles ac̄ siliter opatiuos habit̄ efficiūt. sic tu Cap.
p̄ crebras fictōes habituat̄. tuas hic iteras palliatio
nes. Tu enī nō nisi de hisce scriptur̄ es locut̄. q̄s christ̄ noiauit tra
ditiones. atq; eas pariter reprobanit (nullibi enī nisi reprobando
christ̄ traditōem meminere) et tales o vir mirifice. nū ad scriptur
raz intelligētā necessarias dices?

Pulchra Cap.
redargutio

S. v. Audi deinde si rabinor̄ postillatiōes sint (vt mor̄ asserui
ti) vaciū postillator et ad sacraz. in q̄b; vita p̄sistit icelligē
tiā (vt nūc ais) necessarie scripturaz. dicitō q̄d p̄iā q̄d rōni p̄sonat.
cur nā et in illis nō habeat̄ vitā eterna? Cur deniq; (vt mō tibi p̄fui
gis) eas christ̄ p̄ s̄bū putatis. a biblia discreuent. tāq; eas scriptu
ras in q̄b; habere putabāt. nō aut̄ habebāt vitā.

Hierony. ex di
recto ip̄robat
fictōez Cap̄n.

S. vi. Porro vt eiusmodi stirpitus pellātur atq; eradicentur
p̄stigia tue. audi obsecro diuū Hierony. ad Galath. p̄
sup̄ v̄bo. Miror̄ q̄ sic cito trāsserimini. Si q̄s inq̄ntē tū literaz
seq̄tur. posteriora ponit in faciē. Si quis iudeoz interpretatōib;
acq̄scit. post tergū mittit ea. que ex natura sua in faciem cōstituta
sunt. Hec ille. Quib; o vir bone. quō coherent que paulo ante dire
ras. libri s; iudeoz sensum sacre scripture interpretant. illumq; si
ne expositōib; habere nequim? Et ergo ipsorū libros et doctoz re
claratōes iubemur perquirere. vt scripturā recte p̄cipiamus. Nō
netu hec dicens iuxta beatū Hieronymū. posteriora in faciē posu
istis. Nōne audisti iudeoz interpretatōib; nō esse acquiescendū. Tū
quid tuis inherēbit dictis fumosis? Et illud ecclesie lumen splen
didissimū posthabebimus?

Hierony. s̄ fi
ctiōne Cap̄n.

S. vii. Audi deuo eūdē sacerrimū Hieronymū ad Gala. vj.
Sup̄ verbo Modicū fermentū dicentē. Nūc aut̄ per
hunc eūdē sententiā docet (s; Ap̄tus) pane ecclesie spiritū illū. qui
de celo descēdit. nō de re iudaica interpretatōe violari. Et d. is idip̄is

discipulis p̄cepit. vt cauerēt a fermēto p̄bariseoz. Quō euāgelista
 manifesti⁹ faciēs addidit. dixerat at̄ eis de doctrina p̄bariseoz. hec
 ille. Ubi tu christiane lector p̄ios aduerte oculos atq; pensites id
 s̄bū qđ scripturaz scrutator tā accuratus q̄ p̄fundissim⁹ p̄sciuit
 Hieronym⁹. videlicet idipm volens Saluatorē nostz p̄ eodē acce-
 pisse doctrinā. z p̄indeletā interpretatōez iudaicā. z eē fermētū a q̄
 Chriſt⁹ idem p̄cepit discipulis eē cauendū. Ex q̄ euidenter habet q̄
 Chriſt⁹ p̄cepit ab interpretatōibz iudeoz cauendū eē discipul. z haud
 impari rōne z reliq; cūctis. Qua itaq; p̄sumptōe O Capnion hic
 dicere verit⁹ nō es. Quō (inq̄ens) Chriſt⁹ dixit Scrutamini scrip-
 turas sc̄tās. z ille expositōes. in q̄bz vos putat̄ vitā eternā habere.
 sunt q̄ testimoniū phibent de me. hec tua sunt Capnion. Nōne p̄sci-
 entia tuā seuer⁹ deterret Hieronym⁹. q̄ d̄t Chriſtū p̄cepisse vt ab illi-
 lis cauerēt p̄uersis iudeoz expositōibz. z exinde phibuisse vt neq; h̄mōi p̄q̄reret. Tu s̄o dicere nō ptimescis Chriſtū vt diligēter p̄q̄-
 reren mādauisse. Tibi certe vsq; mō in rebz fidei nimis curta fuit
 supellex. vt putem neminē ei⁹ eē voti. vt te v̄l dicta tua diuo Hie-
 ronymo aut dictis eius añponat Perge ne tñ nugeris.

IOAN. REVCH.

Neq; tñ p̄ illas expositōes. neq; p̄ ipam sacra scripturā expositā
 habet̄ vitā eternā. Nō em̄ vultis (inq̄t) credere in me. q̄ sum vita
 eterna. libri loquunt̄ de vita. declarāt vitam. oñdūt vitā. s̄z nō sunt
 ipsi vita.

THEOLOGVS

S. viii. Que in hoc loco Capnion recēses. iā superi⁹ ipi (vt
 sc̄is) dixim⁹. Uez tuo q̄liter hic q̄drent cōsilio vider̄
 Etem si (vt iā dicis) neq; in sacra vitā eternā habebāt scriptura. q̄
 pacto illas Rabinoz scripturas (de q̄bz Chriſti s̄bū exposuisti) per
 s̄bū putat̄ (qđ designat aliqđ p̄ vero reputare qđ nō ē) a sacra Bi Capnion ipug-
 nalia distinxisti. sicuti eas in q̄bz vitā putabāt habere z nō habebnt. naq; subtili ex-
 Inter illa em̄ q̄ sibi p̄ueniūt. in coispo q̄ paria sunt. discernēdū nō ē n̄c̄ p̄p̄is.
 Quare si nec in Rabinoz scriptis. neq; in sacra vitā habebāt scrip-
 ra. p̄fecto Rabinoz scripture a sacra Biblia. p̄ vitā in eis nō haberi.
 discernēde nō erāt. Temp⁹ petit vt hūc absoluam⁹ s̄monē. Benig-
 nus etem̄ ardētī pectore z ip̄e loq; petit. nec dubiū qn noui belli ma-
 teriā allatur⁹.

IOAN. REVCH.

Libros at̄ illos nō dixi hereses eē absolute. s̄z rōem cōsilem rōnē
 apli formari. Si q̄q; eos hereses appellasset. h̄ eo mō q̄ dixi intellex-
 issem. qz sicut om̄e qđ nō ē ex fide p̄m̄ ē. Sic ois veritas. sine fide
 falsitas z heresis ē. Nō em̄ p̄ducit ad vitā.

THEOLO.

S. ix. Dic tē m̄ tentas dissoluere nodū. quē tibi obiecerat Be-
 nign⁹ enodandū. vbi z egredulim⁹. qz tibi calcaria nō for-
 m̄ admouerit. verā solutōem exoroquēdo. Duc q̄ nodū tu nec hor-

Et iij

Exponit illud
apli. oē qd nō
ē ex fide pctm
ē. Ad Ro. xiiij
Capnio s̄bz
apli ororquet
ad sensum ex
tranēu.

falluz ē. q̄ ve
ritas sine fide
heresis dicaf.
Blasphe^e ab
surditates dic
ta Capnionis
comitātes.
p^o Ethicor
noue blasphe
mie iferunt ex
dic^t Capnio.
s̄ christū

Joan. xiiij.

Ex suis Cap
nion stringit.

Cōtradictio i
s̄bz Capnio.

die dissoluisti. Audi ḡ astarotū. Ap̄lus em̄ cū inq̄t offie qd nō est
ex fide. pctm ē. fidē p̄ scientia accipit. q̄ q̄s opus qd agit aut actu
aut s̄ntē credit sibi licere. Qd ḡ sic ex fide nō ē opus. vtiq̄ tanq̄
s̄ntē p̄ scientia vniversali pctm existit. Nō em̄ act^o ille bon^o esse
p̄. que actor sibi licere nō credit. Tu opte itaq̄ ingenio Capnion
(q̄ten^o tucaris tuas sedissimas absurditates) apli s̄pturaz s̄ eius
mentē. ad sensuz ororques proisus alienū

S. F. Qm̄ qdē si ois veritas sine fide caten^o falsitas aut heresis
est. q̄ten^o (vt tu fers) ad vitā nō pducit eternā. fatearis ne
cessē ē. z christiani pctōis informē fidē heresiz eē. z p̄ eā atq̄ s̄m eā
christianū. dici ac eē hereticū. z p̄ inde fidelē eo q̄ fidelis. hereticuz
dicere plane p̄inceris. Que oia v̄l suspicari. extreme temētie est.
Cū heresis de sui natura. tā credēde veritati aduerset. q̄ a vita eter
na abducit. Que fidei tribuere etiā informi blasphemū ē. q̄ s̄o. z
qdē diuino. inherere facit. Nec proinde a vero abducit. p̄pterea q̄
cuilibet vero. qd̄libet vez est p̄sentaneū.

S. F. Insup tibi obiectas a tuo Benigno absurditates. p̄ hāc
tuā refragantē aplice s̄pture ororionē. nullatenus euas
dis. v̄tpote q̄ libros Thalmudicos (de q̄bz christi verba te teste lo
quunt) hereses appellaueris. Et p̄ inde s̄m te. christus nō mō heret
ses scrutari iusserit. q̄n̄ etiā hereses de seipō phibere testimoniū asse
ruerit. Atq̄ deinde seq̄t christū ad sue diuinitatē. suicz aduē^t p̄ b̄
dos articulos. iudeos ipos ad falsitates. ad hereses remisisse. heres
sesq̄ diligēter scrutari in scholis temādasse. Quid oro absurdi^o di
ci p̄t q̄ eū (q̄ veritas p̄ma ē) saluatore Jelum in sue diuinitatē ad
uentuzq̄ astructōem. testimonijs diuinis. v̄tpote paterne vocis. ac
diuinorū attestatiōnū operū. falsitates z hereses tāq̄ terciū testimo
niū agglutinasse? Quis obsecro. q̄s tam adamātinī pectoris hō.
qui equo aīo hanc blasphemā ferat?

S. F. Demū (vt fortius ex tuis te vinculis strictū cernas) res
soluēdo te supiori qdā loco aiebas. Cōmētaria postilla
tionēsq̄ recte exponentiū scripturas. veraciūq̄ doctorū q̄n̄ des̄cr
tamini s̄pturas Christū mandasse inq̄ri z inuestigari. P̄iculū aē
ē. veraces doctores. s̄pturas recte exponētes. q̄ an̄ christi vicere ad
uentū. vere fuisse fideles. plane q̄bz tu vera. tū rectissimī fides fuit.
Qua igif̄ allucinatioē eoz veraces scriptores (cāq̄ q̄bz vera defec
rit fides) nūc falsitatis z heresis criminis instimulas? Cū dēt oculi
tui Capnio q̄ vane. q̄ deniq̄ frivole. sup̄ fidei defectu. z absurditate
tes. z tā sedas struxeris s̄dictōes Nō Benigno locū loq̄ndi vt p̄ce
dam^o par ē. q̄ q̄z īmerito his Capnionis solutiōibz pacē p̄cesserit. ne
minē fugiet. q̄ n̄ra audierit. q̄ eas iuste p̄denāt. fare ḡ Benigne cū
tuo Capnio. audia p̄uidētia v̄raz. z eq̄ lace trutinabo q̄ dicturi estis.

LIBER I. CAP. XI.

GE. BENIGNVS AD IOAN. R.

Temerarie dictū censent. christū pcepisse libros illos aburi nō debere. qz tūc duo pontifices maximi. q̄ eos aburi pceperunt. tra diuinū mādatū egissent.

IOAN. R.

Si nō ē temerariū dicere scrutamini scripturas. h̄ ē sensus sc̄ptu ray medio vestroz doctoz p̄rite. nō ē etiā temerariū dicere. pce pit nō aburendū. qd̄ iussit diligēter inq̄rendū. s̄z seq̄t̄ tāq̄ pbabile ex pbabili. imo vez certū ex vero certo. put̄ oñdim⁹ Quid at̄ illos pontifices mouerit. dixim⁹. Sūt eq̄dē in illis libris plurima nr̄e fidei p̄clara adminicula. sunt alicubi nōnulla eidem aduersantia. ppter adminicula p̄seruādi essent. ppter aduersantia sup̄pmendi. Uez tuti⁹ ē malū gr̄a boni tueri. q̄ ob malū p̄imere bonū. Nā et deus ob decē bonos. mille tolerat malos.

THEOLOGVS

S. xiiij. Tu Capnion quē Benign⁹ tā antea de oim sc̄bilitum peritiā extulit. nosse debes. bonā et verā eē p̄ditionales cui⁹ tū ancedēs z p̄sequēs sunt ip̄ossibilia. Un̄ cū tā diu hic tuum ancedēs ostenderim⁹ falsitate turgere. Sat̄ erit hic ex tue p̄fessio nis viris. deinde etiā ex ore tuo p̄sequēs p̄denare. Te itaqz q̄ iura (et h̄m Benignū oia) calles minime latuit o Capnion iuris docto res. z qd̄ inter eos p̄stāiores. scrips̄ reliq̄sse. guillimos duos pon tifices summos. libros Thalmudicos igne corripuisse. z qd̄ (ve h̄dē ostendūt) nō tā ex auctoritate qz ex legitima rōne. ppter heres es in Thalmud p̄tētis. Qua q̄ temeritate nō cremari Ch̄ristū mā dasselcludis eos libros. q̄ ex traditōibz a ch̄risto reprobats̄ in nos p̄fecti sunt. Nec certe satis reuerētie Ch̄risti exhibuisti vicarijs. id qd̄ supra ppe initiū ostendimus.

Thalmudis. ste pbustus

Temeraria cō clusio Cap.

S. xliij. Ampli⁹ in tua sc̄da declaratōe. S. viij. in hūc scrip sisti modū. Et cū malū z bonū inter se sint p̄mixta. ita qz bonū nō p̄t separari a malo. tūc bonū ē perimēdū cū malo. qz scriptū ē p̄. Corin. v. Modicū fermentū totā massam corrumpit. Ita ē mens mea z nō aliter. hec tu Capnion. Qua itaqz apparētia q̄ colore o theologe mirabilis dicis mō. Tuti⁹ ē malū gr̄a boni tue ri q̄ ob malū perimere bonū. Nā z de⁹ ob decē bonos mille tolerat malos zc. Nūquid vni⁹ veritat̄ gr̄a. centū tolerādos. esse errores p̄ tua industria cēlebis. vt nemo sit q̄ tra h̄scat.

Apte sibi ddi cit Capnion.

¶ Caplm̄ duodecimū. ipuānat q̄rā Capnionis assertōem

THEOLOGVS

Video Benignū nos irroducere velle in campū latū z spatio sum. Quo fiet indubie. ve noue qd̄a erroz truculente bestie nobis occurrant. S̄z vos ite pre. ego sequar.

GE. BENIG.

Nimiū p̄citasti tumultū. dicēdo scripta iudeoz ita h̄m v̄l̄eque
Ee iij

LIBER I. CAP. XII.

lene phibet testimoniū de christo sicut biblia. Et subiūristi. Et hec ē veritas. testimoniū q̄ppe Biblie. ē testimoniū spūsc̄ri illd̄ hō ē testimoniū hoīm. Testimoniū at̄ rei mai⁹ ē inq̄t Joā. i canone p̄ma IOAN. R. AD BE.

Nō solū dixi eque bñ vt biblia. s; etiā dixi q̄nq; testimonia ip̄o / rū efficaciora eē p nob q̄ testimonia biblie. nō q̄dē in se q̄ ad rē. s; q̄ ad hoīem. nā si ex Biblia psonaz trinitatē pbare voluerim⁹. ex eo qz d̄r. In p̄ncipio creauit De⁹. Vel ex illo. faciam⁹ hoīem. audiūt et p̄tēnūt. v̄l abigūt. si ip̄oz authore ita exponentē induxerim⁹. ar / rigunt aures z p̄sentūt. sic de incarnatōe. vt si pbarem⁹ messiā ve / nisse p Jacob patriarche pphetiā. Nō aufere⁹ sceptrz de Juda. do / nec veniat q̄ mittend⁹ ē. z reliq; negāt illū mittendū eē Messiā. nisi eoz doctore induxerim⁹. sic z de. lxx. hebdomadib; sic de statua Na buchodonosor. sic z de alijs h̄mōi. Et siliter si p̄bū rei carnē factum pbare voluerim⁹ p illd̄. vocabit̄ nomē ei⁹ admirabil. p̄siliari⁹ De us. z reliq; z nō citauerim⁹ eoz testē. nō accipiūt biblie testimoniū vez. nisi doctores eoz illd̄ vez asseruerint. Sūt q̄q; nōnulli apud eos libri. q̄s nō suscipim⁹. q̄ clare p̄uincūt Messiā venisse. Assumā vnū ex multjs. exijt sermo inq̄unt de domo Helie sex millib; annoz durabit mūdus. duo millia vanitatis. duo millia legjs. duo millia diez Messie. hec illi. Propter h̄ z silia multi eoz dicūt Messiam ve nisse. vt ait Nico. de Lyra. s; nondū apparuisse. habitare cū angel. v̄l tāq; pegrinū circuire z lustrare mūdū. q̄ licet falso. ab eis tñ con / cello. ip̄os p̄uincimus. z sic videntes nō vident.

THEOLOGVS.

Sermo ille ha
bet a Benigno
p falso

Job. xxxvj
Thal. ondit te
merarie pferri
biblie
Ad Gal. iij.

Apud Syranū
p̄buz foriscan
nō ē nota du
bitatōis. apd
Erasmum ho
nō ē de textu

S. i. Ego adhuc habeo qd̄ interim p̄ deo meo loquar. z cum his bestijs pugnabo sacre scripture defensor⁹ honore. quē tu Cap nion nimis temerasti. cū eis Thalmud p̄tuleris. O insensati p̄fa bulatores q̄s vos fascinauit fauor nō obedire veritati euāgelice. z nō pot⁹ p̄bis christi intēdere. p̄positā materiā sic deludētis. Est q̄ accusat vos Moises. Causamq; hui⁹ accusatōis p̄tinuo subiūgēt cū inq̄t. Si em̄ crederet̄ Moisi crederet̄ forsitan z mihi. de me em̄ ille scripsit. Si aut̄ efficaciora p christo fuerūt testimonia Rabino rū (vt vos asseritis p̄fabulatores nugacissimi) q̄ testimonia Bi blic. Cur ī Christ⁹ dixit accusat vos Moises (cui⁹ apd̄ vos min⁹ erat efficax testimoniū) z nō potius dixit. accusabūt vos maiores v̄ri scribe z Rabini. in q̄z sc̄ptur⁹ vos ābo collusores p̄clarissima de christo p̄tineri testimonia vestro more nugamini.

S. ii. Quāq; em̄ Thalmud interdū p christo (q̄si in vniuersa / li (q̄cūq; sez ille foret) ad modū aliquē dicēdi sonaret. pro q̄to nōnullos Biblic generales passus p christo loquētes (p̄ū mo ab eis cognitos studio) suis interseruissent Rabini ineptijs. Ue

LIBER I. CAP. XII

rūtamē te teste. Thalmud ⁊ frequēter ⁊ ex intētiōe ⁊ in p̄iculari. ⁊
nosty hūc Jesum quē in carne apparuisse dicim⁹. vez dū blasphem
mat. qđ Biblia facit nūq̄. Nimirū oīb⁹ p̄phet⁹ Christo iesu n̄ro
testimoniū phibentib⁹ Actū. x. Idē q̄q̄ testat⁹ Christ⁹ vbi statim
affirmās scripturas phibere testimoniū nō mō generatim Christo
vl' messie. s; sibi in p̄iculari dicēs. ⁊ ille testimoniū phibent ⁊ me.
Ad idē q̄q̄ dēscēdit. ⁊ Moise dicēs. ⁊ me em̄ ille scripsit. Qm̄ igit
stat nec tu inficiari potes. efficaciora eē testimonia q̄ in p̄iculari
et ex intētiōe. huic. q̄ q̄ in vniuersali generalr̄ alicui. q̄cūq̄ fuerit. et
cū hoc p̄ter intētiōem scribētis afferunt Stant eniuero sil Thalmud
aliqd̄ boni p̄tinere ⁊ christo. ⁊ tū hūc nosty vez Iesuz christū
reprobādo blasphemare. Qua ḡ rōne dicere ausis plusq̄ Biblie.
thalmudica eē efficaciora testimonia ad hoīem.

Actū. x.

S. II. Nōne si aliqd̄ p̄ christo p̄tra iudeos ex thalmudicis sc̄p
tūz p̄cludere prereris. absq̄ cūctatiōe iudei tibi (⁊ certe
fundate) in hūc aut sillem r̄ndebūt modū. Una (inq̄entes) autēti
ca sc̄ptura (q̄les nos colimus thalmudicas scripturas oēs) alteri
autētiq̄e p̄uari nequit. qm̄ hec ē sp̄sseti infallibilis regla. Cū itaq̄
scripture Thalmudice. dato q̄ sint (vt̄ dictū ē) iōno apđ nos ve
rissime. in p̄iculari tū ex intētiōe huic vestro Iesu aduersant̄ (vt̄
admissi) Dropterea in oīni disputatiōe huiuscemodi ⁊ Christo
(dicēt) passus illos Thalmudicos. ⁊ si appareāt forte p̄ tuo sonā
tes iesu in veritatem ⁊ alio. ⁊ aliter accipe oportet. Thalmudice
em̄ veraces scripture sibi aduersari neq̄unt. Nūqd̄ p̄ hāc aut parē
r̄nsiōne iudei euaderēt. imo illuderēt oīa p̄ te Capnionē hic induc
ta exēpla q̄z nouissimū etiā ⁊ Benign⁹ tuus falsuz reputat

Infirmū ē oē
testimoniū ex
Thalmud p̄
n̄ro Iesu.

S. III. Qđ si ad tuū p̄ficiū optimū p̄fugeris Thalmud. qui
christo faueat. nō effugies. nō releuaberis. Tu nāq̄ in
tuo p̄silio ⁊ eo locut⁹ es Thalmud. q̄ ex intētiōe ad defendendā
iudaicā p̄ficiā ⁊ nos p̄fert̄ ē. Deinde esto. sit aliq̄s sic optim⁹. qz
p̄ christo. nū p̄ ei⁹ testimonia iudeos uictos tenebis. q̄ prauum
Thalmud hnt̄ nō minoris p̄ci. nō minoris auctoritat⁹. ⁊ vnū per
aliū facile eliderēt. ⁊ vt̄ dici solet clauum clauo indubie p̄pulsarē
Dine p̄sq̄re qđ cenisti. at vsu terribiles testie. nos nō exerceant.

IOAN. REVCH. AD BE.

Dixi igit. q̄ eque bñ. imo efficaci⁹. ⁊ eos arguere possum⁹ ex il
loz libris q̄ ex biblia. qz illā sine suo doctore nō accipiūt. Necessē
ē igit inspicere. si voluerim⁹ eos vincere. ⁊ qūq̄ ex falsis ab eis tū
p̄cessis eos facti⁹ vincemus. q̄ ex biblia seu ex veris

THEOLOGVS

S. V. Ut verebar ecce accidit. apro em̄ seueriorē hic Capnion
adducit testia. quā in Apocalipsi intuit⁹ ē Joānes pardo

Apoca. c.

LIBER I. CAP. XII.

filium. cuius pedes sunt pedes vrsi. et os eius sicut os leonis. et nota blasphemie super caput eius. Est namque hic Capnion varius cum Pardo. Bibliam perculcat cum vrsis. iudaicos libros exaltat audacter nimis ore leonino. Per hec blasphematum sacra scriptura omnimodis ansignatus et caput et princeps factus. ea que ostendemus. Quid enim et quod bene dixeris Capnion mori tibi patefecimus. sed ut videant viri docti omnes. etiam et nunc de nouo te aberrare. notatu dignum ducimus quoniam in presentia. in questione fuit. non quod faceret sophiste garruli. vix quod christus mandando precepit. Scimus autem auctore Aristotele eos in consilio vituperio persequendos. que per prauum medium ad bonum perungere deliberant finem. et in discipulis pliniter. nullatenus bene syllogizatum iri. dum ex medio falso inferunt vera conclusio. vj. Ethicorum. Tu igitur putabis christum que veritas est et se ipsum negare non potest. ad perbandum sue diuinitatis sui que aduentus articulos. assumere falsos testes seu falsa testimonia (a iudeis tamen processa) nobis precepisse. Si sic sapias. desipis valde. Apertius enim talis disputatio tes tamquam languentes circa questiones. et pugnas scripturarum reprehendendo. et frequenter reprehensibiles notat. quoniam discipulo scripsit pugnas legis deuita. sunt enim inutiles et vane. Et iteque. Noli scribis credere ad nihil enim utile est et cetera. cum reliquis. Nonne et apostolus obiurgasse. imo sumope testatur fuisse credendum disputatores eiusmodi in iudicandis rebus fidei. in necessarijs ad salutem. ex falsis testibus. ex falsis testimonijs procedentes

vj. Ethicorum.

Joan. xiiij.

ij. Thimo. ij.

ad tit. v. p. ad

Thimo. vj

Ad Titum. iij

Ignobile disputandi genus penes Capnionem Christum precepisse. Lector videat an sit probabile

S. vi. Te igitur quis es christiane lector censorum constituimus. probabile ne aut verisimile sit. christum tam ignobile disputandi genus ubi ex falsis procedit in materia fidei precepisse. Et id denique mirum. quod Capnion excogitauit. iudeos videlicet tam defacili per Thalmudicas scripturas posse vinci. Mirum etiam quod non omnino suaserit thalmudicis prope nihil indulgere scripturis. cum tam egregium et iudeis permittat triumphabile

S. viij. Preterea ut teipsum tibi in facie Capnion statuam. In consilio tuo dixisti christum mandasse Thalmud seruari et ipsum diligenter scrutari et precepisse nobis ex eo disputare. et testimonia sui aduentus ex eo sumere In loco que alio scribis id non oportere in fine scilicet tue declarationis argumento. xxxij. vbi de Augustino Eusebio et ceteris taliter ais. Et licet illi doctores prefati ex Thalmud non sumpserunt argumentum. quia debebant fide ex scriptura fundare solidam. hec tua sunt vir bone. Ex quibus palam assurgit. quod id quod christus mandauerit precepitque. Augustinus et reliqui doctores non debuerint facere. Christum enim (ut tuis scribis utamur) precepit. nos debemus ex Thalmud disputare. Augustinus vero et alij. que fidem premitus alebant. non debebant ex thalmudicis argumenta delumere. admirabile profecto logicis omnibus genus disputandi effinxisti. in quo certat sine argumentis. Dum ex vna parte Christus iubet ex Thalmud disputare. Et ex altera parte hi que disputare maxime incubuit. non debebant ex Thalmud

Ludicra in dictis Cap. ostendit dictio

Re nota ridicula apud Capnionem

LIBER I. CAP. XII.

sumere argumēta. Demū (vt narras) Aug^o. 7 alij doctores. qz de-
bebant fidem ex scriptura fundare solida. eapropf ex thalmud nō
sumpserūt argumēta. Et Chriſt^o p̄mus auctor pariter 7 fidei fun-
dator. vt pbaret altissimū sue diuinitat^s articulū diuinis testimo-
nijs (æ q̄b^o sup̄) nō solidas coniungit scripturas

S. viii. Aduerte nūc Capnion id te ip̄ingere chriſto. qd̄
Augustino tribuere p̄indignū arbitraberis. In
calce q̄z tua pace dixeris. tritū illd̄ b. Augustini dictū ap̄d te. arbi-
trariū iuenisse locū dū inq̄t. Usqz a deo qd̄ cecant̄ d̄dicēdi cu-
piditate. vt nō attēdāt q̄z in se p̄ria sunt q̄ loquunt̄. xxiij. q. vii. Q̄
sūt. Sic in psilio tuo. Silia (in q̄s) sunt innumera. q̄ possum aduer-
sum eos scz iudeos ostēdere ex Thalmud. in tua sūt p̄ma declarati-
one rē magnope attenuādo. utent̄ es in Thalmud solū admini-
cula qd̄ā haberi p̄ modernis doctorib^o. nō qd̄ē vt p̄us dixeras ad
oñdendū. s; p̄ suasioē fidei. Hinc 7 istud in te. p̄iicit iaculū. q̄ chri-
stus missis ac possibit̄ sacre sc̄pture lris. suo p̄cepto nos astringit
ad indagandū scripturas nō solidas. 7 ad adminicula qd̄ā. nō
p̄ ostēsiōne. s; suasioē fidei. Quo qd̄ infanie primū. hec certe ex-
plosa sunt. IOAN. REVCH. AD BE.

Nulla em̄ pbatio ē efficacior q̄ aduersarij p̄pria p̄fessio. 7 q̄ ex
p̄cessis ab aduersario inferri p̄trariū seu d̄dictoriū sue opiniōis.

THEOLOGVS

S. ix. Ruinosum pariterqz imp̄tinēs in re tā ardua hic struis
fundamentū. Que em̄ hic inducis Capnion 7 intelligūt
et vera sunt de clara atqz spontanea (in q̄ tergiuersari neq̄t) p̄tis d̄
se p̄fessione. p̄m quā in iudicio factā. iudicis interest p̄tē etiā inuitā
alteri p̄ti. rōdenare 7 pellere ad parendū iudicato. Tu s̄o citra 7
p̄ter legis mentē. ad certamē disputatiōis Ebristiani in iudeos id
imp̄tinēter p̄torques. qm̄ qd̄ē in suis fassioib^o Thalmudicis. in-
dei facile vertūt caudā atqz tergiuersant̄. ostēdētes sc̄pturas thal-
mudicas d̄ nostz vez eē Jesum euidentissimas. bestias nōnullas et
eas cenolentas Capnion in ortū deliciaz. sacre introduxerat sc̄ptu-
re. Tu sūt ex ordine loquutur^o Benigne characterē bestie ne accē-
peris. alioqn̄ sum^o in te ascēdet tormētōz in secula seculoz.

¶ Capln. xiiij. ipuq̄nās septimā Capnionis assertōem.

GEOR. BENIG. AD R.

Uidebat aduersarijs. te crimē lese maiestatis p̄mississe. dū rōnes
ex thalmud sumptas illis q̄ ex Biblia sumerent eq̄parares. Et tu
eos nūc etiā efficaciores eē pbasti. THEOLOGVS.

S. i. Et p̄missis haud dubiū plusqz satis vnicuiqz (dū nō ma-
gis equus veritat^s censor q̄ assentator eē voluerit) liquet.
rōnes d̄ iudeos ex Thalmud assumptas nimīū debiles 7 inefficaz

Chriſt^o p̄m cap-
nionē citauit i
sue diuinitat^s
p̄batōez. sc̄p̄-
turas nō soli-
das.

Imp̄igit chri-
sto qd̄ idignū
iudicat b. Au-
gust. tribuere
Aug^o.
fol. viij. fa. j^o.

Leg^s mentem
Capnionē haud
accepit.

LIBER I. CAP. XIII

ces esse. Christū itidē de eis minime eē locutū. Tu autē Benigne (licet min⁹ te decēs) assentatoris pariter et dissimulatores mun⁹ gestisti. Perge et si adduxeris leenā cui ale sint vt aq̄le. euellem⁹ ei.

GEOR. BE. AD IOAN. R.

Ego declaro vlteri⁹. dicēdo te noīe biblie. nō solū ver⁹. s; etiam nouū testamētū intelligere. Teq; nō solū opinari. s; firmiter asserere. efficaciora esse in quincēdis iudeis testimonia Thalmudica. q̄ euāgelioꝝ et ap̄loꝝ. imo none leg⁹ testimonia nil valere. Et eos. qz nō p̄supponūt. s; respuūt illi. Re q̄q; ipa. vniuersi q̄ eos libros legerūt. clarissima p̄ fide nra ex illis afferūt testimonia.

THEOLOGVS

S. ii. Et si hec bestia tua Benigne. velut quē Daniel aspererat pardus. q̄tuor alas haberet sup se. nec tñ de luto erroris Capnionē leuabit. frustra em̄ niteris Benigne. nō ē hec cauda de hoc vitulo. Perpatulū ē (inficiatōi nō ē loc⁹) Capnionē tuū de illa biblia locutū eē ad quā ip̄e Christi retulit p̄p̄tōem. qm̄ Saluatorē interpretat voluisse dicere. scripturas magistrōꝝ. ex q̄b; Thalmud collect⁹ ē. ita bñ de se testimoniū phibere sicut biblia. Cū itaq; eui dens sit. scripturas noui testamēti. eo tpe q̄ Christi hec s̄ba dicebat Et ille testimoniū phibēt de me. neq; fuisse scriptas. Quo pacto o Benigne. colorare pretendis. biblie noīe Capnionē tuū. etiam nouū intelligere testamētū. vt callide eū psuaderes Capnionē thalmudica testimonia. nō solū testimonijs biblie recte eq̄parasse. vez etiā vt s̄phistice p̄bes. rōnes ex thalmud sumptas. efficaciores eē his q̄ accipiunt ex biblia. s; ē (vt iā tu ais) q̄ assumūt ex nouo testamento. de q̄b; stat q̄ iudeos penit⁹ sunt inutiles. vt pote qui in nulla illud suscipiūt pre. Q̄ si talib; vaframētis vtendū esset. pari argumētatōe cluderēs. iudeos nō recipe s; reprobare bibliā. qm̄ s; nouū nō suscipiūt testamētū. Dinc videre licet amice lector. qz vez sit dictū diui Augustini p̄us inductū. Et in quātas ruūt absurditates. assertionū falsaz temerarij et p̄tinaces defensores. Urget Capnionē sermo vteri sui. loq̄ itaq; s; nō vt draco s̄m p̄tēz bestie p̄oris.

IOAN. REVCH. AD BE.

Cave tibi Benigne ne te q̄q; calūniatores sup̄māt. S; qz opinionē tuā nimis declarasti certe neq̄būt. qd̄ fecissent. si dixisses testimonia thalmudica eque bñ cludūt de Christo. sicut euāgelioꝝ et ap̄loꝝ. imo et meli⁹ ac efficaci⁹. nō solū vltra Coloniā vt ego. s; vltra Sauromatas et glaciale Oceanū exulasses. et cum Bog et Magog resedisses.

THEOLOGVS

S. iii. Nihil hic Capnion doctrinale affers. In arte autē maledicendi iā p̄dē palmā es p̄secut⁹ in q̄ tibi arte assilari insigniū ducimus. Nil em̄ hic nisi s̄ba fumosa efflasti et scommata

Noua fuga. vbi Biblia p̄ nouo itēptat testamēto

LIBER I. CAP. XIII.

mor dacia. Aduertas tñ velim q̄squis ades fidelis lector. quā Cap
nion z Benign⁹ hic comediā agāt. z q̄nā mō mulus mulū scalpat
Qualr aut. z q̄ nimis sophisticē Benign⁹ suā declarauerit opini
onē mor audisti. Benign⁹ ergo more suo loquat̄

GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Si istud qd̄ inter oīa tua absurdi⁹ videbat̄. ad tantā lucē venit
vt sine vlla hesitatōe ipius veritas clarescat sic. vt etiā ab aduersa
rio (nisi positōes seruet. p̄t Aristō. loq̄ psuenit) negari nequeat.

THEOLOGVS

S. iiii. Hic nihil op⁹ est. vt dicam⁹ nisi qz Benign⁹ vesptilio
nē induit. z p̄indetenebras plusqz lucem diligēs. que
Capnion tenebris cimeris obscurauit eū d̄t clarificasse Quō etiā
absurditatē suā reddiderit obscuriorē. q̄ nostra legit puto latere ne
minē. Verūtā nō satis Benigne oēs tui Capnionis assertiones
absurdas trutinasti. nec qd̄ de hoc tui fuit instituti. vtpote q̄ certa
men simulas. nō vt Capnionē erratē deuincaſ. sed q̄ ten⁹ te simulā
ter ac spōte succūbēte videat̄. p̄strata veritas. Si qd̄ velut cecus
p̄cipuā maximeqz absurdā (quā etiā necdū declarauit) ei⁹ p̄trāsiui. Assertio Cap.
sti assertōem. in qua sic ait. Cū aut̄ christ⁹ p̄cepit nos redem⁹ ex eo vbi emētuz.
scz Thalmud disputare. z testimonia sui aduent⁹ assumere. haud sup nos indu
kānis redendus est. Nec Capnionis tui insignis assertio est. scilz cit Christi p̄
christū p̄cepisse nob̄ disputare. z sui aduēt⁹ testimonia ex Thal. sume ceptum.

S. v. Audi nūc q̄b̄ eā fulcris stabilierit. vbi z in pri (re zc.
mis iudaice corruptōis fauorē agnosces. Nāqz in hāc se
p̄cipitavit assertōem ex christi s̄bo. Scrutamini scripturas inter
ptans hoc esse accipiendū. de q̄b̄ Thal. collect⁹ est mḡoz scriptu
ris. Et suā illā falsam interpretatōem ex s̄bo christi. putatis. p̄cipue
accepisse dixit. vbi post s̄ba p̄missa christus adiecerat. Quia vos
putatis in illis habere vitā eternā. Neminez aut̄ fugit nec te latet
Benig. nō christianos ipos. nō gētiles. at solos iudeos v̄l extitisse Joānis. v.
vel esse. q̄ in scripturis mḡoz vitā eternā habere putabāt. Cides Cap. ex iudai
gnūc Benig. qd̄ videre volebas. q̄ liter positōem suā (quaz p̄terire co fauore ve
p̄stitueras) Capnionē oīo in equoco p̄cludēs turpissimo resparserit lut cecitēs z
iudaico fauore. inducēs sup nos christianos emētuz. neqz a chri sui oblit⁹ ieq̄
sto vnqz excogitatū p̄ceptū. qd̄ reuera iuxta suū hereticale funda uoco p̄cludit
mentū ad iudeos solos fuisse transferendū

S. vi. Verū vt hui⁹ absurde assertōis elucescat erroneū p̄mē
tū. libet eas adeo efficaces afferre scripture canonicē p̄po
sitiones. q̄ nec a te nec a Capnionē negari poterūt. queqz p̄positū
clare oñdūt. Dani⁹ apl's Actū. xx. Mūd⁹ sum inquit a sanguine
omniū vestrū. nō em̄ subterfugi q̄ min⁹ annūciare m̄ oīe p̄sūū rei
vobis. Cui⁹ adaperies intellectū. b. Gregori⁹ ait. A sanguine eoz Actū. xx.
Jf i.

LIBER I. CAP. XIII.

Grego. xl. dif.
Roma xi.

S. vii. Idē quoq; apłus ad Ro. xi. Vobis em̄ (ait) dico gen-
tibus q̄d diu q̄dē ego sum gentiū apłus. ministeriū meū
honorificabo. si q̄ mō ad emulatōem puocē carnē meā (id est iude-
os) et saluos faciā aliq̄s ex illis. Ille idē etiā Apłus actuū. xxviii.
Eoz q̄ ad iudeos s̄boten⁹ eloquit⁹ fuerat. rōnē redditur⁹. ad re-
gem Sgrippā inqt. Auxilio dei adiut⁹ vsq; in hodiernū diē s̄to te
stificās minori z maiori. nihil extra dicēs q̄ ea q̄ pphete locuti s̄t
et Moses. Actuū insup. vltio. dū exponēdo z testificādo. regnū dei
suadēdo nihilomin⁹ ex lege atq; pphetis. z hoc a mane vsq; ad ves-
perā. cū plures recederēt nō credentes. nō reperit tū ad rabinorū
Thalmudicas scripturas p̄fugisse. aut ex eis adiuētū aut patro-
cinū desumpisse Sed ex Eliae vaticinio eos p̄futaui dicēs Bū
spūsc̄tus locut⁹ est p̄ Eliaz pphētā ad patres nr̄os dicēs. Ua-
de ad populū istū z dic ad eos. Aure audietis z nō intelligetis. et
vidētes videbitis. z nō p̄spicietis zc. cū ceteris q̄ sequūt. Ex q̄ sane
colligere possum⁹ Apłm vocaliter cōcionatē nulluz ex scripturis
eiusmodi adduxisse vnq; testimoniū.

Actuū. xxviii

Actuū vltio

Petri. p.
Actuū. ij.

S. viii. Et vt offūfariā inducam⁹. epistole sue quas ad hebre-
os apłus dedit palā predicant inter scribendū nullas
scripturas Thalmudicas in testimoniū p̄ chris̄to acciuisse. Demū
etiā Petrus apłus cum discipulis ex circūcisione scribens. ruz q̄ cre-
berime ad iudeos in actib; apłoz cōcionat⁹. sicut nūq; sic nūq;
inuenit vel vn⁹ de Thalmudicis meminisse scripturis. Perge z
p̄ oīa ap̄d reliquos apłos. cūctosq; p̄mitiuos ecclie doctores idē
videbis. qm̄ ne vn⁹ q̄dē p̄ fide nostra asstruenda maledictū Thal-
mud verbo vel scripto ad fidē fundādā citauerit.

S. ix. Doz Benigne si rōnem habueris. z tui reuoluas asserti-
onē Capniōis. Chriſtū p̄cepisse nobis tū disputare. tū te
sumonia sui aduēt⁹ ex Thalmud sumere. occurrēt inenitabilia pa-
in vētre habet riterq; horribilia tibi mōstra. Paulū scz apłm z māſſerecū sangui-
apłō ifregisse nis. id est iudeoz dānatōis sueq; fidelissime violatorē. p̄missionis
chriſti p̄ceptū imo cū ceteris apłis sacrisq; doctorib; oib; apłoz p̄ncipes. diu-
et septur; mul ni p̄cepti fuisse trāsgressores Dec at oīa qm̄ turpia blasphemā. he-
reticaliaq; sunt. fateere Benigne (necesse est) tui assertiōem Cap-
indehabet he- niōis. que ait Chriſtū qd̄ dictū est p̄ceptum nobis dēdisse. hereti-
retica cam esse z manifestā sapere blasphemiam

Ad lectorem

S. x. Uides nūc lector q̄ iustissime Benign⁹ laudibus offerat
Cap. claras assertōes. Qd̄ vt affatim ch̄ro auctore ostēda-
mus. recole chriſtū post resurrectōem Luce vltio p̄memoratē scri-
pturas. q̄s discipul⁹ p̄dixerat adhuc mortalīs in se adimplēdas.
noiasse q̄dem Ad os legē. xiiii. p̄phetas z psalmos. Doctrinarū

LIBER I. CAP. XIII.

vero Thalmudicaz nusq̄ meminisse. vtpote nō dignatus eas vocare scripturas. sed reprobas traditōes. quasq̄ ap̄lus noīat. iudai cas fabulas. q̄s fideles iubet deuitare. Nō mō igit̄ solū obscura. q̄n potius ⁊ heretica ea est assertio q̄ tot scripture sacre attestatōibz im pie refragat̄. suūm̄ in hac re plixiores solito. s̄tue **B**nigne cum tuo Capnionē apte collusiones id efflagitabāt. Neq̄ etiāz deinde maledictis fauimus iudeis. vt hoc porco Capnionitico cū pleno gaudio fruerent̄. Lanta p̄sequenter Capnioni cignea carmina vt loles. qualiter eū dulciter in morte detineas

Ad Titū. p̄.

¶ Caplm. xiiij. declarās q̄s sacrilegū sit cerimonias ⁊ rit⁹ veteris legis. libris thalmudicis assimilādo p̄parare.

G. BENIG. AD IO. R.

Enimvero vt alijs q̄q̄z facias satis. mihi em̄ fecisti **R**eplico etiā ad q̄dā alia. laceffunt te in his. dixisti em̄. si oēs iudeoz libri cōtra nos eēt. nō venirēt p̄pterea p̄burēdi. ⁊ qd̄ iudei in suū bonū et p̄ defensione fidei sue. pnt scribere libros p̄tra nos. ⁊ nob non gratos

IOAN. REVH. AD GE. BE.

Quoquot libros p̄ ritus sui p̄seruatōne. absq̄ exp̄ssa blasphemia. vt sp̄ testat̄ sum scriberēt. quū ritus ille hac tēpestate aduerset̄ nobis. sum⁹ em̄ nos in luce. ipsi in vmbra. nos in re. illi in figura licet figura p̄terierit. nos in die. ipi in nocte. q̄uis vere nor p̄cesse rit. vniuersi eiusmodi libri p̄tra nos essent. neq̄ tñ venirēt p̄burēdi. q̄ sicut eoz ritū ita ⁊ libros p̄ ipozum ritū p̄fectos tolerat ecclesia. Nō itaq̄ solū ex eo qd̄ p̄tra nos sunt. sequit̄ vt sint p̄burēdi q̄ tūc ⁊ ipi ⁊ q̄cūq̄ p̄tra nos essent. cōburi deberent. Posita em̄ eā precisa ponit̄ effectus. si ergo p̄burēdi sunt. oportet aliā causam q̄ qd̄ p̄tra nos sunt assignari

THEOLOGVS

S. Multa Capnion hic fabularis q̄ ad p̄positū sunt minime. sed a veritate ceni⁹ longe positus es in regione d̄silitudinis. Ceremonias nāq̄z legales esse a deo optimo maximo primit̄ institutas nemo inficias ire ausit. q̄ten⁹ popul⁹ iudaic⁹ velut puer sub pedagogo manuduceret̄ ad fides christi futuri. q̄ vtiq̄z hisce ceremonijs atq̄z obseruat̄ys p̄figurabat̄. id qd̄ tum de agni paschal̄ imolatōe. tū de sanguinis eius asp̄sione ⁊ reliq̄s id genus clarescit. que admodū diu⁹ noster **A**gnas ad plenū in p̄ma scōe elucidauit. Dū igit̄ iudei sp̄sctō affulgere. b̄nno las p̄tere dignatur aures. et intellectu suū in **C**hristi obsequiū inflectit̄. ad salutē id vtilitatis afferit̄ dicte ceremonie. vt illico se exhibeant rememoratiua signa et christi. ⁊ b̄nficioz iam olim exhibitoz. Et id plāne vsu venisse legit̄imus ap̄lis. q̄n ad se redeūtes menteq̄z p̄lectētes ea tūc adimpleri que antea vel legerāt in p̄phetis ⁊ scriptura. vel certe audierāt esse adimplēda. plurimū in suscepta christi fide solidabāt **D**inc Jo. ij.

Prīa. ij. q. cū.

ff ij.

LIBER I. CAP. XIII.

proditū ē memorie. Recordati sunt discipuli qz scriptū est Zel^o m^o tue comedit me. z rursum Cū ḡ resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli ei^o. qz hoc dicebat z crediderunt scripture z sermoni quē dixit Iesus Luce. xxiiij. Et recordati sunt ḡboz eius

Quare ecclesia
rōnabilr iude
is suos pmit
tit rit^o z ceri
monias.

S. ij. Proinde nimirū puenit vt ecclesia cū optima rōne iudeis ceremonias suas pmittat. qz tū etem ē ex natura facti ceremonie eiusmodi etiā pnti eius id natesunt e ficere in iudeis. z i bñ dispositis id facerēt. qd nobis euenit christianis ex veteri lectioe legis. q legēdo inibi de futuro sonātes pphetias vtiqz eas ipsas accipi m^o veluti rememoratiua signa qruā pteritoz. sūm q aliquā extiterūt futura. Et p h nō nihil. qnimo plinū in fide roboramur. dū ea cernim^o iam olim in biblie scripturis psignata aut p diuinata atqz pollicita. q nūc in euāgelio legim^o facta. z nobis exhibita eē iocudamur. Quid autē caule sit. quāobzē in vsu obseruet futuri tps ḡba ceremonias ḡo z ipas futuruz fēcantes. christiana reiecit ecclesia alibi patefecim^o. vbi de sup materia ceremoniaz diuoz Augustin^o z Hieronymi discrepātia annotauim^o. Nec ex vna pte de rōnabilitate pmissionis ceremoniaz dicere nobis anim^o erat

Sacrilegiū ē
doctrinā thal.
cerimonis et
ritibz iudeoz
assimilare.

S. iij. E regione autē iam supra ostēsum est Thalmudicā doctrinā a deo nō esse. sed a diaboli mendacibz filiis quippe qbz saluator dixit Vos ex patre diabolo estis. z volūtatē ei^o vultis facere. ille fuit mendax ab initio. z in veritate nō stetit. Christo insup dño Iesu Thalmudica doctrina iniuria est Iudeis deinde etiā via pcludit salutis. vtpote in christianā fidē. extra quā nulla est salus ex intērioē pscripta. ipso Capnionē testāte. Quapropter (vt huic sermōni finē imponam^o) grande est sacrilegiū ceremoniaz veteris legis ipm Thalmud pparare. sane q idolatratū ceremoniaz longe magis est pferēd^o. e qbz etiā nulla (q seq possit) vtilitas est expectāda. Cū quēadmodū huiuscemodi idolatratū rit^o. haud quāqz tolerari debet. sic quoqz z Thalmud citra iniuriā eruripit Uides nūc Capnion. videat z Benign^o. qz iustissime lacessuerim^o. imo lacerauerim^o z pedes euulserim^o huic lupine bestie. z inde pz Capnionē nec Benigno nec alijs re ipsa satisfecisse

IO. R. AD G. BENIG.

Eadem igif licentia pnt nostro ritui nō grata. imo p traria scribere. sicuti ceremonie z ritus sunt nobis diuersi. Et sui vnicuiqz grati. alterius nō grati vnusquisqz em in suo sensu abūdat. z qualis est talia opinat atqz loquitur

THEOLOGVS

S. iij. Si Capnion hic tua p se ferat dicta. q iudeis in sensu suo abūdare liceat. hoc pacto vt non illicite aut male agant. scribendo nō modo de ritu nostro nobis ingrata. sz etiaz ri

tui ipsi contraria. cum scz damnado. execrando. aut peniqz blasphemando. Si in qua sic intellexeris. haud dubiu. dicta illa te mirabile indicat christianu. loquissime qz aberrate. Dicas itaqz iurista nee vult vnus tu. in q na iure h eis legerz indultu. vt citra pctm z licite. vez. z p cuiqz licere in tpe debitu. cultu veri dei (qz est christianus) testari eis liceat. Et sensu abudare qd na dicit ta futiliter. vniciqz in suo sensu abudare licet. Tu si q sentiart te puerum christianu. plus vanitate qz veritate amore coplectente. Judeis deinde qz christiane fidei plus favorabile. eo q burse tue aureos iniecerint z multa id gen. Tu in qua his licebit cu tui iniuria. in suo abudare sensu? Nonne veritu e primu in incertis diiudicare. Et quo g in his q aie salute. vez dei pcerunt cultu. imo vez blasphemado dei mysteriu. abudare vniciqz i suo sensu.

S. U. Si aut tibi dicere animus e iudeis pmittitur e (tu licebit liberos explanare ritus suos in qbz tolerant. esto ritus hi sunt a ritu nro diuersi. z mo qda sru). Si sic dicit. no cecidisti qd abhominemur. h qd inappositu. z penit nil ad intentu certaminis attinens. Colluctamur plane de thalmudicis libris ex intetoe fide nostras editis. mirabilibz a te (vt in poribz recensitu e) depictis coloribz. q veterz legz tu deprauat tu corrupit scriptura. q insup traditioes illas ptingit. qz Christ taqz venenosas scripture pdenauit corruptoes. De qbz qde libris. qd senserit grauissim ille doctor de diuo Carmelitaz ordine inuit audies. attamen vt audias oportz. In libro que de hereticis edidit. ca. xviii. asserente. p eccliam ee puniendos iudeos. si veritate veterz legz falsis corruperent pmentis. pt iudeos legz subditqz ecclie in hac pte iudeos. eode iure cu christianis. Vides sue corrupto sum sensum deducere in opus.

¶ Caplm. xviii. ipugnans duo decima Capnionis assertoem.
GE. BE. AD IO. R.

Recte veritate defendisti. vez aduersarij tui. illd pati nequnt. qn dicit iudei pnt inter se dicere de christianis. q mentiunt qn in die parascetes nominat eos pfidos. na fide sua nuqz fregerut. Arguunt te. Na si iudei christianos metiri pnt dicere. qn eos vocat pfidos. ac si fide sua fregissent. qua tn no frangut. nisi qn ad nostra accedut. Igit ecclia metit. h e falsum dr. no tn pment. Jecirco no ppe metit. Dicere at eccliam metiri seu falsuz dicere heresim sapit. Ita ipsi te pcedut.

THEOLO.

S. J. Est auicula q lugens cantat. Sic tu Benigne sepiuscule. cu tue conscientie remorsu Capnionem collaudas. na tu opte more eidem colludedo. eidem qsi de veritate defensata blandis. que nos monstrauim grauiter in veritate deliqisse. Sed ad re veniam. vt tibi palam ostendam. nos plurimu aliter. q tu refers pcellisse. qd vt fun

ff iij

LIBER I. CAP. XV.

datius efficiamus. ppria Capnionis vba adducem⁹. q̄ tãq̄ iudeo
rū aduocat⁹. declaras quēpiā posse iudeos velle excusare a p̄tume/
lia si libros suos ex p̄posito scripserint p̄ nos. pro eo. qm̄ dūtaxat
eos p̄ sua defensione p̄scripserint in p̄silio suo. sic dixit. Eū em̄ eos
q̄tānis in nr̄is ecclesijs. die parasceues publice vitupemus p̄fidos
iudeos. h̄ ē fidefragos iudeos. Et iuxta vez theutonicū. q̄ nec s̄i
delitatē nec fidē tenet. tunc possent ipi sup hoc inter seipos loq̄. s̄m
p̄tinentiā iurū sic. Ipi m̄tunt. nūq̄ fidē nostrā fregim⁹. iuxta de/
terminata Panoz. in ca⁹. Cum te de sen. et re iudica. ix. Colūna. ibi
Ego h̄o distinguo. hec Capnion.

S. ii. Q̄ si velles nō dissimulāter agere videres vtq̄ Benig⁹
ne In p̄mis. hic Capnionē ecclie orōem. in p̄uersuz inflec/
tere sensum. ac si ecclia eos dicat p̄fidos. id ē sue p̄raue fidei infrac/
Capnionis iter tores. h̄ at cū clarissime falso fals⁹ sit. absq̄ m̄dacio affirmari nō
p̄tatio ecclie p̄t. Ideoz Capnionis interpretatōem ecclie m̄daciū iponere longe
m̄daciū ipoz p̄niciōsissimū. fatearis oportet. Cerneret sc̄do Benigne. q̄liter per
nit p̄niciōsuz. Panoz. Capnion p̄bare p̄tendit. qm̄ ecclia iudeos noiat p̄fidos.
inde z ē hereti ipos inter se posse s̄m tenorē iurū loq̄ de nobis. Ipi m̄tunt. nūq̄
es. fidē nostrā fregim⁹. Doz aut̄ utrūq̄. scz q̄ ecclia eos falso p̄fidos

Dicere eccliaz dicat. z q̄ s̄m tenorē iurū dicere possint indei ecclia m̄tiri. velu/
m̄tiri dupl̄r ti heresis execrāda. dupl̄r fidei articulū. q̄ vnā credim⁹ sanctā ec/
c̄ p̄arti^m fidei clesā. temerat z offendit. dū vnū ei⁹ sanctitati. reliquū h̄o ei⁹ vero/
get veracitati. q̄ tāta ē vt veluti a ppria reglā fideles ab ea sua acci/
pian credibilia. vtq̄ Augustin⁹ p̄stanter dicat. se euāgelio nō cre/
dere. nisi eū ecclie auctoritas admoneret.

Aug⁹.

S. iii. Id q̄q̄ adijcim⁹. q̄ excussis imoderati fauoris ex ocul⁹
tuis pulueribz. spectares z tertio Benigne. nouū z a sei/
Capnion docu/
culis inauditū calūniādi gen⁹. tuū Capnionē docuisse iudeos. q̄ ec
it iudeos ge/
clesie pie matri s̄i z filijs christianis insultare valeāt. tuū Capnio
n⁹ nouū calū/
nem tāq̄ christianū doctorē salē nomie ipoz p̄ auctore allegādo. in
niādi eccliam scandalū p̄niciōsissimū simpliciu christianoz. hec sunt Benigne q̄
nos articulauim⁹. vn̄ p̄cede. scz passu testudineo ne de oibz mōstrā
facias. GE. BE. AD IOAN. R.

Ego etiā p̄ idē. alio mō p̄cederē. Certū nobis ē fidē antiq̄z pa/
trū z nostrā eē eandē. Quia nisi in fide mediatoris dei z hoim. sal
uar⁹ ē nemo. Iudei at̄ sunt filij illoz patrū Igit̄ eandē tenere fidē.
quā ipoz patres tenuerūt. tenent. neq̄ tñ tenet. qz in Christū dñm
nō credūt. Ipi h̄o credebāt. p̄fidi igif sunt. qz fidē patrū suoz. q̄ z
ipoz eē debebat. fregerūt. Perfidi igif recte dicunt. dū in sua p̄tert
uia manēt. fidē suā verā p̄tēntes Nō itaq̄ nos m̄tiri dicere p̄nt
quū p̄ ipis tāq̄ p̄fidis oram⁹. Un̄ apl̄us Paulus p̄uersus. non
arbitr̄it dicere. blasphem⁹ sui. z p̄sequēs p̄fidus. qz p̄ficiēs in iū

LIBER I. CAP. XV.

Haistio verā patrū fidē fregerat.

THEOLOGVS

S. III. Laudo te in h̄ Benigne. qm̄ nūc validū ⁊ sacrosctē ecclēsie p̄sentaneū p̄tulisti argumentū. qd̄q̄ verā ad tuū Capnionis interpretatōem (q̄ ecclēie orōem sugillauit) solutōem affert. qd̄ deniq̄ ⁊ n̄re. quā comin̄tulim̄. sn̄ie p̄cordat. In h̄ at̄ mihi me laudo. q̄ vere tue assertōis. q̄ dicis (nō itaq̄ nos mēiri dicere p̄nt̄ iudei) nō exegeris a Capnionis solutōem. q̄ Panoz. (vt p̄mentat) imitatus p̄nam p̄tulit sentētiā. iudeos sc̄z de iure posse dicere christianos mēiri. dū eos ecclēia p̄fidos noiāt. S̄z noueras hunc laqueū inextricabilē eē. ob id eū Capnioni tuo nō tetēdisti. Et spec temus. q̄s locustas parauerit in plū Capnion. qd̄q̄ ad argumēta inducta datur̄ sit r̄ssi. Capnion ergo ip̄e audiat.

IOAN. R. AD BE.

Panormitanū illū imitat̄. eā p̄tuli sentētiā. O infelicē sortem meā. auctores dictoz meoz catholice loquunt̄. Quicqd̄ ego dixer̄ roheresis erit. Nemo Burgēsis. nemo Nicolai ⁊ elyza. nemo Panormitani p̄denauit scripta. S̄z si ego dixerō. dānabūt ex templo Rāssonē t̄n̄ ad ip̄oz cauillatōem sciebā. quā si nesciuissem. ex obiectione tua didicisse poterā. nā absq̄ vlla s̄bignitate. antiq̄z patz ⁊ nostrā. eandē fidē eē cenfeo. ⁊ iudeos fidei patrū suoz ⁊ sue. quam videlicz tenere deberēt. fractozes eē noni. p̄fidos igif̄ eos recte vocamus. Nos em̄ fidē ip̄oz. h̄ ē patrū antiq̄z. q̄z ip̄i vestigia sequi debuisent. tenem̄. ip̄i respuūt. Nā illū q̄ in p̄pria venit. ⁊ q̄ ad eos missus erat nō receperūt. fateor p̄fecto fidē iudeoz q̄ nūc sunt. nō eē illā. quā Moises ⁊ alij p̄phete habuerūt. Illi em̄ in Iesu nazareno d̄no n̄ro sperabāt. h̄i minime. Nō igif̄ Mosi legē. aut vet̄ testamētū obseruāt. qz̄ Iesus nazarenū messia eē nō credūt. vere itaq̄ p̄fidi sunt.

THEOLOGVS.

S. V. Reptat h̄ic callid̄ serpens. venenū qd̄ euomuerat rursus sit id vulgatū. Oportz̄ mēdaces (⁊ p̄inde q̄q̄ mēdacioz defensores) memozes eē. Capnion eq̄dē ad effugiendā dictā (nobis ⁊ Benigno cōem) articulātōem. in sua tertia defensione (in q̄ oēs ab initio maledicos sup̄auit) in p̄batissimū quēdā taliter scripsit theologū. Dic falsarī incepit p̄p̄riū ⁊ acephalū ca^m zc. p̄inde ac si essent p̄ba mee excusatōis assertiua. q̄ tū sunt p̄ba iudeoz in oppositū p̄ me allegata zc. In articulo p̄terea. xvj. p̄cessus Spirensis sic r̄ndit. Ecce oia hec sunt iudeoz argumēta in eoz p̄sona plata. hec omnia Capnion. q̄ Dic at̄ (vt cernis an̄ oculos pie lector) letargū passus et oim̄ oblit̄ ait. Panormitanū imitat̄ eā p̄tuli sentētiā. ⁊ paulo post videbis eū inquiētem. Neq̄ t̄n̄ Panormitani sn̄ia. quā ⁊ ip̄e dixi ē veritat̄ vacua. Ex q̄b̄ dilucide p̄tz nō iudeoz obiectionem. s̄z

Mirabil̄ ⁊ fe
da ī dict̄ Cap
nionis p̄dictio

LIBER I. CAP. XV

suā Capnionis (negare nō p̄t) eē sententiā. quā sibi obiecit Benignus. ⁊ nos tāq̄ suam dearticulamimus.

Capnion sup
varietate sua
h̄ verā facit cō
fessionē.

Capnō p̄paz
sc̄pturā falsē i
terpretat̄ ē

S. vi. Dabende itaq̄ Capnioni a nobis sunt v̄l semel gr̄e. eo q̄ nouissime verissimā fecerit p̄fessionē. quā ⁊ nos verā esse indissolubili q̄dā ossēdim⁹ argumēto in n̄ra editōe tertia. iudicia liter Rome exhibita. monstrātes hec s̄ba. ex sua p̄pria sn̄ia. nō tāq̄ iudeoz argumēta. nec in eoz p̄sona p̄tulisse. vbi ⁊ indicauim⁹. eū. q̄ meli⁹ sua palliaret omēta. iudicēq̄ circōueniret suā p̄p̄riam s̄naculā falsasse scripturā. Singla etiā q̄ in bonos euomuit viros turpissima. ⁊ bono viro nec digna cogitatu p̄uitia. in suū cū veritate. citra oēm maliuolentiā. retorsimus auctorē.

Blasphemia
p̄siliū Capni.

S. vii. Sz ad te Capnion ouertimur. tibi te in faciē ponēdo. Nā Benigni assertōem quā laude extulim⁹. videlicet iudeos itaq̄ nō posse nos dicere mētiri. saniori tā imitat⁹ p̄silio ais perfidos igit̄ eos recte vocam⁹. Et ocius b̄n̄ infers. vere itaq̄ p̄fidi sunt. vbi certe ecclesiā quā alias. blasphemādo mendaciū insimulare videbaris. hic a mēdacio canis imūnē. Sz h̄ tibi dext. q̄ ab hereticali blasphemia. q̄ in tuo p̄silio Panormitanū (vt ais) imitatus p̄posuisti iudeos s̄m iuriū tenorē dicere posse de nob. ipi mētunt q̄n̄ eccl̄ia eos p̄fidos vocat. ab hac inquā blasphemia te nō leuasti. neq̄ em̄ p̄ te. neq̄ p̄ tuū Benignū de ea vsq̄ fieri mētione cō

Cōtrarietas i
dict̄ Capnō.

S. viii. Ampli⁹ at̄ cū ⁊ dicta tua discutim⁹. vide (spicim⁹) mus te nō solū illā nō purgasse maculā. s̄ ⁊ turpiter a te ip̄o desiderare. dicis nāq̄ nūc. p̄fidos igit̄ eos recte vocam⁹. Sz q̄ mō illi h̄ coheret qd̄ in tuo p̄silio (imitat⁹ vt dicis Panorm.) scripsisti. iudeos dicere posse s̄m iuriū ⁊ inētiā nos mētiri. dū eos ecclesie orō. p̄fidos appellat. Certe q̄to vnū plus affirmas. tāto plus reliquū inficiat̄. dic t̄n̄ heus Capnion. qd̄ nā falsi in eccl̄ie tēp̄ben/ disti orōne. cū tuū p̄stando p̄siliū. p̄ponebas iudeos posse de iure nobis ip̄ingere mēdaciū. Dic inquā (pie obtestor) q̄ rōne. q̄ colore nobis ob̄ncere possent. nūq̄ nostrā fregim⁹ fidē. Profiter̄ em̄ p̄senter. qd̄ sp̄ ē ⁊ fuit indubitāter vez. eos suoz (q̄ eis obseruanda erāt) fregisse fidē patrū. Cū itaq̄ rōne illius fidei. nos eos p̄fidos asserētes. mēdaciū insimulare nō possint. vtpote q̄. te teste sic recte p̄fidi dicunt. neq̄ p̄inde (tāq̄ eis iniuste impactū) nobis obiectare q̄unt. nūq̄ fidē nostrā fregim⁹. vtpote q̄ fidē patz̄ frugerūt. Conuincer̄ p̄fecto Capnion. in tuo p̄silio p̄tendisse. in eo eē falsq̄ eccl̄ie orōem. qm̄ eos p̄fidos. id ē sue p̄ue fidei fractores noiāuit.

In quo sensu
Capnō volu
erit eccl̄iaz iū
rie iudeos di
cere p̄fidos

S. ix. Et qd̄ h̄ac mentē fuisse tuā. v̄l exinde patescit. qz de mo/dernis locutus es iudeis. ⁊ nomē. p̄fidos. exprosuisti ibi/dem. id est fidefragos. q̄ iuxta vez rheutonicū. neq̄ fidelitatem te nent neq̄ fidem Pretēdisti. ceinde n̄re oratōi. tāq̄ falsē ac iniuriose

LIBER I. CAP. XV.

Judeos posse veridice obijcere mendaciū. Sane q̄ fidē suaz nūq̄
 fregerūt. hec aut̄ qm̄ ad patrum fidē adaptare nequeris. sicut neq̄
 adaptari p̄nt (plane quā p̄stat eos fregisse. vt tu quoq̄ hic dicis) Lapnō h̄ pa
 linodiā canit.
 ostēsum tibi ḡerit qd̄ dixim⁹. te hoc in loco palinodiam cecinisse.
 Nec h̄ vitio dam⁹. nimir̄ te vitas coegit. Quapropt̄ z assentiars
 nobis optz. tuo nos p̄silio in h̄ merito bellū indicisse. Cecinisti can
 tū p̄trariū ob id tū non magis iocūdū. qz necitas q̄ inuito iponit
 obsequiū. plerūq̄ fastidiū affert. Sz p̄sequere Lapnion

IOAN. REVCH.

Nec tū Panormitanū sentētia. quā z ip̄e dixi est veritat̄ vacua
 fidē nāq̄ modernoz indeoz. ip̄oz p̄fidia. ip̄oz ritū. ip̄oz cultum
 qui iam expiravit. q̄ ip̄o iure p̄summat⁹ est. vocamus. z hāc p̄fidia
 nō frangūt. nō sunt igit̄ p̄fidi perfidie. sed tenaces. Possunt igitur
 dicere nos mentiri. si eos sue p̄raue fidei fractores appellauerim⁹.
 Sicut si quempiā in grassatoria exptissimuz latronem optimum
 dicerem⁹ nō mentimur. sed si pessimū latronē assererem⁹ mentire
 mur. licz eēt hō pessimus. Ecclia igit̄ eos p̄fidos (eo q̄ ea que nos
 credim⁹ dū credereteneant nō credūt) vocat. Ipsi s̄o qz fidei sue
 p̄uerse firmiter adherent. se p̄fidos eē negant. Si nos ergo eo mō
 ip̄os p̄fidos vocarem⁹. nō recte astruerem⁹. Sūt ergo vere p̄fidi. qz
 vere sue fidei violatores. z sunt non p̄fidi. qz p̄raue sue fidei firmi
 ter adherentes.

THEOLOGVS

S. E. Tribulus a manu reijciē. z cornicula infamis. alienis co
 loribz se adornat. quas tibi circa p̄orē textū habueramus
 grās. hic denno nobis ratificāde sunt Lapnion. eo q̄ veritatē p̄fi
 teris. sz sentētia hāc abs te dictā esse. falsitates em̄ quibz eā tuā eē
 dudū inficiabaris. vtiqz potēter interemisti. veritāmē scito Lap
 nion Panormitanū suā sentētia (vtiqz verā vtiqz sanā) nolle tuo p
 posito adaptari. quā his p̄secutus est verbis. Ego s̄o (inq̄ens) di
 stinguo. Aut ego tibi iniuriā potius animo purgandi me ab iniu
 ria quā mihi inferebas. z nō teneor actōe iniuriāz. Exēpluz si dice
 res. q̄ ego p̄missi aliqd̄ crimen. dico q̄ tu mētiris. Nā licet mihi me
 am innocentia defendere. Et hoc aperte tenet Bartholus in lege
 Que omnia. ff. de procura.

S. E. Nec Panor. cui si viuerelicuisset. z tuā sibi spectasset sen
 tentiā a te imputari. haud dubiuz. qm̄ in te tanqz suū cor
 ruptorem totus ignitus grassaretur. atqz quā de tuo capite p̄prio
 effinxisti sigillationē ecclie (sibi aut̄ falso intitulasti) tibi auctori in
 dignāter remitteret. Mentiris (inquiens) Lapnion mentiris. ni
 hil mihi z tue insane assertioni est p̄mune. Et hoc certe videre po
 teras. z q̄dem aptissime (modo libuisset) qm̄ ip̄e in eo dūtaxat locū
 tus fuerim casu quo alicui (a quo imunis est) crimen iniurie impo

Sg i.

Verba Pa
 normitani.

Panormi. ad
 Lap. diceret si
 viuerelicuisset

niſ. Tūc em̄ ipſo iure ſuā ei licet deſendendo innocentia. iniurianti dicere tu mētiris. Tu aut̄ Capnion nūquid criminis pſidie iudeos expertes nūquid ſuā tueri innocentia. dū ecclie eos pſidos vocanti mendaciū obiectāt. vel mutire audebis? Nūz deniq; eccliam (ipſos pſidos vocātē) iudeos iniuria affeciſſe dices? Procul hec vti blaſphema vti heretica. menti mee chriſtiane abſuerūt. Te aut̄ auctore p̄mo excogitata. ⁊ mihi mendaciter aſcripta. ſane qui neq; de ecclia neq; de iudeis loqui illic vnq; intenderim. Qua itaq; o Capnion impudētia. imo qua imperitia me velut tue velantē ad ſtipulatore citare auſis. turpiter me infamādo cū dicis Panormitanū illū imitatus eā. p̄cul ſentētis. Et iterū. nec Panormitani ſententia (quā ⁊ ipſe dixi) nō eſt veritatis vacua. ac ſi in hac re tecū p̄ueniſſem. quā oīa viſcera mea deteſtant. Quid ad hec o Capnion reſponſi dares Panormitano veraciſſime vtiq; teredarquentis? Scio et optime noui nil auditu dignū aſſerre poſſes. ſz ſtupidus ac tremens obmutescens audires. vade hinc quo dignus es corruptor ad tuos nugaz ⁊ mendacioz fabricatores poetaſtros vtiq; neq; ſi mos. fediliſimos. turpiſſimoſq; nebulones. q̄ in notā ſuetenebroſe neq; cie obſcuroz viroz nomen ſibi aſſumpſere. apud hos iniquā tue aſſertōis insane fautores requirito. Nos aut̄ catholicos iuſtiſas his tuis infamib; nō p̄macules ineptijs.

S. xii. Nūc igit̄ abſoluēdo articulu tua ſba epilogaes Capnionis ſic in te p̄cludim? Iudei (vt hic habes) dicere p̄nt nos mētiri. ſi eos ſue fidei fractores appellauerimus. Sz iuxta tuam in tuo p̄ſilio ecclie orōni datā interpretatōnem. ecclia eos nominando perfidos. vt oſtenſum eſt. ea propter nominat perfidos. quoniam ſue p̄aue fidei ſunt fractores (p̄miſſe tue ſunt) p̄indeet tua ſit. ⁊ eſt hec p̄cluſio. q̄ iudei veraciter dicere poſſunt eccliam ⁊ nos de eis mentiri. Uade ad dialecticos ſi habes quos non auerſeris ac diſce. an ex talib; p̄miſſis meli⁹ p̄ſequēs aſſequat. Sed interea Nūc Benignū audiam⁹ tuū coronariū.

GE. BENIG.

Logici dicerent vnico verbo eos eſſe pſidos abſolute ⁊ ſimpliciter. nō pſidos ſz o ſm quid. Quēadmodū in malignitate p̄fect⁹. eſt ſm qd ⁊ nō ſimplr p̄fectus. vt tu bñ de graſſatore exemplū reddiſti hoc abſolutū eſt. ⁊ meo iudicio euidentiſſime

THEOLOGVS

S. xiii. Cum logicis ⁊ nos quoq; conſentimus dicentes iudeos nō pſidos ſm quid. perfidos autē ſimpliciter. Sed hoc nihil refrigerij aſſert Capnioni. qui ecclie oratōem tā q̄ iudeoz aduocatus interpretatus eſt. ac ſi ecclia eos nominaret (et hoc mendaciter) perfidos. quali ſue perfidie aut p̄aue fidei frac

Capnionis cō
cluſio.

LIBER I. CAP. XVI.

cores. qđ esset eos perfidos esse fm quid z nō simpliciter. Oro
nā igitur nihil adducis pro releuatione Capnionis. sed nobiscuz
interpretatōem super oratōe ecclesie ab eo excogitatam de falsitate
blasphema cōuincis. Non enim absolutuz vt. arbitraris. sed vni
ctuz adhuc nobiscum tenes.

¶ Caplin. xvi. impugnās decimātertā Capni
onis assertionem.

BENIGNVS

Enimvero calūniatur tefatis apparenter. z in sentētia quā dis
cis. z in exemplis que pro illa adducis.

THEOLOGVS

¶ **S. i.** Hæus Benigne quāta est apud te vis ceci fauoris. vt z nūc
dissimulante graue Capnionis tui errorem alii pteas.
dicasq; iustos censores calumniatores Colonieses intēdes theolo
gos. quos reuera zelosos pro christiana pietate errorū correctores
dicere abueras. ob qđ et maximus ille ac doctissim⁹ pontifex Six
tus quartus p apostolicū breue fidei doctrinalē eis cōmisit ptec
tionem. p inde eliminatōemq; erro. Pertransiisti inquā pro ch
pudor cōuenientib; oculis. quā nos qđem antea pfutauimus tur
pem Capnionis assertōez. quā in hæc scripsit verba. Ideo (ingens)
quicqđ scribūt iudei ad hoc cōseruiens. qđ Iesus nō sit deus. z qđ
er hoc seqtur. hoc est fides eoz. et volūt p hoc neminē iniuriari. et
hoc ecclesia circiter M. cccc. ānos tolerauit z passa est. z ipm nūq;
pro p̄tūmelia acceptauit. extra de iudeis. ca. Cōsuluit. Deest snia
quā tu videre recusasti. qđ ea quā hic tu adducis p̄tinuo āncedit.
¶ Num pulchra nū catholica tibi videt̄ hec p̄positio?

Sixt⁹ q̄rtus

Benig. turpē
p̄terit Capni.
assertōem

¶ **S. ii.** Sed qđ alleuias que ponderosa sunt. nos turpitudinem
huius p̄positōis lectori ostendamus christiano. Inquit
namq; ecclia in p̄cilio generali. in ca. In nōnullis. extra de iudeis
Nō dōem⁹ eius dissimulare opprobriū. qui nostra p̄bra deleuit z
Scripta itaq; opprobriosa iudeoz. qđ sonāt iesum nō esse deū. z qđ
quid ad hoc sequit̄. si ecclia semp tolerauit semp p̄inde sciuit. Sci
ensq; (vt ait Capnion) semp tolerauerit. p̄sequēs erat vnū e duo
bus fateri Capnionē. aut nihil hoz p̄tra christū scriptoz p̄tūmel
am esse aut certe eccliam p̄tra p̄p̄riā quā iam adduxim⁹ doctrinā
dissimulatricē impiā. z nullo mō iniuriaruz sponsi sui vindicem se
exhibuisse zelosam. Vides ne lectorq; pulcherrimo flore Capniō
Christi sponsam adornante?

Extra de iud.
c. In nōnull

¶ **S. iii.** Deinde secūdo inficias ire nō potest Capnion. quin si
aut asserit z allegat eccliaz illa opprobriosa scripta ac
cepisse estimassez. sic quoq; z ipse serit de scriptis illis. alioquin

nō esset quo se ecclie filiū dicere posset (nec certe esset) qui suū senti-
mentū ecclie in iudicio pferret. asseuerat autē eccliam nūq̄ p contume-
lia acceptasse. q̄cqd iudei scribant ad hoc deseruiens. q̄ iesus nō est
deus. et quicqd seq̄tur ad hoc. et hāc assertōnem suā vult esse iuri in-
iuriam. Consequēs ergo est Capnionē tanq̄ monstruosum christi
anū sensisse talia iudeoz scripta. quibz p̄nūciat iesum nō esse deū.
Et q̄cquid ad hoc seq̄tur p contumelijs nō esse habenda. Qd̄ quidez
eū sensisse vel eo corroborari potest signo. quoniā q̄dem de quibz
talīa scribentū p̄miserat. dicens. Hoc est fides eorū. et velint p hoc
nemine iniuriari. ac si praua iudeorū fides aut volūtas non blas-
phemādi. eos reddiderit a contumelia filij dei imunes. dū scribūt
Iesum non esse filium dei. et quicquid ad hoc sequitur. Qd̄ plane
et ipsum. luem quādam hereticam esse aperte liquet. Nam Sauli
dum adhuc ecclesiam persequeretur. utiqz fides erat. iesum non fuisse
dei filium. sed seductorem. insteqz proinde interfectū. Et hec tū
sentiendo. tum loquendo in dei filium cōtumeliosus esse nolebat.
quin potius se prestare obsequiū deo arbitrabatur. Dic tamē idem
postea. p̄me ad Thimo. p̄mo. de seipso testatur dicens. Blasphē-
mus fui et p̄secutor contumeliosus. sed misericordiaz p̄secutus sum.
q̄ ignorans feci in incredulitate. Quo q̄d lucidius. qd̄ apposituz
magis. Si eteū ap̄lus iam sp̄sancto plenus. et illuminatus. se
ipsum p̄demnauit blasphemū pro fide (vt putabat) recta zelatē. eo
q̄ christū dixerat nō esse deū. quis sine heresi cum Capnionē di-
cere poterit iudicā pfidīā in filium dei non fieri blasphemie et con-
tume. iereā dū scribit (licet ex ignorantia affectata) Iesum non esse
dei filiū. et quicquid ad hoc sequitur.

A Tertio here-
tica ē iesus nō
ei deū nō sit p
contumelia ha-
bendum
Volūtas non
blasphemādi.
iudeos a blas-
phemia nō ex-
culat

J. Thimo .j.

S. iiii. Sed amice lector tibi pandemus que in hac re fefeller-
rint Capnionē. Primū q̄ nō satis animaduertit blas-
phemiā s̄m solā op̄inione intellectus posse p̄mitti. esto affectus
nullo iudicio aut contumelie afficiat. Cōpatiūtur q̄dem se vitium non
intendi. et tñ de facto p̄mitti. quod diuum Aquinatē videbis scda
scde. q. xiiij. ar. p̄. iam pridē docuisse. In cuius signū et heretici dum
hereses p̄scribūt. nōnunqz catholicas veritates. et eas in ecclie ob-
sequiū se scribere putant. nihilomin⁹ tñ eoz hereses blasphemie di-
cuntur. et vere sunt. neqz etiā eoz libri ob id igni minus tradūtur q̄
si ex intentōe aduersus eccliam illos edidissent. Reliquū s̄o quod
Capnionē fefellerit est. q̄ nō satis apud iura cōsiderauit. crebro ali-
cui factū aliqd̄ ad crimen imputari. cuius tñ volūtatē nō habuit.
neqz p̄sciētā qm̄ scilz vel dānabili sibi extitit causa sue ignorantie.
vel alīs rei operā impendit illicite.

S. v. Demā et iaculi hoc quo Capniō p̄fo. dia. obiter occurrit
eccliam i diuersis ḡnaliū p̄cipijs (vt videre licet ca. j. et ca-

Lectori p̄adit
qd̄ Capnionē
fefellerit

22^{ae}. q. xiiij. ar.
p̄mo.

D. S. j. q. vi.
ar. viij. Et. q.
xviij. ar. iij.

c. j. et. c. cū sit
nimis. extra de
iuris

LIBER I. CAP. XVII.

Si vt bñ obieisti. sic quoq; rectā solutiōem exposulasses Be-
nigne. magnope te commendare Sz vt solutiōes Capñ. cui colludis
equa lancepēsitem⁹. pferat ille tales q̄les suas euasiones.

IOAN. REVH. AD GE. BE.

Nicolaus de lyra dñi uellet ex veteri testamento Christi dñi pro-
bare diuinitatē dñi ex nouo testamēto illa aptius pbari posse qz ex
veteri. Neq; tñ ex nouo sic apte pbari p̄t. qñ oppositū dñtis pos-
sit intelligi stare cū aīcedēte. Multi em̄ p̄fiteres christū iesum naza-
renū esse verū messiam. z euāgelio p̄bentes fidē. nō credebant ipsuz
esse dñm. sed hoīem purū. vt fuerūt Nestorius z Fotin⁹. Alij fate-
bant nō eē dñm verū. neq; tñ etiā hoīem purū. sz dñm nō verū. z hoīez
verū. vt Ari⁹. Dicebat em̄ p̄mā creaturā (que ob sui excellētiā deus
vocari poterat. neq; tñ erat ver⁹ ille dñs) humane fuisse copulataz
nature. Et eo mō christū dñm z hoīem esse p̄fitebat.

THEOLOGVS

S. iij. Ut ad radicē securim ponam⁹ appellendū est id qđ tu
Capnion p̄fundamēto adduxisti illi⁹ assertōis. sup qua oñdī ex ap̄lo
imp̄sentiaz nobis est colluctatio. Qñ apl̄s ad Philippenses. ij. de Iesus eē veruz
Christo inq̄t. Qui cum in forma dei essz. non rapinam arbitratus deum.
est. esse se equalē deo. sed exinanīuit semetip̄m. formā serui accipiēs.
et in similitudinē hominū fact⁹. z habitu inuētus est vt hō. humilia-
uit semetip̄m fact⁹ obediēs vsq; ad mortē. cū reliquis q̄ illic subse-
quūtur. Ex v̄bis illis certe (mō nō sis cec⁹ Capnion) vides iesum
fuisse in forma dei. eq̄lemq; deo. ante q̄ formā sui accipiēs se exina-
nīret. qđ est dicere qđ iesus est dñs. Nūquid q̄ oppositū huiusce dic-
ti (puta iesus nō est dñs) in quouis intellectu cū illo stare poterit qđ
apl̄s nūc dixit Nū aliq̄s intellect⁹ hec p̄possibilia suspicabit Iesus
nō est deus. Iesus est in forma dei. z deo equalis?

S. iij. Porro audi apl̄m ad Corin. viij. Un⁹ (inquentē) est
dñs Iesus christ⁹. p̄ quē oīa. vide z ad Hebreos pri-
mo. p̄ quē fecit z secula. Ausculta ad Collocenses capite p̄mo. In
quo habemus redemptiōem (Heci interpositū hñt p̄ sanguinē ip̄i
us) z remissionē p̄ccōz. q̄ est imago dei inuisibilis. primogenitus
ois creature. qz in ip̄o cōdita sunt vniuersa in celo z in terra. visi-
bilia z inuisibilia. siue throni. siue dñatōes. siue potestates. oīa p̄
ip̄m z in ip̄o creata sunt. z ip̄e est ante omnia. Secdo q̄z illic cap̄lo
ait. Sicut igif accepistis christū iesum dñm nostrū zc. qz in ip̄o in-
habitat oīs plenitudo diuinitatis corpalk. Nec ille. Si necdū in-
tellectus tu⁹ in subiecto p̄spicit p̄dicatū. z nec app̄hēdis qđ christo
ateribuat vera deitas. Ausculta inq; vltērius apl̄m ad Roma. ix.
inquentē. Ex quibz est christus fm carnem qui est sup oīa deus
benedictus in secula.

B g iij.

LIBER I. CAP. XVII.

S. V. Quid mō Cap. Nūz adhuc oppositū p̄ntis intelligi p̄t stare cū āncedēte. Uis audire quō ad stipulatores tui q̄s citas cecidē heretici. Audi inq̄ sup̄ h̄ v̄bo apl̄i mox citato diuī Hieron̄. p̄tra inq̄ntē Manicheū Photinū z Arriū. q̄ z ex iudeis est s̄m carnē z dē b̄ndict̄ in secula. sicut z Thomas adorat z credit Decille. Et vt abstinere discas ab h̄ corruptissimo heretico r̄. z p̄sertim Arrianoz fermento. Audi q̄ plurimū apud te valet Roterodamū Eras̄mū sup̄ eodē v̄bo Nisi (inq̄ntē) hec clausula adiecta est. sicut q̄sdā adiectas offendim̄. h̄ certe loco Paul̄ christuz p̄nūciat deū. Et p̄sentiūt. q̄ q̄dē viderim̄ grecoz exēplaria Hec ille Q̄d q̄dē i celū vsq̄ attollerem̄ dictū. si cū diuo quē maxime colit suo plene substitisset patrono sc̄to Hieron̄. nec iduriss̄ scrupuluz de adiectōe huī clausule. Qui dē b̄ndict̄ in secula. Attū scrupulū hūc. satis expurgauit cū subiecerit. Et p̄sentiūt q̄ q̄dez viderim̄ grecoz exēplaria. facessat igit̄ piculis plenissimū illud Arrianoz fermentū. Et h̄nc animaduerte Cap̄tionem.

Eras̄m̄ p̄tra
Cap̄tionem

S. VI. Aduerte Cap. q̄ frivole tā piculosum hic struas anctio ma dū ais. Neq̄ t̄n ex nouo testamēto sic apte p̄bari p̄t q̄n oppositū p̄ntis possit intelligi stare cūz ānte. Certe tā ex nouo testamēto ostēsum est tibi. oppositū p̄ntis stare nō posse cū illo āncedēte. Si saltē apl̄m in p̄tē noui testamēti recipias. patroni illi tui q̄s in tue nouitatis exēpluz acciūisti. neq̄ heretici nobis suspecti imo abiectissimi sunt testes. q̄ p̄fecto nullū fidelē p̄mouere debent plane q̄s inflata z p̄terua p̄tinacia eloq̄ plerūq̄ ipulit. q̄ ipi mente minime capiebāt. Apl̄m q̄q̄ vel relict̄s q̄z testimonius p̄uinci posse vt fateat̄ terāt p̄ sua temeritate tāq̄ nō canonicos scriptozes floccipēdebāt Q̄d apud christianos citra heresim fieri nequit.

Cap̄tio falso
et periculosa
fime putat cō
cedēte totum
nouū testamē
tū p̄uinci non
posse vt fateat̄
ch̄m esse deūz

S. VII. Et vt hec temeritas stirpit̄ eradicef. q̄ haud dubiū nō uo maxime derogat testamēto. arguitq̄ eī notabilem imp̄fectōem. nō citra infirmatōez fidei. Adducem̄ tibi inq̄nā aq̄ lā illā euāgelicā sc̄m̄ Joānē. cuī dicta potissimū in nouo testamēto obtinet locū. et eas auctoritates q̄ hoc frivoluū penit̄ p̄sternent dictū. In p̄mis itaq̄ audi eū i calce sue epl̄e p̄ me. Sim̄ (inq̄ntē) in vero filio eius. hic est verus deus z vita eterna. Et vt nodosius stringaris. etiā per argumentū ad te hominē. Audi insonātē inibi Eras̄mū in moderna sua translatōe. Simus in vero filio eius Je su christo hic est verus deus z vita eterna. Ubi z Lyranus In hoc (inquit) excludit̄ error omnium negantiuz veram Christi vitatem. Quid nūc Cap̄tionem Num in intellectu etiā Arriani p̄t stare oppositū p̄sequētis. sc̄z Christus nō est deus cū veritate huī āncedētis Christi Iesus est deus. z vita eterna. Certe q̄ hoc putare p̄cederit nō hō intellectualis. sed asinus erit.

Euidēter ostē
dit̄ iesuz eē deū
ex Jo. euāgel.

Denuo Eras̄
m̄ in Cap̄ni.

Lū sit nimis .certa de iudeis) iudeos indistincte & absolute appella-
re blasphemus. Qua igitur apparentia. imo q̄ temeritate Capnion
dicere ausit talia iudeoz scripta. puta q̄ iesus nō est de⁹. & q̄cqd ad
hoc seq̄tur. nūq̄ eccliam. p̄ iniuria accepisse.

Capnionis te-
merariū dictū

§. vi. Min⁹ aut apposite (sec⁹ atq; iuristā de cui⁹) ca. Lōsulu
it citavit. qd̄ nō de p̄tumeliosis iudeoz libris. s; de eoz ri-
tibus & synagogis dūtarat differit tolerādis. Si em̄ vt ibidē addit
textus p̄ magno utiq; hoc habere debēt. q̄ in veterib; synagogis to-
lerant. quo nā pacto p̄cludet Capnion ex illo caplo. libros nefari-
os p̄tra christianā (vt fatef) fidē ex intentōne editos. scripturasq;
sacras corūp̄tes debere tolerari. Iudicio igit̄ tuo christiane lector
imō Benigne q̄tūcūq; p̄tialis. q̄tūcūq; plus equo faueas tue cō-
mittim⁹ censurē. Capnioni ne ingesserim⁹ calūniā. an suā iuste ob-
iurgati fuerim⁹ impiā (quā audisti) sniā. Si tñ ita cordi tibi ē. quē
ad ioānē cepas p̄fice s̄monē. et si h̄itate attiger; currem⁹ tecū parif
Caplm. xvij. ipugnās assertōem Capnionis q̄rtadecimā.

Extra de iude.

G. BENIG. AD IO. R.

Dicis aut̄ q̄ q̄ iesus apparuit sicut hō. & p̄ dñs seru⁹. Ita etiam
iudei nō alit̄ reputauerūt eū. q̄ s; hoiez & seruū. & neq; de ip̄o neq;
de matre ei⁹. neq; de apl̄is q̄cqd̄ diuinū tenuerūt. & adhuc nō tenēs
THEOLOGVS

§. i. Sententiā quā nunc Benigne refers iuste redarguis. eāq;
cominus subseq̄tur assertōem quā p̄terieras. & nos mox agi-
tauimus. & vna aperit alterius intentōem. quā Capnion in hec p̄-
secutus est verba. Præterea inquit. Iesus hic apparuit sicut hō
et sicut seruus. vt scribit sct̄s Paulus ad Philippen. ij. ita & nō
aliter tenuerūt eū iudei. & de eo neq; de matre ei⁹. neq; de apl̄is nihil
diuinū tenuerūt. et adhuc vtz illud sit iniuria. almanice schmach
id est p̄tumeliā. hoc trado illis metiendū qui in iure civili. l. Item
apud §. Si q̄s virgines. ff. de iniurijs. Et in iure canonico sup̄ ca.
In audiētia. extra de senten. ex commu. scripsere. Nec sunt verba
Capnionis. que q̄dem verba eū habent sensum. quē tu Benigne re-
citasti. & nos quoq; eūdem eis tribuimus hoc motiū p̄mori. Nā
cūcti quos hacrenus cōsperimus doctores. nil aliud ad̄ p̄positū
sup̄ citate p̄ Capnionē allegationis e iurib; verbo scripsere. q̄ sol-
licitatorē meretricio habitu indute virginis ab iniuria imunez eē.
percutientē silit̄er habitu militari indutū clericū. ab iniuria excu-
sari clericatus sup̄ sola probabili ignorātia. que ex habitu insolito
aut indecenti surgit. sese fundantes. Capnion aut̄ ad scribentes p̄-
dictos remittens in nuda serui forma quam assumpsit filius dei se
fundauit. tanq; forma serui nō min⁹ sed magis nata fuerit causa
re ignorantiā deitatis in christo. q̄ habitus indecentes de quibus

§. ij.

LIBER I. CAP. XVII.

prefati doctores differere. causare nati sunt ignorantia virginitatis aut clericatus. et nimirum cum tota latitudo naturalis cognitionis abhorreere videat. pauperem et fragilem hominem esse deum omnipotentem. Inde est quod apud soli naturali cognitioni intentes. hoc impossibile habetur. virginem autem habitum induere meretricium. aut militari habitu clericum (quod neutrum facile sit presumendum) nemo tamen hactenus pro impossibilem putavit reputandum. Quare liquet quod Capnion dum ad dictos scribentes misit reuidentos. apte insinuauit ex eorum dictis colligendum atque elicendum. iudeos nihil diuinum de christo. propter formam serui quam christus assumpsit sentientes fuisse ab iniuria filii dei excusatos.

S. II. Idipsum quoque modo dicendi Capnionis. et suorum dictorum series facile persuadet. dum in hac in hoc textu a Benigno relataz. et cepit et continuauit ad assertorem procedere (quam diximus Benignum perteruisse) per hanc coniunctionem preterea. quod apud omnes est nota noue romis seu cause. ad idem tamen propositum. quod prius probabat argumenta astruendum. Et modo igitur atque forma remissionis Capnion se refert ad doctores tamquam consentanea scribentes sue moram antecedenti assertori. quod prius se fert contumeliam non esse. quod quid iudei scribunt ad hoc deseruies. quod Jesus non sit deus. et quod ad hoc sequitur. quod hec est fides sua. Deinde corroborat id quod nunc recensitum est per hoc quod ecclesia id nunquam pro iniuria acceptauit. et tanquam in huius confirmacionem pertinens annectit dictiones preterea (hoc est per dictas causas est alia) cum sequentibus. Et suo modo itaque dicendi Capnion designare voluit. ex doctoribus emungendum iudeos nihil diuinum de christo propter habitum seu formam serui sentientes christo iniurios non fuisse. Nunc Benigne tuas persequere obiectiones.

G. BE. AD IO. REVCH.

Ista verba excusationum perfidie iudeorum pre se ferunt. ac si apte diceret. Non est mirum si iudei non crediderunt neque credunt in christum. quia venit ut seruus. quia formam serui accepit. ut inquit Aplos. Non itaque videbant obligari in ipsum tanquam in messiam credere. quia formam hominis et serui ostendebat. Contra hoc est illud Jo. 1. v. Si non venissem et locutus es non fuisset. peccatum non haberet. Nunc autem excusationem non habet de peccato tamen sed nullum suum. Et iterum. Si opera non fecissem quod nemo alius fecit peccatum non haberet. Et quod sequitur Tu excusas iudeos. et christus de excusatione non habet nisi per fictas de peccato suo. habere excusationem. et illam non habere non bene sibi quadrat. Preterea non omnes iudei credunt messiam deum et hominem esse oportere sed hominem solum. illum tamen magnam sicut moysen imo et moysen maiorem. forma igitur serui in qua apparuit non excusabit eos si messias sit purus homo. qui deberet credere in ipsum tanquam a deo missum. Exempla vero de virgine ut meretricio habitu inuenta. et clerico in stipendiary veste reperto. horrore ob reuerentiam piis auribus incutiunt.

THEOLOGVS

Mens Cap.

argumeta op
tima s; nullu
p Capnionez.
rent. Et q sequit
nisi p fictas
tergiueratōez
soluta

S. viii. Deinde audi sanctū Joānē in initio sui dicentē euā-
gelij De⁹ erat hū. Et hū caro factū ē. Preterea in-
tellige 2 id eiusdē. viii. vbi dicit Jesus. Anteq̄ Abraā fieret ego sum.
Et capite eiusdē. xvii. Clarifica me pat̄ claritate quā habui anq̄
mūdus fieret apd̄ te. Demū vide 2 id eiusdē. xx. caplo. vbi dicit In-
trauit Jesus ianuis clausis. 2 dixit Thomas. Dñs meus 2 deus
me⁹. Sup̄ q̄ Lyran⁹ (in h̄ inq̄r) manifeste p̄fitef̄ deitatem in christo.
contra p̄fidiam Arrianam.

S. ix. Et vt paucis nos absoluamus. suppetit plane eiusmodi
p̄bto scribat hū⁹ cui translator disertissim⁹ Erasmus. Dic ē inquis
ens vnus loc⁹ in q̄ palā euangelista Christo. dei vocabulū tribuit.
Nec ē qd̄ cauilles heretic⁹. h̄ a discipulo dictū. Agnouit Christus
vniq̄ repulsus. si falso dicit⁹ fuisse de⁹. p̄sertim ceteris audientibus
discipulis. hec ille. 2 p̄clarissime Lennis si videre vis hūc disertum
Erasmū fundit⁹ euertisse. quicqd̄ tu Capniō male struxeras. Quis
penit⁹ excluse hereticorū (cui initeris) cauillatōem. Noli itaq̄ he-
reticis p̄sentire. q̄ten⁹ de cetero dicere p̄mescas in christianitatis
scandalū 2 fidei derogatōem. Christi deitatem. in nouo nō p̄plecti cui
deter tastamēto. Audisti. qz euāgelista dei vocabulū Christo palā
tribuit. Heretici itaq̄ ceci fuerūt. q̄ id qd̄ palā ē spectare nequerūt
Desipis valde. si cecorū seq̄ris ductū hereticorū. Uide p̄ductores
tuos q̄s i tue piculose nouitatis adduxisti exēplū. Sz p̄ge Capnion

Itē p̄clarissi-
mū Erasmi in
Capni. dictū.

IOAN. REVCH. AD BE.

Ex testamēto igit veteri de diuinitate Christi. iudei neqbāt ap̄ti
us q̄ nos loq̄. Nō itaq̄ eos excuso. q̄n debuerint in christū crede-
re. p̄p̄ tot diuina opa. 2 ip̄m p̄ vero Messia suscipere. Sz quū in for-
ma serui. q̄ ip̄e minor ē deo patri. appareret 2 nō in forma dei. q̄ deo
patri eq̄lis ē nō h̄ntes ex scriptur̄s manifestū testimoniū. Messia vez
deū 2 hoīem futurū. excusari aliq̄lū poterāt. circa deitatis sue articulū
sz q̄n fuerit ver⁹ p̄pheta 2 Messias excusari neq̄unt.

THEOLOGVS

S. x. Superi⁹ demōstrauim⁹ nō solū (vt mō ais) aliq̄liter. sz te
Capnionē enīsum cōiudeos a p̄melia simplr̄ expurgare
q̄n vnico p̄textu christū sue b̄ndicte mat̄ri. suisq̄ aplis p̄numerasti
p̄ndēs iudeos p̄melie expertes. nō in eo tm̄. qz iesum nō tenēte
deū. sz etiā 2 in illo. si nil diuini. h̄ ē. nullā diuine p̄cipatōis emine-
tiā de ip̄o sentirent. quēadmodū nec de h̄gine beatissima aut aplis
sanctis. Si itaq̄ (vt antea insinuaueras) citra iniuriā. nil diuinū p̄
essentiā aut p̄ p̄cipatōem de christo suspicari fuere. Messias at̄ apd̄
oēs cūctosq̄ (q̄sq̄ ille fuerit) maxima diuinitatis p̄cipatōe pollere
debat. p̄sequēs ē. tenūc absq̄ fronte honesta. q̄nimo cū t̄nyf̄ si⁹ rō

LIBER I. CAP. XVIII.

Capnion se redarguit

darguōe turpi dicere. Nō ego excuso. q̄n tēberēt eū p̄ vero Messia
 cis p̄missō recipere. Quō em̄ o dialectice stabit. si ab vli vliter sumo
 to excusas. ⁊ de particulari nō excusas. Si vniuersali dū de Christo
 nil sentiūt diuinū. neq; vt deo essentialr. neq; p̄ p̄cipatōem p̄ue/
 niens. iudeos excusas q̄ mō deestari poter̄. q̄ p̄ vero Messia eū nō
 receperūt. Alia vt ⁊ ipa line subdant adducito.

¶ Caplm. xviii. eandē tractās Capnionis assertōem.
 IOAN. REVCH. AD BE.

Neq; ex operib; ei⁹. diuinitatē verā attingere poterāt. Nam ⁊
 Moses pur⁹ hō. ⁊ p̄phete puri hoies. ⁊ apli. p̄sili. imo ⁊ maiora
 eoz fecerūt.
 THEOLOGVS.

Capnion se redarguit

S. i. Nil factu leuius q̄ funiculū offerentē strāgulare. ac nosster
 Capnion facit. Qui in sua declaratōne scda. § xxxj. in
 hūc modū. in hec q̄q; scripsit s̄ba. Nā potuerūt (scz iudei) ex l̄p̄/
 tura. ⁊ in oī eo qd̄ christ⁹ opat⁹ ē. ⁊ docuit. credere ⁊ adhuc credibi/
 liter scire. q̄ dñs n̄r̄ Jesus ver⁹ Messias deus ⁊ hō fuit. hec ibi. Qui
 bus ad ea q̄ hic d̄t q̄ putas coherētia. imo q̄ l̄ apparētē erit. etiam
 apud parū sapiētes. Qū hic ait. q̄ iudei ex operib; suis. verā eius
 diuinitatē attingere nō poterāt. Spectares ⁊ mirabilē Capnio/
 nis ad sese luctā. veritatē amator q̄ quis es. q̄n paulo post citata
 nūc s̄ba. cernerēs suā hāc sentētia. iudeos scz nullo mō p̄ eoz neg/
 ligentē. affectatā. fictā negligētia excusari. Qui comin⁹ h̄ asseruit.
 eos aliq̄lit potuisse excusari. Utriq; noua logica. noua redargutio
 dū illic nullo mō. h̄ hō aliq̄liter excusat. Asser ⁊ reliq̄.

Capnionis ad se lucta. Contradictio manifesta

IOAN. R. AD BE.

Magis ac humiliavit ⁊ exinanuit semetipm̄ fili⁹ dei assumpta
 forma serui. q̄ virgo assumpto meretricio habitu. v̄ stipendiarij
 cleric⁹. Maior em̄ lōge ē distātia inter deū ⁊ hoīem. q̄ inter yginē
 et habitū meretriciū. Similitudo tñ bona ē. q̄ sicut nō videoz teneri.
 yginē meretricio habitu indutā. eē yginē credere. ⁊ illū stipendiarij
 vestib; amictū. eē clericū. ita ⁊ multo magis (qz maior ē distātia) vi/
 dendo deū hūanitate circūamictū. imo solā humanitatē vidēdo ⁊
 sentiēdo quō poterāt ferri in ipam veritatē. vt credere illi hūanitati
 veritatē eē vnitā tenerēt. p̄fertiz cū tal̄ vnio vix mēte attingit

THEOLOGVS

S. ii. Sane dem⁹ Capnion v̄ semel induisse te stabilitatē donū.
 vt in seūctis locis inueniar̄ in eodē p̄stitisse. Nec si q̄dem
 similitudo nūc allata. ea ē. quā in tuo p̄silio p̄tendisti. p̄cise q̄q; in illis
 ipis q̄ h̄ recēses. illic eā fundasti. Dinc ⁊ nostrā veridicā p̄uades
 (quā sup̄ hac similitudine ad eūdē itellectū) p̄fecimus articulātōem.
 Cūq; similitudinē illā ex eis d̄ hic approbauer̄ fundament̄ eāq; bo/
 nā. puta sicut nō teneoz habitū meretricio indutā credere yginem.

Heretica p̄pa ratio.

LIBER I. CAP. XVIII.

Ita imo magis non tenebant iudei credere deum carne esse amictum. propter maiorem extremorum distantiam. Profecto nunc in te faues articulatio. quoniam tale hereticum estimauimus? paratorem. Sed nunc vides. fac videamus? alia
IOAN. R. AD BE.

Et quous opera Christi talia fuerint. ut humanam mentem in operatore deum dirigerent. Iuxta illud Nicodemi Joannis. iij. Nemo potest signa facere que tu facis. nisi fuerit deus cum illo. non tamen illa opera illum hominem esse vere deum concluderent. sicut nec Moyses aut Petrus apostolus. cuius etiam vmbra sanabat infirmos.
THEOLOGVS

S. iij. Christo docente primum hec tua Capnion eliminant. qui aut Joannis. v. Ipsa opera testimonium prohibent de me. Et deinde de quibus Joannis. xv. Si inquit opera non fecissem in illis. que nemo alius fecit potest non haberet. Dis prosequenter si accesserit. cum illa opera modo pretrasse diuino. sane que non ut reliqua oratio. sed propria auctoritate miracula profecerit precipiendo. quemadmodum diuus Thomas 3° parte. q. xliij. ar. iij. non tam docte quam christianissime est persecutus.
Joan. v.
Sctus Tho

S. iij. Et preterea si ut cõiter senserint expositores. opera sua vtilis quibus mirabilia. christus introduxerit tamquam sufficientia sue diuinitatis testimonia. oculus apparebit tua Capnion audacia pgramdis. que et christi operibus detrahis pondus. et eis Moysi et Petri opera coequalisti. Ad reliqua vade visitanda.
IOAN. R. AD BE.

Tenebant tamen credere illa opera esse diuina. et ab alio preterquam deo fieri non posse. et exsequenti christo dicenti se esse deum. et illud pro opera diuina probanti. credere debuissent ipsum esse deum. Sicut et virgini meretricio habitu ornate. et clerico illi. si illa probaret se virginem. et ille clericum. credere teneremur. Non quod humanitas christi. ferret nos seu forma serui in formam dei. sicut nec habet ille virginem aut clericum.
THEOLO.

S. v. Gladium spiritus in te Capnion accipimus? solum dei. quod Saluator totum protulit Joannis. v. Si ego testimonium probit de me ipso. testimonium meum non est vere. id est efficax secundum acceptationem hominum. opera que christus dixit sufficientia esse testimonia. tu infirmasti. Tu ergo videris. que pacto ex his duobus sufficientes testimonia surget. quod vnum christus. tu reliquum non efficax dicitis. presertim vbi opus (ut mox dixisti) solo non satis videtur. Roturare ergo videris ea que christus attenuauit testimonia. ea autem que christus valida dixit enervas
Joan. v.

S. vi. Tamen aut duo hec insimul iuncta. testimonium faciunt christi diuinitatis sufficientissimum. Et tamen tui Ocularis speculi consilium. in nullo allentat. Illic namque pretermiseras. que se deum affirmauit Christi assertionem. opera scidem pro que sua diuinitatem probabat. tu his inquam duobus pretermisisti. in sola et nuda serui forma solum te fundasti. propter ea denique precise ad doctores remittis scribentes meretricio habitu indute virginis sollicitatores. iniuriam virgini non esse. Equibus

LIBER I. CAP. XVIII

oībo qđ q̄so desumi poterit. nisi iudeos nil diuini de Jesu tenentes: promelle in dei filiū fuisse exptes. p̄pterea (vt nūc ais) qm̄ maior ē distātia forme serui a diuinitate. q̄ habit⁹ meretricij a fōgine. Ad duc explo dēda q̄ restāt. s̄z meli⁹ p̄ deo tuo loq̄re. atq̄ locut⁹ es.

IOAN. R. AD BE.

Maiozē aut̄ horrozē incurrit p̄parare. Ch̄ristum tauro. arietē z hirco. q̄ habitui meretricio. S̄z ip̄m dñm illis p̄param⁹. nec phoz rescimus.

THEOLOGVS.

S. vii. Qm̄ p̄ taurū z arietē te expurgatū ibas. capre caudas arripuisti Capnion. Un̄ tuā turpitudinē quātūcūq̄ gestias cooperire. nō p̄ualebis. Qm̄quidē fm̄ quā amict⁹ fuit ch̄ristus hūanitatē. p̄re filijs hoīm speciosissim⁹ dinoscit. sane naturam indutus oībo donis z h̄tutib⁹ ornatissimā. ita vt nulli inhonestati. nulli indecētie loc⁹ relic⁹ sit. Neq̄ em̄ Ch̄rist⁹ aliqđ hūane imp̄fectōis aut infirmitat⁹ assumpsit. qđ vt plenitudini sciētie vel gr̄e repugnaret. vt noster diuus B̄gnas fidelr̄ declarat. Proinde sacri lega hec tua dēphendit p̄paratio. vbi incarnatōem Ch̄risti sup̄bñ⁹ ctā. operi meretriciū habitū assumēs fōgimis. p̄portionalē fecisti. In q̄ ip̄a nō vt tu imaginār⁹ se hūiliat. sicut in assumpta hūanitate ch̄rist⁹. s̄z se longe turpissime dehonestat.

S. viii. Dū aut̄ antiquū effugere niteris obiectū incōueniēs. ip̄m p̄ nouā quandā. z nō min⁹ sacrilegā defendis a simulatōem. Qm̄ em̄ Ch̄rist⁹ boui. leoni. arietē aut hirco p̄fer. assimilatio illa p̄ metaphozā facta. iuxta oīm sentētiā doctorū. p̄cise attēdit fm̄ ea. q̄ in his aialib⁹ sunt natural⁹ z singularis p̄fectōis. oī indecētia relegata. In q̄bo z nihil turpitudinis. nil culpabilitat⁹ seu indecētie fingi p̄t. Un̄ p̄ hec tuā nō excusasti sacrilegā similitudinē p̄portionalē. vbi eā quā Ch̄rist⁹ assumpsit illibatā z scriissimā hūanitatē. nimis inuerecūde ei. q̄ exprobrabil⁹ q̄q̄ morali turpis atq̄ culpabilis extat. meretricio habitui p̄ferre. haud q̄q̄ erubuiti. Ut q̄stionētur alia veniant.

Caplm. xix. oīdēs Capnionē in suis p̄fessionib⁹ sib̄sipi p̄riū.

IOAN. REVCH. AD BE.

Uez ad altiozē itellectū. a me illō fuerat dictū. nā iudeos excusaui z accusaui.

THEOLOGVS

Mēdacē optet eē memorē.

S. i. Dic iterū lector dēphendis. veritatē id h̄re adagiū. qm̄ op⁹ memoria mendacib⁹. z p̄pterea etiā palliatorib⁹ mēdacioz Ob id em̄ qm̄ nō satis memorie fuit Capnioni (vt mox indicabimus) seip̄m h̄ redarguit atq̄ p̄strauit. Et h̄ luce clari⁹ apparebit. cū sua inter se p̄ulerit m̄ sc̄pta. In p̄cisa nā p̄ Spireñ. articulo. re. de inq̄stioze sic inq̄. Quā v̄bi huius loci (etiā falsando) si malat esse affirmatiua z dicitur: Oculari speculi. cū si ut v̄bi in iudeoz p̄sona

LIBER I. CAP. XIX

recitatiue tanq̄ argumēta iudeoz p̄tra p̄clusionē libelli mota. Et
 poster^o parūp remittit ad xxxvii. foliū sue defensionis p̄tra calūnia
 tores suos (vt ait) Colonien. in q̄ q̄dē defensione postea q̄ falso cōi
 finerat se assertiue in suo p̄silio scripsisse iudeos p̄ fidē suā christo
 iniurios eē. Contra inq̄t hāc assertioem meā posui cetera q̄ sequūt
 iudeoz argumenta q̄tuor. q̄ p̄ fidē suā nullā videntē amittere iniu
 riā. Primo. qz credūt om̄es saluari posse in sua fide. Secdo qz cre
 dūt iesum nō eē deū. hoc est fides sua. nō aīo iniuriādi. Tertio qz ec
 clesia tolerat. quarto qz tenuerūt iesum p̄ hoīe sicut ip̄e in natura
 humana apparuit. Illico de p̄batissimo sacre theologie maḡo ta
 liter subiūxit. Ista oīa argumēta attribuit mihi calūniator iste ca
 nis meus. cuius rice^o mendax et vaniloqu^o menelao rano retūdi
 deberet. Nec oīa Capnionis formalit̄ et ad id palā p̄gūt. vt a se abi
 gat illā sniam. q̄ in suo p̄silio affirmauit iudeos tenere p̄ hoīe puro
 Iesuz. sicut in natura humana apparuit. vtpote q̄si nō sit sua snia
 s̄ iudeoz q̄tū argumētū. Hoc aut̄ loco letarguz passus. q̄ scribat
 tuis humane lector obtutib^o p̄sto sunt. nec legere queso pigriteris
 Paucis q̄ppe rē absoluit. Sit eñ. vez ad altiorē intellectū a me il
 lud fuerat dictū. Sat sup̄qz Capnio dixisti. Sz q̄s nō viderit nul
 lā hor̄ coherētā. imo liq̄dā incōpossibilitatē dictoz. q̄n̄ ais prius.
 Nō meū sed iudeoz fuerat illud v̄bū. Deinceps v̄o hic. ad altiorē
 intellectū a me fuerat illud dictū. Tūq̄d o p̄hor̄ ignauissime. ali
 q̄d abs te dictū eē p̄t ad altiorē intellectū. et tū nū nō esse v̄bū

S. II. Ueridicā igit̄ tuā hic faciēdo p̄fessionē (quā verā esse v̄l ex
 eo p̄stat. q̄ tuis p̄mis duab^o p̄sonet declaratoib^o) teipm tū
 in p̄cessu Spirensi tū in tertia tua (q̄ in oēs maledicēdo sup̄as) defen
 sione falsissima Spirete cōmētātū fuisse vulpinatēz. aut excusa
 tionē corā toto iā. p̄dis mūdo. Quā porro falsitatē eaten^o excogi
 taueras. q̄ten^o tergiversari et Spiresem iudicē fallere posses. Quā
 deū falsitatē lector bone. in n̄ra tertia editōe iā p̄dē rome iudiciali
 exhibita. p̄ditā facile viderelicz. vbi et ex pprijs Cap. p̄fessionib^o pa
 lā factū est. q̄ articulauim^o sua ppria in p̄silio eē v̄ba. nullo at̄ mō
 (vt spire ac in tertia sua finit̄ defensione) iudeoz argumēta. Pariē
 etiā ostendim^o quomodo sue almanice nō satis fidelē se p̄stiterit in
 terptē scripture. Inibi q̄qz q̄ in bonos enomuit p̄uicia viros. i suū
 rediere auctore. Si habes q̄ restāt. p̄fer Cap. IOAN. RE.

Excusam^o q̄dē. qz p̄ oīa opa ip̄i^o dñi. nō poterāt p̄cludere ip̄m eē
 deū. nisi ex p̄nti. qz dicebat se eē deū. q̄ talia in ip̄o opabat. et q̄ etiam
 abigere poterāt an sit ver^o. de^o. vel p̄ p̄ticipatōnem. et ita eoa excu
 sam. qz eiusmodi cognitioez ex opib^o ei^o habere nō potuerūt

THEOLOGVS

S. III. Si ad tuū fingere p̄comitare^o in reruz natura eē. multa
 Dñi.

Iniquissima
 Cap. in viruz
 bonū calūnia

Palmare cap
 niōis facinus
 vbi vere p̄fitec̄
 q̄ Spire false
 p̄fessus fuerit

LIBER I. CAP. XIX.

dissolueres Capnō ubi nūc heres district⁹ Scim⁹ autē vero veri⁹
in p̄silio tuo. nullā vsp̄iā vel de christi opib⁹. vel de ei⁹ p̄fessione. q̄ se
deū asseruit te habuisse mentōem. Clerū (vt excusatū ires a p̄tume-
lia & christi iudeos. in sola & nuda forma serui fundamentū iecerat
(et si ruinosum) veluti eadē forma nō nisi a veritatis cognitōne nata
ēēt abducere. quē admodū habit⁹ meretrici⁹ a cognitōne virginis
et militaris habit⁹ a notōe clerici abducit. Mirabilis p̄sus excu-
satio sup̄ ea re de q̄ nūq̄ in tuo p̄silio habita ē memoria. age vt soles
IO. R. AD G. BENIG.

Accusauī autē eos. qz nō inspererūt doctores suos. q̄ p̄ dicta sa-
cre scripture tenebāt inessā eē verē deū & xi patris & b̄. s; ipi nō at-
tendebāt nisi ad formā serui. & ad lutū in quo inuēt⁹ est solū vt hō.
et nō attendebant ad verba doctorū. qui in tali forma verbū dei ap-
pariturū dicebant. THEOLOGVS

S. III. Chimerica est hec aduersus iudeos accusatio & nullō
ubi repibilis. vtpote q̄ p̄silio tuo exactissime plustrato.
nūsq̄ offendet. Minime siq̄dem eoz p̄ hoc accusasti ignorantiam
qz suos nō p̄spererūt doctores. imo nec quis mō eoz ignorantiā ag-
grauasti. qn̄ pot⁹ ex sola forma serui (ad quā nimirū solā cū ip̄s
iudeis attendisti) eoz ignorantiā vti pbabilez & alleuiare & excusare
p̄cedisti. q̄ten⁹ p̄tra christū Jo. viij. dicētē. et vos me inhonorastis
tū eos. tū eoz libros p̄mū a p̄tumeihs iniurijsve. deinde etiam ab
excusatione defensares.

S. V. Quis si iudeoz ignorantia accusare anim⁹ tibi fuisset. nō solū
serui formā (quā p̄ ignorantie alleuiatiōe adducis) at magis
quo se deū eē & eq̄le deo asseuerabat christi testimoniū. opa insup̄ mi-
rifica nō orando s; v̄tute pp̄ria p̄petrata. q̄ in hui⁹ p̄fessionis ges-
sit p̄batōem Uet⁹ q̄q̄ testamētū. atq̄ paternā vocē & id gen⁹ m̄tra
p̄durisses. Et vt aliquātō stringaris forti⁹. Cur oro iudeos nō ac-
cusasti ea de cā q̄ christ⁹ eos acculandos asseruit. dicēs Jo. v. Est q̄
vos accusat moyses in q̄ speratis. Eām at̄ mosaice accusatiōis ilico
subiūgit dicēs. Si crederet̄ mosi crederet̄ forsan & mihi. de me eū
ille scripsit. Cur ḡ eos nō accusas. qz studiū sacre biblie neglexere.
nō alia rōne nisi vt more tuo sacre biblie. scripturas rabinoz aīpo-
neres. Ut ad calcē p̄gam⁹ p̄clude IOAN REVCH.

Necessaria est itaq̄ illaz scripturaz it̄p̄tatio. sine q̄ iudei sacre
scripture non colligūt sensum. Ex q̄ vt eiusmodi libri tam necessa-
riū nō sup̄primerent̄ p̄cludere volui THEOLO.

S. VI. Quāq̄ hec tua Capnō & in se & i suis p̄missis admodū
p̄strata fuerit illita p̄clusio. eā tñ & hic parūper p̄scula-
bim⁹. Citādo q̄ in tuo p̄silio in hūc modū scripsisti. Sic ingens
verus illi poere sup̄stites mātere. q̄ multo obsceniora in se p̄plectū

LIBER I. CAP. XIX.

cur q̄ Thalmud. z nostre ch̄stiane fidei longe magis aduersa q̄ Thalmud in reliq̄s q̄q̄ eiusdē tui psily locis ex sn̄a z regulariter Thalmud defendendū suscepisti. ea pre. z ea deniq̄ rōne (ad quā velut metā z formale rōnem attēdisti) q̄ mal⁹. vtpote (vt inductive tuis oculis p̄bet) q̄ heresis d̄r. aut q̄ etraditōib⁹ mgrōz q̄s ch̄ristus reprobauit. p̄tra nos ch̄ristianos collect⁹. aut q̄ libri illi arbori sciētie boni z mali assimilantur. ex q̄ p̄mi parētes mortē hause rūt. aut certe p̄ziamā. aut q̄ impediūt iudeoz ad fidē ouersionez Et vt paucis dicam⁹. q̄sto ineptior est Thalmud tāto magis euz censes p̄seruari. Ubi ex tuis vides. sp̄te Thalmud sub mala rōne defendasse. ac manere optauisse Affirmas insup iudeos. suos libros in sue pfidie defensionē aduersus ch̄ristianos ipos ipugnātes edidisse. Libros itaq̄ talib⁹ a te depictos colorib⁹. certe q̄bus epiteta magis squalida z obscena impingi nō possent. tu ip̄e vt p̄tegeres. sacras lr̄as p̄raue exposuisti. z eas nō min⁹ turpiter z iapposite ap

§. vii. Tue igitō ch̄ristiani pectoris venerāde lec (plicasti. tor censure submittim⁹. q̄ fronte imo q̄ audacia nūc asserat Capnion. interpretatōem sc̄z iudaicaz scripturaz necessariā eē ad colligēdū sacre scripture sensum. z ob id se p̄cludere voluisse tales iudeoz libros nō esse sup̄primendos. Quis vnq̄ audiuit ex ei⁹ generis p̄missis talē inferri p̄clusionē. libros ch̄ristiane fidei z ch̄ristianis p̄trarios. z in eos ex intentōe p̄scriptos asseruari debere et nō eruri flāmis. q̄m sacraz lr̄az (que ch̄ristiane vtiq̄ sunt) aperiuēt intellectu. Mirā hic cernis nature inuersionē. vbi cec⁹ necessari⁹ ē ad dirigēdū vidēt. z scripture p̄phane in fidē ch̄ristianā p̄geste. sacris lr̄is apiūt sensum. z malū itidē ea rōne q̄ malū. imo malū z falsum ea rōne p̄manere debet tāq̄ necariū ad faciēdū boni z veri in

A seculis inui
sa Cap. p̄clo

§. viii. Tū demū vt nos receptui canētes Be (uel igitā nigno dem⁹ locū (quē fauor nō patit p̄ceptū silētio p̄mere sermonē) id adūctim⁹. nil ad sacraz p̄ducēs intelligētā scripturarū in libris pfidie reperiri. q̄d in saniorib⁹ p̄statorib⁹ libris affatim magis nō inueniat. Proinde quis mō nobis necessariū videri nō sunt neq̄ vident. GEOR. BE.

Admodū erudite insidias. p̄surtias. z calūniatū decipulas euasisti. z non modo euasisti sed etiam cōtriuisti. THEO.

§. ix. Quā magna sit vis passionū sup̄ itellec⁹ iudicijs lector cernis. vt nō īmerito p̄hs dixerit vnūquēq̄ talia iudicare q̄lis est. adeo vt passionat⁹ malū dijudicet bonū. z verū falsum. Et ali⁹ q̄dā de reb⁹ dubijs p̄sultātem amoris z odij vacnū eē debere nō tā elegāter q̄ p̄ssime docuerit. Sic Benign⁹ fauorib⁹ excecatur indocta. erudita. iustas obiurgatōes. insidias. atq̄ p̄surtias calūniatq̄ vocare nō veret. sz oō atq̄ p̄scie imo cuilibet bono viro iustor

ij. Ethicor
Salustius

LIBER I. CAP. XX.

q̄ iudici h̄ac delegam⁹ puincia. ⁊ tibi q̄q̄ lector. q̄ n̄ra q̄ p̄missimus videris. Capionē ne calūniati fuerim⁹. fallaq̄ ei int̄derim⁹ crimi-
na. mēdacys q̄q̄ litē sibi int̄tauerim⁹. p̄mittim⁹ decernēdū. Sz
qm̄ hec tua Benigne fauorabilia vaframēta (q̄m̄ r̄ndendū nō duxi-
mus) nil doctrinale p̄tinēt. ideo ad alia p̄ficiscere

Caplm. xx. tractās assertōem Capionis decimānonā
GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Sed p̄grediamur. nā te in illa p̄patōe (quā ip̄i sacrilegam vo-
cāt) carpūt. Dicis nāq̄ sicut i p̄secutōe tyrānoz sp̄ aucta e christia-
na ecclia ira ⁊ hic eueniret si iudeis vis inferat. Nā p̄ inflāmarēf
ad suā religionē. ⁊ reliq̄. Hic videris dicere. cām vt ecclia augeret
fuisse tyrānoz p̄secutōem. ⁊ nō mun⁹ diuine gr̄e ⁊ diuine assistētie
q̄ certo dicere nō licet

THEOLOGVS

S. I. Tritū ē ⁊ nō min⁹ verax dictū qm̄ male itelligere facit ma-
le referre. Et p̄inde fauor q̄ te (vt mox dixim⁹) male itellige-
re ac d̄iucare ipulit. idē ⁊ hic te nrām obiectōnem male ⁊ infidelr
referre ⁊ reportare fecit. Ex hac nāq̄ quā tu hic narras p̄patōe. mi-
nime illatū fuit. tyrānoz p̄secutōem. ⁊ nō diuine assistētie mun⁹ fu-
isse cām augmētī p̄mitiue ecclie. Clerū eaprop̄ illā carpsim⁹ p̄pa-
tionē. q̄ ecclie incremētū. nō tā diuine gr̄e q̄ christianoz aduersus
tyrānos humane p̄tinacie attribuiti

Actuū.

S. II. Articulanim⁹ q̄q̄ eadē p̄patōem ex directo in p̄trariuz
tendere ei⁹ q̄ actuū. v. memorie p̄ditū ē. vbi d̄r. Si ex
hoībo ē p̄siliū h̄ (vel op⁹) dissoluet si h̄o ex teo. nō poteritis dissol-
uere. Cū p̄patio hec p̄ se fert. nō pluris estimādū diuine assistētie
virtutē ad p̄monendū in p̄mitiua ecclia bonū. q̄ humanā p̄rina-
ciā ad p̄curādū malū in synagoga. Inde ⁊ vltim⁹ p̄ h̄ac p̄patōez
tā disparib⁹ imo icōpabilib⁹ casis (assistētie diuine scz ⁊ hūane p̄ri-
nacie) silem futuri augmētī effectū sine nota ambiguitatē p̄fiderer
tribuere. p̄tra scripture eēmentōem. ⁊ exinde heresi sat̄ eē affinem

Cōpatio here-
si affinis

S. III. Deinde etiā q̄ ex recētē p̄memorata p̄patio etu⁹ in p̄si-
lio suo frivole intulerit Cap. more tuo p̄teruisti. vbi ait
q̄ d̄ere nobis p̄ceptū ē in iure canonico. in ca. Sicut iudei. q̄ iudeis
pecunias id est res pecunia estimabiles. nō auferre tē. ac si ecclia
(que terribilis vt castroz acies ordinata describit) hoc statuat tan-
q̄ timens ne ex hoc veluti ex p̄secutiōe aucta fuit ecclia. diaboli
opus (hoc est iudica p̄fidia) acciperet augmentū. cū tū id statu-
it potius vt apli satisfaceret consilio inquentis. oportz honeste
ambulare ad eos qui foris sunt. p̄me Thessa. iij. ne scz nomē d̄ni
blasphemēt p̄ ad Thim. vi. Oīa mihi licēt. sz nō oīa edificāt. Et
rursus. Oīa mihi licēt. sz non oīa expe. liūt. i. Cor. vi. Nil itaq̄
ecclia in fauorē nec certe ad p̄positū illi⁹ obliq̄ p̄patōis statuit.

Canticoz. vi.

S.iii. Insuper ea q̄ mor̄ dicit̄ suis Capnion subiūxit. maxime
 ridicula. dissimulāter p̄ransis ubi ait. Statutū h̄ ecclie
 mādat iudeis. nō auferri res suas. sub pena excoicatiois. q̄ nō infli
 git̄ nisi p̄ mortali pctō. ligatq; hoc p̄ceptū oēs reges ⁊ cesares. Et
 hāc ecclie p̄stitutōem ip̄eriales leges acceptarūt. Inl. Christiani
 L. de paga. hec Capnion. Quaten⁹ religiosissimū p̄ncipē cui de iu
 daice p̄sidie libris iudiciū facere anim⁹ erat. fraudulēter inuenteret
 et nō mō mortal̄ pcti piculū. vey etiā excoicatiois metū dolose op̄
 ponit. allegās falso ⁊ inapposite p̄stitutōem ecclie. nimirū. q̄ suo p̄
 posito apte refragat. Lōstitutōis em̄ eiusce. is ē tenor. q̄ absq; iudi
 cio terrene potestatis. pecunie iudeis nō dēbāt auferri. Qd̄ igit̄ con
 stitutio ista p̄sonis vetuit p̄uat̄. h̄ Capnion (iudaico ip̄ulsus fauo
 re) ad cesarē maximū de iudaicis iudiciū facere volentē. citra p̄stitu
 tionis mentē extēdit. Que q̄dē p̄stitutio. q̄ maḡ v̄gere putaret̄.
 p̄finxit (id q̄d̄ risu dignissimā ē) p̄stitutōem eandē in q̄dā civili le
 ge acceptatā. q̄ v̄tq; lex dicit̄ p̄stitutōem fere q̄ngentos ānos an
 tecefferat. h̄ qd̄ iuristā fugere haud q̄q; debuisset. Vey nostrā (quā
 tu Benigne nō satis fidel̄ reportaueras) recēsum⁹ obiectōz. Nūc
 qd̄ n̄st̄ Capniō allatū⁹ sit audiam⁹. **IOAN. REVCH.**

Ab sit vt credā ecclie augmētū. ex sola p̄secutōe tyrānoz ortū ha
 buisse. imo ex dono sp̄ualis assistētie diuine. q̄ amissa instaurabat
 in gradu millecuplo. Sz feci quādā similitudinē ex ea p̄te. q̄ nitimur
 in vetitū semp̄ cupimusq; negata. qd̄ nobis gētile ē. In ea igit̄ p̄te
 similitudinē attulī. q̄ nobis ē natura inserta. Eniūero christiana reli
 gio diuina p̄uidētia ⁊ ei⁹ peculiari assistētia. ⁊ creuit ⁊ aucta ē. Nā
 ip̄a p̄secutōe sola. granū sinapis nō creuisset tm̄. vt in ramis eius
 aues celi rēq̄scerent. **THEOLOGVS.**

S.ii. Quod tu Capnion tanto conatu a te abigis atq; reijcis
 dictū (vt nūc Benigno dixim⁹) aduersus te illatū nō fuit
 Sz qm̄ in tuo p̄silio. tū de sp̄scti munere. tū de diuina p̄uidētia.
 tū de peculiari ei⁹ assistētia. nullā prorsus habuisti mētionē. Ideo
 si (vt mō ais) similitudinē attulisti. ex ea v̄tq; p̄te attulisti. q̄ nob̄ na
 tura ē inserta q̄ nitimur in vetita. Et ex h̄ p̄fecto te imergis. in id
 qd̄ tibi a nobis ip̄actū fuit. puta christiana eccliam auctā eē ex his
 q̄ nob̄ natura insunt. qd̄ alijs (ex q̄bo recēter egimus) amictū p̄ in
 cōueniēti habim⁹. Un̄ nō satis p̄tinēter. ⁊ si qd̄ ad p̄positū. h̄ te
 dixisti Sz q̄tū Beniano cordi sit hec solutio. libet audire.
GEOR. BE.

Est mihi summe cordi. tā rōni congruens r̄sio. qz q̄ maḡ q̄s ad
 ritū aliq̄uē seu cultū p̄ tormēta cogit. eo maḡ indurat̄. ⁊ ritū illum
 odio h̄z ⁊ p̄pēdit. Et similitudo tua ibi s̄sistit. neq; vltē⁹ p̄gredit̄.
 Nam christiani p̄ter illū nature morū. fidespe ⁊ charitate fr̄uunt̄

De ij

LIBER I. CAP. XXI.

infusis suffulti. et diuino presidio adiuti. incomparabiliter plus aucti sunt. Quo pacto iudei crescere nullatenus possent,

THEOLOGVS.

¶ Haud secus vsuentur psciunt. Nec certe tuus excecās fauor aliter sinebat. Benigne nisi p mal' risonib. Capnio abs te bonas se qref laudes. Sz ad re eam. et videbis te paz p tuo amasio effecisse. Si nāq (vt dicit) similitudo Capnionis in illo sistit. qd nobis gentile ē. pfecto qd nos pmo intulim loco. iā et ipse pster ecclesiā scz increuisse d renitētes tyrānos. ex sola hūana christianoz p'na/cia. Nouim' deinde et optime scim'. qre illic similitudo subsistat. Nimirū. q si ad vterioza. puta ad diuinā grām. ad specialē assistētiā. progressa fuisset. nullo colore ad defendendū Thalmud ea similitudo Capnionis ppositū intulisset. scz si iudeis inuis libri eoz auferrēt. sinagoga suscipet incrementū. quēadmodū olim aucta ē ip ecclesia. dū tyrāni libros auferrēt. Dec qz Capnio astute olfaciebat. p'p ea illic sua sistebat similitudo. Sz de his satiari. vellem' Benigne qd heotericū magis adduceres.

¶ Capm. pp. impugnās assertionē Capnionis decimā octauā
BENIGNVS.

Sz iterū te impugnat. qn dicit. Si libri iudeoz eēt obusti. tūc nullis argumētis eis satisfactorijs. nos aduersus eos tueri possemus. Nō p libros illoz. q apli' nō essent. neqz p textū Bibliē. qā iudei aliā. et nouā scripture expositionem. subtil' excogitarēt. et ita nō possem' neqz inuadere eos. neqz nos defendere. Dicūt te hic sacra blasphemare scripturā. ac si libri eoz efficaciores eēt. qz ipa sacra scriptura. Enihero ista apta est calūnia. Optime em suades. oēs iudeoz libros. igni nō eē tradēdos. qz eo cesso. nō possem' cū eis disputare. Nō qdē ex testamēto nouo. qz illud nō recipiūt. neqz ex testamēto veteri. qz illud suo mō exponerēt. Neqz vincere possemus p doctores eoz (q aplius nō reperirent) talē nouā expositionē nō eē verā sicut hacten' fecim' p' supponēdo expositionē Rabinoz quā negare nequnt. Hinc dūctio. q te nolūt itelligere. sz g'is odio ha

THEOLOGVS

(uere.

¶ **S.** **D.** an' hic gerere calūniatoris nobis vider' Benigne. q li' broz iudeoz sacra scriptura efficaciores fore (vt tu nobis falso ipingis) nō intulim'. Neqz em Capnio v' vnū de satisfactorijs sbū fecit argumētis. Vex absoluto sermone asseruit Si oēs (in q ens) iudeoz libri eēt cremati. tūc p'nit' nihil eēt nos aduersus iudeos sustētare v' tueri p textū bibliē. Dec Capnionis ē assertio. q cū nimis irreuerēter tāqz insufficientē sacre scripture p'itutē attenuet. eā nō mō tāqz i sacra bibliā blasphemā atqz sacrilegā. vex etiā tāqz sacris l'ris manifeste repugnantē hereticā reputamus.

Capnionis assercio heretica reputat.

LIBER I. CAP. XXI.

S. ij. Saluator sc̄dē nr̄ Matthei. iij. aduersus diabolū (vt Hie Mat. 22. viij. ronym^o illic ait) falso scripturas allegantē. nullis legitur puerb. xxx. vsus fuisse alijs argumētis. q̄ sacre Biblie auctoritatibz. Nec mirum sane. Nā vt sapiētissime dixit sapiens. Ois sermo dei ignit^o. clypeus ē oībz sperantibz in se. Quo clypeo (vt hz Hugo sup eo s̄bo) se dñs ptegit. Matthei. iij. cū a diabolo tentaret in deserto. Dñs ḡ Diabol^o vincit p̄ textū biblie callidissimū septuraz pstratur^o fallariū. velut arma fortissima (in h̄ sacre septure vires monstrās) solos Biblie text^o assumpsit. aduersariūqz victorioso deiecit. Et tuus Benigne Capnion. temerare nō veret textū Biblie. s̄ dicit. penitus nihil esset nos sustentare p̄tra iudeos p̄ Biblie textum.

S. iij. Deinde q̄qz apls 2° Thimo. 2°. differens de biblie textu. ad discipulū taliter scribit. Et qz ab infantia sacras lr̄as nosti. q̄ te p̄nt instruere p̄ fidē in christo iesu. Ois em̄ scriptura diuinit^o inspirata utilis est ad docendū. 7 ad arguendū. Et ad Titū p̄^o. Oportet (ait) ep̄m sine crimine eē rē. amplectentē eū q̄ fm sanā doctrinā ē fidelē sermonē. vt potēs sit exhortari in doctrina sana. et eos q̄ d̄dicūt arguere. Et vt aplm̄ de iudeis h̄re f̄monē aiaduertas ausculta p̄festim subnectentē. Sūt em̄ mlti seductores. maxie q̄ de circūcissione. q̄s oportet redargui docētes q̄ nō oportz. Vides hic Benigne ap̄d aplm̄ (saltē ocul^o nō careas) quēadmodū ois septura diuinit^o inspirata. p̄mo utilis est ad arguendū. 7 sc̄do quō q̄ fm sanā doctrinā fidelis sermo. ep̄m potentē facit. tū arguere tū redarguere seductores ac d̄dictores iudeos. q̄ nō oportet docētes. Inficias aut̄ ire (etsi te ruperis) nō audes neqz potes. 7 septurā diuinit^o inspiratā. 7 fm sanā doctrinā fidelē sermonē. in textu biblie q̄maxime p̄tineri. Precamur ḡ Benigne palliare heresim longi^o ne pergas. s̄ cū ap̄lo fateare. textū biblie 7 q̄dē eū solū. nō mō vtilē ad arguendū. verz 7 potentē ad d̄dictores redarguendū cuiusmodi sunt iudei seductores. Hūc mellissimū ex apli s̄bis. diuus Aq̄nas super rat sensum. dū 2° 2°. q. x. ar. ix. bonū eructans s̄bū. Oportet inq̄t ad fidei p̄firmatōem. aliq̄n cū infidelibz disputare rē. ad p̄uertendos errātes fm illō ad Titū p̄^o. vt sit potēs exhortari in doctrina sana. 7 eos q̄ d̄dicūt arguere. hec ille. Quid mō Benigne putas Capnionē ne intellexerim^o. reris ne osores nos fuisse gratis. nūq̄d et adhuc illā tui Capnionis (heū fidei iniuriā) pbabis sniam. vbi destructi (inq̄t) iudeoz libris. penit^o nihil ē nos sustentare p̄ eos ex textu biblie. s̄ oportz nos a disputatōne desistere.

S. iij. Preterea vt heresis illa potētius obruat. audi aplm̄ in laudest Apollinis. p̄^o ad Chorin. 3°. sic inq̄ntem. Ego plantavi. apollo rigauit rē. Quonā aut̄ pacto rigauerit Apollo. Veni 7 vide apli discipulū Lucā Actū. xvij. p̄docefacientē. qui

Supplicatio ad Benignū.

Sc̄tus Thos

Fidei iniuria sentētia.

LIBER I. CAP. XXI

Apollo reuincit iudeos per scripturas

ait. Iudeus at qdā Apollo noie. Alexandrin⁹ genere. vir eloquēs deuenit Ephesum. potēs in scripturis (glossa veterib⁹. lyra. legis 7 pphetay) Et mox subdit de eodē. Qui cū venisset stultit multū hīs qui crediderūt se ad Pauli cōcionē. 7 comin⁹ adiectū ē. vehēmenter eīm reuincebat Iudeos publice ostēdēs p scripturas eē Christum iesum. Quo qd clari⁹ Capnionis temeritatē puincere posset Ubi Apollo ex sacris iudeos puincit scripturis se lege 7 pphetis. 7 p se quens ex biblia. qm̄ hic Iesus est christus.

Prothomartyr supauit iudeos p scripturas.

S. V. Tum cōmū Actuū. vj. legis de brō. pthomartyre Stepha⁹ no. Et nō potuerūt resistere (scz iudei) sapientie 7 spiritui q loqbat. glossa interlinearis. sapientie scripturarū. 7 spiritui. q sine timore loqbat Actuū qz. vij. Idem te. Stephan⁹ affluenti sermone iudeis demonstrabat. Iesum eē christū in scripturis repromissuz. ad qd sane persuadēdū atqz pbandū. cū plurimas tū pulcherrimas veteris leg⁹ acciuit scripturas. nulla snia. nullū sbum. imo nec iora vnū insonuit ex iudaicorū doctoz libris. Quid nunc pcor apud re ruminas Benigne Nū cū tuo adhuc pscntis Capnionē. vt restituc tis iudeoz libris. penit⁹ nihil eē dicas. nos christianos p textū biblię sustētare p iudeos. Nūqd o Benigne. q mox aduocauim⁹ 7 filia q nos mouēt in sacris lris vtiqz firmissime fundata efflagitabant. vt his tuis iniurijs quitijsve abs te lacefferemur. dū turpis et infruūte euomere nō erubuisi. Nolūt te intelligere. s; gēis odio habere. Iudicet iter nos d⁹ 7 veritati assit. S; te Benignū q arguentis. 7 (vt visum ē) soluctis pres egisti audiuimus. Liber vt 7 Capnion p se loquat. IO. R. AD BE.

Ad hanc cauillatōem iā dictū super⁹ ē. Nō eīm libros iudeoz ipi sacre scripture in se. 7 re ipa pfero. s; solum dico. ex illis libris eos apti⁹ puinci posse. Si q aboleant. disputatio resistet. neqz arguere neqz rēdere eis satisfaciēdo poterim⁹. Quia etsi ver⁹ testamētū ipi p supponāt. nō tñ expōnes nras. sup ipo testamēto suscipiant. nisi eoz doctozib⁹ pformēt. 7 tūceas vt suas. nō vt nras. magnificiūt.

THEOLOGVS

Christi libri

S. VI. Quā minime cauillata imo q veridica aptissime. 7 ex dicatū ē. Tu aut (vt soles) hic qz vulpinar⁹. nec tñ euades. Omni eniuero patulū ē christiano. biblia sp eē p christo. nūqz ho sibi ad uersari. Si qdē oēs pphete testimoniū pbibēt christo. Actuū. r. Iudeoz ho libri (vti ex tua sup onidim⁹ p fessione) clarioza imo aptissima in christū testimonia plectunt. Quō q dicitis o christiano. rū optime. iudeos ex illis libris aptius qz ex biblia posse puinci. Nōne p scripturas Apollo vehēmenter reuincebat iudeos. nū Stephanou iudei resistere poterāt. e solis biblię scripturis pugnāti. Tu

LIBER I. CAP. XXII.

aut Capnio dicere non metuis. si dicti perfidie aboleant libri. desisset
disputatio neque argui neque rñderi poterit satisfaciendo.

S. vii. Putasne ad iustā sufficere satisfactōem. si et re ipsa. sapi
entiaque iudicio sufficētes afferant auctoritates. q̄ s̄ba
p̄lectēs vite. ex latētis spūs energia satis nata sunt. docilem flec
tere intellectū in captiuitatē fidei in obsequiū vitantis. forsan ap̄
tuā sapiētā q̄ tenuerit scripturis satisfaciāt optebit cuiuslibet blas
phemi p̄tinacis ac sugbi adeo amputare garrulitatē. vt qd̄ effuti
at insan⁹ et infidelis rabula habeat nihil. Sec⁹ p̄ oēm modū. alim⁹
ille sensit Eusebi⁹ citās id Philonis. Qui (inquentis) cauillari vo
lunt s̄ba multiplicāt. q̄ s̄o phari. hi ipsa veritatesunt p̄renti

S. viii. Insup̄ experientia teste ad oculuz vidisti Capnion. q̄
di rabini argute et subdole p̄mētati sunt expōnes. p̄ solos biblie cō
futāt text⁹. tu s̄o inq̄s. Si libri eoz p̄busti eēt. subtiles iudei no
uas adinuenirēt expōnes. et tūc opteret nos a disputatōe desiste. e.
Erras et desipis valde. dū putas sp̄m̄ sc̄m̄ tā sterilem. tā crudas. tā
q̄ intelligibilē sensus exptes. in scripturis reliq̄sse inias. q̄ sine rabi
noz expositōib⁹ nulli vsui esse possunt.

Præne expositiōes iudeorū
p̄futāt p̄ solū
textū biblie

S. ix. Dic q̄so Cap. vii nā p̄mi expositores hauserūt intelligen
tiā scripturaz? Nōne ex diligentissimis tū indagine. cum
vni⁹ scripture ad aliā collatione. e q̄b⁹ eis emicuit vna facies eloq̄
oz castoz. Uide q̄ lector et admirare nostruz Capnionē. q̄ dicere
nō metuit. Si iudeoz libri cōbusti essent. si iudei excogitarent no
uas glossas. tūc penit⁹ nihil eēt nos p̄tra eos sustētare ex textu bi
blie. s̄ opteret a disputatōe desistere. Quis nō censebit christianus
hāc falsissimā assertōem e finib⁹ christianoz p̄cul eliminādā. q̄ tan
topere perfidiā iudaicā exaltat. et nimis ch̄ianitatē sc̄tām pessundat
Un̄ Benigne ad alia p̄gam⁹. ista em̄ auditu digna nō sunt.

Un̄ p̄mi expo
sitores haule
rūt intelligen
tiā scripturaz

Caplin. xii. q̄ntēdecimā Capniōis ipugnās assertōem.
GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Dicis etiā si iudeoz doctores falso exponere scripturā dicerem⁹
tūc nos q̄ eos in p̄batōem ducim⁹ et eoz sentētis fulcimur. vt ere
mur falsis testimonijs. qd̄ phibitū ē lege Si falsos. et q̄ sequit̄. U
deris itaq̄ ipoz doctores vere scripturā exposuisse asserere. Cum
p̄trariū (vt sup̄) indurim⁹) habet̄ Matth. v. et xv. et Marci. vii.

THEOLOGVS

S. j. Dū veritatē attingis Benig. tibi facile assentimur. nec em̄
nisi falsitati bellū indirim⁹. Tu itaq̄ mentē nostrā recte re
portasti. et nō minus bñ obiecisti Inuita est em̄ hec obiectio ei qd̄
ap̄ls. ij. Cor. ij. Obtusi inq̄t sunt sensus eoz. et vsq̄ in hodiernuz
diē. dū legit̄ Moses positū est velamē sup̄ eoz eoz. Assulget et super

Ap̄lus

LIBER I. CAP. XXII.

Hieronim⁹
Mattheus

Zacharia⁹ diu⁹ Hiero. In prophetis (inquit) q⁹ de christo sunt iudei solent tergiversari. et veritate celare in dicio. Ad idē ad stipulat. qm̄ postea q⁹ Matth. xij. de iudeis saluator dixerat. Erratis nescientes scripturas. in succedete mox caplo. tū stultos tū cecos iudeos appellauit. ppter falsam (haud dubiū) scripturaz interpretatōem. Ex q⁹o nimirū claret. Capnionē i merito falsuz reputare si q⁹s iudeos false dicat exponere scripturas.

Suadet Capnionis illatio
chm̄ falsi vsu
testimonijs.

§. ii. Datz et nulla apparatus sua potiri illationem dū ex illo qd videt ducit inconueniens. scz q nos ppter ea i legē mittim⁹. qz vti mur testimonijs falsis. ppter ea qz (vt ait) sustinet⁹ nos illis iudeoz doctoribz. eosqz in pbationē adducim⁹ et allegam⁹. Suadet vtiqz hec Capnionis illatio (tergiversari neqz) Chustu falsis vsu eē testimonijs. et hinc qz in allegatā pmississe legē. Sane q⁹ dicens scrutamini scripturas (apud Capnionis sapiētia) iudaicorū scripturas designauit doctor. q⁹s de falsa scripturaz interpretatione apud Mattheū grauerit increpauerat.

§. iii. Rursus iudeoz male dicta tāqz falsarijs reuicim⁹ eis in faciē. Si q⁹ aut sunt valide expōnes. non qz iudeoz sunt sz qz scripturis apte psonat atqz coheret (tāqz ab iniustis possessoribus) hoc ē fidei nostre scē hostibz acceptam⁹ vedicamusqz. haud sec⁹ atqz diu⁹ hz in scdo de doctrina christiana Augustin⁹. Phi at (inquit) q⁹ vocat. si q⁹ forte vera et fidei nre accomoda dixerūt (maxime platonici) nō solū formidanda nō sunt. sz ab eis tāqz iniustis possessoribz. in vsu nostrū vedicanda. Vides nūc tā infundatam qz ipudētissimā criminis falsi obiectōem. q⁹ ipingit. dicentibz falso scripturas exponere iudeos. et nihilomin⁹ tū in aliqbz eoz expōnibus vtētibz. iaculū eracim⁹. quō Capnionē excutiat audiamus.

IOAN. REVCHLIN.

Ego censerē. vt quoties Nicolaus de lyra. quoties Burgēsis. q⁹ies alij catholici expositores. vtūt expositōibz rabinorū. toties veras illas eē. als vsi fuissent falsis testimonijs. qd pfecto nō licz. vt lex illa vetat. Neqz oēs eoz expōnes eē veras. qz nō illas i qbz eos chs dñs rephēdit. vt sup⁹ dirim⁹ Et forsā tenere legē veterē nō phibuisse animū. sz manū possit stare cū fide. Qd si vez fuerit. tūc dñs etiā legē ipam et nō scribas solū correxisset. phibendo nō solū manū. sz etiā animū. Et q⁹ vsqz tunc scripturā illo mō exposuissent. nō fuissent falsi expositores Quicqd sit de h⁹ nō plura nūc. Sat nob sit expositōes illoz nō esse passim falsas. sz aliquas imo plurimas veras. et ad rem nostrā attinentes.

THEOLOGVS

§. iiii. Tanqz iudeorū aduocati func⁹ fuisses officio. vt ab

LIBER I. CAP. XXII.

edacibus eorum libros profuantes flammis. fauore cecante. p. falso reputasti
 iudeos fallando exponere scripturas. et hinc tamque ex falso. aliud in-
 conueniens deduxeras. falsis scilicet nos uti testimonius. Quo ergo nunc astru-
 ere vales. sat nobis sit expones eorum non esse passim falsas. sed aliquas im-
 mo plurimas esse veras. Si ergo aliquid et plures false sunt. imo certe
 quam magna pars huius est farine (ut tuipe ex lyano cecimisti) sequens p-
 fecto est. verum est quod tu falsitatis arguere nisus es. quod et veritate pol-
 lere ex scripturis fortiter probauimus. scilicet iudeos falso exponere scri-
 pturas. Minime autem ad verificandum hanc propositionem. doctores puto
 iudeorum falso exponunt scripturas requirit cunctas eorum falsas esse exposi-
 tiones. Neque etiam de hoc doctores eorum insimulamus vicie. explora-
 tum habentes malum integrum sibi met importabile esse. iiii. ethicorum. Cōcesso
 itaque multas eorum expositiones vero conformas esse. attamen excusati
 non erunt quoniam sint scripturarum falsi expositores.

Non sequitur multae
 iudeorum exposi-
 tiones sunt vere
 sed ipsi non falsi
 expositores

S. V. Deinde ut reliquum quoque huius tue solutionis limem. dum di-
 uo Thome nostro fide habuerim? intuebimur? possibile
 lia esse. crimen quoddam contra pene apponem. phiberi posse. et tamen non
 cohiberi aut prohi. Lex igitur dicitur. Non cupisces etc. cupiscetiaz
 phibat quidem. p. pena aut ipsam non cohibebat. Et hanc quae nobis
 insinuauit discretioem ad Philipen. iij. glossa interlinearis. quae de ve-
 teri lege loquens sic inquit. quae timore non amore seruire facit quae man-
 primit non animos. Esto autem Capnion vir bone lex vetus etiam animus
 non phibuerit. nunc ergo illorum inuidiosorum pecorum. brutales scribas in se
 quendo. tam fedulissimas tam puerilissimas imo primo et p. se malas eorum
 interiores affectioes. a peccato excusatum ire pges. quae utique (dum non na-
 turali peccatis sis ratione) aliquando in tuo corde versatas esse. non abs-
 rubore confiteri posses.

S. Tho. 3.
 scpto. dis. vlt.
 ar. ij. ad pmuz
 An vetus lex
 aiaz phibuerit.

S. VI. Consequenter etiam neminem fugit legem Moysi datam esse in recla-
 ratione eius quae in hominum cordibus obscurata erat naturalis le-
 gis. Tu ergo Capnion iudeos legem habentes scriptam. nunc a lege eximes na-
 turali potius quam non habentes legem gentiles? In quod asserendi ausus tibi erit
 naturalis legem solummodo exteriora hominis curare. interiora autem quae p. se pri-
 mo bona aut mala sunt. tamque in p. metia aut nulli? momenti post ha-
 bere? Ap. l. certe haud dubitauit de gentibus hanc ad Ro. ij. p. ferresen-
 tentiam. Qui (inquens) sine lege (scripta scilicet) peccauerunt. sine lege peri-
 bunt. videlicet. p. p. uaricatioem naturalis legis. ob cuius quodam p. uari-
 catioem legis. idem ap. l. vbi ita ca. j. de eisdem aut gentilibus. Digni sunt
 morte non solum facientes. sed etiam sentientes Insuper et tua dicta facile eli-
 dunt. facillime quae p. serneris ex tue p. fessionis (iuris videlicet canonici
 c) p. nicipis. In ca. si quod expediat de elec. li. vj. habet. Expediat iura
 iuribus recordare. et eorum correctioes (si sustineri valeant) enitari Nec tibi
 Quam autem verus lex manum. christi autem lex superueniens utriusque et animum et

Lex naturalis
 animum phibet
 Lex naturalis
 obligat ad et
 nam dānatōem

LIBER I. CAP. XXII.

manū phibet. nūqd chri lex pōre legē (cui? r tota dispositio equa etiā obligatōis vis quēadmodū pūs pdurāt) corrigere dicet. Nō ne eādē pūs ptracti? aut piculariter positā. chris? p vniversaliorē r neoterica legē extendere. pfirmare. pficere. corroborare poti? dicēd? erit? Nūqd theologe mirabil' legē nouā morali veteris legē reuocasse dices? In hac itaq; ppatōe. tue nō satis egisti p'fessionī.

Lapnō nō satisfecit p'fessionī
oni iuris

S. vii. Et deinde nō tā p'sumptuose q̄ ipudēter intonasti. Si (inquies) lex vet? nō phibuit animū. tūc etiā dñs legē ipaz. r nō scribas solū correxiss;. Demū vt huic tā impie pleni? ob strepam? assertōi. de veteri ad Ro. vii. sic scribis lege. Itaq; lex sc̄a et mādātū sc̄m r iustū r bonū. Cōstat aut tāq; scripturaz irreligiosos falsarios dñm correxisse scribas. sane q̄ ex lege sc̄a legē nature temerabāt. palliātes animū prauū r corruptū a pctō imūnē. eo q̄ lex vet? in sua phibitōe animū vocalr nō exp'ssisset. quē ex nature lege p'stabat eē dānatū. Eapropter nō ex futilib; nō ex p'mēitijs vaniframentis tibi christiane lector p'suasum sit hāc Lapnionis p'pationē. q̄ legē veterē p'dictā equalr asserit ac scribas a chriso coorrectā nō tā sacrilegā eē q̄ sape heresim. plane cū de? q̄ legē pdidit. eā r ap probauerit (quā r aplūs sanctā r iustā dicit) scribas vero non nisi vt falsarios reprobauit.

Lapatio sapiens heresim.

S. viii. Eiusce deinde farine haud dubites esse (hoc est hereticum) eos nō fuisse falsos expositores. qui scripturaz eo pacto exponūt (vt hic in Lapnōe legis) etiam scilz si lex verus manum duntaxat prohibuisset. eam vt scribas eque a chriso fuisse correctam. Phanatica Benigne Lapnionis figmēta hec sunt Tu ad alia arripe iter.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Benign? fatef Interdū ex falsis ab aduersario concessis licet aliquid probare r sustentare. vt ex libro iudeorū falso. qui de generatiōe Iesu Nazareni inscribitur. probamus ipm Messiam esse xxi. et ex auctoritate falsa eorū. sex milia annorū durabit mūd?. inferim? messiam venisse igit lex allata (si falsos) nō recte prohibet ex falsis progressum. Nam licet ex falsis inferre verum.

THEOLOGVS

S. ix. Aucupatorius hic calamus est. et formalitatē que p'positi nō multū interest venat. Attamen que dicitur? est Lapnion prestolemur. quatenus vt si suscepti muneris sententiā attigerit. eam pensiculemus.

IO. R. AD G. BENIG.

Tu ipse superi? antistes mecū. r ego tecuz distinximus de duplici progressu ad rem r ad hominē n duntaxat. lee de priore progressu est accipiendā. Aliud quoq; (vt nōli) est inferre ex falsis

LIBER I. CAP. XXII

aliud pbare. Nā p falsa nota. nil pbari p̄t. s; p falsa. q̄ q̄s credit eē
vera. p̄t fieri apparēs pbatio. nō existens. lex itaq; phibet testimo
nia q̄ sciunt eē falsa. illa q̄ppe sunt in nra p̄tate. Qui pbat p falsa.
q̄ credit eē vera. tūc si talis ignorātia sit inuincibil. nō ē sub lege. s;
affectata crimē auget. si crassa diminuit. 7 sic de reliquis ignorantie
mēbris dicendū.

THEOLOGVS

S. x. Quā hīc iterū insinuas collusionē psepe xphēdīm? s; doc
trinalib; intēdere nob anim? ē. In tuo psillio Capnio as
seueras christū mādauiſe ex Rabinoz sc̄ptur; tū disputare. tū sul
aduētus ex illis argumēta desumere. p̄fiter; nihilomin? (qd̄ 7 verū
est) illas sc̄pturas christū 7 vocasse traditōes. 7 eas ipas vt falsas re
probauisse. Si itaq; q̄ nūc dicitis vera essent. a christo mādata 7 im
perata pbatio. vtiq; ad rem nō fuit. s; ad hoīem. fucata 7 apparēs
nō s̄t existēs. q̄le apls reprobaui. tāq; in p̄tationib; h̄boz psillētē
quā etiā null? christi discipuloz vnq; exercuit inutilē pugnā

S. xi. Cōsequēter. lex si falsos. si phibet q̄ falsa eē sciunt testimo
nia. Saluator at̄ q̄ oīa nouit. haud dubiū 7 optū habuit
q̄ eoz testimonia sunt falsa. Cuiusmodi d̄t Benign? eā auctoritatē
Sex milia ānoz mūd? durabit. Cōsequēs p̄fecto sm̄ hec tua erit
dicta. tū christū tū quēuis aliū. 7 te p̄inde Capniōnē. in testimoniū
eā quā falsam eē nouit. asserēdo in iudeos auctoritatē. q̄n h̄mōi lei
gi p̄traueniāt. haud q̄q; excusari. esto ad hoīem eē pbatiua.

Quid Capni
onis p̄seq̄t di
cta.

S. xii. Præterea. tāetsi taliter ad hoīem disputātes a dicta lei
gis trāsgressione excusatū ire posses. ab eo t̄n qd̄ ē eos
falsos 7 notorie ifamib; testib; fuisse vsos. neq; q̄ excusare pualebis
Quāuis em̄ testimonia eoz falsa eē iterdū delirere q̄at. att̄n neminē
fugit eos traditionū effictores. falsos testes eē 7 notorie mēdaces.

¶ Hic ipugnat sc̄dā ps̄. asserōis q̄ntedecime
GE. BE. AD IOAN. R.

Recte tu qd̄c. s; audiam? aduersarios. dixisti nāq;. Ex q̄ alicui
doctori p̄pria opiniōe loquēti. credere nemo cogit. doctor tal nullū
p̄t recipere. s; aiūt ē 7 aplm̄ ad Titū. ca. p̄. Sūt ml̄ti vaniloq;. seduc
tores. marie q̄ ex circūciōe sunt. q̄ vniuersas domos subuertūt.

THEOLOGVS.

S. xiii. Donec Benignē nō expectaueris quē veritati plu
rissimis Capniōnisticū fauorē. obliq; dicere canonica.
minime existes. S; h̄ misso. auscultemus quā ad aduersarioz (vt
Benign? ait) Capniō datur? sit enodatōez. IOAN. RE.

Ad qd̄ā etiā rīdere nō deceret. Quis em̄ nescit seductores eē 7
deceptores plurimos? s; si eis credere nō tener; . imo nō credere te
neris. inuit? recipi nō poter; . si q̄t vis recipi decipiar;. Nō te doctor
cui obligar; nō credere recipit. s; teipm̄ decipis. debil' ē hostis. q̄ nō

Falsa relatio
prie lre.

recipit nisi volentē. Si dicerē nullos eē deceptores. aduersum me dicerē. Multi em̄ me recipere conant. s; qz nō credo eis. nō me vni qz recipient. Aduertāt qz ad sba mea. ita em̄ dixi. Cui ppa opinione loquēti. credere nemo cogit. talis nullū p̄t recipere. Qui em̄ recipit intellectū. cogit ad credendū falsuz p̄ vero. hos ap̄ls vaniloqz vocat. Nemo itaqz nisi ei⁹ intellect⁹ ad assentiēdū cogat seu alluciat. recipi p̄t. Ex q̄ igit̄ doctorib; hebreis. ppa opinioe loquētib;. credere nō cogimur. recipi ab eis nō poterim⁹ THEOLO.

Vaniss⁹ ostēdit
Lapnōis
philosophia⁹.

Ostēdit falsa
Lap. assertio.
cū dicit. Nō rece
pi nisi coactū.

S. Tho. j. p. q.
c. xvij. ar. p.

Doctor nihil
impmit disci
pulo.

Medic⁹ sanare
dicit etiā si nihil
egrotō ip̄mat

S. XLIII. Tenuiter et nimis frivole h̄ p̄mo philosophar; Lapnion. Sicuti em̄ (vt p̄z. vñ. metaphy.) p̄cipua et p̄ncipalē sanatiois ē egroti intranea natura. medicina s̄o solū illi⁹ nature extat instrumentū. et tñ nō min⁹ pprie qz vere medic⁹ (etiā si p̄sonaliter nūq̄ egrū inuiserit) dicit sanare. Ita ois opatio intellectualis terior. quēadmodū et quis actio vitalis siue recta siue erronea. sibi in cū dicit. Nō recepi nisi coactū. teri⁹ v̄dicat p̄ncipiū elicitiuū tāqz p̄ncipale agēs. Nec em̄ (vt veris constat p̄his) imanentiū natura ē opationū. cuiusmodi sunt itelligere et velle. et alie id gen⁹ vitales et imanētes. idē p̄ subiecto et p̄ncipali h̄re p̄ncipio. Hinc p̄ sui ppriū intellect⁹ vim discipul⁹. itelligibiles format deceptōes. qz solū mō materiā atqz signa didascal⁹ exterior. pponit. Nec tñ min⁹ vere quēadmodū nec ip̄proprie exterioris docēs. q̄ et 3⁹ physicorū fundata eē nemo p̄hus inficiabit. et rō qz p̄suadet. Ad verificandū eqdē eiusmodi locutioes puta medicus sanat. magister docet. halophanta recipit et. nō exigit agēs exteriori⁹ in p̄mi v̄l aīam v̄l naturā aliqd̄ effectiue aut p̄fectiue imp̄mere. egrotāti aut discipulo aut illuso se mere passiuē habēt. veruz sat ē aliq̄ effectiue faciat. aut pponēdo aut apponēdo. q̄b; p̄sentib; interioris p̄ncipiū p̄deat in actū. in quē alioq̄n nō exiret.

Quare males
fice ip̄mat ma
leficiū

Opi malefice
nihil iest p̄tut⁹

Deceptor p̄ri
mū recipit q̄
m̄s i ei⁹ intellec
tu nihil canset

S. XLV. Deinde etiā iuridica tibi nimis curta fuit supeller. dū nō satis v̄l intellexisti. vel (vt equū erat) rōne p̄plexas es. aliq̄ multoties nec min⁹ rōnabil⁹ aliq̄b; tribui iuxta humanā et moralē ip̄matōes. qz tñ p̄ realē et effectiua imissionē aut ip̄pressionē cause nō sunt. Sic maleficiari veratio. malefice ascribit sibi qz ad penā et culpā ip̄mat. cū tñ ad illius veratiois p̄fectiua causalitates operi malefice. nil insit p̄tutis (xxvj. q. vltima ad moneat) veruz iuxta spontaneū pactū cū malefica initū. ip̄e diabol⁹ p̄ seipm̄ talē verationē iustigit. quēadmodū ap̄ doctorē subtilē in dist. xxxiij. q̄rti viderelicet. Verūtamē. qz ad hāc malefica. q̄ad potuit coopata est verationem. eaqz fieri p̄curauit. hinc rōnabil⁹ ap̄d homies. imo et apud deū dicit et habet p̄mū suū neq̄ter verasse. Nec itaqz (q̄ nemo nisi ecc⁹ vera nō videbit) ad intentū inflectēdo s̄monis. halophanta et falsū dicit vere et pprie recipere astruim⁹. nō eaten⁹. qz deceptor in intellectu allucinando imp̄mat. s; q̄ten⁹ ad p̄mi delusionē p̄ virili

Intendēdo coopat sua actōe s̄ba v̄l facta pponēs. q̄ q̄rūdā falsoz
sufficiētia extant signa. ad q̄z p̄sentia mēns hūana p sua fragilitate
nata ē in errore p̄dire. erroneā q̄z intra se elicere estimatōnem

S. XVII. Porro vt patulū sit nostrā elucubratorē ap̄d phiam
et iura verā. assertōez at Capniōis nā tā ap̄d phiam z
iura indoctā. q̄z sc̄ptur̄ q̄z sacris aduersari. libet attestatōes p̄fer
re canonicas. Dñs nāqz de sp̄a maligno. q̄ futur⁹ erat mēdar in ore
oim. p̄phetaz dixit. p̄ualebis z decipies. Elaiē q̄z. iij. Qui te beas
tū dicūt ip̄i te decipiūt. Nūq̄d o Capnion. filij israel fidē habere de
bebāt p̄phet̄ (qm̄ doctor ap̄d te decipe neq̄t) de q̄bz vtiqz falsis p̄
phetis d̄r. Hieremie. xxiiij. Prophetabāt i Baal. z ceperūt po
pulū meū. q̄zuis z popul⁹ dici possit z seipm̄ sefellisse. p̄tra suasuz
Hieremie fidē h̄ns falsidicis p̄phetis. Puto at qm̄ dicere aduers
sus planā sc̄pturā nō ausis. seductores p̄phetas populū nō de
mentasse. Ezechiel nāqz. iij. scriptū ē. Prophetabāt in Baal z cece
perūt populū meū. discētes. Pax zc. Nūq̄d viroz optime. h̄i de
q̄bz sermo p̄cepuit falsi. p̄phete. itellectū ppli ad credēdū falsuz p̄
ho cogere potuerūt. v̄l maxie alijs p̄phet̄ a dño missis reclamātibz

S. XVIII. Dinc facile p̄p̄d̄lector q̄z p̄sonet. imo q̄tū sc̄pture
aduerset Capniōis dictū. qm̄ (dicēs) q̄ decipit. itelle
ctū cogit ad credēdū falsum p̄ vero. Insuper de falso p̄pheta dñs
Hieremie. xxviii. fecisti (ait) populū istū in mendacio p̄fidere. Et
id gen⁹ in pleriqz locz multa. vbi dñs vtiqz h̄ s̄bo fecisti. q̄d actōez
respectu ceceptōis ip̄ortat. inuens ad decipe. actōnem sufficere. nō
aut̄ req̄r̄ coactōem Nūquid mulier serpēt̄ credere cogebat. p̄tra se
loquēt̄. Et diabol⁹ in serpēte tentans. qz nō potuit vincere nisi vo
lentē. Nū p̄pterea tāqz hostis debilis. nō recepit mulierē dicend⁹
erit. Nūq̄d falsum erit. id Genes. iij. Serpēs recepit me z comedit.

S. XIX. Lernis ne Capnion quō tue infundate blacteratio
nes. vndiqz nūc sunt. armis diuine sc̄pture fortiss̄
me p̄strate. Lernis z bone lector. quō Capnion vere phie expers p̄
manē phiam. hereseos laq̄is se irretierit. Vere siq̄dē phie syllogis
morūqz osoribz. haud secus obtingere solet

S. XX. Demū vt lucidius sp̄icias Capnionis allucinatio
nes. christiane lector. rōne p̄lectar̄ q̄ta sit simpliciū mul
tudo christianoz. quā q̄lo q̄s dicere audebit. ad credendū nequā
iudeoz doctoribz. aut teneri aut cogi posse. Si q̄ ab eis decipi non
p̄nt. cur ecclia iudeos si cū p̄uersis ad fidē. nimū p̄uersent publi
cis cedibz subdit. xxviii. q. j. Sepe Cur deinde christiania iudeoz
p̄uersatio phibet. Nā vt Capnioni cordi est. Si cogere nō p̄nt nec
ausint. decipe nō valebūt. Profecto mirand⁹ ē iste iurista q̄ p̄ iudat
co fauore optime nouit inducere caplm̄. Sicut iudei. extra de iur

Capniōis as
sertio ē sc̄ptur̄
p̄ria.

2° Paral. ca.
xviii.

Capniōis as
sertio scriptur̄
re aduersat.

Mirad⁹ iurista

LIBER I. CAP. XXIII

oculis p̄terit q̄ de iudeis imediate añ dictū caplm scribunt in hūc modū. Ipsi defacili ob p̄tinuā p̄uersatōem assiduā familiaritatez ad suā supstitōem z p̄fidia simpliciū aios p̄nt inclinare. Ridiculū āt ē dicere iudeis eē ip̄ossibile. qd̄ ius determinat eis eē factū facile. Nō mō igit̄ vides lector. vez z tangis. in q̄s lapsus ē Capnion ab surditates. Si Benigno alia de nostris armis p̄ferre cordi ē. fide liter p̄ferat alioquin reclamabimus.

¶ Caplm. xxiij. ipugnās. xvi. Capniōis assertōem
GEOR. BENIG. AD R.

Pleraq; frivola obijciūt. s; obiectio q̄ seq̄. magni ap̄d eos ē mo menti. His em̄. plus ex Paulo factū eē. q̄ ex oib; aplis. eo q̄ cum Rabinis scholas frequētauerit. z oib; iudeoz sciētijs ibutus fue rit. Et subnectis. hui⁹ nulla ē obiectio vl̄ r̄ssio. nisi quispiā diceret Paulū ad h̄ tractū fuisse. S; h̄ nihil ad rē. Dēs em̄ quorūq; credi mus. trahimur. qz nemo venit nisi pater traxerit eū. Quib; viderē asserere. ap̄lm Paulū oib; plus laborasse. qz l̄ris hebraicis fuisse ad pedes Samalielis ibut⁹. z nō qz tract⁹ fuit. Quoz pus illud ē p̄ p̄uersiōnē ei⁹ mirificā. z raptū ei⁹ tā archanū. illd̄ s̄o qd̄ poste rius addit̄. impiū ē dicere. q̄ excellentiā sup̄ oēs alios nō habuerit. ex eo qz tract⁹ ē. Quia est̄ ois q̄ venit ad christū didicit z trahit a p̄re. vehemēti⁹ m̄ al̄ altero trahit. z maior vni q̄ alteri grā p̄stat.

THEOLOGVS

S. I. Qm̄ (vt sup̄ diximus) veritatē q̄ Capnionē tuū Benig cis. Et p̄pterea etiā. intentōem nostrā vt attenuares eā obfuscas. loco nāq; hui⁹ (quā nos posuim⁹ sicut z poni debebat) p̄iuctōis si. tu hic hāc dictōem nisi introducis. Ob id q̄q; ip̄m subdole p̄ten dis. q̄st̄ q̄stio volueret sup̄ solis apli laborib;. cū reuera sup̄ excellē tia sciē. q̄ illuminat⁹ atq; dorat⁹ singlarit̄ fuit. q̄stio vertat̄. Tu ita qz manca argumēta p̄duxisti. Nec dubitamus Capnionē. Loipe des adducturū solutōes. ip̄as ergo audiamus.

IOAN. R. AD BE.

Certū ē hōi christiano. Paulū ap̄lm q̄cūq; alio ap̄lo plura z ex cellētius fecisse. Id em̄ in sacris libris. q̄b; falsitas subesse nō p̄r. fert̄ bit̄. Certū ē etiā Paulū ap̄lm ad pedes Samaliel legē z oēm iu deoz sciam didicisse. Nō ita Petrū z Andream. Jacobū z Joannē q̄ rudes z idiote erāt.

THEOLOGVS

S. II. Per plura Capnion dixisti claudicātia q̄ rectificatōe op⁹ hūt. Un̄ seriatim ea p̄stringem⁹. veritatē aduersum te cly peis turris Davidice tutātes. Accū p̄inde. xx. exarātū accipim⁹ gladiū. vbi ap̄ls sub pedib; Samaliel se asserit nutritū s̄m veritatē paterne leḡ. de alijs sciētijs nulla p̄orsus facta mētiōe. liquet at

LIBER I. CAP. XXIII

aplm Rabinor traditōes (vtpote q̄s solit̄ ē noiare fabulas) noie
 paterne leḡs nō significasse aut appellasse. qd̄ vl̄ ex eo pr̄z. cū notan
 ter interserit fm̄ veritatē paterne leḡs. h̄ ē nō fm̄ ipius leḡs fabulo
 sas corruptōes. p̄ qd̄ vtiq̄ fabulosa Rabinor̄ ꝓmerita excludit. Qd̄
 igit̄ h̄ ꝓmetar̄ de apli Pauli. q̄s sub Samaliele didicisset sciētys
 (q̄z Petr̄ & Andreas ignari fuerūt) tāq̄ a scia leḡs d̄ntib̄. tuū ē
 fermētū Capnion. qd̄ ea facilitate ꝓtēnit. q̄ asserit aut p̄bat. Ut at̄
 puiū maḡ sit lectori in q̄ nra spicula retor̄qm̄ tua dicta. Tu iterū
 loq̄re.

IOAN. REVCH. AD BE.

fermētū Cap
 nionis

Adimat̄ oib̄ illis gr̄a. & infusa scia. Remaneāt ipi in naturalib̄
 et acq̄sit̄ sciētys. doceāt. suadeāt. ꝓdicent oēs. q̄s eoz̄ plura & excel
 lentiora faciet̄ q̄ ꝓparatio erit iter rudes piscatores oīno idoctos.
 et Paulū acuti ingenij virū. lege d̄ni sciētysq̄z mult̄ eruditum.
 Tribuat̄ oib̄ doctrina ifusa eq̄lit̄. eq̄lis erit igit̄ oib̄. Attamē Pau
 lus rōne acuminis natural̄. & scie acq̄site. supabit alios. eritq̄z instru
 mentū aptū ad exercēda iussa diuina. atq̄z ꝓceller̄ reliq̄s. Nō ita
 q̄ sciam infusam ab hoīe accepit̄. sicut neq̄z alij apli. s̄ ꝓ reuelatio
 nem. Acq̄sit̄ t̄n̄ in q̄ ꝓcellit̄ ceteros. ad pedes Samalielis didicit̄.
 Quēadmodū ipemet̄ Paulū in lingua ꝓꝓa eloquētiōz fuit (vt Hie
 ronym̄ testat̄) q̄ in linguis dono spūsseri accepit̄. ad illā nāq̄z ma
 gis disposit̄ erat.

THEOLOGVS.

S. iii. Tot & tanta tibi allaturi sum̄ sacraz l̄raz Capniō testi
 monia. q̄ haud dubiū cuius christiano aperiet̄ te sol
 uendo claudicasse. & veritatē temerasse. Ad Galathas itaq̄z 2° cla
 re exp̄mit̄. quā de aplo legim̄ excellētiā. vbi Jacobo Cephas & Jo
 annes q̄ colūne eē videbant̄. Paulo suū cū eis euāgelij ꝓferenti.
 nihil stulerūt sed ecōtra. h̄ ē (si Lyzano crediderim̄) ipse stulit̄ eis
 de ea q̄q̄z ipse apl̄s 2° Corin. xij. ait. Ne magnitudo reuelationū ex
 tollat me zc. Ubi accipe lector excellētiā scie apli. circa euāgelij at
 q̄ reuelatōes ꝓsistere. Testat̄ at̄ idē apl̄s ad Galath̄. ꝓ^o. euāgelij
 suū neq̄z ab hoīe accepisse neq̄z ꝓ hoīem didicisse. s̄ ꝓ reuelatōnem
 Iesu christi. Deinde etiā Actū. ix. de triduo ꝓuersiōis. glossa Cre
 dibile ē (inq̄t) q̄ etiā eo tpe d̄sp̄catōez euāgelij edoct̄ sit de q̄ glo
 riā ad Galathas ꝓ^o. dicēs. Neq̄z ab hoīe illd̄ accepi neq̄z didici. s̄
 ꝓ reuelatōem iesu christi. id ē ꝓ iesum christū oīa clare ostēdentem.
 ꝓut glossa exponit ad Gala. ꝓ^o. Ubi & diuus Thomas de hac tali
 ter scribit̄ reuelatōe. Hec at̄ reuelatio facta fuit aplo cū raptus in
 paradysum audiuit archana. q̄ nō licet hoī loq̄. de q̄ etiā reuelatōe
 bt̄is Remiḡ ait. De q̄ reuelatōne. tradūt doctores plenitudinē
 euāgelice doctrine ꝓ illd̄ tridū. sanctospū reuelate didicisse. q̄n̄ mā
 sit in Damasco trib̄ dieb̄ nō videns zc. Accurrūt in eandē Ly
 ran̄ & reliq̄ doctores sniam. E q̄b̄ plane habet̄ ea catholica snia et

Obiurgat̄ q̄
 S. Pauli ꝓcellē
 tiā. Capniō i
 falsidicos re
 ducit Rabios

S. Thomas

S. Thomas

Remigius

veritas. eum traxisse. imo et rapuisse Paulum ad euangelice et apostolice excellentie doctrine. et hanc etiam per clara diuine eentie uisionem. ut beatus Augustinus alijsq; pbatisimis uisus est doctoribus. quibus et diuino non assentit Aquinas dum 2° Corin. xij. Non est (inquit) pbabile. ut Moses minister veteris testamenti ad iudeos. uiderit diuinam eentiam. et minister noui testamenti ad gentes. et doctor gentium. si dono fuerit puatus.

S. iiii. Cuius eadem ueritas (quod beatus Remigius uigilanter animaduertit. ad Galathas per) extat signum. Nam ubi primum apostolus baptisatus erat. continuo synagogas intravit predicans quoniam hunc est christum Actuum. ix. Ex quo Lyranus recte colligit. apostolum non ab homine. sed a deo doctrinam euangelicam accepisse. quod et apostolus ipse ad Galathas per expressit. Continuo (inquens) non accensit carni et sanguini neque ueni ad antecessores meos apostolos. sed ab his in Arabia. et ite reuerfus sum in Damascum. Deinde post annos tres ueni Hierosolimam uidere petrum. et mansi apud eum diebus quindecim. Alium autem apostolorum uidi neminem nisi Iacobum fratrem domini Que profecto omnia illuc pergit. quatenus gentium doctor Paulus apte monstraret. euangelicam doctrinam ab apostolis se non recepisse. sed (ut mox ante hec uerba promiserat) per reuelationem Iesu christi. Ubi discite lector apostolum infitiri. se suam ab apostolis et columnis ecclesie accepisse doctrinam. et Capnion non uere eam in falsidicos reducere Rabinos. quam non ab homine. sed a solo Christo docente accepit. Quod et hinc corroborat. quoniam Petro (qui non recte abulabat ad ueritatem euangelij) in faciem restitit. ipse autem nihil quod gentium legitur reprehensus.

Et reuelatioe diuina Paulus factus est ceteris excellentior. Suppositum inane. Lector uideat Capnionem nil aliud quam stultam preparationem manifestam quam per scripturas destruxit turam heresim. ut uanum suum tutaret propositum destruxisse se heresim

S. v. Ex quibus omnibus (quod ueritas fortissima fulciunt ueritate) claret apostolum Paulum pre ceteris apostolis prerogatiua diuine reuelationis fuisse donatum. Et tu Capnion excellentiam apostoli non diuino influxui. Uerum in deorum tribuis Rabinis. Nonne uides quod inanis et citra rationem. si supponas apostolos omnes doctrina infusa equaliter donatos. quatenus Pauli excellentiam in scientias refunderes Rabinorum acq; sitas. Dunc discite optime lector Capnionem nil aliud quam stultam preparationem manifestam quam per scripturas destruxit turam heresim. ut uanum suum tutaret propositum destruxisse se heresim

S. vi. Amplius sicuti tu ais Capnion. Adimat omnibus apostolis scientias infusa nulla manebit preparatione Pauli ad rudes piscatores. Ita et nos dicimus Capnion. Donant Paulus et reliqui apostoli omnes uel eque in scientiis acq; sitis docti. uel eaz equaliter expres. nihilominus Paulus non in scientia infusa alijs prestantior erit. Noster hanc casus (dum non quod cum ex scriptura canonica. tum ex sacris introducimus doctoribus. attendere uelis) tuo quem ad propositum inducis casu. non minus rationabiliter censendum. Et quod de mirum cur casus illum amplecteris quod scientias perfidorum extollas. et non potius illum quod diuinam liberalitatem magnificares et munificentiam. Nemo itaque audacter Pauli prestantiam in Rabinorum solas acq; sitas scientias refert. temere sed in pugnanti infusione. et diuine scripturis liberalitati.

S. vii. Mirū q̄z ē. cur nā adeo magnipēdas acq̄sitas hūani
 tus iudeoz sciētias. cū de q̄ sermo ē. apl's eas floccifere
 rit. p̄ Corint. ij. Sermo (inq̄ens) meus ⁊ p̄dicatio mea nō ē i p̄
 sua libitibz hūane sapiētie ꝑbis. Et rursus. loq̄mur at nō in doctis
 hūane sapiētie ꝑbis. Ampullosa igit ⁊ vana ꝑparatiōe. apl'm
 offeris Paulū reliq̄s factū eē maiore. qz in sciētijz excelluerit hū
 mano nactis studio. qz alij vt Petr⁹ ⁊ Joānes. vt Actuū. iij. scri
 bit (vt pote hoies sine lris ⁊ idiote) expres suere. Sz de bis hacten
 nus. ad alia pge.

Apl's.

IOAN. R. AD BE.

Agens quippe. sicut nō agit nisi in subiectū dispositū. ita effica
 cius agit in magz dispositū. Et q̄uis sp̄sctūs possit min⁹ dispo
 sita. eque disponere. nō tñ necesse ē vt eque disponat. sz vt fm dispo
 sitōem p̄sistentē influat.

THEOLOGVS.

S. viii. Ubi veritatē attigerz Capnion. nil aduersus te habe
 mus. Tñ ⁊ nō refragamur ei qd̄ ais. Quāuis sp̄s
 ctūs possit min⁹ disposita eque disponere. nō tñ necesse est vt sic
 disponat. Verūtāq̄ qd̄ pre se ferat id qd̄ mox subnectis cū ais. sz
 vt fm dispositōem p̄sistentē influat. pensiculabim⁹. Nūc illā cōi
 iunctōem sz (q̄ vulgo accipit aduersariue ⁊ inf̄ tris collocat sen
 tentias) hāc tibi offerre anim⁹ erat sententiā. Et si necessariū non sit
 sp̄sctū min⁹ disposita eque disponere. attamē necesse ē. fm p̄siste
 tem eū influere dispositōem. Si qd̄ nī fallamur hec tua p̄dicit lo
 cutio. Et si porro id sentias. heresim ⁊ diuine libertatē omnipotētie
 astruis manifeste falsaz. Nā q̄ ꝑcor dispositio aut natural. aut scho
 lasticis nacta exercitijs Petro ⁊ Joāni piscatoribz ⁊ piscatorz filijs
 fuit. vt ille tāta ꝑscriberet maiestate fidei epl's. Dic ꝑo vt aq̄la in
 excelsis volitās. tā altissimū pre ceterz euāgelij (cui⁹ vix totus ca
 par ē mūdus) intonaret. Hinc diuus Thomas 2° 2^e. q. c. lxxij. ar.
 iij. in silij ꝑdocefecit materia. nullā in ꝑpheta req̄ri ꝑdispositōnem.
 at sil' ꝑferri donū ꝑphetie cū necessaria ad eā dispōne. simlqz amo
 ueri (si q̄ insit) tris dispositōem. Illa vidim⁹. alia fac videam⁹.

Heresis falsa.

S. Thomas

IOAN. R. AD BE.

Scientiā igit acq̄sita. ⁊ ingenij acumina. nō habuit ex eo. quia
 tract⁹ ē. Illa em̄ anq̄z crederet habebat. Neqz ob tractū illū dūtax
 at. tā altū bonū ⁊ aplū donū ꝑmeruit. Dēs em̄ tracti id ꝑmeruis
 sent ⁊ ꝑmererent.

THEOLOGVS.

S. ix. Anguē illū Capnion q̄ in tuo ꝑsilio latitans. vix linceis
 oculis ꝑspiciebat tā ruipe oīto palā videndū in lucem
 educisti. Qñ etem̄ ip̄sentiāz ais. Dēs em̄ tracti id ꝑmeruis
 et ꝑmererent. manifeste inotescis vbi in ꝑsilio tuo in hec scribebas
 ꝑba (Posset q̄s dicere. de⁹ eū ad h̄ traxit. huic rñdet Christ⁹ Joan
 nis. vj. Nemo ꝑt venire ad me nisi ꝑr traxerit illū. ꝑpterea nō est

futile Capni-
onis sentimē-
tum.

hec obiectio. oēs em̄ trahimur quot̄ ad fidē puenim⁹? Insinuas
inquā hīce s̄bis. te sensisse Paulū. haud sec⁹. s̄ eisdē genere ⁊ mō
tract⁹. cū reliqs̄ cōiter hoīb⁹ tractū fuisse. Et cū hoīes p̄ eiusmodi
cōem tractū. tante excellētie in doctrina donū nō assequant̄. inferre
inhias (pres̄ iudeoz̄ defensur⁹) p̄dictū donū nō ex diuino tractu. s̄
p̄ hūanū studiū ex libris Thalmudic⁹ Paulū aplm̄ acq̄suisse.

Joā. vi.

S. R. Et atēde optime lector. quō se Capnion h̄ paralogisauit/
rit inuens cuidā. nō tā sophisticē. q̄ teridēde p̄sequentie.
Uerbū nāq̄ h̄ Christi (in q̄ sefulcu) Nemo venit ad me ⁊c. ⁊ cōi
intelligit tractū. q̄ cōiter hoīes ad fidē trahunt̄ charitate formataz
iuxta id apli ad Epheseos. iij. S̄ta saluari estis p̄ fidē (⁊ h̄ non ex
vob⁹) dei em̄ donū ē. Quā itaq̄ h̄ ad suadendū tantā doctrine supe-
minentia. aplm̄ ex diuino nō ē assecutū tractū. Assumit. oēs trac-
ti id p̄meruissent ⁊ p̄mererent̄. q̄d putas lector aliud nisi pre se fer-
re Capnionē. hanc p̄sequentia vniq̄ ridiculā. Aplus sc̄z nō ē dicitū
assecut⁹ doctrine fastigiū. p̄ diuine gr̄e tractū cōem. p̄inde illud ex
diuino tractu nō ē assecut⁹. quā penes sophisima p̄sequentis pecca-
re illatōem. scholasticus elementarius dignouisset

ij. Corin. xij.

S. Rj. Stat siqdē ⁊ reuera sic actū ē. cū nō p̄ vulgarē. ⁊ tñ pecu-
liarissime ē tractū. dū ad paradysum dei ⁊ ad tertiū celū
(p̄ qd̄ sup̄mus p̄tēplatis designat̄ loc⁹) ⁊ vt sanct⁹ ⁊ p̄batissimis
cordi ē expositorib⁹. ad diuine essentie visionē facialē raptus fuit.
plane q̄ audiuit. h̄ ē vidit archana. i. vt Lyrano placet diuina secre-
ta incōprehensibilia. q̄ (qm̄ inenarrabilia sunt) nō licet hoī loqui. v̄
vt glossa habet. secreta. hoc est dei essentia.

Jacobi p̄.

S. Rj. Deinde ad te Capnionē remeātes. miramur qd̄ te p̄mo
uerit hanc in plenti inducere dictōem (dūtaxat) q̄ nulli
bi gentiū in tuo apparuit p̄silio. in q̄ nimirū absolute citra oēm li-
mitatōem inficiat⁹ es. tante pre ceter⁹ excellētie donū. Paulū aplm̄
ex diuino tractu fuisse p̄secutū. Nō min⁹ q̄q̄ amiratōe magna de-
tinemur. q̄ nā spū duce⁹ Capnion. tante altitudinis min⁹ doctri-
ne. hūano poti⁹ studio q̄ diuino tractu ascripser⁹. cū scriptum les-
gisses. om̄e datū optimū desursur⁹ ē a p̄e luminū descēdēs. De his
satis. nūc ad alia.

IO. R. AD BE.

Potuisset q̄q̄ de⁹. Paulo in naturalib⁹ ⁊ acq̄sitis meli⁹ dispo-
to. maiorē p̄ferre grām. sicut ⁊ angelos natura superiores. grā etiam
reddidit tales Quāob̄re ⁊ ip̄e cū dixisset. plus oīb⁹ laboraui. subiūxit
Nō aut̄ ego. s̄ grā dei meū.

THEOLOGVS

S. Rj. Nō sup̄ eo qd̄ fieri potuit Capnion. s̄ qd̄ iuxta cano-
nice scripturē sanctorūq̄ doctoz̄ attestatōes factū sit. di-
gladiamur. Deus siqdē Paulo etiā in naturalib⁹ ⁊ p̄ exercitatōez
nactis habitatib⁹. satius disposito. nō solū maiorē. vez ⁊ minorē

gratiā elargiri potuit. quēadmodū de beato Mathia suspicari licet
 qui quāvis in lege lōge doctissim⁹ legat⁹ et p hoc in acq̄sitis p̄stans
 attē in doctrina euāgelica Petro et Joāne (q̄s tñ acq̄sita deficiebāt)
 impar et multū inferior fuit. Usū venit eōdē in naturalib⁹ et acq̄s
 tis magis p̄fectū diuino influxū et p gratuitis capescēdis mino
 re adhibere conatū. et a deo quoq̄ q̄ singul⁹ dat put vult maiorem
 suscipere isturū. Angeli vō qm̄ nihil qd̄ eoz retardet aut minuat ver
 sus gratuita motū. q̄ i natura p̄statiores sunt. eo maiore adhibēt co
 natū. Nihil p̄inde mirū si superioris nature angelos diuina q̄q̄ p
 midētia in gratuitis sublimiores reddat. Sec⁹ in hoib⁹ vbi aiam
 aggrauat corp⁹ et inter paris acq̄sita vel inate (q̄ ad gratuita remo
 te imo aliq̄n i p̄tinēter se h̄) dispositōis. alter altero ad gratuita cō
 sequēda p̄p̄sius mouet. maioreq̄ (tanq̄ p̄pinquā dispōem) adhi
 bet conatū. Et qd̄ hec vt in plurimū ita se habere. vel inde accipit
 qm̄ plerosq̄ optime natural̄ abilitatis neq̄cia p̄mi. ex natura autē
 inertes sanctimonia pollere (q̄tū humano mō licet) exploratū ha
 bitus. Que restant adducito. IOAN. RE. AD BE.

Lyrā Act. p.

Melior natu
raliū hō optet
vt maiora p̄se
q̄t gratuita

Si igitur circa dona suscepit ampliora. qz magis disposit⁹ erat. et
 dispositio illa fuerit id qd̄ dixim⁹. cui sit tā cornea fibra. vt nesciat
 verū eē qd̄ nā diximus

THEOLOGVS

S. xliii. Astu re Capniō tractas. manūq̄ porrigēdo simie in
 star retrahis. vtpote q̄ videri nō vis nisi exp̄mere cō
 ditionale. et tñ p̄ p̄iūctōem si causale aut rōnale intēdisti locutōem
 Alio q̄n tuū i nullo releuare errorē. Verū he tibi cautele nil p̄fici
 unt. Ap̄ls q̄ppe postea qz p̄ multa gratuitoz enarrauerat sup̄natu
 raliū donoz Nec (inq̄t) oia opat vñ atqz idē sp̄s. diuidēs singul⁹
 put vult. glossa ibidē. Quis sol⁹ nouit qd̄ pueniat. et gratis dat nō
 ad meritū hois. Et inibi Lyrā. Per h̄ (ait) tollit error attributi
 um diuersitatē donoz fato vel p̄stellatōib⁹ vel hūano merito. Nec
 tibi. Si itaqz nec ob hūanū meritū. neqz humano merito. s̄. p sola
 dei volūtate sit donoz diuersitas. Cur o Capniō tā amaris cecini
 nisi fibris. oēs tracti tā altū bonū et aplū donū p̄meruisset ac p̄me
 rerēt. p̄inde ac si eq̄liter dispositi. ineq̄lit trahi non possent. S̄z nu
 garis Capniō. nemo em̄ tā amēs ē. q̄ nesciat lōgissime a vero aber
 rare. aplm̄ vel p̄pter natural̄ ingenij acūmē. vel p̄pter scias sub ra
 binis acq̄sitas tanq̄ p̄pter p̄pinqs aut necarias dispōnes. p̄ ceterz
 aplis ad euāgelice doctrine culmē eē euectū. S̄z simonē nūc tādē
 p̄ponas Capniō. q̄ten⁹ eruditio tua a Benigno (q̄ vir sp̄m̄ tā diu
 p̄tinere valet) laudib⁹ extollat. IO. R. AD BE.

i. Corin. xij.

Amare cātat
et nugar Cap.

Siue itaqz dicat p̄cellere alios rōne bonoz naturalū. et acq̄sito
 rū. siue rōne aplioz sup̄naturalū donoz. p̄pter eiuscemodi dispōsi
 tōne sibi p̄cessoz. sp̄ seq̄t id qd̄ dixim⁹

THEOLOGVS.

Rk 6

LIBER I. CAP. XXIII

Infert Capni
on conclusiones
q̄ ex premissis
nō habetur

S. XV. Ausculta vir bone. nec metas obsecro q̄ non seminasti
nec p̄tra dialecticā disciplinā inferas conclusionē. q̄ ex p̄
missis nō emanat. Tu nāq; Capniō in p̄silio tuo absoluto assue-
rasti sermone (q̄d penes tue exigentiā vernacule p̄ferim⁹ lingue) rō
ne studij sub rabinis ex Paulo factuz est plus q̄ oēs alij apli. In
q̄b; plane x̄bis. si tibi is anim⁹ est. aplm p̄ acq̄sitā sciām maioreē eē
factū q̄ alios aplos effecit eoz scia infusa. absurdā ⁊ incōgruā cō-
paratōem p̄struxisti. vt q̄ res diuersi ordinis penitusq; diuersaruz
p̄paraueris rōnuz. Si deinde (vt aliq̄n exponere voluisti. nos hō
tibi viā intercipiēdo tuā veraciter detexim⁹ palliatōez) aplm Pau-
lū p̄ acq̄sitas scias eē factū maioreē. nō q̄dē simplr. s; fm q̄d ⁊ cum
addito. puta in sciētij acq̄sitis. nō min⁹ ineptā. verū absurdiores
p̄flasti p̄patōem. q̄ppe cū p̄ hūc modū (q̄ tñ tē teste absurdus erit)
nō magis incōgrue dicere possim⁹ aplos literarie peritie inexper-
tes. puta Jacobū aplo Paulo factuz maioreē. quatenus sub p̄sca-
toria arte. quā sub Zebedeo patre didicerat. Paulū nō q̄dē simplr
sed in dicta arte antecellere.

Sctūs Tho.

S. XVI. Amplius (dūmō sapere velis) ex canonicē scripture
sacrorūq; doctorū attestatōib; satis tibi ostēsum ē. ex
cellētia doctrine euāgelice Paulo p̄uenisse. p̄ diuine eētie visionē
(q̄ nec in trāfiguratiōe assistētib; aplis donata fuit) vel salte; p̄ ex-
cellentissimā reuelatōem in raptu factā (q̄ tāte eritit singularitatē
vt aplm latuerit in corpore ne an extra corpus eaz passus extasim
fuerit. Ad huiuscemodi aut̄ illuminatōem vi supioris cuiusdā na-
ture factā. p̄suis nil opant. aut innate. aut acq̄sita an raptū disposi-
tiones. In q̄ ad diuū aq̄natē 2. 2. q. clxxvi. lectore remittimus.

Snia p̄a Cap-
nioni aduerſa

S. XVII. Demū si videre dignat⁹ es. tū ex scripturis. tū p̄ rō-
nes. tū p̄ exēpla lucificaui⁹. dona grāz alijs nō cō-
ferri fm meritū. hoc est fm dispōnes hominū inatas aut acq̄sitas
p̄cedētes. s; fm dei voluntatē. q̄ siml cū donis dispōnes infundit op-
portunas. Ostēdim⁹ isup magnitudinē reuelationū euenisse aplo
in actuali raptu. ad quē (vt pote q̄ suapte natura a supiori q̄dā agit
extrinseca vi) nil p̄ferūt tū innate. tū acq̄sita p̄cedētes dispōnes.

S. XVIII. Et q̄b; p̄ponēdo diu agitātā materiā. inferim⁹ hō
sonā. tibi aut̄ Capniō aduerſantē sentētā ex Pau-
lo sc; aplo plus eē factū q̄ oēs alij apli. s; id neq; ob dispōnes na-
turales. neq; humano studio acq̄stras. neq; deniq; rōne supnatu-
raliū donoz p̄pter eiusmodi dispōnes sibi p̄cessoz. Inde quoq; cō-
clusimus id q̄d Capnion dixit semp sequi. pedib; iacere trūcatū. ⁊
nūq; in eternū (tāq; falsissimū ⁊ nō ens) seq̄ posse. Audisti Benig-
nenostrū Algonē. nūc ergo cui faueas triūphū tu dicitō. Verūta-
men Capnionis te agere partes memineras.

LIBER I. CAP. XXIII.

Caplin. xxiii. impugnās Epionis octanā assertōnem.
G. BENIG. AD IO. R.

Dia erudite verū nō cessant relacessere. etiā in minimis Ponis
em similitudinē. vt sicut chris^{us} dñs iussit zizania crescere simul cū trī
tico vsq; ad psummatōem secti. sic z iudeorū libros eē dimittēdos
et que sequūtur. Dicūt em illa in parabola dñm de prauis hoibus
nō autē de prauis libris locutū fuisse. vt ipemet se exponit aliquātū
lū infra (vt habet Matth. xij.) Sed ambigo. ne forsan ipi sunt illi
hoies q̄ charitate sprēta viz catholici calūniā. z neophitū vetera
no chisticole anteponūt.

THEOLOGVS

S. I. Vides hic lector. cū tratis cōem z eā felicē Capniōis cōdi
tionē. vt quēadmodū hi sp bñ faciūt. ita Capniō sp z vbiq;
recte veridice. imo oia dē erudite. nec in vno corā Benigno errare
p̄t. etiā si nepharios seminauerit errores. Tu autē Benigne. q̄s ve
lis hoies zizaniōz noie. deinde z charitate vacuos appelles. Nos
certo certi^{us} nouim^{us} dē oēs iuste iudicaturū. nouim^{us} autē z prauo
rū librorū extinctōem in sacra scriptura affici p̄mēdatōe. vbi literis
demandatū habet. Qui p̄o fuerāt curiosa sectati. cōbussērūt libros
suos corā oibz. z cōputatis p̄cis eoz inuenerūt denarioz quāq̄inta

Actuū . xij.

miliū. ita fortiter crescebat sbū dei z p̄firmabat. Ecclesia q̄q; in ca.
Sctā romana. xv. dis. eliminatōem prauoz disposuit librorū. Itē
idē in. l. Etere. ff. famil. heretici libri improbate lectōis p̄tin^{us} cō
buri iubent. l. q̄q; mathematicos. L. de episto. pon. audientia libri
mathematicoz sub oculis Ep̄oz flāmis tradūtur. Et. l. Quicūq;
L. de hereticis. libri p̄tra eccliam catholicā facti iubent p̄cremari.
vt facinorose p̄uersitatis vestigia ita flāmis exusta pereāt. Idē q̄q;
a sede ap̄lica p̄tra Thalmudicos factū est libros. Cernis p̄ diuinā
scripturā z hūana iura maloz librorū p̄bustionē nō tā approbari q̄

S. II. Quo igit pacto dicit Benig. nos Capniōnē (etiā p̄cipi
in minimis lacerasse. qm̄ tutādos suscepit eos libros q̄s
p̄tra fidē editos christianā ipē fateat. z q̄ suā p̄sumptōem p̄babilio
rē redderet. p̄ prauā sacri euāgelij interpretatōem affirmat p̄ceptuz a
Christo emanasse. de libris p̄uis vsq; ad finē seculi finēdis. q̄s sub
grauissimis p̄tificibz sedes ap̄lica igni p̄bussit. Putas ne Benig.
mō christianis. mō romane ecclie fid^{us} filij. nos Capniōnē i mi
nimis lacerasse. Et si Capniōis his plurifeceris fauorē. scito Be.
nos chīanos. z p̄ honore creatoris nr̄i z romane ecclie fidelē de
certare. Un̄ z ex his lectori satis p̄stare arbitroz. q̄ iniurius s̄s viri
bonis q̄s nō metuis calūnie isimulare. Et hinc q̄q; olfacim^{us} istuz
Benignū nō eē archiep̄m Nazarenū. q̄ ch̄o z ecclie romane dign^{us}
ē filij. cui^{us} modestia incircūcīsis illas nō ferret inectōes. nec fruo
las Cap. p̄mēdatōes Nos demū oēs colim^{us} catholicū. z eo ip̄o erro

Cap. nō in mi
nimis est lacer
atus s̄ ob gra
uissima iuste
tactus.

Dic argumē
tū hūc eē ficti
ciū Benignū

LIBER I. CAP. XXIII

res contra catholicam fidem abominamur

S. III. Nec inuisum est viri mirifice nouitiam veterano fuisse meliorem. et sit tu? Cap. Triticumque sener capularis aut veterano aut senior Benig. nuquam vitati christiane est preferendum. nec certe multum curandum est quod senor. nisi et melior fuerit. De his satis. Nam quod Cap. ut ait senio promittit. equum censebis loquendi locum dari senectute confecto. Loquere itaque viri catholice veterane. et hominum qui charitate sprete te calumniati sunt (eo quod euangelium nepharia deprauaueris exponere.) iacula elide. quod et Benignus pro virili extantit IO. R. AD BE.

Flora et ipsum christum dominum per zizania exposuisse prauos homines. vti namque ipsi triticum essent. THEOLOGVS

S. IIII. Non putes hic arguis Cap. temeritatis. quoniam cognitum christi exponere relinquens. nouam quadam (et certe nouam. quod aliter apud neminem et a nemine visum) commutatus es. nomen zizaniorum ad prauos transferendo libros (per hoc immodice iniurius) apostolice sedis eos erit rectum) quod nulla expectanda est emendatio. cum tamen christus hoc nomen. hanc parabolam zizaniorum primum applicauerit hominibus. eatenus etiam quatenus eorum emendatio non est desperanda. Gaudeat autem Benig. ille. de cohorte obscurorum virorum quoniam Cap. suus non solum dicit omnia erudite. sed et per inueteratam senectutem ad hoc pergit. ut christi eterni patris sapientie exponere emendare valeat. Multa restat solutiois tue. quam adducas velim IO. RE. AD BE.

Neque tamen ignorabam ipsum dominum hoc non precepisse. quoniam etiam prauos libros per zizania sicut bonos per triticum intelligere possem? THEO.

S. V. Adhuc velut sener in tua fantasia persistis et credis per zizania intelligi posse prauos. quemadmodum per triticum bonos libros. dominus ergo tibi iuxta euangelicum textum erit messores. id est angelos in summatione seculi collecturos esse libros. prauos quod mittendo in ignem. bonos vero transferendo in celum. quippe cum christus dicat. triticum autem congregate in horreum meum Benig. heus nonne et hic Capniodori veterano eruditus et sanus est sensus. quem euangelio tribuere non modo risu dignum. immo et multis heresibus absurdum est. Quod certe sensus et b. Aug. confutat quoniam super Joannem inquit. Non ibi legitur propheta. non apostolus ceterum apostoli non ipso

S. VI. Videat hoc dominum videre possit Be. (indigem euangelio nigrum obscurorum sors virorum. Capniodori tritici vel zizaniorum ne parturuerit fetus. aut teneat locum. quoniam theologum quendam virgineum virum modestie et vite certe probatissimum. non theologum. sed in hoc omnino obscurorum virorum ansignan) diabolus iniuriosissime noiauit. eo quod theologus ille per christi exponere contra sua (quod visa sunt ineptissima glossaria decertaret) in quod veterano (quod quid Benignus ille de obscuris lasciat? viris dicat) vti neophyto christiano apud recte sapientes christianos viros non premeruit anponi. Refer argutias que restant. IOAN. REVH. AD GE. BE.

Cap. cum christi exponere non contentatur.

Cap. theologum noiare diabolus veritatem non fuit eo quod per christum Capniodori tritici theologia decertaret

LIBER I. CAP. XXIII

Arguebā itaq; a fili. q̄ sicut ille hō. seu fili⁹ hoīs. nō pmisit euellere zizania. hoc ē filios nequā. ne forte z triticū. H̄ est filios regni. q̄ sunt bonū semen. s̄ euellerēt. Sic z libros illos in q̄b; nobis multa vtilia exarant (licet z praua q̄dam in eis repertant) mō nō sint de illo genere maloz. q̄d extirpandū esse semp protestatus sum. nō extirpandos eiusdem dñi sententia psuasi.

THEOLOGVS

S. vii. Si inueterata senect⁹ tua bone Capnion. tibi p̄morū p̄ncipioz nō ademit memoriā aut notione. vt p̄dictoria s̄l eē vera. p̄ ip̄ossibili adhuc sentias. ocus tuoz tibi valorē dīctorū monstrabim⁹. Tu nāq; in sc̄da declaratōe. S. xvii. Ex verbis (inquis) zizanzoz Matthēi. xii. denotatis habui hāc intra me intētionē. Qñ malū bñ p̄t separari a bono. ita q̄ tale bonū singlariter p̄manere valet. tūc bonū nō debet p̄di cū malo (z expost paululus) s̄ cū bonū z malū sunt inter se pmixta. tūc bonū ē perimendū cum malo. Deinde xxix. S. p̄fessus em̄ sum (in q̄s) in p̄silio meo exp̄ssis s̄bis. q̄ credo seprū eē in Thalmud p̄tra dilectissimū dñm nostrū z nos. z puto adhuc. Que aut nā illa sint. in p̄silio tuo exp̄ssisti. s̄z q̄ demoniū habuerit q̄ seductor z blasphem⁹ fuerit z ad mortē iuste p̄denatus. has z s̄iles p̄fiteri iudeos intermiscuisse in his passibus. vbi se de h̄ scribēdi materia obtulisset. Euelligio q̄q; ad p̄clusionē inflectens ais. Sc̄dm̄ hec oīa dico q̄ Thalmud nō ē cremāndus. neq; abolend⁹. eāq; p̄mo p̄bas p̄ illud apli. oportet hereses eē. deinde z p̄ ei⁹ p̄batōe inducis s̄bū saluatoris sup̄ q̄ nūc disputatio h̄rit. s̄z de zizanijs sinendis. Nōne Capnion tua fidelr̄ retulimus hec dicta. Que quō hic dicit q̄drent tu videris. qñ ais te saluasse libros in q̄b; multa vtilia nob̄ exarant. licet praua q̄dā inueniant. q̄si ea paucula z exilia essent (cū tñ vt mox recitauim⁹) p̄fessus sis. in Thalmud imixtas eē grauissimas in saluatore nostrum blasphemias. in locis vbi de hoc scribēdi se offerebat materia

Quid i Thalmud iux cap/ nione habeat.

Capnionis nō q̄drat dicta dīctis.

S. viii. Nū viroz sagacissime putabis illis ravidissimis p̄bendi materiā. aut nō maḡ eā maligniter excogitasse. z in Thalmudicis libris p̄ sue p̄fidie defensione p̄ fidē nostram ex intētionē te teste p̄fectis imiscuisse. Si igitur in superiorib; locis blasphemias z Christi iniurtas inter mala in Thalmud p̄tenta enumerasti. te hic vtiq; redarguis. cū p̄tendis praua q̄dā. s̄z parui momēti in eo reperiri. Aut certe ḡuissime in deū blasphemie. exilia a te p̄ctā reputabunt. Uex nō fugit nos q̄liter p̄ p̄fati. xvii. S. p̄tinentiā. palliare in situeris errore tuū. s̄z eū tāq; figmentū q̄dā textui p̄siliū tui reuerarepugnās. in n̄ra editōe terna Rome iudicialr̄ exhibita. rōne valida p̄futanim⁹. Un̄ ad alia p̄gas.

IOAN. R. AD BE.

Rk 14

S. ix. Nōne licet arguere a fili. z p exēpla. Nōne signa q̄ in chri-
stū credentes sequunt̄ videlicet de nomia eijcere. linguis
loq̄ nomia. serpētes tollere. z reliq̄. Gregorio licite spūaliter expo-
nere. Similiter q̄ntis sit necessariū ad salutē credere christū. de Maria
magdalena septē de nomia vere z re ip̄a ad lram intelligēdo. eiecisse
tū Gregori⁹ p septē de nomia vniuersa vitia exposuit Eodē mō fir-
miter. z ad lram credendū ē. dñm nostz mūdasse leproso. z ad sa-
cerdotes iuisse m. Aug⁹. p leproso. eos q̄ vere fidei sciam nō ha-
bentes varias doctrinas p̄sentent erroris intelligit.

THEOLOGVS

Aug⁹. liq. 5
Julianū

S. x. Meneris oportz Capnion verā z falsaz eē similitudinē
Nēpe z vitū falsam gerit specie p̄tut. Nos itaqz nō res-
nūimur qn̄ p̄vez sille arguere liceat. at fallaci similitudine. p̄ falsa itidē
scripture interpretamēta suadere christū p̄cepisse generatum prauos
p̄seruari ceterē libros (id p̄fecto qd̄ nec rōne p̄plexus ē) id cui⁹ p̄tū
et sacra laudib⁹ attollit sc̄ptura z p̄ sacra practica apostolica sedē.
p̄ iura q̄z hūana p̄probat. nephariū ac blasphemū reputam⁹ An̄
p̄ veras doctoz metaphoras tuā falsaz similitudinē purgare nequis.
Quare p̄pera.

IOAN. RE. AD BE.

Quale p̄ceptū ē. vt prauū seu filij nequā sinant̄ crescere vsqz ad
vltimā mūdi diem. tale p̄ceptū vt prauū iudeoz libri (prauū dico.
qz sunt in prauoz manib⁹) vsqz ad illd̄ tps. q̄ suū agnoscer̄ errorem
p̄seruentur.

THEOLO.

Ridiculi Cap-
nionis somniū

S. xi. Quidnā audio te veterano illo Capnionē. Quid sibi vult
obsecro id qd̄ somnias. Pravi (inquens) dico. qz sunt in
prauoz manib⁹? Quid tibi videt̄ vir catholice. Nūqd̄ tā bibliā-
tū euāgelij. prauos dices libros. qm̄ in prauoz hereticoz ac iude-
oz manib⁹ s̄tant? Nā eos libros (euāgelij z bibliā velim) z ziza-
niā dices. Certe Capnion i eodē p̄stas. te oportz. z eos q̄s p̄uos
dicas libros. eos z dicere zizania oportet. Nōne hec tua hic inser-
ta expositio (si obfuscatio dici nō debeat) in nullo coheret tui p̄stij
dictis. vbi p̄ sacras scripturas defendere putabas libros p̄uos. pr-
uos. nō qz in prauoz manib⁹. s̄ p̄uos. id ē prauā doctrinā intra se
p̄tinētes. Vides nō dubito hanc tuā interpositā expositiōnem. z
afferre incōueniens z tuis nō coherere dictis.

Expō Cap. 5
ē suo p̄stio p̄-
ria.

S. xii. Consequēter si Christi p̄cepto cuncti sum⁹ prauos et
nequā filios (S̄ sanguinē Christianū sitientes iudeos)
finere vsqz in dies nouissimos. qn̄ suū agnoscer̄ errorem. nū eodē aut
tali p̄cepto p̄stringimur eis relinq̄re arma sue neq̄tie. q̄b⁹ xū iugit̄
blasphemēt. scripturā sacra corrūpāt. primos enecēt. imo ne erro-
rē suū agnoscat̄ p̄ediunt? Quō itaqz dicere ausis. q̄le p̄ceptū ē de
hōioz sinēdis. tale p̄ceptū ē de libris p̄seruandis. Perge sublimas

Dictū andēs
numis.

LIBER I. CAP. XXIII.

sub dictis.

IOAN. R. AD BE.

Et hoc nullū extat pceptū. filios nequā nō exterminādi. imo potius exterminādi. Juxta illud: Maleficos nō sinas viuere. siue p maleficos. oēs malefaciētes. sine eos q̄ maleficijs suis decipiāt hoies. intellexeris. Oēs q̄q̄ iuste leges. et iusti iudices delere malos de medio iustoz nitunt. neq̄ agūt pceptū de zizanijs nō euellēdis.

THEOLOGVS.

S. xiiij. Quid veri qd̄ falsi hic tuus p̄tineat sermo patefacies mus. resumētes qd̄ in tuo p̄silio dixisti Chriſtū prece pisse zizania vsq̄ in p̄summatōem seculi eē sinēda. ne forte eradica res et triticū. qd̄ mō et recte de filijs nequā exponis. Tu igit̄ theolo goz et Juristaz marie. p̄ veterē legē (q̄ sepulta ē) iudiciale pceptū. et id tpe antierius (scz maleficos nō sinas viuere) pceptum chriſti neotericū magis corrigere tentabis. Nūq̄ hor lex corrigit posteriorē. Nūq̄d magis iurista decuit (qm̄ abo sustineri pnt) vnū alteri recorde. Nempe iura turibz eē recordāda et nō corrigēda. iā sup̄ ex capitulo. Cū expediat. de elec. li. vj. allegauim⁹. Nūq̄d tua logica p̄ incōpossibilibz hec estimabit. qz vnū ē. filij nequā (vt chriſtus iurber) sinendi sunt. dū absq̄ eradicatōe bonoz extirpari neq̄unt. alterū ē (qd̄ vetus lex iusserat) maleficos nō sinas viuere. qm̄ id absq̄ lesione bonoz fieri poterit. quē oēs huic veteri legi tribuūt sensum. Quid tibi iuxta leges tuas videf. Scio qz dicis. ambo sunt tum vera tū legibz meis p̄formia. et tēn vt exposita sunt. sic abo hec debere intelligi pcepta. haud inficiaber⁹ etiā nec negabis puto. vtrūq̄ taliter intellectu eē in obligatōne. Quibz igit̄ furij actus bone Capnion. secus q̄ imo p̄ oēs sc̄tōs expositores. p̄pter veterē legis dictū ais de malis hoibz sinendis nullū pceptū eē. et id qm̄ (sicut in tuo p̄silio post chriſtū adiecisti) ad eoz extirpatōem eradicares fil et triticū. h̄c hoies boni. Et qm̄ vt mūdus p̄spicit sp̄ errorē adiciis errori. caprop̄ h̄sus sinē recito p̄ge ḡdu. ne errores nimis multipli-

Denitrādum
Capnionis die
tū. q̄ vet⁹ lex
chriſtus corri
piat.
Lib. vj. de elec.

IOAN. R. AD BE.

Sensus em̄ ē. finite vtraz̄ crescere. qz ego ab initio creauī hoies et diuisi eū in manu p̄siliij sui. sino vt q̄squis manū suā ponat. vlt̄ in aquā vel in ignē. Posset quippe potētia sua magna. nullū p̄uis vinere p̄mittere. Sz id p̄mo decreto a p̄ncipio tradito p̄riaret. De us itaq̄ malos eē. vt aliquid boni ex eis eliciat finit. Dis em̄ mal⁹ aut ideo viuūt. vt corrigat. aut ideo viuūt. vt p̄ eū bon⁹ exerceatur. Sic p̄fecto et libri indeoz. aut sunt seruādi. vt p̄ eos ipi corrigat. aut vt p̄ eos nos magis veritati fidei nr̄e ex ipoz apta cecitate inhaerētes exerceamur. aut vt p̄bati fiāt manifesti.

THEOLO.

S. xiiij. Et si vniuerse nature suctor et puilor de (cui⁹ ordi nem nihil exi. cui⁹ iudiciū nil subterfugere p̄t. solens.

LIBER I. CAP. XXIII

suū sup bonos 7 malos p̄inde oriri faciat) prauosq; cū bonis viue
re sinat. nec s̄m cōem legem p̄ se morte afficiat. Nū ḡ p̄ticulari illa
Capnion cuius tribues? Nū pestiferos reipublice. iudici hūano
interdictū erit de medio tollere. Aut nō poti⁹ p̄ceptū ne eos viuere
sinat. citra oēm ad p̄mū dei ab initio traditū decretū. S̄rietatē Uide
theologiā sari⁹. 7 nullā vniuersali puitori (q̄ auctor nature ē 7 oīa
suauiter disponit. 7 multa q̄ emēdare posset in p̄senti fert patiēter)
cū p̄ticulari (q̄ p̄prio p̄fert q̄ad p̄t effectui) puitori eē s̄ilitudinē fa-
cile videbis. Si itaq; 7 qz itaq; prauissimos de⁹ nō destruit in p̄so
na libros. Nū in p̄sequētiā trahes. summis p̄tificib; 7 reliq; cō/
munitatū gubernaculis assidētib;. libros de medio tollere p̄nitios
sas interdictū eē? leges p̄fecto 7 eas iustas 7 sanctas nimis debili/
tasti. imo 7 impatorē 7 reliq; terrene potestatis iudices cūctos. cum
iste iubēt. isti s̄o maloz interfecōes dietim exequant. qm̄ nō sine
do viuere prauū. p̄mo a p̄ncipio (vt ais) tradito decreto S̄riantur.
Et si bone Capnion polliceri digneris. tibi bilem haud p̄citandā.
dicerem⁹ nō dissimulāter. oīa q̄ hic narras (etsi ea Benignū p̄cla-
ra dicturū nō vacillem⁹) si deliramēta nō sint. eē indubie deliramē-
tis simillima. vtpote. q̄ nō min⁹ p̄barēt hereticos q̄ iudeoz Thal-
mudicos libros esse seruādos. Satis Capnion. ad alia.

IOAN. REVCH. AD BE.

Sunt itaq; hec eiusmodi p̄cepta parabolica. 7 q̄si metaphori-
ca. p̄m̄ti itaq; vsq; ad seculi p̄summatōem erūt mali bonis deo s̄-
nente. Neq; ē aliud p̄ceptū. nisi qz sic eē s̄nit. Si nāq; eēt p̄ceptus.
tūc nō liceret malos interficere. s; crescere vsq; ad messē.

THEOLOGVS.

S. EU. Certe Capniō nec theologie nec grāmaticē hic habuisti
rōnem. id qd̄ tibi q̄ citissime ostēdem⁹. Cōptum itaq;
habeas. qz mēbrū resecare nō licet q̄ ob totius corpis salutē. Pro-
inde 7 tollere nō licet p̄nitiosos. nisi ob salutē reipublice. Un̄ p̄tra
charitatē. S̄ iusticiā ē. cū eradicatōe iustoz (qd̄ p̄cipuū reipublice
est detrimerū) e medio tollere p̄nitiosos. Et inde p̄ficiat̄ ex debito
tū charitatis tū iusticie sinendos eē malos. qm̄ sine eradicatōe bono-
rū tolli neq;unt. Cū ḡ christ⁹ (ac eū oēs acceperūt scti doctores) vtrū
qz exp̄mat in p̄positis de zizanijis verbis. q̄s equo aīo qd̄ hic dicis
auscultabit. s; neq; ē aliud p̄ceptū. nisi qz de⁹ sic eē s̄nit (in q̄ imo/
dice theologicā veritatē offendisti) Nimirū cū christ⁹ dicat. sinite
vtraq; crescere vsq; ad messē. ne forte eradicet̄ 7 triticū.

Theologia of
fensa. 7 mira-
bil grāmatica
S. EU. Deinde 7 nouā 7 nō min⁹ mirabilē ip̄ostuisti significa-
tionē. qm̄ s̄bū p̄cipit p̄ s̄nit exposuisti. Dāc nempe se-
quēdo grāmaticā. dicendū tibi ē. deum p̄cra p̄cipere. sane q̄ ea s̄nit
Insup (vt inuagin⁹) s̄ in veritate p̄stus. 7 malos neci addicēdos

LIBER I. CAP. XXV

esse. cū citra bonoz lesionem id fieri p̄t. z eos p̄nciosos eē s̄nēdos. quādo absqz bonoz eradicatōe tolli nō p̄t. Utrūqz siquidem et stulticie ē z charitatis. Quō itaqz vir bone tui adeo caligarūt oculi. vt tā friuolū p̄strueres argumētū. cū ais. Si nāqz eēt p̄ceptū. tūc nō liceret malos interficere. Sz tādē tuo facito sinē sermoni.

IO. R. AD G. BENIG.

Etsi malos hoies q̄ magis puertūt. z magis bonos exercēt esse sinit. cur nō z prauos libros. ex eo qz prauē z pfide sunt secte nō s̄net esse. In re parui momēti multū t̄pis p̄ter p̄suetudinē p̄trini

THEOLOGVS

S. xviij. Si tua pace fieri posset. vt vnū e stultis viris z s̄to lide nimis eē locutū te Capnionē dicerem. Quāqz etēn de p̄ticiē peccare ad t̄pa longa s̄inat hoies p̄didissimos. vt sunt blasphemī. heretici. tyrāni. sodomite. latrones. z id genus ne/ phandissimi neqz. mille vtqz mortibz digni. q̄s tñ man⁹ dei nō p̄sternit. Nū igit̄ p̄pterea z humane reipublice gubernacula tenens a pestilētiū correctōe z exterminio desistere h̄z. Nōne s̄nēdo eos in reipublice z bonoz p̄nciē irā dei adūsus se puocaret. haud sec⁹ q̄ p̄mi Re. xv. cū rege Amelechitaz Sauli euenisse nouim⁹. Ad hāc eē intētiōez Dieremias dñs p̄ p̄phetā fulminat dicēs. Maledict⁹ q̄ phibet gladium suū a sanguine. hieremie. xlvij. ca. Sic in eo sup quo nostrū s̄t̄ certamē Tacti de⁹ oēs indifferēter s̄inat libros (quēadmodū z sectas) pessimos. blasphemos. nicromāticās. z diabolicās artes p̄tinētes. nū p̄pterea tales libros destruire interdictū ē. Certe si tua via recta est nō parū te momordisti. q̄ in tui p̄siliū p̄ncipio famosos libellos in christū z in eccliam a iudeis editos igni adindicasti. nimirū cū de⁹ et hosce libros eē s̄inat fatemur demū multū t̄pis te p̄triuisse Capnion. sed cū inutilr̄ nū p̄nciose. vtpote q̄ nō mō errores excusasti. sz et nouos z eos nō paucos z hos obesos suscitaueris. certe in re nō parui. sed vt Benigno supra inculcauim⁹ maximi momēti. qd̄ cū iuluis recte sentiēt̄ indicio. q̄ has nostras legere dignabit̄ capnio mastiges. vel tuas castigatōes. relinqm⁹. Et qm̄ loquēdi p̄uincia tuo Benigno delegasti. equanimiter serim⁹ si recte loq̄tur

¶ Caplm. xxv. impugnās Capniōis nonā assertōem
GEOR. BE. AD IO. REVCH.

Nil supuaenū. p̄clara oīa. nil tñ p̄mittam eoz in q̄bz te (vt ita dixerim) lacerāt. Dicis q̄ppe qz christ⁹ p̄cepit de s̄nēdis zizanij. s̄ fidelr̄ in re n̄ra de libris iudeoz s̄nēdis dicere. imitādo eccl̄iaz di. xiiij. ca. Sctā romana possum⁹. vbi oēs libros manere p̄mittit vt videant̄ z p̄tēnt iuxta s̄bū apli. Dia. pbate qd̄ bonū est tenere Nā si eos p̄burerem⁹. nō possent posteri n̄ri quicqz p̄tra eos obijcere ex quo p̄uincant̄. Dicūt. te male trāstulisse parabolā. Christ⁹ em̄ p

21 i.

p̄mi Re. xv.
Dieremias

Se Capnion
momordit

Jurista errat
in numero.

LIBER I. CAP. XXV

zizania nō intellexit libros. s; hoies prauos. Siliter ⁊ aplm nō rec-
te induxiffe. ipe em̄ ibi loq̄tur de nōnullis reuelatōib; nō oimode
certis. dicens. Prophetias nolite spernere. Nō aut̄ loq̄tur de libris
manifeste prauis. sic ⁊ canō ecclie inducitur. ⁊ hmoi libris est accipi-
endus

THEOLOGVS

S. I. Quicūq; theologie aut phie operā viderint. hi utiq; no:ūt
q; debilissima. q; inania ⁊ vacua sint. mala. ⁊ falsa. ⁊ pin-
de q; obicura. q; tenebrosa. Inde ⁊ hic suspicari nobis nō abs reli-
cebit illū Benignū esse vnū e obscuris ⁊ tenebrosis viris. nimirū
qui falsitate vndiq; plena. preclara. ⁊ vanissima. nil superuacui cō-
tinere dicit. tenebrasq; lucem putat. Sed ad rem pperando vide-
mus te vt soles attenuare. ⁊ erranti colludere. Tui em̄ Benigne
Lapnionis dicta nō fideliter recenset. quippe qui nō dixit. Si eos
cōburnem⁹. non possent posteri nostri quicq; pra eos obicere ex
quo puincant. At de malis libris om̄ino p̄muniter loquēs. taliter
intonauit Si nos eos cōburneremus nō possent posteri nostri qe-
q; probare. Voc inq; dictū Lapnionis est. in quod pstrandum
illud adduximus argumētū. Quoniā asseq̄tur eccliaz apostoli in-
tentionē violasse. dū hereticor libros cōburnendo eliminauit. Quō
blasphemū esse nos reputantes. neq; a te neq; a Lapnione alicubi
quippiam vidimus responsi datum.

Adhuc nūq;
rūdit ad id ar-
gumētum.

S. II. Deinceps Canon Sancta romana in calce de librorū eli-
minatōe manifeste disponit. Lapnion itaq; asserēdo ecclie
sua om̄es libros in canone hoc velle dimitti. vt videant ⁊ p̄sentur
a vero xuiat. ¶ Preterea ⁊ aliā falsitatem Lapnion tuus peperit
dicens. eccliam romanā nullum librorū velle cremare. in quo inter
bonū aliquid mali cōtinetur. quesane id Apli ad Salathas q̄nto
Modici fermentū totam massam corrumpit. probissime nouit
Num Benigne alicuius istorum vel vnico verbo vspsiam memo-
riam fecisti. et quomō ergo hic dictū tuū. quādo ais. Nil tū pre-
termittam ⁊c. vero cōsonabit. Ut tibi familiare est proposuisti ar-
gumētū. Solutio Lapnionis accedat.

Canon

Aplus

IOAN. REVCH. AD BE.

Si vellent vt ad eorū nutum. om̄ia exponeremus. ⁊ pro libi-
to eorū auctores induceremus. Et q; de parabola zizantiorū pau-
lo ante discussimus. nūc ad Apostoli auctoritatē ita dicimus. q;
uis ipse premisisset. prophetias nolite spernere. ob id tamē quādo
dixit. (Om̄ia probate) nō solum de probatione prophetiarū intel-
lexisse. q; medium syllogismi probabilis in plus se habet q; questio
que probatur. Neq; etiā videtur probare illud quod premiserat.
sed multas sentētiās ordine quodā asserre. sic inquit. Spiritū
nolite extinguere. prophetias nolite spernere. Om̄ia aut̄ probate.

O metuēdas
logicam.

LIBER I. CAP. XXV.

quod bonū est tenete. Omnia igitur legite. scilicet sentes abijcite. Quid suspectū heresi hic inuenitis: surdior est surdo is qui audire potest. Neque dicit. Omnia probate. sicut probat conclusio aliqua ratione. vel sicut probatur quis esse bonus vir. sed probate. hoc est delibate cuius saporis res sint. et si bonū saporē et odorē inuenieritis. tenete ipsum. si malum. abijcite. Non itaque Apulus de nouellis prophetis duntaxat loquitur. sed de omnibus que sunt manifeste mala. vel sunt bona mixta malis. Et pro mala sine deliberatione respue. ut sunt peccata De quibus dubitas ut de prophetis nouis aut de spiritu et feruore alicuius

THEOLOGVS

S. iij. Scientes nos voluntatem primæ regule non potiri ratione proinde nec nos que volumus dicimus. sed que euangelio et sacris canonicis conformia sunt scripturis. Nulquam etiam te male persecuti sumus tanquam que nos vellemus non dicentem. verum quia euangelium sacrarum quoque et scripturam et canones patrum oblique exposuisti. imo et ea deprauasti. Hinc proque veridicum sit hoc quod in capite posuisti cauillum. Deinde ad rem venientes. Esto (aimus) quippiam probabilitatis habeat. apostolum generatim et non tantum de nouis reuelationibus loqui. te tantum Capnionem ad mensuram loqui decebat. nec amplius aut vniuersaliter. aut ad plures concernendos scripturam apostoli extendere libros. nisi ad quos canon quem inducis verbum apostoli applicuit libros. eos scilicet qui reuelationes continent non omnifariam certas. Et id certe apostolo personat dicenti Spiritum nolite extinguere. prophetias nolite spernere. Dia probate etc. Tu vero Capnionem ad nullum nisi tuum nutum. id apostoli verbum ad libros manifeste prauos (utpote quos mox antea zizanias comparasti et contuleras) applicuisti. quos a sede sancta denominatos. et flammis absumptos potum habebas. Et quo nunc extra te factus. ais. apostolus loquitur de rebus que non manifeste mala

S. iij. Preterea in poribus tuis ad benignum animus tibi fuit. illos libros delere usque ad seculi consummationem fini. Jam vero quoniam de eis sermonem facis. ex apostoli verbis asseris eos delere fini aut permanere. etiam post eorum probationem. hoc est (ut tu exponis) delibationem. Nunc nempe sensum causa quam subdis portendit dum inquis Quod si nos eos combureremus. tunc posterum nihil possent probare id est delibare. Ubi quomodo romanam honoraueris. imo graui ter taxaueris ecclesiam tu ipse videris. que utique post malorum delibationem librorum. eos combussit. et ex hinc iuxta tui nutus expositionem ecclesia verbo christi (Sinite inquit vtraque crescere usque ad messem. id est seculi consummationem) contrauenit. Insuper et apostoli violauit intentionem dicentis. Omnia probate etc. Ex quo sane verbo tu intulisti zizania. id est prauos libros sinendos. Que omnia cum ut narrata sunt sic se habeant. quomodo tam ar

p. Thessa. v.

Taxat roma/
nam sedem

Matth. xij.

LIBER I. CAP. XXVI

roganter hic sciscitari non pertinuisti. Quid (inquiens) suspectum heresi hic inuenies? Dubitas tu aliquem vniuersalis dispositione ecclesie calumniantem aut condemnantem de heresi suspectum esse. va-
de ad dist. xxij. c. j. et. xxv. q. j. Violatores. et vide quid olim fuerit
decisum. Sed antea que hic habes prosequere.

IOAN. REVCHLIN. AD BE.

Et in re nostra de libris scribarum noli statim condemnare. neque
statim credere. quod non omni spiritui est credendum. sed an spiritus illi sint a deo
probandum est. Discutiendum igitur diligenter est quod bono que ve ma-
lo proferuntur spiritu. Discutiendum et de libris scribarum. an blasphemii
sunt vel stulti. vel ad ritum eorum pertinentes. vel sacra scripturarum
bona exponentes. aut mysteria fidei nostre ardua declarantes. Primi
illi (ut sepe dicitur) sunt supprimendi. alij tolerandi dum ecclesia eos tolerat.
ultimi magnope amplectendi. custodiendi. et seruandi.

THEOLOGVS

S. U. Nugaris vir bone. et dicis que ad propositum non sunt. De
libris namque bonis nihil verum est in questione. Et libros
eos esse asseruandos per sacras litteras. probare natus es. quos postea
quod olim limam discussionis ecclesie subierunt. nosti et condemnatos
et igni addictos. Et que tibi inuercutia virorum pueratissime. vni
modo dicere ausis de his ipsis libris. noli statim comburere. sed disci-
tiendum est diligenter de libris scribarum an blasphemii sint. Credis
nempe secus egisse aplicam sedem? Num putas aliquos suasuros
ut huiusmodi libri contra preuentam discussionem comburatur. Verumamen-
tationem quid iam tibi et discussioni. qui Thalmud etiam ubi con-
tinet hereses saluasti. et illic loci e quibus viri probati. hereses eius in
lucem produxerint. attestate tua prima assertione ubi. Si comburentur
(ais) libri contra quos probati scripserunt non fierent ipsi manifesti. pro
eo quod postea nemo scire posset. an eorum argumenta et replice vere
fuisent. vel non vere. Certe Capnion tibi conclusum est. Unde ut
Benignus loquatur patiaris.

Non concordat
sibi ipsi

Capnion. xxvi. tractans iniurias ecclesiasticorum doctoribus illatas.

GE. BENIG. AD IOAN. RE.

Carpente te in eo. dixisti namque commentaria iudeorum tamque fontes esse
seruanda. Si namque eorum commentaria sunt fontes. igitur nostrorum erunt riuu-
li. Uideris doctores iudeorum. nostris sanctis doctoribus (quod sunt motus ec-
clesie) preferre. Et ita doctrinam synagoge supra ecclesie doctrinam extol-
lere. quod profecto non licebat. THEOLOGVS.

S. J. Capnioni responsuro patefiet. attamen veram introduxisti
conclusionem. Capnion itaque veniat et soluat.

IO. REVCH. AD G. BE.

LIBER I. CAP. XXVI

Prima commentaria respectu posteriorum fontes dici possunt. sicut et commentaria quae scripturae textum potius verum non fucatum declarant et exponunt sunt tamquam fontes respectu eorum quibus exponitur textus posterior et fucatus. Et ob rem dicitur Hieronymus hebraicam veritatem traditioni. lxx. interpretum et omnibus alijs proponit. Illi enim mysteria homini gentili perscrutari noluerunt sed occultaverunt. Sic igitur se habent commentaria ad commentaria. sicut textus ad textum. Sed textus hebraice veritatis est sicuti fons ad alios textus. igitur et commentaria super illum facta sunt sicut fontes ad commentaria super posteriores textus facta. Nonne testamentum veterum a iudeis accipimus? Formamque scripturae ille sunt apud eos. Igitur iudei praeferrunt nobis. et doctrina eorum doctrinae nostrae non sequitur profecto. quia consequens est falsum. et antecedens verum. Et ex veris nihil sequitur nisi verum. sic nec illorum consequentia erat bona. Quia etiam nostrorum commentaria sunt posteriora. et super textum posteriorum facta. et in eo videamur minores. illa minoritas est sicuti quidam. Mater et mater est nobilior filio quam quibus in quantum genuit eum. sed erunt in filio multa alia quibus dignior est. Sic et in nostris doctoribus est alia scientia testamenti novi. et in ecclesia sicuti. Nonne fons est sicuti nomen. dignius. nisi in quantum fons. Sed est dignius sicuti quidam et indignius simpliciter absolute indignius. Videntur captiosos homines. quanto odio ferant in primum. excecavit eos malicia eorum.

THEOLO.

S. ii. Imminuta facis Capionem professionem. Dixisti certe commentaria iudeorum servanda. veluti eos fontes. ex quibus recta veritas. et sacre scripturae intellectus emanat. ad hanc veritatem citando canonem Jejunium. lxxvi. dist. quae apte non de commentariis. sed loquitur de textu veteris legis. Nostrorum vero commentaria doctorum. praefestim caligis comparasti quibus homo egre tegitur in hyeme. Insup ut patres nostris doctoribus vehementer opus esse auxilio et usu iudaicorum commentariorum. tam nugaciter quam Catholicorum false et inapposite citasti. ea. Ut veterum. dist. ix. Nam et hoc non de commentariis. sed veteris legis textu palam differit. Deinde augendo doctorum christianorum iniuriam. raucide nimis insonuisti. Si (inquens) verba Rabi Salomonis subtraherent de postilla Nicolai de Lyra. residuum posset in admodum paucis apprehendere folijs. quod Lyranus idem de proprio capite scripsit. Addens et hanc florem caninum. quae nostros doctores adornasti. Valde multos (inquens) nostrorum doctorum scripturas male exponere. et ob id sepe patere risui. Hac et beatus Hieronymus macula repingis. Quibus sanctorum doctorum scolaribus iniurias. id divi Thome 2° 2°. q. x. ar. x. opposuimus. Infideles facile fidem tenent. si fidelium defectus cognoscant.

Caligis i hyeme
me Capionem
Latholicorum
par scripta do
Denudat Ly
ranus.
Macula nri
doctores.

S. iii. Nec assertores in praefatis hereses insinulavimus. Verum eas carpsimus tum ob in catholicos irreverentiam doctorum. tum quia nimio et sinistro iudeorum sequeantur favore. tum quia in iudeorum exultationem et tripudium. in christianorum vero confusione per te et excor

LIBER I. CAP. XXVI.

Porci iudeis
grati.
fol. ij. facie. ij.
sui consilij
fol. v. facie. p.

Extra de iude.

gitate. et per uniuersum edite sunt mundum. Multa tenique id genus per iudaico effinxisti fauore. illos uelissimos canes. crucis christi et sanguinis eius benedicti crucis inimicos. seruos utique domini diaboli ascriptitios. cum euangelij sacri inapposita et praua applicatione. non modo romani. uerum et sacri imperij ciues facis. Quia dicitis. Quandoquidem ambe secte immediate membra sacri imperij. et cesaris ciues sunt. Et de nouo illud confirmando ais. Superius uere annotant. quod nos et illi unius imperij Romani conciuies sumus. Nec tua sunt Capnion. Ubi profecto fidelissime (et plus quam ipsi facere ausint) per perditis aduocasti iudeis. christianis iniurie derogando. eos quos christi mors liberos fecit. maledictis iudeis obinando. et id sub hoc infami uocabulo Secte. illos hoc. scilicet perfidos iudeos quos christi mors perpetue subiecit seruituti (ca. Et si iudeos eodem titulo) nobis christianis associas. et sub honestissimo sacri imperij ciuium nomine. Que omnia non solum redolent. sed et iudaicum fauorem sciant. Nimirum. quod uicem adeo in te uehementissimum fuit. ut christianus. ut iuris doctor. sacrum euangelium aduersus utrumque ius. canonicum pariter et civile. turpiter ad iudaicum inflecteres fauorem. ut eos conciuies sacri scriberes imperij. quos canonum cum ius dicit de iure seruituti perpetue subiectos. quosque diuus Imperator Constantinus (tamquam huius iuris executor) perpetue seruituti subiecit. iuxta notata Slos. in ca. Consultuit. extra de iude. et ibi doctores.

IOAN. REVCH. AD BE.

Uide nunc captiuos homines quanto odio ferant in primum. excruciat eos malicia eorum.

THEOLOGVS

Job. xvi.

Mos hereticorum

Sixtus quartus.

Ps. cxxxviii.

S. iiii. Audiuimus frequenter talia tua incircumcisa et ut ex porribus claret iniquissima uisita et opprobria. poteramus certe et filia tui (licet cum maiore ueritate) loqui. Sed in celis est testis noster. et scius noster in excelsis. qui nouit. quam hec passi sumus absque iniquitate manus nostre. apud quem et mundas per tui illuminatione crebras preces seruenter effudimus quantumque nobis iniurieris. non ignorantes hunc spiritum superbis malorum dogmatum cultoribus fuisse morem. uirum catholicos eorum lues pestiferas iuste obiurgantes. talibus iniuriis turpiter persequi et bonas correctiones uerborum immutationibus perferre. Captiuose autem aut dolose aut fraudulenter theologos Colonienenses tecum egisse speramus nullam ueritatis catholice dicturam amatorem. qui certe nunquam tuam molestiam. sed ueritatis christiane defensionem intendimus. Nec hoc contra iuris ordinem aut summi maximique pontificis Sixti. quam Rome exhibuimus generalem permissionem. Unde si aliquo in te uicti sumus odio. utique illud sanctum et perfectum charitatis odium est. de quo propheta sibipsum gaudet. quod uerum detestatur. diligite uero hominem. id quod forsitan non dum bene apud uanitates artem didicisti. quod diuus Augustinus 2^a 2^e. q. xxi. ar. vi. clare docet. Dine falsus sis

LIBER I. CAP. XXVI.

nis vestro correspondet falso principio dum iniuriosissime cludis. quo nec venenosius quod sperere potuisses Odium itaque tuarum hereticarum assertionum. ac sacre scripture temerationis. glorie dei atque proximi dilectioni affine est. Nec proinde tamquam malicia excecatur. sed diuine est index illuminationis.

Sequitur Correctorium.

- Bb** primo. facie secunda in verbis Reuchlin. lege vitium non virtutem
Lc primo. facie prima. §. viij. lege valentia. non placetia. lege etiam eodem in loco de clamatōibus. non de clamatōibus. facie autem secunda eiusdem littere in §. x. lege secundum quos et non quos. Lege etiam ibidem amassio tuo et non tua.
Itē **Lc**. ij. facie prima. §. p. in septima clausula. lege ita bene et non eque bene
Facie autem secunda. §. p. lege quasi falsantem. non tamquam. et deinde in eodem §. lege dum est. Et ille testimonium. non illi.
Lc. ij. facie secunda. §. iij. post dictorem melius. addenda sunt ista tria verba. vel ita bene.
Lc. iij. facie prima. §. viij. circa finem legendum est probasse. et non scripsisse
Facie secunda in verbis Reuch. lege Tercio dixit. non ideo. Deum in iisdem verbis Reuch. post sperabatur legendum est et putabatur. Et deinde in verbis Georgij. legendum est bis. seruoque loco sentio. Et eodem loco legendum est lex scripture. non nature. et in fine legendum est iudicare non iudica
Dd. ij. facie secunda. §. iij. circa finem. lege loquens. et non loquens.
Dd. iij. facie prima. §. vij. legendum est promouere. non promouere. deinde legendum est asserendo. non assentiendo.
Dd ultimo. facie secunda. §. vij. legendum est si hec aniles. non hic.
Ee. ij. facie prima. §. ij. in verbis Reuch. legendum est sensus. non sensum.
Dein in capitulo. xij. §. iij. in verbis Reuch. lege. est igitur illos
Ff primo. facie secunda. §. vij. lege actum. xvj. Dein in capitulo sequenti. §. p. legendum est inflectere. non inflectum. et in eodem loco. legendum est recordate non recordati
Ff ultimo. facie prima. §. iij. in verbis Reuch. legendum est moysi. et non moisi
Gg. j. §. xj. lege protuli finiam. non protul.
Gg. ij. §. primo. lege error. non erro.
Gg. iij. facie secunda in fine. legendum est ob irreuerentiam.
Gg. iij. §. vij. legendum est promouere debent.
Hh. j. §. primo in fine. legendum est gnavissime. non ignavissime.
Hh. ij. §. primo. legendum est diiudicare. et deinde. §. ij. legendum est. causis. et in §. iij. allegatio apostoli est ad Thimo. x. Dein in §. iij. in verbis Reuch. lege fuisse. loco habuisse. Et eodem in loco. legendum est. Sed feci quasi quadam similitudinem.

Db. iij. in caplo. xxj. legendū est. cū ipis disputare. ⁊ nō eis. Deū
S. iij. laudē lege. ⁊ nō laudeſt.

Fi. 2°. S. iij. in fine. legēdū ē p̄formes.

Fi. iij. facie p̄ma. linea. iij. in fine legēdū ē si. nō sed. Deinde. S. xi.
circa finē legēdū ē efferēdo. et in verbo penultimo eſſet. nō eſſe

Fi. q̄nto. facie p̄. S. iij. linea. iij. legēdū est excellētia

Fi. ultimo facie. ij. S. xij. legēdū est tractui nō tractu

Kk. ij. facie. ij. S. iij. lege ſenior. nō ſenoz. Deinde. S. vi. parēth̄ſ clau
deſ ante verbū Decertaret in ſingulari.

Kk ultimo. facie. ij. linea. xij. legēdū est p̄nicioſos.

¶ Reliqua nō mutant ſententiā nec obſunt veritati.

¶ Correctoriū libri ſecundi.

Ap̄mo. in ultimo ſybo p̄fatōis. legendū ē p̄teriere.

A. v. S. v. legēdū ē. In calce ſiq̄dē ſue aſſertōis. nō ſui p̄ſij.

B p̄mo. facie ſc̄da. linea. iij. dele illā dictōem nō. qz legendū ē. gra
uius auferre vitam aīe ⁊c.

E p̄mo. S. iij. circa finē. legēdū ē dicta. nō dictā p̄ſonā.

L. ij. S. v. in ſybis theologi. legendū est ſonuiſſet.

¶ Informatio lectoris ſup̄ hui^o opis libro 2°

Quoniam q̄dē inſup oneroſus Capnionis ppugnator dicere
verit^o nō eſt. oīa n̄ra ſe adduriſſe. atqz ex ipſi^o Joānis Reuch
lin dictis tū diſſoluiſſe. tū p̄ſtrauiſſe. ea p̄pter q̄ id oīſariā falſum
redderem^o. 2^m priori adieciſſe libru. in eo p̄tractātes. eos Joan
nis Reuchlin articuloſ. q̄s hui^o dialogi obſcurus autor diſſimu
lāter ſilētio p̄terijt. Adūrimuſqz e plurimis pauca q̄dā p̄ Cap
nionē in ipſi^o tertia deſenſione maledicētiſſima. venerādis ſp̄ Colo
niēſibz theologis pluſqz dici queat iniurioſiſſime tributa. q̄b̄ tam
apte qz veraciſſime p̄ſutatis. viri prudētes atqz iuſti facile p̄ueāt
q̄ falſiſſima reliqua q̄qz ſint. q̄ Joānes Reuchlin adeo turpiſſime
in bonos euomuit viros Quia etem vindex iuſticie cēſura (quā tū
inſtātiſſime reſiſtiſſimus) noſtrā minime declarauit verā innocētiā
ſalutē id p̄ n̄ra aliq̄li expurgatōe agere. tū cōis hono
ris amor effecit. Verūtū ſi nullā nobis tādē adminiſtrari iuſticiā
p̄tingat. q̄ noſtrā debita aiaduēſione diluat iniuſtiſſimā infamati
onē. aut alia queuis neceſſitas id erigat. eq̄tas certe nos coget na
tural. ſingul^o eiuiſce maledicētiſſimi libri diuitijs reſpōdere. eaqz no
bis nugaciter impacta. in ſuū cū veritate refundere autorē. Oſtēſu
riſſid q̄d ap̄d Plutarchū eſt) qm̄ Romani et ipi ſuū Hānibalē hūc

¶ Acta ſunt antecedētia cū ſequētibz Colonie. apud p̄dicatores

¶ Sequitur liber ſecūduſ

SECVNDVS

¶ Prefatio

Absoluto libro priorē ubi

Capnionis et aliorum quorundam ipsius ex obscuris viris discipuli detrimimus collusionem. nunc Christo auspice. cum clarissimo viro iucundissima quodam locuturi sumus. Solent namque obscuri discipuli mille modis eniti. quatenus promicerim Capnionem iam commendatum. iam excusatum efficiant. nunc obscurorum. nunc clarorum usurpare nomina virorum. Inde (quod nos reuera oportet non habemus) Benigni cuiusdam nomen assumpsere. quod suas tum collusiones tum palliatas rationes auctoritate quodam roboraret. quod sane noietum Benignum (cum mordax. cum bonis iniurius sit viris. falsitates deinde palpet manifestas. et id genus. quod inter dicendum perdidimus multa) mittat) Archiepiscopum esse Nazarenum nobis minime persuadere potuimus. cui quidem Nazareno tanta inest modestie virtus. eaque nobis ita et perspecta et cognita. ut dictis ineptus oculos patienter adhaerere non posset. Cui et id alludit quod prelatus quidam nec isti reuerendissimo archiepiscopo Nazareno despiciendus. imo amicus summopere colendus. literis nuprime ex vrbē scripsit Archiepiscopum Nazarenum nihil penitus fateri se nouo quodam opere. quod sub suo nomine perdidit. sed aduersarioz consuetos esse latrat. Dunc in suis nullo merito gaudeat eiusce opis profatores. quod ferunt tanto tribuunt viro. que ipse peperisse non fatebitur. Dolendum prorsus quod tam generosus sanguine adeo imutauerit dicacitatis fauor. ut et preceptoris sui semper venerandi Theologi. eius fidei tum beneficiorum penitus in memoriam et usque adeo ingratum reddiderit. ut et in obscurorum cohorte obscuri ipsi viri eum tam illustre recenseant. neque visus sit ipse hactenus reluctari. Confictoribus itaque obscuris missis. reuerendissimum hunc Nazarenum Archiepiscopum adhibimus. quod si Benigni cognomen habeat. profecto nos latet. At tamen eum reipsa benignissimum esse haud nesciebamus. imo manibus nostris attraximus. Dunc perfidius reuerendissime ipsius denotoni. nostra (que iam pridem patienter tulit) non fore ingrata colloqua. Illi itaque re ipsa Benignum. sed sub nomine nobis cognito Archiepiscopi puta Nazarenum adoziemur detecturi. que de obscura cohorte colluctes viri. in lucem edere verebantur. et astu quodam preterire.

THEOLOGVS

¶ Dño meo reuerendissimo Archiepiscopo Nazareno. impercor ea qua de cet reuerentia salutem. Presul dignissime tua denotio haud dubium memoria proplectis que pridem quod vrbē linqueret romana. tecum miscuerim sermonem. quoniam me apud prestantissimum dominum propositum tantum se agente. tua dignatio accedens occasione opportunitateque attulit. de consilio Joannis Reuchlin. atque eius principibus proferendi. Nec arbitror

A i.

Archieps nazarenus non fatebitur suum esse dialogum inter Joannem Reuchlin et Sebastianum Benignum

LIBER

a memoria excidisse. q̄ eo tēporis in mediū attulerim ip̄m Reuch
līn. veritatis ⁊ eaten⁹ q̄q; nostrū aduersariū. ferme p̄ regula in suo
psilio descriptisse Christū diuissse scripturā. in bibliā ⁊ in rabinoꝝ
libros Nec puto dñatōem tuā pietissimā in memorē. q̄ moleste hāc
tuleris diuisionē. veluti a seculis inauditā. extraneā ⁊ offensiuā.

¶ Capl'm p̄mū tractās materiā de cime assertōis.

ARCHIEPISCOPVS NAZARENVS

S. i. Quid ni memorarer. rem eū recēter gestā refers. nec di
midiatū decursus anni. mihi eius memoriā ademit. fateor
plane me assertōem illā. veluti a cōmuni intelligētia ⁊ intentōe san
ctoꝝ alienā horuisse. q̄ oēs ⁊ singuli. scripturaz noie. lrās dūtaxat
intelligūt sacras. Verū q̄ heccine diuissio in p̄orib; sac supq; ⁊ in
se. ⁊ in suis appenditijs ac sequelis expugnata est. nō ingratuz no
bis esset ex te audire. que inter se colludendo (vt ais) de obscura co
horte viri minus attigerūt.

THEOLOGVS

Capitū
tionis flos

S. ii. Copia hoz pater reuerēdissime nobis nō parua est. p̄m
de ⁊ allatu facilia sunt. Occurritq; inter cetera id p̄mo
qđ tanq; marcidus ⁊ canin⁹ flos. ecclie caput ⁊ auctoritatez. non
parū viluz ē de honestasse. Postq; eū cluserat (vt putabat) roma
nam eccliam nullū cremari velle librū. qui inter bonū mali aliqđ
p̄tineret. ocuis grā fundande differētie inter hereticoꝝ ⁊ p̄fidoroꝝ
iudeoꝝ libros. illos subdens ecclie. hos hō puta iudaicos ecclie
om̄imode subtrahēs auctoritati ⁊ iurisdictioni. Sic inquit Licet ve
rū sit si inueniret aliq; liber q̄ totus eēt malus. ⁊ ex quo nihil boni
p̄ficisci possz. qñ id in nostra facultate atq; superioritate sitū eēt aut
existeret. tūc possem⁹ eūdē sententia l'r ⁊ p̄ iudiciū perimere. ⁊ eum
igni tradere. put de iure. sicut hereticoꝝ libri q̄ sub christiane fidei
superioritate ⁊ iurisdictione sunt. Et paulo post. Sed iudei in his re
bus q̄ eoz fidē p̄cernūt. sunt tātūmodo sibip̄s ⁊ nulli alij iudici
subiecti. nec sup̄ eos q̄sq; christian⁹ dext posse cognoscere. nisi forte
te incidenter in causa seculari sub forma exceptōis p̄posite. l. iudei
Et ibi Barth. L. de iude qz nō sunt mēbra ecclie. ⁊ eoz fides ad
nos nō p̄tinet. glo. penult. de p̄me. de vsu. Hoc nobis scribit apl's
p̄ ad Cor. v. cū dī. Quid mihi de his qui foris sunt iudicare rē.
Tātūde sit dictū de Thalmud q̄ nō sup̄primendus neq; combu
rendus sit. Nec Capiton

NAZARENVS ARCHIEPISCOPVS

¶ Quid tu penitioꝝe intuitu hec respiciēs. in eis offendisti malis.

THEOLOGVS.

S. iii. Dicam paucis p̄mū ea ad modū displicet clausulā
quā a p̄ncipio interserit dices. qñ id in nostra facultate

SECVNDVS

atq; superioritate sitū esse aut existeret. Ea nāq; particula. p̄sertim
p̄ iuris (vt putat) gnarū assuta. apte designat. nō om̄es libros ma
los christiane subditos eē iurisdictioni. p̄ argumentū a p̄trario sen
su. cū tñ apud eccliam dei sup̄mā om̄iū doctrinaz censuraz eē liq;
do p̄stet. Altez sup̄ quo stomachatur est. qñ p̄tinēter post hereti
corū libros totalr̄ prauos. e regione ponit libros iudeoz tanq; to
taliter prauos. z hos posteriores ab ecclie eximit iurisdictione. qđ
vriq; sancte aplice sedis verticē tangit. cū assertio hec in se p̄tineat
sede eādē sub grauissimis. z his lōge sapientissimis p̄tificib; iude
is nō mō iniuriā. verū iniustā intulisse oppressionem

Capnion iude
oz p̄oslib; of
ab ecclie eximit
ptate. z h̄ falso

NAZARENVS

¶ Si recte attenderim. Capnion p̄ suoz fundamine dictoz. legē
quādā citauit ciuilē. z vt p̄sumit nō inapposite. vt pote legista. La
uā certe de manu herculis tollere p̄sumis

THEOLOGVS

S. iiii. Tollā z qđē potēter. qñ legē p̄ capillos traxit p̄posi
to suo iptinētē. imo patēt repugnātē Lex siq; de illa in
deis p̄cedit potestate ex suis eligedi arbitros dūtayat in ciuilibus pugnātē
causis. quoz tñ sentētiā nō ip̄i arbitri. s; iudices romani executiōi
mādare debet. In suā autē p̄cernētib; sup̄stītōem causis. eos debere iudei
iudices adire romanos. lex ip̄a disponit.

NAZARENVS

¶ Secus sentire videt atq; tu dicis Hrauis ille auctor Bartho
lus quē Capnion acciuit

THEOLOGVS

¶ Et id prorsus vt videtur citra rōnem. Nec em̄ leges a Bartho
lo citate aliqd ad illā intentōem afferūt.

NAZARENVS

¶ Nū aliud qđ offenderit. in ea legis citatōne dēphendisti. quippe
qui totus in eam videbaris grassariē

THEOLOGVS

S. v. Utiq; reuerendissime dñe Nā errorē. z hūc enormē. illa
allegatio p̄tendere videt. a gubernādi vniuersum sapien
tissimo ordine. tum nimis alienū tū nimis exorbitantē

NAZARENVS

¶ Equis iste error eē poss; quē tā linceis ocul' p̄spicere potuistiē

THEOLOGVS

¶ Error eiq; dē. cuiuslibet oculos ad h̄cere volenti. mor pui' est. Quis
etē nō videat nimis extraneū eē apud solos. z eos p̄fidios excecā
tosq; iudeos. legitimā residere auctoritatē. de sue p̄fidie iudicis li
bus cognoscēdi. a q̄b; nimirū tanq; a sua p̄fidia excecatis
dicib; nō nisi iudiciū erroris z cecitatis expectādū est. Nōne po
tius dicendū erat Capnioni. eiusmodi apud romanū pontificem
Capnion ordi
ni gubernandi
vniuersum de
traxisse videt.

LIBER

residere auctoritate? Cui in Detri psona a deo singulariter dictum est Ego rogavi p te vt nō deficiat fides tua. Arbitror itaqz ordini recto gubernādi vniversum. haud parū detractū esse. qm̄ malis que sensiblr atqz notorie in mūdo p libros iudaicos gerūtur Capni on nullā reliqt̄ (qua iuste corrigi possent) legitimā auctoritatē

NAZARENVS

S. vi. Satis rōnabilr stringis. attamē glo. cle. p me p Capni onē citata. tue videt̄ intentioni refragari.

THEOLOGVS

¶ Non sic est. at Capnion. q̄ legez pdictā p capillos trahere nō ve retur repugnātē Is z glosam praeue z citra eius mentē p more suo exponere z explicare nō timer. In apposite siqdē libris exterioribz applicat. qm̄ glosa de eoz interiori agit fide iudeoz. q̄ nūqz christia nā susceperūt fidē. vbi z veritatē attigit idubiā. Ex quo em̄ nil magis qz credere volūtariū d̄r. z est. nō pt talibz inuitis ecclia infun dere fidē. habiturū etiā esset plerūqz eritū deteriorē dū ad fidē cogere nē inuiti. hinc z ecclia ad fidē eos nō p̄pellit penes caplin Si iudei. extra eodē z ca. Qui sincera. xlv. dil. Inde z aspiciat tua prou dentissima paternitas. qz p̄p̄enso. qz iniquo iudeoz fauore infec tū sit. dū Capnion ex glossa hac p̄cludere attētat. apud eccliaz nul lam eē de nepharijs iudeoz libris cognoscēdi legitimā auctoritatē qui indubie inter iudaice p̄fidie exteriora arma p̄putant. Cū autē ecclia publicē cedibz iudeos in psonis subijciat. si cū iudeis ad fidē p̄uersis nīmū p̄uersent. xxviii. q. j. Sepe. Et qui diceret hoc sta tuendi ecclie nō esse potestātē. heretic⁹ est censendus. xxv. dil. ca. j. xxv. q. j. Violatores. Cur z ei nō licebit (quesio) exteriores auferre libros tanqz arma quibz furiosi se necant. tanqz deniqz arma q̄ ad impediendū christiane augmentuz religionis (qd̄ ex iudeoz cōsur geret p̄uersione) neqz ipi artifices rabini fabricarūt Deinceps si di uo Aquinati Thome cederim⁹ fidē. scda scde. q. r. arti. viij. Insi deles p̄pellendi sunt a fidelibz (si facultas assit) vt fidē nō impedi ant blasphemijs vl̄ malis suasionibz. Nec tibi. Malas aut̄ i Thalmud p̄tineri. tum suasiones. tū blasphemias. qua fronte p̄cor cap nion (etiā si aiā edere euz oporteret) inficiabit. qui in sui gloriosi p̄slij cōpluribz z discretis locis palā asserit Thalmud in iudaice p̄fidie defensionē aduersus christianos editū esse. Nec negare au debet iudeos eē mancipia z ecclie seruos. ca. Et si iudeos. extra de iude. Ea propter quoqz (velit nolit Capnion) vt dū Thomas lo co q̄ supra in arti. x. lucificat et p̄cinne ad ca. vltimū de iudeis ex ponit Ecclia pt z de eoz disponere reo. z p̄inde etiā de eoz pestife ris libris. U i etiam z iuris pontificij monarche nō dubitarūt p̄ bare p̄uisionē talium libroz quondaz rite. iuste z legitime a sede

*Glossam clei
m̄tine Capni
on praeue citat*

*De iudeis .c.
Si iudei. dil.
xlv. relatū*

*xxviii. q. j. sepe
xxv. dil. c. j.*

S. Thomas

*Juris monar
che Capnioni
aduersantur*

SECUNDVS

aplica. ex legitima auctoritate iusta et rationabili causa esse facta

NAZARENVS

S. vii. Ictū illū quē glossa tibi minari videbat. satis eruditē intercepti. at textus aplicus quē Capnion. p se acciuerat. scz Quid mihi de ijs q foris sunt iudicare. cū ceteris rē. Ad huc videt Capnionistica dicta fulcire ac supportare. qui et tuis re l. Cor. v. liquis omnibus vtiqz pponderat dictis.

THEOLOGVS

Applm illū diuinissimū Paulū. vt par est colim⁹. dictaqz eius amplectimur. et eque vt euāgeliiū obseruam⁹. Sed p Capnionē p suo more inepte adducit. vt nāqz tua sapiētia optime nouit. et ad lram de spūali loqitur pena infidelib⁹ nō infligenda. tanqz hui⁹ generis pene nequaqz capacib⁹. Qui etem intra eccliam nō sunt. per excomunicatōem maiorē. quo modo ab ea separabūtur (id qd planū fecit glossa in dicto ca. Sepe) et qui nō cōmunicant sacramentis. quo pacto a sacramētorū cōmunionē. p excomunicatōem minorē excludent⁹. Non itaqz ex defectu iurisdictionis ecclia tales penas infidelib⁹ infligere pretermittit. quo defectu Reuchlin eccliam notat. sed qz talium spūalium. infideles capaces nō sunt penarū Nec ista sine irrefragabili volumus esse firmamento. Declarat siqdem in sua extrauagan. Unā sanctā. Bonifacius papa. omnē humanā creaturā romano pontifici de necessitate salutis subiectā esse. qd Joannes andree post Innocentiū et hostiē. splendide psequitur in ca. Qd sup his. extra de voto. Credimus (inquiens) imo scim⁹ q papa est vicarius Jesu christi. et ideo plenariam accepit potestatem etiā sup infideles Matthei vltimo. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. et nō videret diligens seu sapiens paterfamilias. nisi suo vicario quē in terris dimisit. plenā sup oēs potestatem dedit. Un papa hz plenitudinē potestatis. qz date sunt ei clauēs regni celoz. dicēte Christo. Quicūqz ligaueris sup terrā rē. Item pascē oues meas. Oues aut sunt etiā infideles p creatōem. licz nō sint de ouili Dec ibi. Concludit tēnū papā sup oēs de iure (licz nō de facto) habere iurisdictionē. Et ppter ea posse punire. q nō hnt nisi legē nature gentiles. si ptra eā faciāt. Similiaqz de iudeis psequitur si in sua lege hereses docerēt. Disce trib⁹ celeberrimis doctorib⁹ illic dñs Anthoni⁹ de butrio iuris doctor excellentissim⁹ astipulāt. Dis arbitror tue doctissime P. et quibusuis veritatis amicis. satis psuasus. nō apostolū. nō ius pōtificiū. nō numerosaz cateruā celebriū iuris doctoroz. et demū rectū rōnis iudiciū Reuchlino nō inō nō fauere. imo ipi⁹ pessundare dicta

Caplm secundū. qd ptractat vndecimā assertōem.

NAZARENVS

A ij.

Capnion inap-
posite adducit
aplm
xxviij. q. i. sepe
Bonifa. papa
Inno. Hostiē.
Joan. An.

Matthei. vltio.

Joā. vltimo.
Papa iudeos
hereticos in le-
gē suaz punire
potest
Anto de Bu.

S. i. Non venit in mentē qđ obiectari deinceps tibi posset vsqz
adeo oia dissoluisti Proferas ergo de copia qua tibi esse aie
bas quiddā hactenus nō ventilari.

THEOLOGVS

Litens pareto dñe p̄sul. vtqz mirū z inde auditu incundius sit
fol. xv. facie p̄. in lucē efferā. vbi legista Capnion. quo falsum tuere p̄ iudaico fa/
Capnion legē noze. suas deuo leges p̄ capillos traxit repugnātes Postea qđ em
citāt repugnā afferuerat. Etia si omēs iudeoz libri aduersum nos eēt. nō tñ ob
tem id veniret pburēdi. eo qđ eos in bonū suū z in fidei sue defensionē
(si ab aliq̄ christiano vel alio ipeterent) nō ad alicui⁹ ignominiam
edidissent. Nāc suā assertōem. ocins p̄ legē fulcit ciuile. Et eē (in q̄
ens) poterit. vt q̄ppia mihi in bonū agā. qđ tñ aduersus te est. z ti
bi ingrātū existit. z tñ ago nihil p̄tra te qđ nō potes in iure. id i ma
lū sumere. l. p̄ma. §. Deniqz. ff. de aq̄ pluui. arcen. Nec Capnion

NAZARENVS

S. ii. In q̄b̄ hec Capnionis assertio. suspecta tibi sit pandas
precor

THEOLOGVS

In hoc plane. qđ firmādo se in hac lege apte portēderit. iudeis
p̄petere veruz ius. p̄scribēdi libros nobis z aduersos z ingratos
in sue pfidie defensionē

Qua via. qua deniqz rōne id dictā assequat legis citatiōem. nō
dum clarescit.

THEOLOGVS

Planū tibi faciā qđ facillime casus eadē in dicta decisus lege is
est. Si q̄spia p̄ agro meliorādo fodies. rescindas venā vñ deriuat
ff. de aq̄ plu. co. fons in agrū vicini. qđ ex inde fonte suo puat. decernit lex. in eo casu
arcē. l. j. §. deni vicino iniuriā nō fieri. neqz p̄tra foditē ei actōem p̄petere. lex ita
qđ in eo loq̄tur casu quo cōis regula hz locū. scz Qui vtiē suo iure
qđ marcellus. nemini facit iniuriā. Sic hāc legē cūcti doctores z intelligūt. et
ad causas hacten⁹ sic applicuerūt ciuiles. Presupponit igit̄ i sua al
legatōe Capnion verū ius p̄petere iudeis scribēdi libros. nobis tñ
aduersos tñ ingratos in sue pfidie defensionē. Et hoc inde patescit
Qm̄ in nulli⁹ (qđ rōnis p̄pos fuerit) intellectū cadere p̄t. nobis de
esse facultatē p̄ iniuriā assumēdi. si iudei cōdāt libros nobis ingra
tos z aduersos. ob hanc p̄cise cām. qm̄ scz iudei libros illos sibi in
Scabrosū tē bonū. z in sue pfidie defensionē p̄diderūt. Quia pari rōne. nec p̄ in
iudeis esse ius scribēdi libros iniuriā. nec tanqz p̄tra nos facta sumere liceret. vl̄ furta vel rapinas
in fide christi. cū talia agētes vtiqz eadē p̄petrēt p̄pter bonū suū. Un̄ p̄ns est su
per oia qđ Capnion sbaliter assumpsit. cointelligendū esse iudeos
habere ius scribēdi tales libros nobis ingratos z aduersos in bo
num suum et fidei sue defensionem. Quo quid scabrosius quid ne
pharium dici magis posset.

NAZARENVS

SECUNDVS

S. iij. Erroneū hoc esse nemo vt mea fert opinio inficiabit. at gnauiter eū errorem expapilasti. quē nō nisi peculiari p̄diti- tus acumine visus. in lucē eduxisses. Inde nōnullis forsā videri poterit. te emūgēdo nimis sanguinē eliciuisse. Suscitasti plane e dicitis Capnionisticis eū errorem. et sibi horribilēz quē suis inesse ver- bis haud quāq̄ voluisset.

THEOLOGVS

Satisfaciā tue insignis antistes doctissime paternitati. q̄ opti- me nouit. nō modo assertōis mentē s̄m intima sua. s̄ etia ex circū- stantibz licere rimari. Crebro nāq̄ euenire solet. vt dicti cuiuspiāz sensus si in se inspiciat p̄uius nō sit. et tñ si ancedētibz et subsequētis- bus p̄ferat. liq̄do p̄stabit. Sic esto error hic in dictis Reuchlin s̄m p̄pria dūtarat inspectis. abditus latēret. eū tñ et citra malivolētiaz et citra captōem in lucē traxim⁹. eūq̄ Capnioni p̄fidenter obieci- m⁹. vtpote q̄ nō solū occasione. s̄ etia ex circūstātibz dictis suffici- entē p̄stiterit eam. folio siq̄dē sexto. facie p̄ma sui p̄silij. qm̄ diuer- sos doctores christianos. q̄ scribūt in Thalmud fedā et abominā- bilē p̄tineri doctrinā sibi p̄si obieciſſ. taliter sibi obiectāti p̄tinis r̄ndit in hec v̄ba. Illi possz aliq̄s r̄ndere. Nemo illoz (scz doctor) fuit. q̄ etia aduerse p̄tis fundamentū iuris et eq̄tatis allegasse Dec Capnion. Nōne h̄ satis et exp̄sse testat thalmudistis eē fundamē iu- ris et eq̄tatis? Hac igit̄ allucinatiōe aut imaginatiōe delusus asser- tiōne suā in dicta lege fundauit. Et ne D. tuaz sp̄ venerādā. p̄ eō morer. nisi id qd̄ dixim⁹ Capnionis assertio intendat. penit⁹ nuga- Et cū voluisse frustra agere credend⁹ nō sit. p̄inde illā sibi tribuere oportet legis intelligentiā

NAZARENVS

S. iiii. Esto igit̄ hūc errorem haud inique assertioni Capnio- nisticetribueris (quē p̄pauci rep̄hēdissent) ex ea tñ qd̄ fidei catholice aduersum nascat nodū apparet.

THEOLOGVS

Sed et tibi patefaciem⁹ si auscultare libebit Joānes xxij⁹ p̄o- tifer maxim⁹ in sua p̄stitutōe cui⁹ initiū est. Cū internōnillos et elucidat declaratoz. absq̄ iure nil iustefieri posse et. Sic et nos ere- gione nobis p̄suadem⁹. vbi gentiū ius verū affuerit. illic aliqd̄ iu- ste et s̄m iusticiā geri posse. ius nāq̄ iusticie obiectū est. 2. 2. q. lviij ar. j. Et inde quoq̄ penes iuriscōsultos in definitōe iusticie ponit. Si p̄inde (vt Capnionis p̄ se fert assertio) iudeis verū p̄perit ius in sue defensione p̄fidie. p̄scribēdi libros nobis aduersos et iratos hinc subseq̄tur. qm̄ iuste et s̄m iusticiā eiusmodi scribere p̄nt libros quos tñ p̄stat vtpote aduersus veridicā christianā veritatē. citra diuine maiestatis offensionē. ac sine maximis p̄cis atq̄ blasphe- mijs p̄scribere nequissē. h̄ reuerēdissime dñe anguis latebat in her-

Joānes xxij⁹.
papa
S. Thomas
Institu. de iusti.
et in. l. j.
Post Capnio-
nis seq̄ dicta
iudeos iuste
scribere q̄ nō
in reum

A iij.

LIBER

ha. nā s^m hec iusse possent agere. q̄b̄o diuina offenda^t maiestas Un̄ hoc nō min⁹ erroneū. nō min⁹ cēsum⁹ absurdū. atq; ch̄risto suisq; apl̄is nil iuris p̄petuisse in eis reb̄. quaz tñ vsus eis tribuit scrip̄tura. qđ in p̄dicta p̄stitutōe hereticū declaraf. ex eo capite. qm̄ si in illis reb̄ nil iuris eis fuisset. neq; vsus quē exercuerūt iust⁹ fuisset.

NAZARENVS

S. V. In modico mihi psuaderes. at p̄stolo: si forsan Capnion euadēdi angulū offenderit. hec tua obiecta ex rōne intercipiendo

THEOLOGVS

Ludificatōem suāq; gesticulatōez Spirensē (a q̄ cū discessuz fuerit nil reliquū qđ p̄posito attineat vidim⁹) fida relatōe recēsebi m⁹. vbi in p̄cessu suo Spirensi articulo suo. xxix. de inq̄sitore. Tacuit veritatē (ait) qz voluit puertere allegatōis mētē z intellectū. Sciuit em̄ in ocularis speculi declaratōe vulgari clarissime scriptū esse S. xvij. q nō intelligit de nephādis libris. s; de sandis. q̄ neq; here/ ses neq; blasphemias p̄tinēt Et iste loc⁹ est optime recensus. in de/ fensione p̄tra calūniatores sup̄ exhibita. folio. xxxvij. facie. ij. ibi Doc tacere nō possuz. z ibi videbit. Dec Capnion in forma.

NAZARENVS

S. VI. Quidnā de hac sentias Capniōis rñsione. audire velim qui si de bonis tñ locut⁹ fuisset (vt ait) libris. nō darem crimini ip̄i assertōem

THEOLOGVS

Rñsionē hāc optime p̄sul nō tā tergiversatōem ridiculā. q̄s sue assertōis textui manifeste refragātē arbitramur Ait q̄ppe sua assertio patēter de libris nobis aduersis z igratis. Nō aut̄ nisi stultissim⁹ q̄sp̄iā diceret. libros (vt suis vtamur v̄bis) q̄ nephādi nō sunt s; sandi. nobis aduersos eē z ingratos. Quis em̄ appetit⁹ bonū haberet ingratū Ridiculā itaq; atq; dolosam inexcusabil⁹ erroris spyre exhibuit palliatōem. fingēs se nō de nephādis s; de sandis locutū eē libris. Deinde in sua defensione (vt ait) p̄tra calūniatores illā assertōem (id qđ magis ridiculū ē) verificare tētavit. de hisce Thal mudicis libris. q̄ de feminib; de in z medicinalib; agūt. S; hoc eodē q̄ pus retūdit medio. nimirū cū nec huiuscemodi nobis igrati sint libri. Cōplura alia in eadē defensione. q̄ squalidā illā expurgaret assertōem introducit. q̄ nō nisi nūc variū. nūc iniuriū. nūc veritate vacuū hoīem palā mūdo annūciāt. q̄ z in n̄ra editōe tertia. tūclare tū fortiter reuicim⁹ Eapropter nūc recedant.

¶ Caplm̄ tertiū. qđ p̄tractat decimā septimā assertōem

NAZARENVS

S. I. Nō nisi q̄ tergiversatōes istas potēter exclusis videm⁹ z id ex p̄p̄rijs p̄tis aduersē. Un̄ p̄ n̄ro arbitratu. hic nō imorabimur lōgi⁹. quin poti⁹ de cop̄ijs tuis aliqđ noui educito.

**Glossema cap
nionis textus
et nō patitur.**

SECUNDVS

THEOLOGVS

¶ Ne meus nimis exuberet sermo. multis possibilibus pauca quaedam tua dignissima conferam. P. quae nobis imodice visa sunt a veritate tramite strasse Inter quae illud occurrit. ubi sue insultationi iudeorum manere volenti libros. facta obiectione (ubi argutum erat. eorum scilicet occasione librorum eos in sua perfidia. tum indurari. tum obstinari) dissolueret tetras. sic inquit Esto aut quod Thalmud esset occasio. quod Iudei christianam non fieret. propterea debet nemini suum auferre et prostrare. quod meum non est hoc iudicare. Iudeus tam bene domini nostri dei est quam ego. stat. domino suo stat. cadit. domino suo cadit. vnusquisque pro seipso cogit rationem reddere. quod volumus alieni (alibi alteri) animam iudicare. Potest esse enim deus statuere illud hoc totum clare scribit S. Paulus ad romanos. xiiij. Callemus etiam ex euangelio. quod non dominus suos discipulos Jacobum et Joannem valde acriter increpauit. quoniam cupiebant quod quaedam ciuitas samaritanorum quae Christum et suos discipulos nolebant recipere. igne absumeret Luce. ix. cap. Ex his volo superiores excusatos habere. quoniam non sentiunt in malum. verum permittunt. de cap. consulit de Iude. et Augustinus. de Anthona. in li. de ecclesiast. potest. q. xxiiij. §. ad. 2. Nec possent phibere nisi faciat hominibus iniuriam. quod tamen fieri non debet. Nec Capnion

NAZARENVS

¶ Quid in hoc Capnionistico dicto. erroneum putas. aut

THEOLOGVS

¶ Insimulauimus certe assertionem hanc temeritatem non parue. quam confestim indicabimus Si namque districtioe multa. tam scanda quam malorum occasiones (quae hominibus salutis praesentant obstacula) Christi et tolli et abscindi iussit Numquam absque sacrilego errore. actuum scandalum ecclesiae a Capnione attribui poterit eum asserit eam fecisse (cui scandalum uenit ratio) quod fieri non debuit. quoniam olim Thalmudicos Iudeis libros surripuit. iudicauit. tandem et combussit. quod utique (ut Capnioni animus est) erat facere quod fieri non debuit. cum apostolus dicat. Seruus suo domino stat aut cadit. Quid volumus alieni animam iudicare Nonne hoc est in ecclesiam fortiter impegisse

Capnion acti/
uum scandalum ecci/
lesie videt im/
pingere.
Roma. xiiij.

¶ Penes expositores omnes ad unum Apostolus (littera teste) verba sua ad prohibendum temeraria protulit iudicia. quae solent super scientiis primorum. praecipue receter ad fidei uersorum. et hoc in eis rebus vel factis. quae et bono et malo fieri possunt. In huiusmodi enim quae interiorum. primi diiudicat conscientiam. alieni utique tetat iudicare seruum. quoniam ne mini hominum super interioribus appetit iudicium. at interioris conscientiae solus iudex. et dominus est. et qui solus cognoscit. solus et iudicat Et quibus tua sapientissima D. plane videt. non modicam apostolice scripture temerationem. quae cum ad salutem haud dubium scripta sit animarum Capnion eam applicat ad animarum discrimen. ex ea falso accipiens. non esse in ecclesia christiana quicquam super iugiorum. de libris iudicare. quae Iudeis occasio sunt eterne damnationis

Apostolice teme/
ratio scripture

LIBER

nis Si a vero aberravimus. tua D. supergregia sit equus cētor
NAZARENVS

S. iiii. Nō dulciter in auribus nostris tinnit temeritas ista nec
vitio dare possum? tuā iustā obiurgatōnem
THEOLOGVS

Luce. ix

Violēta euan-
gelij inflexio

¶ Patefaciā et aliā nō min⁹ taxādā scripture temeratiōem in eadē
materia de phēlam. legim⁹ nāq; Luce. ix. Christū duriter redarguis-
se ac increpasse Joānē et Jacobū. optantes igne celesti deperire atq;
psumi. quādā samaritanorū ciuitatē. aiendo. Nescitis cui⁹ spūs estis
fili⁹ hoīs nō venit aias p̄dere. s; saluare. apte insinuas. tā durā se
increpatōem p̄tulisse. qm̄ aiaz p̄ditio maxime sibi eēt exosa. Nū q̄
citra euāgelice temeratiōem scripture. a Capnione h̄mōi increpa-
tio violēter inflexa ē. tanq̄ ex directo in defensionē impiorū librorū
plata. et hoc ea pte. et sub ea rōne. q̄ de directo libri tales. sunt occas-
sio aiaz p̄ditōis. Nū adeo a se dissidere putād⁹ ē Christ⁹. vt eisdē
loco et passu. vbi vult saluos fieri et viuere hoīes. et eorū execrat p̄di-
tionē. inibi et penitus inhibeat. ne eis serpens venenosus e gremio
tollat. neue salutis eis obex dimoueat. Nū intolerabil tue sapien-
tie dignissime p̄sul videt talis sacraz violenta scripturaz. aduersus
spūsc̄ti loquēis itēssionē reuolūto. ad Friū ei⁹ qd̄ scriptura efflagitat
NAZARENVS

S. v. Cōmemoratio harū rez horrozē fastidiūq; parit Inde nec
patiēter aures accommodare possumus
THEOLOGVS

Alapa p̄rifi-
cū Sūmor

¶ Vel ppaucis dñs reuerendissimus aures p̄tere nō redigne. nec
tū succēseat. ex Capnione id referēti. qd̄ merito principes et ecclie
supiores magnope turbat In calce siqdē sui d̄sillij nostris superis
orib; hoc reliq̄t Vale. Nec p̄nt (inquiēs) phibere nisi faciāt hoīb;
iniuriā. qd̄ tū fieri nō debet. hecibi. Et vt de secularib; taceamus. q̄ et
ipsi hoc factitarūt p̄ncipib;. Nū alapa egregiā redit Capnion p̄-
tificib; illis summis Innocētio et Gregorio. q̄ de iniuria maledictis
irrogata iudeis. notant. quippe q̄ eis olim Chalmudicos. cum
abstulerūt. tū pbusserūt libros Quid tue D. p̄sul digniss. apparet

¶ Caplm̄ q̄rtū. qd̄ pertractat calūniā quandā
Egregio Theologo illatam.

NAZARENVS

S. i. Quid apparet nisi Capnionē plus equo p̄ iudeis zelasse
q̄n talia iudaice pfidie nimis fauorabilia scripsit. q̄ christia-
norū offendūt pijs aures. q̄ in sedē aplicā grauit̄ blasphemando
deseniūt. et christianos principes retrahūt et inculpāt de opere sc̄to
S; dicas p̄cor nū alicubi ista expurgauit

SECVNDVS

THEOLOGVS

¶ Ne vnq̄ ex rōne r̄ndit. at p̄ p̄m̄cticias suo more tergiuersatōnes ab hac se excutere n̄sus fuit assertōne Qm̄ aut̄ tergiuersationes ille multū p̄tinet̄ s̄boz. ⁊ insup̄ iampridē s̄fracte sunt. in tertia nostra editione Rome iudicialiter exhibita. ideo eas silētio p̄terire satius visum est. vel maxime cū adhuc suppetāt noue q̄dā Capnionis in iurie ac temeritates. ⁊ i bonos scurrilia scōmata viros q̄ au deceat̄ christianū. ⁊ eū doctore. tua accedat cēlura In tertia p̄inde sua defensione fo. xxxvij. facie. ij. in p̄stātissimū quēdā theologū errores suos modeste corripit̄ eius ḡnis viz. vt nostra nō indigeat cōmēdatōe. plane quē doctrina ⁊ vita p̄mendat̄ hec euomuit s̄ba et in p̄pone (inquiens) r̄h. falsari⁹ falsauit sc̄m̄ Paulū. ⁊ scripta mea in p̄niciē meā. in eo q̄ trāstulit alterius. p̄ alieni Paul⁹ em̄ ad Ro. xiiij. scribit. Tu q̄s es q̄ indicas alienū seruū ⁊c. cū reliqs q̄ sequūf̄ Pro cōstater aut̄ vero. tua D. reuerēdissima habeat (sicut ⁊ patulū est. cuius intueti almanicū s̄siliū) Capnionē qm̄ h̄ac (de qua agitur) introduxit assertionē. vsum esse dicēde alteri⁹. nō aut̄ alieni Almanice em̄ in hec scripsit s̄ba. W. s. wollen. wyr. ayns. andern. selē vrtaln. Quid volumus. nos. vnius. alteri⁹. animā. iudicare. In de p̄p̄dis antistes doctissime. si apl̄s falsatus ē. vtiq̄ Capnion em̄ falsauit. Ille nāq̄ eximi⁹ Theologus. s̄bis apl̄i vti nō intēdebat. quin poti⁹ Capnionis aduersarij almanica s̄ba in latinū s̄sa. impugnare. Capnion p̄inde qm̄ mēdote d̄r. p̄fatū theologū falsasse suam almanicā litterā. dolose. s̄sute. falsoq̄ p̄redit in s̄siliū sui s̄nacula lingua posuisse dictōnem alieni. in quo litterā propriam falsare enisus fuit

Propria scriptura Capnion falsare enisus ē

NAZARENVS

¶ S. ij. Inficiari nequeo munus id eē obscuri ⁊ illaudati cuiusdā viri. bono aut̄ indignissimū. vitia a se p̄missa alteri innocētī imponere. apl̄m̄ falsasse ⁊ eā falsatōnem mēdaciter alteri ipone re. ⁊ sup̄ hec innocētē illū. publice ad mūdū describere falsariū. hec in quā iusto supplicio digna sunt. q̄ viro in re graui instruit̄ calūniā Dec de Capnionē p̄sumptio mihi nō fuit. vñ ⁊ si hoīm. nō tñ dei iudiciū subterfugere poterit. Abitorus hinc q̄ dignus ē. Nū ⁊ sunt alia similia. p̄ Capnionē comissa facinoraz

THEOLOGVS

¶ Sunt prozsus reuerendissime Domine plura si rem ipam persulstrare voluerimus. vt em̄ suis maledictionibz nihil defieri pateretur in eundem integerrimū Theologū euomuit spurcissima verba. in sua tertia defensione que suam modestiā mūdo annunciauit in hūc tonū. Aduersarius etiā hac abutit̄ cōtra mēre scribentis auctoritate. cum allegat. q̄ refecāde sunt putride carnes. quā sententiā

LIBER

trāssumit ad iudeos. cū apte pateat mens authoris. q̄ ibi loquat̄ de
christianis. eo q̄ imediate sequit̄. et scabiosa ouis a caulis repellēda
Certū est aut̄ q̄ Iudei nō sunt de caulis seu ouilibz christianoz. Et
de hinc paulisq̄ adijcit. ita p̄ omnes libellos suos discurrendo p̄stigia
tor. Blactero. q̄cqd̄ de nostris hereticis et christianoz heresi scriptū
est. id totū ad iudeoz hereses. solūmō ad me īsamādū. hec Capnō
NAZARENVS

S. iij. Audio Capnionē huic imponere theologo. q̄ vafre
aut subdole. et apposite. et extra ppositū b̄i Hierony
mi citauerit auctoritatē S; sub iudice ad huc licet ē Capnō ne the
ologū calūnie ab re insimulauerit. Si q̄pp̄ia certi habes hāc dirū
me litem.
THEOLOGVS

Capnō alijs
tribuit vbi ip̄e
met peccauit.
Hieron. ad
Gal. v.

¶ Cōptū habeat et id certissime tua R. d. Capnionē furis et insa
nia actū. nō nisi maledictis lacessere voluisse hūc. quē dixim⁹ p̄stā
tē et doctissimū theologū. in quē hec incircūcisa expuit s̄ba S; ea
vinder Capnionē p̄tinuo insectat iusticia. vt mox denudata veri
tate. in eū redeat p̄uitia. q̄ in hūc pudicissimū theologū blaterauit.
quē admodū et gn̄atim veritate pollet eū in eodē etiā p̄ucto deliq̄sse
vbi alijs p̄ctū falso imponit Id qd̄ in p̄nti materia tue R. d. pa
lā p̄baturū sum⁹ Est si qd̄ de illa te. Diero. auctoritas. sup̄ q̄ digladiā
mur ad galathas. v. sup̄ s̄bo Modicū fermētum totā massam rē.
cui idē Hierony. mox p̄mittit hecine s̄ba Nūc sūt p̄ eadē senten
tiā docet panē ecclie sp̄ualē. nō debere iudaica interpretatōe violari. p̄
fermētū. id ē doctrinā phariseoz. et subdit. Sēsus itaq; ē iste Nolite
putare paucoz hoīm q̄ de Judea veniētes. alia docēt. et tēde sub
nectit. p̄sentis ppositi certaminis. s̄ba Secāde putride carnes rē.
vbi nemo (nisi cecus) nō videt te. Hiero. tū de iudeis. tū de pharise
ozū loq̄ doctrina. Cōticescat q̄ hic ineptus et iniurius Capnionis
sermo. q̄ cūctis insignito p̄tutibz theologo īpingit. q̄ theolog⁹ nec
somniauit Ip̄e aut̄ Capnion turpiter gessit atq; p̄fecit.

NAZARENVS

S. iij. Inficiationi nō video locū. quin hec auctoritas nō vt
fabre ac docte asseruit de iudeis. verū loquat̄ vt theolog⁹
def ad plenū eliminata. cū adhuc sua rō q̄ nō tā aduersus illū theo
logū qz̄ p̄tra beatū m̄l̄stat Hieronymū inenodata p̄duret.

THEOLOGVS

¶ Ecq; reuerēdissime dñe nō videret hoc Capnionis argumētū.
nō mō friuolū. q̄nimo et ridiculū. et auditu penit⁹ indignū Quis
em̄ nesciat de caulis ouū nō eē lupū Et q̄s dicere ausit (dūmō com
pos fuerit mēta) de caulis ouū nō tētere repelli lupū Vides itaq;
docuisse p̄ Capnionē vndiq; tenebris inuolutū. et solā sibi inia

SECUNDVS

riam bonis viris et veritati. eē linguam.

¶ Caplm. v. qđ ptractat aliā calūniā eidē pcellenti theo-
logo illatam

NAZARENVS

S. i. Contueor quoq̄sus Capnioni abrupi sua arma. Nec ego
cognite obstrepere possum veritati. Si alia intulerint pe-
dem. auscultabimus

THEOLOGVS

Afferet pedē priori haud absimilis et loco vicina Capnionis ca-
lunnia vbi in p̄fatū grassat̄ theologū fide et virtutibz redimitum
p̄ hec v̄ba Arnoldi causa est. ne iudei aiaz suaz vitā p̄ libros Thal-
mudicos amittat. Addit em̄ qm̄ sic aiaz necat. qz ex his discit ipi
et docent vxores suas et ples iugiter blasphemare. Hec ille Et post
Dro te cesar interroga eū. nūquid hoc sit vicinū heresi: vel interro-
ga p̄ceres tuos illustri doctrina clarissimos. an nō est heresis ma-
nifesta. credere iudeū pfidū vitā aie habere: cuz ap̄lus et euāgelista
Joānes in eplā p̄ma. decretū hoc publicauerit. q̄ hz filiū dei hz vitā
qui nō hz filiū dei vitā nō hz. Et in euāgelio eiusdē dixit Christus.
Amē amē dico vobis. nisi māducaueritis carnē filij hoīs. et biberi-
tis ei⁹ sanguinē. nō habebitis vitā in vobis etc. Dec Capnion

NAZARENVS

S. ii. Nō possem Capnioni abesse in hoc q̄ criminis hereseos
arguat. vbi iudei maledicti vitā h̄re dicerent̄ aie aut spūa
lē. vt capnion ex sacris p̄mittit lris. Un̄ si hec theologo illi fuerit
mens. nō apparet q̄ pacto possz excusatū iri.

quirit

THEOLOGVS

Nosti reuerendissime dñe p̄sul. hoīez vindicte auidū. om̄e expu-
ere virus. et sibi iuste tributa. in alios cū iniuria refundere. oibz tē-
tare modis. Et p̄inde cum hiccine om̄is doctrine theologus ser-
pentinas dictis Capnionisticis veridice tribuisset hereses. egle vel
apparēter remeteri. Capnion enīsus est Sz frustra. sz falsissime qđ
tue R. D. demōstrabim⁹. Qđ etem̄ hic egregi⁹ Arnoldus nec vn̄
qz cogitauerit maledict⁹ vitā aie esse iudeis. hinc tua cernat. D. R.
In oibz eadē imo et in cūctis suoz libelloz locis. eos noiat iā p̄fi-
dos. iā canes rabidos. nūc filios eterne damnatōis. nūc inimicos
christi. nūc blasphemos. et id genus multis eos depingit coloribz.
cū quibz p̄cor quo colore cohererebit. illū sensisse illos p̄ditos habe-
re vitā aie iudeos. Un̄ nō dubitet tua p̄. doctissima. hāc Capnio-
nis pupugellā locustā esse impie ministrā vindicte. Qđ si Capni-
oni anim⁹ ē. venari h̄mōi porcū. q̄ donet iudeos. i p̄silio suo q̄rat.
et idubie inueniet. Talibz em̄ bestijs ap̄d hunc theologū nihil ē loci

*maledict⁹ ē nō
aie vita iudcis*

S. iii. Quis h̄o et q̄ verus theologi sit sensus facile pandet vi-
ro scripturas diuinas et humanas intelligenti. Nō em̄
preterit p̄. tuā doctissimā in p̄mis. qm̄ exinde pctm̄ d̄r (quēadmo-
dū et est) mortale. qz mortē infert. nec etiā puto fugit tuā sapientiaz

B i.

LIBER

Dū dicitur veridice
asserri posse
Thalmud iudeis
auferre vitam
aie. licet filius
diaboli nihil
sit vitæ spūalis

ei pctō mortali. qđ nūc vitā tulit aie spūalē. in eodez numero hoīe pctōre subseq̄ui posse alterz mortale. longe p̄ori grauius ⁊ mortale maḡ. Nū ḡ apud Capnionis vmbrosam theologiā. hereticū erit dicere alterū mortale graui⁹. non auferre vitā aie. Nōne paup̄ ille Capnion (paup̄ in quā qz phie ⁊ theologie expers) inter p̄ accidēs ⁊ inter p̄ se discernere nequit? Nūquid q̄stū de se est. hoc alterz peccatū aie aufert vitā: imo nec p̄tra mutire audebit. esto te p̄ accūs p̄pter subiecti dispositōem nō auferat de p̄nti grām formāl̄ inexistentes. Nonne ⁊ p̄ rāto pctū grām tollere dici p̄t. qz abilitatē ad grām imūit id qđ apud oēs recte sapiētes plurimū cōmēdat̄ dictū. Tua ḡ prudētia d̄iudicet q̄s satī loq̄ dicēdus sit. an q̄ p̄fert sentētiā p̄ se verā. an is q̄ veritatē q̄ p̄ accūs est p̄nūciat?

S. iiii. Et vt altrinsecus etiā videat̄ Capnion in aere piscari nouim⁹ memorie. p̄ditū in sacris litteris christū d̄m fm animā eē sanctificatū. dū a patre mitteret̄ in mūdum. forsan ḡ fm Capnionis theologiā. cōtrariū sanctitat̄ p̄fuisse oportebit. qđ nephariū est vel cogitare Cur ⁊ nō poterit dici pctū nec ē inferre. esto vita actu formāl̄ non p̄fuerit. Num infabre d̄z arbor necari. dū destruit̄ semen aut virgultū in quo virtual̄ p̄existebat. Num ⁊ fetus q̄ nō dū actu erat aiatus. de p̄ maleficiū in vtero necari m̄ris. Nonne sane astruit̄ execrare fetū in vtero matris nondū vidētē. q̄ impedimēta apponeret causis visus generatiuis. ⁊ nunqđ Thalmud obstacula affert ne in hūc nostz accredāt̄ iesum. extra quē ne minī est aie vita. Quid est itaqz quāobrē Capnion caperat fronteꝝ sup̄ hui⁹ hoī dicto theologi. duz d̄t libros Thalmudicos auferre vitā. aut necare iudeos. p̄ eo ⁊ q̄ q̄stū de se ē. faciūt ne accredāt̄ christo. ⁊ etiā qm̄ eos ad christū. ac p̄ hoc ad grām inabilitāt. ⁊ iterum qz impedjūt cām vite. scz christi fidem

S. v. Et ne longius atqz oportz in re clara imoremur. vt videat̄ tua R. D. dictū hui⁹ p̄celebris theologi ab omī macula. imune vide mūdissimā ex qua scaturiuūt originē. Nec certe reoz Capnion aut quis malinolus alter beatū maximū de heresis infamulare audebit crimine. hic sanct⁹ doctor in sermone suo in sc̄da feria pasche sic inq̄t. Crudelis sub tali sentētia. impietas iudeoz. qui facinore suo nō solū p̄sentes liberos damnat. sed etiā nondū natos occidit. Nec ille. Nonne fetū hic Maxim⁹ ⁊ p̄clar⁹ ille theologus Arnold⁹ vno ore sunt locuti. facessat̄ igit̄ iperita Capnionis cauillatio. q̄ serenissimū d̄m nostz iperatore atqz. p̄ceres ei⁹ nobilissimos in hūc veridicū cōcitare theologū inique moliebat.

NAZARENVS

S. vi. Gaudiū est miseris. socios habere in penis. Verūtū autē dire cupim⁹ qđ nā sit quo Capniō sophisticat⁹ adeo in

SECUNDVS

hanc sanā theologi debachat⁹ sit sentētiā. vt eam heresis criminis arguet

THEOLOGVS

Id p̄sertim reuerēdissime dñe. qz vere logice z phie expers fuit. quas tum ip̄e. tum oēs qui se obscuros appellant viros. imo z sibi p̄sentētes oēs ad vnū execrant. sine q̄b̄ tñ p̄fundus scripturarū z subtilis sensus cōquiri neq̄t. Nouit em̄ tua sapiētia p̄ho teste. plurimos iuxta accūs paralogisari. Dicitū aut̄ mox fuit Capnionē in ter p̄ se z p̄ accūs nō discreuisse. Et deinde quoqz nō aduertit mot⁹ et mutatoēs. nō a terminis a q̄b̄ sunt. s; a terminis in q̄s p̄ficiscūt suas accipere rōnes z denoiatoēs. z insup̄ artū fugiebat osorem. qm̄ veridice p̄t dici cā puatois z ablatōis habit⁹. nō qz habitum formali z actu existētē abripiat. sed sat est vt causas p̄cediat habit⁹ de p̄ se generatimas. Et qz tale est qd̄ habituz tollerēt si actu adesset. Sic ipo iure restitutōis reus habet nō mō q̄ bñficiū iniurie abstru lit. verū z q̄ digno p̄ferre volentē retrahit. Sic z obscurare d̄z ca: merā. vel auferre lumen qui ne sol ingrediat obicez ponit. Qd̄ li: bros Talmudicos efficere in respectu ad cām vite spūalis iudeo: rum. tua illuminatissima p̄. optime aduertit. Quia aut̄ falsitas pura esse neq̄t. id saltez veri Capnion suis p̄miscuit (si tñ p̄miscuit et nō magis supposuit dictis) q̄ppis̄ eaten⁹ manifestā esse heresim quaten⁹ canonicē refragat̄ scripture. vbi Solie attulit gladius. q̄ in prioribz tanqz p̄ infallibilē maximā. plurima suoz veluti hereti ca. morte affecta sunt. Dictorum.

¶ Caplin̄ tertū. qd̄ p̄tractat aliam calūniā.

eidem theologo illatam

NANARENVS

S. Multū Capnioni de clamore. de lana paruz. Speio tñ q̄ aliā vafriciē silēm q̄ in hūc (cui admodū infest⁹ videtur) theologū iposturā facere voluerit. offendi nequeat.

THEOLOGVS

Quinimo offert se in p̄mptu. vafra mentū priori haud absille. q̄ totis neruis nisus est hūc p̄celebrē maculare theologū. quez odio p̄leq̄tur inimicitie. nō nisi qz veridice Capnionis detexerat falsitates Judaice p̄fidie gratas In eadē itaqz tertia sua defensione liuore in theologū act⁹ insontē. hāc effutiuit sententiā. Sit em̄ q̄ aucto ritates plurimas sacre scripture z sc̄toz doctoꝝ. z allegatōnes ex terribz z scriptoꝝ vtriusqz iuris. imp̄tinēter p̄ter z p̄tra intentio nē scripture z doctoꝝ allegare volui. Ex q̄b̄ nōnulli. si ad intelec tum referātur in quo in originalibz sunt scripte. z postea applicāt ad p̄positū. falsum inserūt. z vt sibi visum fuit nōnūqz heresi vici nū. hec ille tā generalr qz indistincte. perinde ac si nulla scripturā possit aut̄ debeat aliter applicari q̄ scripta sit. aut in alia forma recitari q̄ auctoꝝ posuerūt. Qd̄ q̄nis ego nō fecerim. tñ nihil omi

B ij.

vj. metaphy.

tex. cō. v.

j. Elench.

Que sefellerit

Capnionē vt

Arnoldo fal

siuz male impe

gerit

S. Tho 2° 2^e

q. lxij. ar. ij. ad

quartum

Verū Capni

onis dictū. s; ē

Solie gladi⁹.

LIBER

mus iterū est falsum dogma. vt mihi visum est. nō solū vicinū herē
si. sed etiā inquilinū. hec Capnion. Subdēs ad sui declaratōnem
intenti. Sicut s̄bū euāgelisse de Maria magdalena ecclia appli/
cat ad beatissimā s̄ginē. cū pluribz reliqs id gen^o exēplis.

NANARENVS

S. ij. Pugnā mihi videre videoz velitarē. vltro citroqz pbroz
obiectōem. Ille nāqz hūc facit heresi vicinū. hic aut illuz
dē heresis inquilinū. Cōtradictoria struūt z vnū veritatē attigisse. re
liquū oportz falsitatē tueri. Tu ergo edicito qd sentias. Tū p bo/
no Capnion refudit malū. an ne calūniā iuste abegerit a theologo
sibi impactā dic velim

THEOLOGVS

Et si theologi p theologo Capnioni suspectū sit testimoniū. ve
rūtāmē p deo meo z veritate loquar. nec in materia fidei. p quocū
qz aut aduersus quēuis loquētē. suspectuz habere licebit. Si itaqz
tua affuisset doctissima dñatio. qñ s̄fabulātibz cōtuli pedē pōribz
atqz eoz reteri collusiones. haud dubiū pbasses me efficaciter ostē
disse qz creberrime in suo s̄silio Capnion falso interpretatus sit. iam
sacrū euāgelii. iā scōz dicta doctor. nūc vtriusqz auctoritates iū
ris. et q̄liter qzqz hec oīa. frequenter per crines traxerit repugnātia.

S. iij. Sed eius dicta accolam z cohabitantē habēz heresim.
veridice dicem^o. si parūp aures p̄bere dignabit tua do/
minatio. Scō nostro Aqnati dōcefaciētī. p̄ma pte. q. j. ar. r. id

S. Tho. j. pte.
q. j. ar. r.
Sacre scriptu/
re plures sunt
etiā lrāles sēl^o

in q̄ omnes in vnū s̄sentiūt sacram scz scripturā plures habere posse
sensus. z hos etiā quos lrāles dicim^o. ita tū q̄ omnes lrāles sensus
re plures sunt veritate polleat. dū scripture s̄ba vtriqz coaptata sunt sensui. Ne
etiā lrāles sēl^o qz quis eoz sensuū. vel scripture cui attribuit. vel alteri auctentice
refragat aut repugnat. Attestat s̄q̄dē hec sensuū pluralitas. intel
lectus auctoris sacre scripture (q̄ deus est) pfectōi aut fecūditati q̄
scz oīa simul suo intellectu p̄hendat. Et si sacre plures vni^o rōnis
aut generis p̄nt esse lrāles sensus scripture. apud neminē in dubiū
veniet. posse z eidē plures fore diuersaz rōnuz aut diuersi generis
sensus. id qd nec theologie latet nouitios. qd z Capnionis suadet
exēpla. Et q̄s ita cecus q̄ dicere ausit. hūc magistrū theologie z p/
fundissimū z exercitissimuz. hec latuisse. Verūtū liuore cecatus
Capnion hāc pluralitatē sensuū theologū negare cōtendit. nō taz
calūniose q̄ iniuriosissime. vbi pfecto sus docere mineruz videri
posset. Nō eq̄dē vitio credit is theolog^o capnionisticas expositōes
(vt Capnion malignari cupiēs querulabat) qz hmōi sensuuz vsus
sū pluritate. Sed sciētis viaz huius theologi noluit. alioq̄ quod
calūniaretur nequaqz habuisset.

S. iij. Sz eq̄nimitē ferat tua D. oci^o clarificabim^o. vbi an
quis lateat in herba. qd calamo theolog^o s̄p venerabil^o

SECUNDVS

Smiserit Obiurgat plane velut vicinū heresi. auctoritates sacre tra-
hi scripture in sensuz repugnātē. in apposite. et nō mō prer. s; s; scp-
ture intētoez. Videat q̄so tua D. eruditissima. Capnō ne et ipse h
heres accusauerit criminis. dū abhinc parūp serenissimū acclama-
ret ipatorē pcludēdo (et qdē recte) heresiz eē manifestam. dicere pfi
dū vitā aīe hīe iudeū. q̄ppē eapropf. qm̄ sacre aduersaref sc̄pture.
puta Christi saluatoris et bti Joānis apli s̄bis. Nōne seipm̄ argu-
it. q̄ theologū iniurie arguerit. Nū et theologo. quē admodū et Cap-
nioni. licebit dicere aliqd eē heresi inq̄linū. aut vicinū aut cohabitans.
exponere sacre auctoritates sc̄pture. s; sc̄pture ipi. imo et ptra
spūsc̄ti intētionē. Dic etem̄ penes diuū Hiero. recte d̄ heretic. q̄
alif exponit sacra sc̄pturā. q̄ sensus ei. a q̄ pncipalr pcedit spūsc̄ti
efflagitat. Ille at vt scūs elucidat Aq̄nas 2^a 2^e. q. 11. ar. ij. ad scdm̄
d̄ alif exponere sacra sc̄pturā q̄ spūsc̄tus efflagitat. q̄ ad h̄ expō-
tionē sacre sc̄pture retorquet. qd̄ triat ei. qd̄ ē p spūsc̄tū reuelatū.
Un̄ d̄ Ezechiel. xij. de falsis pphetis. q̄ pleuerauerūt pfirmare ser-
monē. scz p falsas expōnes sc̄pture zc. Decille. Quis itaq; s; sc̄ptu-
re intētionē ea exponit. idē et hereticē vtiq; exponit. s; intētionem
spūsc̄ti. q̄ sensuz atq; intētoez suā p sc̄pturas reuelauit. Est at quē
spūsc̄tus pncipalr intēdit sc̄pture lr̄alis sensus. nimirū ex q̄z eo so-
lo trahit aut sumit argumētū (Symbolica nāq; aut mystica the-
ologia nō ē argumētatiua) Idē q̄q; lr̄alis sensus ē in sc̄pturā pnci-
palr intēti. Ex q̄b; inferre licet eadē sc̄pture intētoem eē. et spūsc̄-
cti sensuz Et p̄inde qd̄ ē s; sc̄pture intētoez. idē et ē sensuz quē spūsc̄-
cti

Capnion seip-
sum arguit. q̄
Arnoldo p̄stā-
ti fuerit iuri?

S. Thomas

S. U. Tue igit̄ eruditissime D. sn̄ia accedat. (sc̄tus efflagitat
theologo ne an poti? Capnioni. porz? ille heretic? remit-
tend? sit. cuiusve dicit̄ sit inq̄linioz Certe theologo hūc nō poteris
adiudicare porzū. dicēti heresi vicinū. auctoritates sacre sc̄pture s;
ei? et spūsc̄ti exponere intētoem. Abigit em̄ hūc a theologo porzū
Btūs Hieronym? Capnioni q̄ adiudicād? videt̄ porz? q̄ d̄ here Capnioni er-
si eē inq̄linū. dicere hereticas eē expōnes q̄ suemūt spūsc̄ti. s; sacre rosp̄at quē ali
intētionē sc̄pture. Hereticū certe ē h̄ hereticū s; qd̄ theolog? sc̄tissi is p̄p̄rā dedit.
me asseruit. dū dixit heresi vicinū in suo eē intellectu (quē admodū
et ē i re ipa) sacras lr̄as s; eaz (et spūsc̄ti p̄ sequez) iterptari intētoez

¶ Caplm̄ septimū qd̄ aliā ptractat calūniā (ant sensum
NAZARENVS

S. I. Velitaria Capnionis hec in theologū arma abiecta sunt.
et si sedulo q̄spia introspererit. armis pstratū p̄p̄ris Cap-
nionē p̄p̄iceret. Nec eū tāte estimo inudētie. vt aliquē aliez tali cir-
cūuenerit dolo

THEOLOGVS

Ut solet suo more vbiq; fecit Nec em̄ desunt p̄ozib; simillima. q̄
et i christi venerādū expuit. vite illibate sacerdotē. bonaz artū p̄-

B ij

LIBER

De Ortwino
gratio Christi
sacerdote

esse oratissimum Ortwinum. que non erubuit Capnion nimis impu-
denter. citra rationem. sola furia ac malivolentia accipere. et honestare. eas
propter. quod profatur magister in quodam sic cecinerat carmine. Angelice decimo
meret in orbe chororum. Dehinc occidit ad verbum ad iudicium. Flet Jouis alma
parces. repetit sua vulnera Jouis. Ob hunc quod propter alterum susculum non
modo hereticum esse dixit. sed et tamquam heresarcham sua septuaginta coram mundo in
inriosisime diffamavit. et turpissime desepit **NAZARENVS.**

Gravissimum hunc scisma et prorsus indignissimum viro christiano. pro-
cupere aut certior fieri quod non habuit metri tatepe Capnionem offendit
ut auctorem inde appellauerit heresarcham **THEOLOGVS**

Impudentia
Capnionis

Ut fida et certissima nostra sit relatio. ipsa Capnionis tibi redder-
mus verba que in tertia sua scribit defensione sic ingens. Nec me nec
alios boni nominis viros suis infantissimis verbis (ne dicam carminibus)
tam facile carpat in postremum. nequam et perditissimum nebulo. valeat ca-
uillator et ridiculari homo. valeat inquam in peiore parte. Et si non rest
puerit cum Dathan et Abiron que terra viuos absorbit accipiat
portionem. **NAZARENVS**

S. ii. Maiorem in modum terogo atque obtestor sunt ne hec Cap-
nionis verba. Tui fallor. hominem maledictioz audiri nunquam.
Non illa nobis de Capnionis predicata sunt modestia doctorali. que utique
non audire maluissemus. Necdum tamen olfacio tate maledictiois et tam tur-
pissime appellatiois. et sacerdote christi meritum **THEOLOGVS**

Nihil hesitet tua dignissima D. quoniam que sonuerunt Capnionis sunt que
ad iram promissum verba in loco profato. in que omnem exiit pudorem. Quam-
quam sic maledictio ad se effunderit eam. ipse exprimit paulisper post rela-
tas maledictioes. ac ipse dices. Quid igit tale canat iste bona-
rum artium puerorum (dicere volui professor) Ortwino etc. Audiamus modo
si pietas et pudor christianorum aurium permittat. ac non potius quam christi-
stifidel (si est vllis in visceribus ardor fidei) aut si (ut debet) vlla in corde
residet dilectio. horreat audiendo Nam proclamant ore spurco et blasphem-
mo etc. de beatissima et immaculatissima virgine Maria. que sit alma pa-
rens Jouis. que noua heresis. antea neque in orbis terrarum latissimo
spatio. nec apud supos. nec apud inferos. audita est a mundi exordio.
NAZARENVS (hec Capnion

S. iii. Amore dei quod est quod audio. Quis putasset tam maledicentis-
sima. ac in maledictiones penam Capnioni esse venam. Et
nedum capio quorsum ista pergant. de immaculata plane virgine Maria
nullam precepimus memoratorem. Uex de domino Jesu in metro hoc ca-
tholica mentio agit. Quo quod possibile erit. quod quod damus etaminatiois in
beatissimam Mariam sacerdos ille gesserit **THEOLOGVS**

D. tua recte sentit veritatem illic continet. alma parens. quod Cap-
nion beatissime tribuit Marie.

SECUNDVS

NAZARENVS

Deu qd refert. Audio itaqz qd nomē parens. Capnion in bo-
nā accepit partē. eo forsan. qd huic pncipat dicitōi alma. qd nō nihil
puritat̄ aut sanctitat̄ iporat̄ itelligēdo p almā parētē. illibatā hōgi-
nē Mariā. cū tñ nulla vocal̄ debīssima hōgine Maria memoria fiat
in metro Quid nā ē. quāobrē et nomē Jouis ī meliorē ptē nō susce-
perit. puta p celesti Jone. cū et eadē talit̄ accipiendi fuerit qd de noīe
parēt̄ dicta ē cā. tū qz sic accepe Jouis nomē scriptores tā catho-
lici q̄ s̄ratissimi. q̄ in dicta bona hō noīe vsi sunt significāria. Et amī
randū certē p almā parētē. imaculatā accepit hōginē Mariā. quō
intellect̄ ei nō horruerit p Jone apphēdere diabolū. et nō Jonez
celestē. cū tñ sic accipi posset. et cū oīe Jēsus subsequē. et sup blasphe-
mū insup et ipīssimū sit vlt̄ cogitare Mariā supbenedictā diabolū pe-
perisse. in tuā ferme adducor inīam. nil logice Capnioni eē. quē la-
tuit talia eē subiecta. q̄lia pmittit̄ pdicata. s̄ emūgere sibi sat fuisse
appareret.

Capnion nō
mis ipie citra
rōnem accepit
brīssimā Ma-
riā diabolū pe-
perisse.

THEOLOGVS

Qd in bonā accipe potuerit (q̄nimo et debuerit) ptē. tua D. re-
uerēdissima imo dice p̄suadet Veritatē magna ē vis passionū ad
hoīm iudicia. et p̄sequēs dicta et facta Et qd nō effutit hō. ipa s̄ri
sticulosoz vindicte.

NAZARENVS

Si q̄s passiōe act̄. hoīem afficiat morte. aut fure. nō p̄pterea
min⁹ ibit in malā crucē. Si qdē dictū ē hoī. subter te erit appetit⁹
tuus. et tu dñaberis ei. Nec tutāde veritat̄ munus agit qd scitate
passioni inseruit. Attamē me certiorē reddas q̄so (cū hīce rebz et
terminis a poetica p̄fect̄. Capniō plurimū vsus sit. vtpote qd totū
studiū illis videt̄ ipēdisse) an ne et ipē aliq̄n. vt sacerdos dictus. ea
vsus sit dictione.

THEOLOGVS

Tācti glīose antistes. suscepti esset muner̄. errores Capnionis
in tertia sua p̄structas defēsiōe. tue D. oēs referre q̄ patesceret eū
vbīqz aberrasse. et qd ipē peccauit alijs īmerito tribuisse. vt tñ tuā D.
voti p̄potē efficiam⁹. ad alias suas facturas pedē īferem⁹. ostēsurū
q̄ culpa redarguit ipm. id qd turpē ē doctoz Recēsebim⁹ em̄ et ipm
Capnionē nomē hō Jouis. ī bonā ptē. imo p̄ x̄o maxio accepisse.

¶ Capl'm. viij. declarat Capnionē ipm p̄mississe qd alteri ad herē-
resim imputat.

NAZARENVS

S. J. Eia age qd cepisti. et efficies rē nob̄ hand īuēdā. vt tādē
videam⁹. qd hoīs Capnion sit.

THEOLOGVS

In opusculo suo cui de hōo mirifico titulū inscripsit. folio. vij.
facie p̄ma in reliq̄s sic h̄z. Apud Cretēses Minos. quē ferūt a Jone
cūcta didicisse. cū esset ibi cū x̄o. in Ida monte. atqz sane in ipsius
montis antro frequēs p̄uersatio. Et rēnuo (inquī) In veritate so-
lus vnus ē x̄. qd celū h̄ et terrā capacē pdidit. quē Euripedes Jo-

LIBER

Capnion obscurus vir. obsecutus suscitavit deum.

nem precipit nominadū. Alio insup in loco ait. Juppit in p̄ssu de orū p̄tionaf se summū dispositore. Decille. Gaudeat in sinu suo hic magnope. q̄ vilipēsis oīb. q̄ christianitatē sunt. obscuro viri. q̄ q̄z discipulatu aliq̄n Capnion glari visus ē) qm̄ ipis q̄ sine x̄o eē videbant Capnion deū quendā suscitavit. s; tenebrosis cultozib; deū obscurū. nimirū cui in antro qd̄ atro situ. atq; tenebray obsuscatione inhorrescat. ē habitatio. S; q̄les ministri. talis r̄ de⁹ corū Nū indignū tue videt Sapiētie. p̄ h̄mōi irrissibiles fatellas. q̄ fidei nre sunt pouissima. pbatū ire.

NAZARENVS

S. ii. Etia q̄squis Capnioni p̄iūctissim⁹ inficiari neq̄t. qn̄ i bo nū nomē Jouis. in his q̄ recēta sunt s̄bis. accipiat significātia. S; forsan elabi Capnion tentaret. dicēdo libellū p̄fatū esse dialogū. r̄ se s̄ba hęc. nō in p̄ba. s; in alioz introduxisse p̄sona

THEOLOGVS

Esto in hac pte p̄ h̄ elabret foramē. in promptu verūtāmē sunt q̄ actu tū adducem⁹. q̄ p̄ozib; succedūt. q̄ hūc obstruūt larē. q̄ppe q̄ sua eē Capnion ificias nō ibit. nimirū. q̄ ip̄e sub noīe p̄po edixit Si q̄dē fo. xvj. facie sc̄da sic scribit Jā explorati iuris est. qd̄ q̄sq; p̄ se. id p̄ aliū suo noīe facere p̄t. r̄ Aristophanes statim regit Juppit p̄ aliquē x̄oz. nō q̄ de summi loco regant dū gregales. esset em̄ sic absens de⁹. cui⁹ locū illi iplerēt. Jā nobis dicere nō p̄mittit p̄his. opilio ille h̄gilian⁹. q̄ cecinit inter pecora. Jouis oīa plena.

NAZARENVS

S. iii. Hęc Capnion qd̄ a se interloquēte dicta fateret. vez in alioz. q̄s r̄ recitat v̄l citat p̄sona. aut loco gentiliū.

THEOLOGVS

Esto r̄ hęc argutiā p̄redat. hęc q̄ t̄n vincula rupit. s; clausus tenet r̄ irretit⁹. Si em̄ ad efferendā de x̄o suo intentōem Capnioni licuit accire gētiliū sentētiā. in q̄b; Jouis vsi sunt noīe. cur itaq; tā infestis infixit aculeos christi venerādo sacerdoti. q̄ nō exp̄llo beatissime h̄glnis noīe. almā parētē Jouis dixit lachrymari. Quā inquā temeraria emūctione. interpretat⁹ ē Capnion. brissimā Mariā diabolū peperisse. tū qz alma parēs de aliq̄ alia intelligere potuisset. tū qz si brissimā Mariā. p̄ almā intellexit parentē. cur r̄ Jōnē. sicut in gentiliū dict⁹. ita r̄ hic p̄ filio deī nō accepit. v̄l marie. cū deī filij nomē. in eodē metro oci⁹ succedat. r̄ nephariū eēt cogitatu. Mariā dicere diaboli almā parentē S; ad hęc emūctōem absonā. nō p̄p̄t Jōnē aut Mariā. s; ea p̄p̄t. qz Maria lachrymari dicebat super Capnionis iniq̄ in J̄deos (filij sui inimicos) fauore. quē i suo p̄silio exp̄llo. Id em̄ venerād⁹ ille magr̄. his metris cauere voluit. in sui frontispicio p̄siliū quā verā obiurgatōez. re ip̄a his inerecūdis r̄ maledicētib; aculeis Capnion oppugnat. Esto s̄ba aliō p̄tendat.

Cur Capnion adeo i D̄i x̄o nū debacchar⁹ sit.

Lib.

SECUNDVS

S. iiii. Verū tñ. vt he facessant p̄stigiē. clarioza suppetūt testi-
 monia q̄ euasōibz h̄isce sepiāt viā In folio etē. xxxvij Testimōia cō
 facie sc̄da. in ppria ait p̄sona. Uterqz creator oim. vterqz de⁹. vter
 qz lumē. pater ī filio. ⁊ fili⁹ in p̄re. vt lumē de lumine. ⁊ cādor lucis
 eterne. De q̄ Enni⁹ nr̄. Aspice inquit h̄ sublime cādēs. quez inuo-
 cat oēs Iouē. nō de stygio Ioue. s̄z celesti ioue locut⁹ ē. Nec ibi. Au-
 dit ne tua R. D. Capnionē fauorabilr̄ (id qd̄ nec culpam⁹) x̄ponē a gētilibz iuen-
 tē Enni⁹ dictū. qd̄ de celesti locut⁹ sit Ioue. qd̄ nā cause fuit. quāob
 tū in bonā p̄re
 rē intelligere nō potuerit. imo nō voluerit. almā parētē celestē pe-
 accepit. que tñ
 perisse Iouē. Reor sane Capnionē h̄olce Euripidis spectasse h̄sus
 ob id blasphe-
 vides excelluz. q̄ illū infinitū etherē ⁊ terrā vndiqz p̄plectit̄ hūmē
 mauerat here-
 tibz vlnis. hūc crede Iouē. hūc arbitrare deū. Si inqz ⁊ qz vidit in
 starcham
 terptat⁹ qz ē illos de celesti locutos eē ioue gētilēs Quid nā erat q̄
 so qd̄ eouqz Capniōi ademit itelligētē acūmē. vt iterptari neque
 rit almā h̄ginē celest̄ iouis eē parētē. vel maxime qm̄ citatis euripe-
 dis p̄festim subijcit. hic inq̄ens. est sublimis cādor. ⁊ q̄ nos Enni-
 us docuit. que veteres diēspitrē ⁊ lucētiū noiarūt. p̄pter diurnaz
 lucē. vñ a nr̄is sol qz dicit⁹ ē. vt Malachias ait. Dnet vob timē-
 tido nomē meū sol iusticie. que in patbmo Joānes p̄ reuelatōez vi-
 dit. Et erat facies ei⁹ sicut sol. lucet in h̄tute sua. ⁊ dixit. Ego suz p̄
 m⁹ ⁊ nouissim⁹. De celo igit̄ n̄ro. que in Orphico mysterio. filium
 opinabāt. s̄lle canit̄ in ei⁹ hymni h̄su altero natiuitate senex p̄nci-
 piū oim. oimqz finis. Quinimo ⁊ de ioue sic d̄t. Primo genit⁹ est
 Iuppit. ⁊ nouissimus. ⁊ p̄nceps fulminū ⁊c. Ubi in patulo p̄uet
 tua D. reuerēdissima. Capnionē interpretari poetā de facto noie Jo-
 uis. itellerisse filiū ī diuinis. dū ait p̄mogenit⁹ ē iuppit. p̄fratrē h̄o
 suū ch̄ristianū ⁊ sacerdotē iouis noie itellerisse filiū dei. aut celestēz
 iouē p̄sus recusat Infortunio certe ifortur̄ itior ch̄ri sacerdos. cu-
 ius dictū sup̄heresis isilat. qd̄ idē ipm a gētilibz assertū. a ch̄ristiāo
 doctore ī celū vsqz reiterat⁹ laudibz attollit̄. Tua prudētia indubie
 olfacit. nō p̄p̄ dictā p̄sonā. at p̄p̄ p̄sonā nimis de vero dicētē. dic-
 tū h̄ sacerdotis calūniā subijisse. Et ne D. tua tedio afficiat̄ p̄plura
 id gen⁹ missa facim⁹. q̄ Capniō illic ī eodē p̄textu p̄seq̄t̄ p̄dict⁹ filia

S. v. Arbitramur iā tuā videre D. reuerēdissimā. quō ī sua ter-
 tia defensione aduersus hūc venerabilē mgr̄m. queadmo-
 dū ⁊ p̄tra alios. solū maledicere gestierit. ⁊ oibz futur⁹ nebulonibz
 p̄flare maledicēdi exēplaria. nimirū. q̄ oēs maledictōes q̄s vnqz le-
 gerat. ī sibi haud absillibz auctoribz ī vnā colluuiē aut sentinā male
 dictoria coegit Et p̄inde ⁊ oim maledicentiū meritis p̄cipatur⁹
 sensurusqz est quid egerit cū animā aget

Capl̄m. ix tractās calūniā Theologis Colonien̄. fal-
 sissime illatam NAZARENVS
S. j. Plūbo stupidior fact⁹ sum audicēs h̄ec ipa furia furiosiora.
 E i.

Op⁹ fructife-
 rū Capniōis

LIBER

Opórtz certe vsp hūc Aeterna fuisse estuatiore. dū ista efflauit audi-
tu atrocissima. nec sui q̄qz p̄pos fuerit necessuz ē. q̄n tā acerbissime
Dānauit i seminersu p̄missuz. q̄ ip̄e plenū cāpū resp̄erat. z id tpe lō
ge āteriori Un̄ suspicari liceat sacerdotē illū fuisse occasionatū. vt
iouē i bonā acciperet pr̄e. Quātūcūqz leuitatū sectatores hec reco-
mēdēt. certū ē apud synceros viros ista eē illaudato Busiride illau-
datoria Un̄ q̄tūcūqz virū amore p̄lectar. eū i hac monomachia
et i singulari certamine. tū aduersus theologū. tū p̄ sacerdotē z ma-
gistrū facta succubuisse p̄fitear. veritas p̄pellit. Quā āt i publico
marte p̄tra p̄plures bellādo victoriā p̄secut⁹ sit. nō habeo p̄ptū

THEOLOGVS

Lapniōis mē-
dacissima i fa-
cultate theo-
Coloñ. iūria

Callere mihi videris R. D. viri hui⁹ interiora. vtpote q̄ nouer-
ris eū nec singlarib⁹ p̄sonis. nec p̄p̄cisse cōitati Recēsebo itaqz sua
molimina. z quā i struxerit aciē. in sacre theologie p̄fessores. vene-
rādā theologica facultatē aline vniuersitat⁹ studij Coloniēp̄ rep̄sent-
tātes. q̄s eē atqz p̄fatū venerabilem mgr̄m p̄mēdatiōis nota. imo
turpissime heres̄ maclā notauit iniuriosissime. cuz reliqz q̄ D. tua
auscultabit. morsib⁹ caninis Sic em̄ i sua tertia defensione v̄l male
dictionū colluuiē inq̄t. Nō erat vsqz huc satis istos theologistas
p̄tra plimas celeberrimas vniuersitates br̄issime p̄gini Mariē hūc
honore nō p̄cedere. q̄ immaculata sine pctō originali sit p̄cepta. q̄n
et ausu temerario addat ei z altera q̄qz maclā sub titulo z noie Ar-
noldi de Tūgari theologie p̄fessoris Coloniēp̄. Certe sup̄ illos fu-
tura dei vindicta. vt dū argumētatōib⁹ tortuosis plusqz scripturarū
p̄itate. p̄ter ius zphas nomē meū ifamare conāt. furia. odio lino-
re. ira excecata. neqz salutē sue memores. neqz diuini honoris culto-
res. nō dubitēt aprā heresim z iexcusabile p̄mulgare Est em̄ sine cō-
trouersia heres̄ exp̄ssa z p̄denata silqz i nullā bonā pr̄e iterptāda di-
cere aut scribere. scripsimā p̄ginē Mariā pepisse ioue. quē ois christi-
ana religio remonē z remonū eē p̄fitef. Nec Lapniō. Putasne R.
D. ab inferis susitari posse carnificē aut imaniore aut crudeliore.

Et tu Lapniō
q̄ nū christia-
nus eris

NAZARENVS

§. ii. Cū excetra cū antheo luctari mauelin. q̄s cuz Lapnionē
Uno em̄ excetre aut hydre celo capite. solū tria excrescūt
At Lapnionis vna abiecta mordacitate. sine nūero alie insultati-
ones adorūit. Et certe q̄ dñi affecit sacerdotē iniuria incōsulte res-
nouat vtpote q̄ nō p̄sculauit. q̄ si q̄sp̄ia ob idē dimidiū metr̄ he-
resi notā incurrere deberet. ip̄e non i merito p̄pellaret heresiarcha. q̄
idē z p̄us z longe p̄pensius factitauit. Nec satisfecit bonoz de se ex-
pectationi virozū. q̄n in tā solēnes insimul sacre theologie docto-
res. adeo intēperate imo nepharie larauit linguā. vt eis heresis cri-
men impingere veritus nō sit. qd̄ nō mō grauate. q̄nimo z audiu-
mus molestissime. Te igit̄ pie obrestamur p̄ veritatis amozes. vt

SECVNDVS

edicas veridice quidnā veritas habeat. de sentimēto theologoz Colo
niensū sup bñdicte virginis pceptōe.

THEOLOGVS

Veritate vt dicā purges. et si dixerō sole clariozē suspicaberis
Capnionē in hac re cretēsi mendaciorē. Et pfecto plures admira
tio tenet ingēs. q̄ q̄ honorē aut famā cūctis pferre videt. tā aptissi
me pmentari. et id toti excribere mūdo nō erubuerit id cui⁹ falsi
tate delitere nō posse optime p̄cinit. Sciat itaqz tua reuerendissi
ma D. hoc qd Capnion de briffime virginis pceptōe Coloniensibz
tribuit theologis totū eē falsissimū et de thesauro cordis sui ipm eē
pmentatū atqz excogitasse. Et eū rēasseruisse penit⁹ falsam. q̄tinus
certissime agnoscas rem referem⁹ nō clāculo factā. s; oibz euidētez
qui aliquē p motōis gradū in sacraz lraz studio Colonie assecuti
sunt. Et si qdē p eosdē theologos ab hinc ad viginti annos sancitū
et iuramēto hacten⁹ p cūctos firmatū p̄motos. et inuolabilē q̄qz
obseruatū ne q̄s aut in cōtionibz ad populū. aut in disputatōibz
scholasticis dicere p̄sumat. beatissimā virginē Mariā in originali
peccato esse pceptā. Vides nūc R. D. qd hois sit Capnion.

NAZARENVS

S. iiij. Si hois qd dā est. in hisce factis non aiaduerto. Reliq̄
teoz et ipe veritate coact⁹. qz oibz his coloribz dign⁹ ē. q̄b̄ istos solē
nes zab antiq̄ bene famatos Coloniēses venerādos et sp̄ p fidezes
losos depinxit theologos. qz s; furia. odio. liuore excecatur. neqz sa
lutis sue memor. neqz diuini nois cultor. tā ppatulis fallacijs vi
ros supegregios calūniose circūuenit. et maliciose infamauit

THEOLOGVS

De iudicādi puinciā. alijs qz itereff itāp̄idē p̄miseram⁹. Sed
nulla facta est p̄tra tot et tam grauissimas iniurias aiaduerso. nec
deo teste nostri est instituti. cū Capnionē velitari. aut p̄bra p̄ pro
bris obiectare. nec iuxta sapiētis dictū. stulto iuxta ei⁹ stultiticiāz
r̄ndere. S; patefacere coacti sum⁹. et in lucē efferre. q̄ grauissime
tū veritati. tū etiā viris iniuri⁹ fuerit. bonis. ne falsitas hacten⁹ ab
his quoz interest ipunita. q̄ dū falsitas nō ostēdit. p̄ veritate ab ig
norantibz amplexet

NANARENVS

S. iij. Sapiēs vtiqz sapiētis s̄bū. S; q̄s tā frigid⁹ et emor
tus. cui atra nō ignescat bilis. dū tā exorbitātia audi
erit et insontibz iniuria dicta. Nec laude afficim⁹. vindicē his in
iurijs nō accessisse iusticiā. nec bonis etiā aduersat moribz. iniq̄ta
tes auersari. Cū et tenacissime cordi insidet meo. et velim nolim in
aio meo h̄sat. nec abigere possum vafriciē illā q̄ Capnion de bono
lusit sacerdote. Venitqz in iurē. nil fore pulchrū. (si id possibile eēt)
accire passuz quepiā. in q̄ Capnion nō mō clare. verū etiā p se nō

LIBER

citando aliter poetā vel auctore. hoc noie. iouis vsus esset in pte bo
nā. Esset eniuero iaculū hoc eritiale. ⁊ Capnioni adimeret omnes
spem euadendi

THEOLOGVS

Loc⁹ vbi in p Mogutino dno Urieli suū trāsmitteret (sup q̄ orta est tēpestas) cō
p̄ns dicit bñ filiū qd̄ dehinc ocularis speculi titulo isignit. qd̄ nos a viro acce
nomē iouis ac cepit Capniō. lū opi inderet. In liminari siq̄ dē pagina talē scripsit titulū. Ad il
lustrissimū p̄ncipē ⁊ dñm reuerēdissimū. N. Urielē archiep̄m Mo
gutinū. sacri romani ip̄erū archicācellariū ⁊ electorē. Joā. Reuch
lin Phorcēsis. L. doc. Scribea. Et comin⁹ in laudē eiusdē q̄busdā
s̄s̄bo sic canit p̄ncipis. Uriel gēnense dec⁹. cui pythea nomen. Et
archangelici destinat igne chori.

NAZARENVS

S. V. Siste pedē parip. nec p̄cesseris. q̄ddā em̄ gentilitatis. qd̄
in christiani increpuisse videt. Nōne pythia apollinis cog
nomētū est. q̄ demō extās. falsa olim solit⁹ erat canere oracula. ⁊ da
re r̄nsa apud delphos. Quid igit sibi vult metrifex hic. duz cantat
pythiā archiep̄o destinasse Urielis nomē ex igne archāgelici chori
Nūq̄d demōni aut diabolo in celo empyreo aliqd̄ iter archāgelos
est loci. Et siq̄ dē Job inter filios dei ⁊ bonos angelos vidit sathane
astare. neq̄q̄ eū obscuro antro deputatū baratri. inter archāgelos
in celo vidit empyreo.

THEOLOGVS

Nisi q̄ recte mouearis nō video. Et si is quē abhinc paulisp̄ cō
memorauim⁹ venerād⁹ maḡ sacerdos. i hec sonuisse s̄ba. eū idubie
Capniō sensum tribuisset. atq̄ ip̄m q̄ nescio heresis maculass̄ no
ta. Verūtū qz quā arbitrat⁹ nri erat ondere iouis scantiā bonā. hī
versus nō p̄lectūf. Auscultare igit tuelibeat R. D. reliqs̄ q̄ sub
ijciūt Capnionis binos s̄sus. ad illū ip̄m archiep̄m. Te sibi cesar
amat. te maxim⁹ æmilian⁹. Vult sibi mercuriū iuppiter eē suum.

NANARENVS

S. VI. Achaha he. quis nō videat eq̄ssimū dei iudiciū. q̄ Cap
nion suis factis sibi ap̄te bñ meritū dedit suppliciū. Nō
ne Capniō hic dephēus ē in diuaz maiestate imperialē crimen lese
maiestatis p̄mississe. Nōne sacrilegā in reuerēdissimū dñm archi
ep̄m blasphemā. si vt sibi p̄tra. Otwinū crudel⁹ fuit anim⁹. si in
quā Iuppiter ⁊ Mercuri⁹ q̄ olim noiales habebāt dū apud genti
les. re aut vera diaboli aut demones fuerūt. Quis em̄ nō viderit i
dignissimā auditu blasphemā vt cesar maxim⁹ æmelian⁹ ⁊ archi
ep̄s Mogutin⁹ diaboli ferat. Si certe hūc laqueū Capnion rūpe
re perrexit. ⁊ Otwinū absolutū velit nolit abire faciet.

THEOLOGVS

SECUNDVS

Merita Capnionis tibi et alijs trutinanda pmissim⁹. Nre mētē
 ē innocuos p veritate enitētes. q̄ iuridicā hacten⁹ obtinere cēsura
 nequerūt. q̄z et actio sup hmoi iurijs in longū p̄iecta ē. excusatū
 ire. q̄b⁹ iurias nocēter ipe igessit. Liber ne adhuc videre qd hoīs
 sit Capnion⁹. Aduerte oculos sue tertie defensōis colophonē et clusi
 onive Si em a fine vnū qd q̄ potissimū p̄pellandū sit. videbit tua
 p̄clara D. qd noīs. illi tertie debitū sit defensōi. videbis et bonā ido
 lem Capnionis. Veracē et em imo veracissimū theologū ignomi
 niose in calce p̄cludēdo et falsariū in secula seculoz. q̄ et comin⁹ sa
 cerdotē (vt audiuiisti) iurio sissime noīauerat heresiarchā atqz phi
 lodemonē In hosce em p̄pe sine furia ipellente. prupit p̄sus Blas
 phemi Arnold⁹ falsari⁹ heresiarche Ortwini soci⁹. cernit hoccelis
 bro. Arnold⁹ fautor philodemonis heresiarche. Rector Agrippi
 nus infamis Capniomastix. hec ibi. Et q̄ infamia hec. plus mūdo
 innotesceret. hos insanos p̄sus maiorib⁹ characterib⁹ insigniri fecit.

Scdo de aia.
 tex. cō. xlix.

Infami Cap
 nionis p̄sus

¶ Capm. x. tractās quēadmodū sibi Capnion aduerset alteri
 ad crimē iputās qd ipe p̄miserat p̄sus NAZARENVS

S. i. Indubie oib⁹ inferni furijs Capnion act⁹ fuit. qm̄ hec illat
 sissima p̄sificauit metra. Nec dubitādū. qm̄ sua sup his mō erubes
 cat (si q̄ illi d) scia. Nouit em Orwinū nō blasphemū esse. nisi et
 metipe Capnion supblasphem⁹ sit. Nec certe q̄ Christi replangit
 iniurias. at ille q̄ iudaicā fouet p̄fidia. philodemon recte appellat
 Quā etiā iniquissime. optime famatū Arnoldū infamē blacteraue
 rit. cū toto nouim⁹ mundo. id qd ex superiorib⁹ liquet. Un̄ nō nisi
 p̄ba p̄mutare Capnion voluit et altercari. atqz p veritate repende
 re maledicta Dinc ē q̄ ipius indolez nō impcamur amicis nris.
 q̄b⁹ cupim⁹ bona. Verūtamē p̄ptū nob efficit. qd nā sit. quāobzē
 hūc p̄stātissimū theologū colore falsarij. epireto hucusqz nō p̄specto
 decorauerit.

THEOLOGVS

Percelebrē illū theologie doctorē. eaprop̄ falsariū noīauit. qz
 (vt p̄miserit) p̄naculā suā linguā. male aut falso interpret⁹ sit. al
 terz ho. ob quā valtricem cuiuspiā metri heresiarchā dixerit iā tua
 celebritas audiuit.

NAZARENVS

S. ii. Quā iniurie p̄m theologū de mala aut falsa Capnion calū
 niar⁹ sit et culpauerit trāstatoe. recēti tenem⁹ memoria. nec
 nos p̄terit qz ipudētissime huic ascripserit crimē a se p̄petratū. Et
 deinde etiā. si licuit sibi alterz. p̄p̄ hūc seminersuz dicere heresiarchā
 nō video qd itercedat. ne Capniō ipe citra nugatōez archiheresiar
 chav⁹ certe supheresiarcha dici neq̄at. ad ordior olfacere qd sit hoīs
 et paucula vt ad plenū p̄noscerē sufficerēt.

THEOLOGVS

Offert se reuerēdissime D. celerit. qd nō parz notōis passue de
 vito h̄ parturiet. id qd in suo p̄silio memorie p̄didit i subiectis ver

Si Orwin⁹ he
 resiarcha. Cap
 nion suphesi
 archa

LIBER

bis Oratio (in)gens) sueta. q̄ icipit felamschū modi ḡuit 7 atro /
 cit accusata ē. in q̄dā libello nomine ip̄so q̄si iudei pueria 7 venenosa
 voluntate orādo. execrarēt vniūsalē ecclīaz christiā. 7 romanū ipe
 riū. p̄ qd̄ iudei possent ap̄d̄ idoctos. iudaice lingue minime gnaros
 in tū odiū reduci. vt in p̄niciē vite 7 corpis illaberēt. Et rursus cū
 inq̄t. Et ip̄i (sicellige iudei) p̄ eoz consensuz nullū aliū d̄m habeāt. q̄
 christianoꝝ ip̄atorē. nō plūmēdū ē neq̄ cogitādū. q̄ tal' orō sit
 christianos excogitata. Et tēmo. Sup̄i (in)q̄t de ānotari. q̄ nos 7
 illi vniū ip̄erū romani ciues sum̄. Et tādē cōcludēdo. Q̄n̄ āi (in)q̄t
 nullū sbū i hac orōe stet. qd̄ neq̄ baptisatos neq̄ ap̄los neq̄ chri
 stianos neq̄ romanū ip̄erū ex sua p̄p̄tate lingue fecet. Cur p̄nic
 itē tā ḡuis otumelia palā imp̄mi. Dec ille **NAZARENVS**

S. III. Verba hec si ab aliq̄ p̄fecta eēt iudeoz aduocato. m̄ue /
 ri suo ip̄oz s̄nia iudeoz (q̄tū apparet) fecisset sat̄. Prefere
 eū saluz iudeoz. accuratissimū curatorē Tu tū elo q̄re. qd̄ i eis rep̄
 hēsiōe. aut oburgatōe dignū cēseat. **THEOLOGVS**

P̄tē id qd̄ maledictos p̄petue futuri iuste addictos iudeos.
 ciues romani faciūt ip̄erū. 7 h̄ plurimoz displicuit ocul' bonoz vis
 roz. q̄ ad culpā. imo ad ḡnem ip̄utauit otumeliā. in q̄ ip̄e 7 tpe
 p̄us. 7 lōge pleniori velo incessit **NAZARENVS**

S. IIII. Dicat 7 eos romani ip̄erū p̄ceres. nullā sibi habēdo fir /
 dē. Eniūero vniūsalī assentior ecclīe. q̄ sui sunt regno
 diaboli ascriptiq̄. Ueꝝ nō nulla me tenet admiratio. q̄ apparētia
 p̄tēdat iudeos. dictā 7 nos nō dicere orōem. cū tū sibi palā liq̄at.
 oēs q̄ i sacro Ch̄istū iduerūt baptisate oppositū assenerare. q̄
 fatent p̄ aias suas. h̄ac orōez i christianos frequētissime aio nocēdi
 se p̄tulisse. Nec ignorāt a toto mūdo. eoz crudelissima i christia
 noꝝ inocētes p̄eros. grassatoria facinora **THEOLOGVS**

Iuste paritē q̄z 7 recte p̄moueri tuā p̄cellam dignitatē. vt hinc
 clarescit q̄ Capnion ip̄e. hec eadē q̄ tu dixisti. i mū dū palā ediderit
 et id q̄tuor ānis ātea q̄ suū cōflaret (de q̄ bellū ānatū ē) cōsiliū. In q̄
 dā nāq̄ ad igenuū quēdā nobilē almanice cōscripta. 7 publice insin
 p̄riteq̄ calcoꝝ p̄boꝝ arte multiplicata 7 edita epla. post q̄ horridissi
 mas i ch̄istū iudeis tribuit blalphemias. subiecit h̄ic sensuz Dēs
 iudei hui' t̄pis. q̄ diu iudei sunt. in h̄mōi blalphemia dei p̄cipēs
 sunt. 7 singulare gaudiū i h̄ h̄nt. q̄ ip̄i aliq̄d in otumeliā 7 blasphe
 miā sciūt excogitare 7 effingere. Est manifestū i oibz fact̄ 7 om̄issis
 et i eoz sueta orōe. etiā i eoz libris. q̄s 7 nos scribūt 7 legūt. sicut
 ex libro Nazaron 7 casu fratris. etiā in ip̄a orōe felamschūmodi
 b̄n̄ notabile ē. hec ille. **NAZARENVS**

S. V. Si p̄ria audirē. aliq̄d necessitudinis aut possibil' p̄ueniē
 tie suspicari liceret. saltē in falsitate. Nūc āt audio p̄ gran
 dem p̄dicōem. Cōtradictoria q̄ p̄esunt. cū in dicta ait epla. Iu

Variē Cap
 nion 7 a seipo
 dissidet super
 orōne iudeoz
 felamschūmo
 dia.

SECUNDVS

deos nos scribere libros et legere. Et quoniam in consilio suo dicitur hecine
 scriba. In paucis numero sub nobis sedent. et paratiores sunt ad inser-
 uendum quam hominibus noxas inferendum. Quapropter non suspicandum est
 aut existimandum eos codices nos. scilicet in se scripsisse. In epistola
 dicitur. quod singulare gaudium de hoc habent. quod possint scribere libros et
 legere contra nos. Que possibilis inter hasce contradictiones concordias
 stupet mens. ratio discedit.

THEOLOGVS

Audi precor reuerendissime domine. quod et apostolus in eadem Capitulo Iuris de
 mandauerit epistola. Interea facisset quod te iuasit stupor. Ex quo (ingens) tu
 dei deum omnipotentem blasphemauerit. quasi mendax ipotes steril sit. sic una
 blasphemiam comitat ex alia. adeo. ut deum in persona proprii filii sui. domini
 nostri iesu. veri messie. quod die blasphemet. vitupent. et exprobrant. no-
 minantes eum peccatorem maleficum. et suspensum. et purissimam sanguinem Mariam
 appellat hariam. i. meretricem. hec ille.

NAZARENVS

S. vi. Mirandum est Capionem e gurgite enatare vasto. et alteri in ris
 unulo submergi. Imputat scilicet ad culpam. quoniam ad blas-
 phemiam ipsum in pro alium. quod iudei aduersus nos orerit (aut magis blas-
 phemiet) id quod ipse plurimis scribis. longe plus totum mundo pro impiam
 publicauerat epistolam. Sed reor quoniam tanta lucida dictionem palliare non
 intermiserit quilibet fuerit obubratio. Solent enim eiusmodi ineptie
 aliquid ornatu circumamicti.

THEOLOGVS

Olefacit tua prudentia sagacissime. In ista namque sua defensione (cui
 potest) titulum de pergerie aut colluue maledictionum nuncupasset) so. 28.
 facie pro simulacrum miserat talia se scripsisse nobili. quod cum iudeis suis ho-
 neste eam recreationis disputare posset. talis subiicit. hec a me fuit epistola
 cum talibus obiectioibus et petitiuibus. non autem determinatiuibus seu conclusioibus
 ullis data. anno. M. D. C.

NAZARENVS

S. vii. Glossa que textui non coheret floccipedit. Et quod apparet
 hec excusatio a scribis epistole non fluctuans. sed assertiuis re-
 nitur discrepat. Unde vulpina hac est declinatio. non abs re suspicari
 THEOLOGVS (potest).

Hanc tuam estimationem non facile reijciet quisque viderit sedas Capni-
 onis declarationem. cui indidit treulum clara intelligentia. S. xxviii. ubi re-
 sumes in epistola ad nobile. memorie predictum esse de iudeis. quod gaudeant cum
 possint aliquid in triumphum. et opprobrium nobis excogitare. palam insinuat via.
 capropter dictas blasphemias in profana recitata esse epistola. ad promouendum
 iudeos ad fidem Christi. sane que in ista resonat scriba. Quoad modum in
 eadem epistola ad promouendum iudeos ad fidem nostram pertinet. hec ipse. Ex quo
 bus vel puer elementariis ibitur? Iuris facile adueneret. glossema pro
 missus tertie defensionis. fuisse non modo proter et in textum. verum et in primam
 veritate quod ea que dicta sunt. non sepleverit militi tanquam recreationis cum iudeis
 obiectanda. sed quod seriose et intentioe peruenire iudeos. ea Iuris mandavit

L. iij

Carpit Cap-
 nio magnope
 ab alijs tenuit
 factu in quo plei
 no icesit velo.

De epla Cap-
nio. ad militē

S. viii. Et insup si ea q̄ militi sc̄p̄st veluti iudeis obijcienda. ipse nō habeat aut existimavit ha. et p̄pterea ea nō p̄ determinatōibz et conclusōibz. s̄ p̄ petitōibz et obiectōibz militi sc̄p̄st. nō abs re falsi doctoris officio funct⁹ videri posset. nimir. q̄ tā militē. q̄ reliqs̄ q̄ id lecturi erāt christianos sefellisset. quāq̄ exposuiss̄ iudeoz ludibrio fidē christianā. docēdo q̄dā iudeis obijcienda. q̄ ipse ha nō arbitraret. Eo ipso certe christiani iudeoz tū irrisoni. tū insultatōi expositi essent siue p̄uersōis. siue disputatōis gr̄a. talia friuola i iudeos aut i iudeos p̄ferrēt arma **NAZARENVS**

S. ix. Nō sunt hec i auribz meis dulcisona In epla siqdē i mū dū edita totū. pessimas iudeis iponere blasphemias. docere insup pplm̄ christianū. q̄ pacto eas obiectēt iudeis. Silic̄ et publice iudeis iponere orōem tāq̄ i nos excogitatā. Dein ap̄d diuitū ista retractare cesare. et q̄d lōge inhūani⁹ videt. ap̄d suā maiestates deferre. christianū alter. quāq̄ contumelie pctō isimulare. quā scribit hāc iudeos dicere orōem adūsus christianos. q̄ p̄t excuset. nos ea inexcusata. et inf̄solubilia relinqm⁹ **THEOLOGVS**

S. x. Equū eē parit̄ et iustissimū tuū iudiciū quis vez diligens aptissime ituet. Inde et tua reuerēdissima D. tadē vidit. vidit inquā q̄nimo et terigit q̄ imoderat⁹. et is q̄ lōge p̄p̄ssimus Capniōi erga maledictos fuerit fauor iudeos **NAZARE.**

Hiero. i Cap-
nionē.

Qui p̄dicta n̄re collocutōis legerit. nisi amēs sit. inisceratū Capnionis erga malignos iudeos manibz dep̄hēdet fauorē. Sec⁹ atq̄ nob̄ diu⁹ p̄suasit Hiero. Salathas p̄. dū inq̄t. Nō q̄o deo placere parit̄ et iudeis. Quibz q̄cūq̄ placet. deo displicet. In apologia q̄q̄ sua ad P̄amachiū et Oceanū Si (iq̄t) expedit odisse hoīes. et gētes ali q̄s detestari. miro odio auersoz circūcissōnē. vsq̄ hodie em̄ p̄sequit̄ dñm̄ n̄m̄ Iesuz christū i synagoḡs sathane. hec ille. In aures n̄re lōg⁹ neq̄q̄ p̄ferūt. vt q̄pp̄iā de h̄ nimis p̄p̄so iudeoz fautorio hoīe mihi p̄memores. q̄s oīa iteriora cū be. Hiero. horrēt execranturq̄. **THEOLOGVS**

S. xi. Nisi et te viro et te dict⁹ ei⁹ tuā eq̄ssimā D. spectarem⁹ ce p̄p̄sse fatieratē. sup̄peterēt nob̄ id gen⁹ referēda m̄tra. q̄z tū plura i n̄ris et etia editōibz Rome iudiciali exhibit⁹. palā mōstrauim⁹. cū reliqs̄ suis p̄uit⁹ singla veridice. in auctore Capnio uē reijciētes. Nil etenim sibi luctādo. familiari⁹ fuit. q̄ vitia a se pac̄ta. illa eadē inocētibz. et insignibz vir⁹. ipudēter tribuere Tuas at̄ optime p̄sul h̄s inept⁹s pietissimas aures diuit⁹ obtūdere nolum⁹. Tuā venerādisimā senecturē de⁹ adaugeat. et diu felicissime p̄fuet Dūc nos recōmēdam⁹. Vale. Id tū in calce adijciētes. q̄ si adūsari⁹ ipse veritat⁹. et eaten⁹ et ob id solū. et n̄. dicta sua. aut p̄ eo quis alter. siue de claroz. siue de obscuroz sit grege viroz. tū p̄rōnem. tū ex doctrina defendere. deniq̄ aut n̄ra isfirmare ipugnare ve fuerit ar⁹

bitrat. is in qua p̄dē inferat cāpo. z cert⁹ sit. qm̄ citissimā acceptus
 rus ē r̄nsonē. Qm̄ at nos nō fugit serū Christi litigare nō optere.
 nec etiā id sapiētis. Nō r̄ndēas stulto iuxta stulticiā suā. ne silis ei
 videar. Propterea hoib⁹ (si tñ h̄ vocabulo digni sunt) maledicis.
 q̄z os maledicōe z amaritudine plenū ē. q̄ veritate ac doctria va/
 cui. nō nisi iurias. turpitudies. p̄bra insup vit lenonib⁹ digna in
 mediū afferūt his in qua velut idignissimis r̄ndere dedignabimur
 eos tāq̄ rudera stēnētes. sicuti rabidos canes p̄tra lunaz latrātes
 nihilipēdem⁹. Hinc demū z operi huic n̄ro colophonē iposituri.
 nō sine magna fiducia ipm̄ sc̄ti Thome diui aq̄nat⁹ cludim⁹ p̄bis
 dicēis contra retrahētes p̄fectōni religionis. Si q̄s igit̄ cōtra hec
 rescribere voluerit. mihi acceptissimū erit. Nullo em̄ mō meli⁹. q̄
 contradicētib⁹ resistēdo apit̄ veritas. z falsitas p̄futat. fm̄ illd̄ Sa/
 lomonis p̄verbioz. xxvij. ferrū ferro acuit. z hō eracuit faciē ami/
 ci. Ipe at̄ r̄ indicet inf nos z eos q̄ ē b̄ndict⁹ i secla secloz Amē

Affertiones Erronee Oculari speculi. loca at̄ in q̄b⁹
 single r̄nēf. in p̄silio Capnionis desig/
 nant⁹. deinde designant passus n̄ri isti libri in q̄b⁹ singule ipugnant.

Quā laudē veller p̄scq̄. z quō appareret q̄ p̄bati doctores z magri
 Christianitatis cēt q̄ exult⁹ eēt z apli⁹ nō extaret nemo post h̄ scire
 possit. an eoz argumēta z replice vere fuissent vlt nō p̄e. qz liber aduersus
 quē arguissent z disputassent nō eēt apli⁹ p̄e manib⁹. Hec ē intētio i p̄/
 allegat⁹ p̄bis sc̄ti Pauli q̄ scribit ad Corin. xj. nā oportet hereses eē vt q̄
 p̄bati sunt manifesti fiāt i vob. Propterea dixi q̄to ineptior z ip̄tinētor ē
 Thalmud (vt n̄ri aiūt) r̄tāto libētius velle q̄ n̄ris studētib⁹ z l̄ratis debe
 ret manere velut signū suū in scopo.

Uerbū. Puras. in eodē loco (intellige Jo. v.) sc̄at q̄c̄q̄ p̄ hō reputare
 qd̄ nō ita ē z p̄ h̄ (subtelligē Christi) partit̄ sc̄pturas i bibliā atq̄ i libros
 Magistri r̄bbiq̄ cū subaltitate p̄posuerūt. illos appellauit dñs Iesus tra
 ditōes. z infra. Ex q̄ p̄cipelicer q̄ dñs n̄r Iesus sc̄pturas magistrōz ex
 q̄b⁹ Thalmud. collect⁹ z p̄posit⁹ ē suis p̄bis vult p̄prie sc̄care z designare
 qm̄ loq̄t̄ sc̄ruramini sc̄pturas. qz vos putat⁹ in ip̄is vitā eternā habere.
Sic si veller. supplē Christi. dicere sc̄pture v̄foz scribar z doctoz ex q̄
 bus Thalmud. collect⁹ atq̄ p̄fatus ē. Perhibet etiā testimoniū de me
 equē correctius. ita tene) vt bibliā z hec est veritas.

Quoniā q̄to Thalmud magis nos p̄fect⁹ ē. r̄tāto meliora z efficaciora
 sunt testimonia q̄ p̄ nob z n̄ra fide i illo adiuuēt. quāob̄rē (alias) z
 p̄ h̄ christ⁹ mādauit q̄ ille sc̄pture i sehol dēterēt diligētē scrutari z non

Author Oculari speculi. argumēto. xxij. p̄ sue declara⁹ (cremari.
 tionis. in defensione q̄re assertōis h̄ p̄misse inq̄t. z licet alij doctores expo
 nāt de libris bibliē. tñ p̄r etiā sic exponit. qz nō videt q̄ pl⁹ eoz expō sit sū

Cū at̄ christ⁹ p̄ceperit nos delem⁹ ex illo (sub (data i sc̄ptura q̄ ista
 intelligē Thalmud) disputare z testimonia sut aduēt⁹ ex eo sumere haud

Quā oib⁹ illis doct⁹ z sc̄tis vir⁹ n̄re fidei defensoz (flāmis dedēd⁹ ē
 rib⁹ repit̄ nemo q̄ vnq̄ optauerit q̄ tales sup̄dicti libri dēterēt igne p̄su/
 mi cū h̄ n̄ri dilectissimi dñi iesu p̄ceptis obsecūdaret. vt p̄cepte Marti.
 xij. q̄ nos zizantiā nō delem⁹ eradicare ne forte colligētes zizantiā eradi⁹

Affertio p̄ h̄
 fo. vj. p̄sili cap.
 facie 2^a. z ipug/
 nat h̄ l^o. p̄. ca^o
 tertio.

Affer. 2^a h̄ fo.
 vij. fa^o p̄. ipug/
 nat li. p̄. ca. vij
 Affer. 3^a h̄ fo.
 vij. fa^o 2^a. z ipu/
 gnāt li. s^o. ca. ix
 Affer. iij. h̄ fo.
 vij. fa^o 2^a. z ipu/
 gnāt li. s. ca. vj.
 et. ca. xij.

Affer. v. h̄ vbi
 statiz z ipugnat
 lib. s. ca. vij.

Aff. vj. ipugn.
 lib. s^o. ca^o. ix.

Affer. vij. h̄ fo.
 vij. fa^o. ij. z ipu/
 gnāt li. p̄. ca. s^o.

Aff. vij. h̄ fo.
 xij. fa^o p̄. ipug/
 ca. xij.

cem? sit z triticū. s; delem? ea pmittere ad messent. Quā pō illa messis sic declarat ipse postea sic messis ē finis siue psumatio seculi z paulo post

Affer. ix. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xxv. ¶ Quid fidelit scdē mī scā christiana ecclia in iure canonico. c. scā Roma na. xv. dist. vbi oēs libros pmittere vrydeat z pbēt fm p̄bū apli j. Thes. v. vbi in q̄. oia pbate qd bonū ē tenete. Qd si nos ea igne psumerem?

tūc posterū nri nihil pbare possent. Circa qd bñ p̄t icelligi q nra mī, scā Ro. ecclia nullū vult cremari libz in q̄ int bonū aliqd mali habet Et ime

Affer. x. hz vbi stati. z ipugnat li. ij. ca. pmo. ¶ Licet vry sit si iueniret aliqs liter q̄ tot? eēt mal? (mediate subiūgit et ex q̄ nihil boni p̄ficisci possei (q̄n id i nra facultate) atq; p̄tate. correcti? atq; sup̄ioritate sicū eēt aut exiteret vt possem? eū dē sentētiā z p iudicij cū p̄mire. z cū igni tradere put de iure sicut hereticorū libri q̄ sub christi

ane fidei sup̄ioritate z iurisdicōe sunt. Et paulo post. S; iudei i his (re bus) q̄ eorū fidē p̄cernūt sunt cātūmō sibi p̄s z nulli aliq̄ iudici subicēti. nec sup̄ eos q̄sq; christian? debet posse cognoscere. nisi forte icidēter in cā seclari sub forma exceptōis p̄posite. l. iudice. z ibi Barr. L. de iudeis. qz nō sunt mēbra ecclie. z fides eorū ad nos nō p̄tinet. glos. penultima. cl. de vsu. h nob scribit apls p̄ ad Corin. v. cū dī. Quid mihi de his q̄ foris sunt iudicare zc. Tātūcē sit dicitū de Thalmud q̄ nō sup̄p̄mēd? nec eōs

Affer. xi. hz fo. xv. facie p̄ z im pug. li. j. c. xij. ¶ Et eē poterit vt q̄pp̄ā mīhū bonū agā qd tū aduersus (burēd? sit te z tibi haud q̄tū exstat. z tū ago nihil p̄ te. qz nō potes i iure id i malū assumere. l. j. s. deniq; marcell. ff. de aq̄ plu. arce. Et imediate subiūgit.

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xv. ¶ Esto at q̄ iudei suos libros ex p̄posito p̄ nos p̄scripserunt. qd tū non reoz. idigeretq; bona p̄batōe. posset tū vn? eos velle excusare. q̄ id nemi nī in p̄mētiā. s; ad sui defensionē egissent Cū em̄ nos eos q̄tānis i nris eccl. die parascēues publice vitupem? p̄fidos iudeos h̄ ē fidei fragos iud̄ deos ac iuxta vry theutonicū q̄ nec fidelitātē nec fidē tenēt. tūc possent ip̄ si sup̄ h̄ int seipos loq̄ fm p̄tinetiā iurū sic. ip̄i mētiunt. nūq; fidē nostrā fregim? iuxta determinata Panoz. in cap. Cū te de sen. z re iudica. ix. colū na ibi Ego p̄o distiguo. Quicqd mō dicere possent. illō possent etiā plu ribz lucidioribz p̄bis scribere corā suis excusando. Qm̄ sicut dī Arist. p̄o pertherme. sc̄pra sunt signa vocū. Qua de re h̄ argumētū in se nihil ē. si aliqs dicere veller hebraici libri debēt igne absumi. qz sunt aduersum

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. p. ca. xvj. ¶ Ideo q̄cqd scribāt iudei ad h̄ deseruēs q̄ iesus nō sit (nos exarati. de? z q̄cqd ex h̄ seq̄. h̄ ē fides eorū. z velint p̄ h̄ neminē iuriari. Et h̄ eccl̄ esia christiana circū. Q. cccc. ānos tolerauit z passā ē. z ip̄m nūq; p̄ cō tumeliā accepit. c. p̄tulit exer. de iude. Et imediate subiūgit.

Affer. xij. hz vbi stati. z ipugnat li. j. ca. xvij. ¶ Dixeretia Iesus h̄ apparuit sicut h̄o z sicut suus vt scribit sc̄tus Pau lus ad philip. ij. ita z nō alit̄ reputauerūt eū iudei. z de eo neq; de nre ei? Etia de apls nihil diuinū tenuerūt z adhuc. vry illō sit iuriaria (p̄tumeliā) h̄ trado illis mētiēdū q̄ i iure ciuili sup̄. l. itē. apd. s. Si q̄s p̄gies. ff. de in iuris. z in iure canonico sup̄ cap. i audicētia extra de sen. exc. sc̄plere.

Affer. xv. hz fo. xvj. fa. 2. z ipu gnaf li. j. c. xij. ¶ Si q̄s at dicere veller q̄ iudici doctores falso interpretent q̄n qdē nos de eis dē doctozibz sustētam? i nre fidei p̄mō dū. eosq; ad p̄batōez allega mus atq; adducim? vt sup̄ patuit. posset tūc p̄ nos replicari qd nos in h̄mōi. p̄batōe falsis restinonijz vteremur qd veterū ē. l. Si falso. L. codē ti. Et paulo post sic subdit. S; ap̄tissimū ē neminē coactū eē altcui docē tozi credere in suis scriptur̄ aut opiniōibz credere. ita nullū circūscribere

Affer. xvj. hz fo. xvij. fa. p. z ipu gnaf li. j. c. xij. (id est decipe) p̄t. l. p̄ma in gloss. mag. L. de leg. ¶ Postea apls Paul? oēs sc̄ias iudeoz didicit z apd̄ Rabinos seho las frequētauit. Quid ex eo factū ē. Vultq; oēs aliq̄ apli. Posset q̄s dice re. de? eū ad h̄ traxit. Quicqd dicit Ch̄st? Joā. vj. Nemo p̄t venire ad

me, nisi p̄ q̄ misit me traxerit eū. Propterea nō ē (hoc) obiectio. Qm̄ oēs
trahimur quotquot ad christiana fide[m] puenimus.

¶ Esto at̄ q̄ Thalmud eēt occasio q̄ Iudei christiani nō fierēt. p̄terea
debeo nemini suū auferre z p̄lagrare. q̄z meū nō ē h̄ iudicare. Iudei tā
bñ dñi nr̄i dei ē q̄ ego. stat dñō suo stat cadit dñō suo cadit vnusq̄sq̄ p̄ se
ip̄o cogit rōnem reddere qd̄ volum̄ alieni (alteri) aiām iudicare. potēs
ē em̄ de⁹ statuere illū. s̄ (eorum) clare scribit. S. Paul⁹ ad Roma. xiiij.
Callem⁹ etiā ex euāgelio q̄ nr̄ dñs suos discipulos Jacobū z Joannē
valde acrit̄ increpauit. qm̄ cupiebāt q̄ qd̄ ciuitas Samaritanorū q̄ chri
stū z suos discipulos nolebāt recipere igne absumeret Luce ix. cap. Et his
volo superiores excusatos h̄se qm̄ nō p̄sentit̄ i malū vez p̄mittit̄. dr̄. c. cō
suluit de Iude. z Aug⁹. de Anthona in li. de ecclesiastica p̄tate. q. xliij. s̄.
Ad. ij. Nec p̄nt̄ phit̄ere nisi faciāt hoib⁹ iuriā qd̄ tñ fieri nō debet.

¶ Qū ḡ libri eorū (intellige iudeorū) cremati eēt. q̄ possem⁹ nos aduer
sus ip̄os tueri nisi textu biblie s̄ h̄ (penit⁹) nihil ē. qz sacrū canonicū ius
xxxviij. dist. ca. Relatū inq̄t. sunt em̄ in tra p̄ba in septuaḡ diuinis q̄ p̄nt̄ tra
hi ad eū sensus quē vnusq̄sq̄ sibi sponte p̄sumpsit. Et p̄terea subtiles
iudei aliā expositōnem excogitaturi eēt quā ip̄i a maiorib⁹ suis nō didi
cissent. Quare nob̄ desistendū ē (S̄z correct⁹) oporteret nos desistere

¶ Postq̄ author Ocular⁹ speculi. fo. xix. narrauerat quō tyrānt̄ oliz ab
stulerūt christianis libros sacros sic inq̄t. Repirit̄ ea nō p̄t vnū christianū
hoiēm min⁹ effectū. q̄ si tales libri flāmis dati nō fuissent qn̄ port⁹ chri
stiana ecclia q̄to diuī⁹ tāto firmi⁹ se adauxit. s̄ pacto z h̄ eueniret eū iu
dei videret q̄ sibi tāta vis z violētia in sua religioe inferret. tūc magis ius
dei mai⁹ inflāmarent̄ vt sc̄i s̄m̄ eorū opinionē z suos literos z vxoꝝ tā
to acrius sup̄ hoc instruerēt. Quā de re nobis p̄ceptū in iure canonico in
cap. sicut iudei q̄ iudeis sua nō debemus auferre.

¶ Dico etiā. z habeo ei⁹ auctore. q̄ nr̄i doctores. p̄fessoresq̄ sacre sc̄pture.
ad intelligētiā text⁹ Biblie. mltū z vehemēt̄ eiusmodi p̄mētarijs glossis
et explanatōib⁹ vti op⁹ habeāt. si voluerit̄ oppugnatōib⁹ aliene fidei. bñ
resistere. Refert em̄ sacrū ius canonicū. ca. 0. Et veter. dist. ix. q̄ veter. li
broꝝ fides. de hebreis voluminib⁹ examināda ē. Et si p̄ba z dicta Rab
bi Salomonis. q̄ Bibliā p̄mētari⁹ ē. ex nr̄o Nicolao de Lyra. q̄ etiā ex
cussit in bibliā p̄mētarios. cācellata expūctaq̄ eēt. vellē ego relit̄quū. qd̄
idē Nicola⁹. ex pp̄rio capite. sup̄ Bibliā p̄fecerit. in pauc̄s admodū char
tis p̄hēdere z p̄lecti. Et infra. Quia volo cū venia z honoris p̄fatiōe
dixisse. q̄ in nr̄a christiana fide. p̄plures doctores repiunt̄. q̄ defectu harū
duarū linguarū. sc̄pturā sacrā p̄perā explanāt. z sept̄ r̄isui pateāt p̄terea
Qua de re p̄mētari⁹ z glossemata hoim̄ in sua lingua ab incunabul̄ p̄
imbutorū. nullo pacto sup̄p̄mēda sunt. s̄ vbiq̄q̄ sint in man⁹ redigēda
plantāda. z in bono honore p̄seruāda. tāq̄ fontes vñ recta veritas p̄mo
nis ac itellec⁹ sacre sc̄pture emanat. Quocirca ait canonicū ius. ca. 0. Je
iunū. lxxviij. dist. Nostroz mulci multa dixerūt. z inter se dissonantia. co
gimur itaq̄ ad Hebreos recurrere. z sc̄ie veritatē de fonte maḡ. q̄ de r̄i
uulis q̄rere. ¶ Possit̄ q̄s dicere. volo me bñ. nr̄is p̄mētarijs sustētare. qd̄
indigeo iudeis. Nunc p̄t etiā r̄nderi. Qui se sustētare cogit. paz̄ h̄z relit̄
quū. veluti. qm̄ aliq̄s se brumali t̄pe caliḡs regeret. Et paulo post. Sūm⁹
doctoz sc̄r̄is Hilari⁹ sup̄ sacra sc̄ptura p̄mētarios edidit. a tota christia
na ecclia laudatos z acceptos. vez labit̄ sepe in interpretatōe vocabulorū.
defectū hebraici idiomatis qd̄ ignorauit zc̄.

¶ Imp̄ssum Colonte. Anno. M. cccc. xviij. in Februario.

Assert. xvij. h̄z
fo. xvij. fa. 2. z
ipug. li. ij. ca. ij.

Assert. xvij. h̄z
fo. xvij. fa. 2. z
ipug. li. ij. ca. xij

Assert. xix. h̄z fo.
xix. fa. 2. z im
pugnaf li. i. c. xx

Assert. xx. h̄z fo.
xij. fa. 2. et fa.
sequēt̄. tractat
li. i. ca. vltio

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a formal document or letter.

[The page contains dense, handwritten text in a medieval script, likely Gothic or similar. The text is arranged in approximately 25 horizontal lines. Due to the age and condition of the manuscript, the ink is faded and the script is difficult to decipher. The text appears to be a continuous block of writing, possibly a letter or a section of a larger work. There are some larger, possibly initial letters or section markers, but they are not clearly legible. The overall appearance is that of a well-used, historical document.]

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, covering the entire page. The text is dense and appears to be a single continuous block of writing, possibly a letter or a short treatise. The script is a cursive Gothic hand, characteristic of the late 14th or early 15th century. The ink is dark, and the parchment shows signs of age and wear, with some staining and discoloration. The text is arranged in approximately 25 lines, with some variations in line length and spacing. The overall appearance is that of a well-preserved but aged manuscript page.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or German, covering the majority of the page. The text is dense and appears to be a continuous block of writing, possibly a letter or a legal document. The script is a cursive hand, characteristic of the late Middle Ages. The text is written in dark ink on aged, slightly yellowed parchment. The lines of text are closely spaced and run horizontally across the page. There are some larger, possibly decorative initials or section markers, though they are difficult to discern clearly due to the cursive nature of the script. The overall appearance is that of a well-preserved but clearly aged historical document.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, covering the majority of the page. The text is dense and appears to be a continuous block of writing, possibly a letter or a section of a larger work. The script is a cursive Gothic hand, characteristic of the late 14th or early 15th century. The text is written in dark ink on aged, yellowish parchment. There are some faint markings and a small number '1' at the top center of the page. The text is arranged in approximately 30 lines, with some variations in line length and spacing. The overall appearance is that of a well-preserved but aged manuscript page.

Fragment of text from the adjacent page, written in a medieval script, likely Gothic or similar. The text is partially obscured by the binding and the main page's edge.

Th
5974